

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SERAMİK VE CAM TASARIMI ANASANAT DALI
Sanatta Yeterlik Uygulama Raporu

**TROİA DÖNEMİ SERAMİKLERİ ÜSLUP ÖZELLİKLERİNİN
ÇAĞDAŞ KARO TASARIMLARINDA UYGULANMASI**

Hazırlayan
Mehmet COŞAR

Danışman
Prof. Halil YOLERİ

İzmir / 2021

YEMİN METNİ

Sanatta Yeterlik uygulama raporu olarak sunduğum “Troia Dönemi Seramikleri Üslup Özelliklerinin Çağdaş Karo Tasarımlarında Uygulanması” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

06.09.2021

Mehmet COŞAR

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün / / tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisanüstü Öğretim Yönetmeliği' nin maddesine göre Seramik ve Cam Tasarımı ASD, sanatta yeterlik öğrencisi'ın “.....
.....
.....
..... konulu tezi incelenmiş ve aday / / tarihinde, saat’da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin olduğuna oy ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÖZET

Çanakkale'ye yaklaşık 30 km uzaklıkta, İntepe'deki Tevfikiye köyü yakınlarında yer alan ve Dünyadaki en ünlü antik kentlerden birisi olan Truva'da, M.Ö. 3.000'li yıllarda, Erken Bronz Çağı'yla başlayan yerleşim, Romalılarla son bulmuştur. Yaklaşık olarak 5.000 yıllık bir geçmişe sahip olan antik kent, tarih boyunca defalarca kurulup yıkılan dokuz katmandan oluşmaktadır. Her bir katmanın enkazından elde edilen veriler sonucu yerleşimlerde kullanılan seramiklerin üslup özellikleri, bir önceki yerleşimle olan benzerlik ve farklılıkları gözler önüne serilmeye çalışılmıştır.

Elde edilen veriler doğrultusunda, estetik kaygı ile dekorasyonda yaratıcılığı arttıracak, özgün ve kaliteli mekanlar oluşturulmasına katkı sağlayabilecek, alternatif seramik karolar tasarlanmıştır. Kaliteli ham madde rezervleri, vasıflı iş gücü, modern teknolojiyi takip edebilme gibi avantajlarıyla seramik karo üretiminde Dünya'da hem üretim kapasitesi hem de kalite ve maliyet değerlendirmeleri bakımından üst sıralarda yer alan ülkemizin, tarihi ve kültürel değerlerinden faydalanarak oluşturulan yenilikçi tasarım anlayışıyla, yurt dışı kaynaklı tasarımları azaltmasına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında, Troia Antik Kentine ait seramiklerden ilham alınarak tasarlanmış karoların, Coreldraw ve Photoshop programlarının yardımıyla, bilgisayar ortamına geçirilme ve fabrikada nihai ürün haline dönüştürülme aşamaları görsellerle desteklenerek aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Troia, karo, endüstriyel üretim, bilgisayar destekli tasarım.

ABSTRACT

The settlement, which started in the Early Bronze Age in the 3000s BCE in Troy, which is located near the Tevfikiye village in İntepe 30 km from the provincial center of Çanakkale and one of the most famous ancient cities in the world, ended with the Romans. The ancient city that has a history of about 5,000 years consists of nine layers that have been built and destroyed countless times throughout history. Based on the data obtained from the ruins of each layer, it was aimed to present the stylistic properties of ceramics used in the settlements and the similarities and differences in comparison to the previous settlements.

According to the obtained data, alternative ceramic tiles that would increase creativity in decoration and contribute to the formation of unique and quality spaces were designed with aesthetic concerns. It was aimed to contribute to reducing foreign-sourced designs in Turkey, which ranks high in the world in terms of both production capacity and assessments of quality and cost in ceramic tile production with its quality raw material deposits, qualified labor and advantages such as its ability to keep up with modern technology, with an innovative design approach created by utilizing the country's historical and cultural values.

Within the scope of the study, the stages of transferring tiles designed with inspiration from ceramics belonging to the Ancient City of Troy into the computer environment with the help of the CorelDraw and Photoshop programs and their transformation into final products at the factory are presented by utilizing visuals.

Keywords: Ceramics, Troia, tile, industrial production, computer aided design.

TEŞEKKÜR

Troia dönemi seramikleri üslup özelliklerinin çağdaş karo tasarımlarında uygulanması konulu çalışmamda kıymetli bilgi ve tecrübelerinin yanısıra daima pozitif ve yapıcı yönlendirmeleriyle desteğini esirgemeyen danışman hocam Prof. Halil YOLERİ'ye, araştırma sonuçlarımın aktarılmasında fikir ve yönlendirmeleri ile Doç. Efe TÜRKEK ve Doç. Vedat KACAR hocalarıma, sürecin başından itibaren desteği için Doç. Yeşim ZÜMRÜT'e ve Çanakkale Seramik fabrikaları Ar-Ge müdürü Erdal DEMİRCİ, tasarım departmanı çalışanlarından Sıraç TÜTÜNCÜ ve Elif ALPTEKİN ile Kale Seramik dekor fabrikaları sorumlusu Engin ÇETİN'e çalışmamın tamamlanmasında verdikleri katkı için çok teşekkür ederim. Ortaya çıkan çalışmalarımın fotoğraflanmasında desteğini esirgemeyen arkadaşım Kaan KAYA'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmam süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen ve hayatımın her evresinde bana destek olan başta eşim Müjde YÜCEL COŞAR ve biricik kızım Güneş COŞAR olmak üzere, tüm aileme sabır ve inançları için çok teşekkür ederim.

Mehmet COŞAR

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
TUTANAK.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
TABLolar LİSTESİ	xxxiii
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM

TROİA ANTİK DÖNEM

1.1. Troia Antik Kentin Adı ve Konumu.....	5
1.2. Troia Dönemi Mitolojisi.....	6
1.3. Troia Dönemi Seramikleri Üslup Özellikleri.....	6
1.3.1. Troia I Katmanı (M.Ö. 2920 - 2350)	11
1.3.2. Troia II Katmanı (M.Ö. 2350 - 2250)	20

1.3.3. Troia III Katmanı (M.Ö. 2250 - 2200)	33
1.3.4. Troia IV Katmanı (M.Ö. 2200 - 1900)	56
1.3.5. Troia V Katmanı (M.Ö. 1900 - 1700)	68
1.3.6. Troia VI Katmanı (M.Ö. 1700- 1300)	77
1.3.7. Troia VII Katmanı (M.Ö. 1300 - 950)	89
1.3.8. Troia VIII Katmanı (M.Ö. 700 - 85)	96
1.3.9. Troia IX Katmanı (M.Ö. 20 - M.S. 500)	100

2. BÖLÜM

SERAMİK KAROLARDA TASARIM VE ÜRETİM SÜREÇLERİ

2.1. Seramik Karo Üretim Süreçleri.....	108
2.1.1. Masse Hazırlık.....	108
2.1.2. Şekil Verme (Press)	111
2.1.3. Kurutma.....	112
2.1.4. Sır altı Astar Aşaması	113
2.1.5. Sır Hazırlık.....	114
2.1.6. Sırlama.....	115
2.1.7. Dekorlama.....	115

2.1.8. Pişirim.....	117
2.2. Seramik Karolarda İmaj Tasarım Süreci.....	118
SONUÇ.....	130
KAYNAKÇA.....	133

3. BÖLÜM

UYGULAMALAR

3. UYGULAMA KATALOĞU.....	143
3.1. Zamanda Troia Serisi.....	144
3.2. Döngü Serisi.....	156
3.3. Bia Serisi.....	164
3.4. Apate Serisi.....	172
3.5. Aura Serisi.....	179
3.6. Luvi I Serisi.....	193
3.7. Luvi II Serisi.....	203
3.8. Gaia Serisi.....	206
3.9. Diadem Serisi.....	210
3.10. Mull Over I Serisi.....	214

3.11. Mull Over II Serisi.....	218
3.12. Gökmar Serisi.....	221
3.13. Argos Serisi.....	224
3.14. Likya Serisi.....	227
3.15. Hermes Serisi.....	231
3.16. Leto Serisi.....	234
3.16. Karya Serisi.....	238
3.18. Sparta Serisi.....	242
3.19. Elis Serisi.....	245
3.20. Aşıl Serisi.....	249
3.21. Wilusa Serisi.....	253
3.22. Hisar Serisi.....	256
3.23. Asya Serisi.....	258
3.24. Milet Serisi.....	261
3.1. İyon Serisi.....	265
3.25. Helen Serisi.....	268
3.26. Megaron Serisi.....	270

3.27. Depas Serisi.....	273
3.28. Güneş Serisi.....	276
ÖZGEÇMİŞ.....	278

ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ

Şekil 1. Çanakkale il haritası. (https://www.canakkale.bel.tr/file/288/EabvHArI1MJdDIlrRUVXT20fJKkNyclE.pdf) (02.02.2020).....	5
Şekil 2. Kalenin Truva I'den Truva VI'ya, Truva IX'a gelişimi. (Arslan, 2018: 12)...	9
Şekil 3. Kırık kap parçası. (Schliemann, vd, 1880: 216).....	13
Şekil 4. Kırık kap parçası. (Schliemann, vd, 1880: 216).....	13
Şekil 5. Kırık kap parçası. (Schliemann, vd, 1880: 216).....	13
Şekil 6. Kırık kap parçası. (Schliemann, vd, 1880: 26).....	13
Şekil 7. Kırık tabak parçası. (http://cerhas.uc.edu/troy/troy_ix.html#) (01.03.2019)..	13
Şekil 8. Kırık tabak parçası. h:10x9 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)....	13
Şekil 9. Vazo/kandil. (Schliemann, vd, 1880: 214).....	14
Şekil 10. Çanak. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	14
Şekil 11. Kırık kulp parçası.(Schliemann, vd, 1880: 218).....	14
Şekil 12. Üç ayaklı vazo gravürü.(Schliemann, vd, 1880: 220).....	14
Şekil 13. Ayaklı vazo/kandil.(http://turkleronline.net) (01.01.2020).....	14
Şekil 14. Ayaklı vazo/kandil.(http://turkleronline.net) (01.01.2020).....	14
Şekil 15. Kapak.(http://turkleronline.net) (01.01.2020).....	15
Şekil 16. Kapak. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	15
Şekil 17. Kapak. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	15
Şekil 18. Sepet biçimli kaplar.(Schliemann ve Smith, 1968: 34).....	15
Şekil 19. Kâse.İstanbul Arkeoloji Müzesi.	16
Şekil 20. Kâse. İstanbul Arkeoloji Müzesi	16
Şekil 21. Sığ kase.(Schliemann, vd, 1880: 228).....	16
Şekil 22. İçi boş form, h:12.5x15 cm.(http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	16
Şekil 23. Üç ayaklı kâse.(Schliemann, vd, 1880: 227).....	17
Şekil 24. Üç ayaklı kâse.(http://www.salimbeti.com/micenei/images/troy11.jpg) (01.02.2019).....	17
Şekil 25. Üç ayaklı kâse. (http://turkleronline.net/images) (01.01.2020).....	17
Şekil 26. Üç ayaklı kâse. (http://www.pma.pl/Troja/podps-podgrz.htm) (01.02.2020)	17

Şekil 27. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880: 226).....	18
Şekil 28. Tek kulplu sürahi. h:14.5x13cm.(http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)..	18
Şekil 29. Tek kulplu sürahi (http://turkleronline.net) (01.01.2020).....	18
Şekil 30. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880: 227).....	18
Şekil 31. Tek kulplu sürahi (Schliemann ve Smith, 1968: 34).....	18
Şekil 32. Küresel vazo. (Schliemann, vd., 1880: 222).....	19
Şekil 33. Kâse.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	19
Şekil 34. Kapaklı Kâse.(http://turkleronline.net) (01.01.2020).....	19
Şekil 35. Ağırşak örnekleri.İstanbul Arkeoloji Müzesi	19
Şekil 36. Tabak. h:4x17.5 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	21
Şekil 37. Tek kulplu çukur kase. İstanbul Arkeoloji Müzesi.....	21
Şekil 38. Çukur kase.İstanbul Arkeoloji Müzesi	21
Şekil 39. Tek kulplu çukur kase.İstanbul Arkeoloji Müzesi	21
Şekil 40. İnsan betimlemeli kap. h:9x9,6x7,6 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	22
Şekil 41. İnsan biçimli kap (http://pirushki.com) (10.01.2018).....	22
Şekil 42. İnsan biçimli kap (http://turkleronline.net) (01.01.2020).....	22
Şekil 43. İnsan betimlemeli kap. h:11x10,3 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	22
Şekil 44. İnsan betimlemeli kap. h:17,8x26,3x21,1cm.(http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	22
Şekil 45. Üç ayaklı (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	23
Şekil 46. Üç ayaklı (Schliemann, vd, 1880: 296).....	23
Şekil 47. Üç ayaklı (https://hiveminer.com) (10.01.2018).....	23
Şekil 48. b.13 Üç ayaklı Kapaklı form (Schliemann, vd, 1880: 296).....	24
Şekil 49. b.14 Üç ayaklı kap(http://turkleronline.net) (01.01.2020).....	24
Şekil 50. Üç ayaklı kap. İstanbul Arkeoloji Müzesi	24
Şekil 51. Depas amphikypellon (http://www.pma.pl/Troja) (01.02.2020).....	24
Şekil 52. Depas amphikypellon. h:11,4x12 cm (http://www.smb-digital.de)	24
Şekil 53. Depas amphikypellon. h:27x21 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	25

Şekil 54. Çift kulplu kap (http://turkcleronline.net) (01.01.2020).....	25
Şekil 55. Çift kulplu kap.h:12,2x16x11,4 cm (http://turkcleronline.net) (01.01.2020).	25
Şekil 56. Çift kulplu kap (İstanbul Arkeoloji Müzesi).....	25
Şekil 57. Kupa.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	26
Şekil 58. Kupa.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	26
Şekil 59. Kupa.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	26
Şekil 60. Sürahi.h:31x16,9 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	26
Şekil 61. Mühür desenli sürahi.h:13x12,4 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	26
Şekil 62. Sürahi. h:21,5x15,3 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	26
Şekil 63. Oenoche. h:28x13 cm(http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	27
Şekil 64. Çift ağızlı oenochoe (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	27
Şekil 65. Hayvan betimlemeli askos. h:22x21 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	27
Şekil 66. Hayvan betimlemeli askos. h:16,5x19,5 cm. (http://www.smb-digital.de)...	27
Şekil 67. Simit gövdeli kap (http://images.ykykultur.com.tr/upload/image/4-5597.jpg)(01.03.2019).....	28
Şekil 68. İnsan betimlemeli kap (https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya) (01.03.2019).....	28
Şekil 69. Şişe. h:14,8x13,3 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	29
Şekil 70. Vazo (Schliemann, vd, 1880: 296).....	29
Şekil 71. Tek kulplu üç ayaklı şişe. (Schliemann, 1881: 144).....	29
Şekil 72. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 297).....	29
Şekil 73. Çift kulplu kap (İstanbul Akeoloji Müzesi)	29
Şekil 74. Çift kulplu amfora h:24 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)	29
Şekil 75. Rölyefli çift kulplu ve ayaklı form (https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya) (01.03.2019).....	30
Şekil 76. Yüksek rölyefli kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 303).....	30
Şekil 77. Tepeden Yay kulplu kapak. h:16.5x16.2 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	31
Şekil 78. Üç parçalı yay kulplu kapak. h:18.5x14.5 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	31

Şekil 79. Emzikli form. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	31
Şekil 80. Emzikli form. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	31
Şekil 81. Ağırşaklar (https://flic.kr/p/WR7hsW) (15.03.2018).....	32
Şekil 82. Ağırşak. h:3,1x4,6 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	32
Şekil 83. Üç kulplu küp (Pithos). h:157x57 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	32
Şekil 84. Küp (https://flic.kr/p/idB9oZ) (15.03.2018).....	32
Şekil 85. Saklama kabı. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	33
Şekil 86. Saklama kabı. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	33
Şekil 87. Saklama kabı. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	33
Şekil 88. Ağırşak gravürü. (Schliemann, vd, 1880: 416).....	34
Şekil 89. Ağırşak gravürü. (Schliemann, vd, 1880: 416).....	34
Şekil 90. Çeşitli ağırşak gravürleri. (Schliemann, vd, 1880: 417).....	34
Şekil 91. Ağırşak, h:3,8x4,4 cm, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	35
Şekil 92. Mühür örnekleri. (Schliemann, vd, 1880: 415).....	35
Şekil 93. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880: 375).....	35
Şekil 94. Üç ayaklı form. (Schliemann, vd, 1880: 375).....	35
Şekil 95. Üç ayaklı form. (https://www.flickr.com)(15.03.2018).....	35
Şekil 96. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880: 377).....	36
Şekil 97. Hayvan betimlemeli kap (https://flic.kr/p/WR7hsW) (15.03.2018).....	36
Şekil 98. Form. (Schliemann, vd, 1880: 378).....	36
Şekil 99. Çift hazneli kap ön ve arka gravür çizimi. (Schliemann, vd, 1880: 344).....	36
Şekil 100. Çift hazneli kap (https://www.flickr.com) (15.03.2018).....	36
Şekil 101. İnsan betimlemeli kap.h:28x11cm. (https://www.reddit.com) (18.06.2019).....	37
Şekil 102. İnsan betimlemeli kap (https://www.flickr.com) (15.03.2018).....	37
Şekil 103. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 342).....	38
Şekil 104. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 342).....	38
Şekil 105. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 343).....	38
Şekil 106. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 521).....	38

Şekil 107. İnsan betimlemeli kap (https://www.flickr.com).....	38
Şekil 108. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 341).....	38
Şekil 109. Düğme saplı İnsan betimlemeli kapak. h:8x8,2 cm, (https://www.britishmuseum.org) (13.08.2019).....	39
Şekil 110. İnsan betimlemeli kapak.(http://turkcleronline.net/diger/troya/resimler) (01.01.2020).....	39
Şekil 111. Çift kulplu rölyefli kap(Schliemann, vd, 1880: 345).....	39
Şekil 112. Kanatlı kap.(https://commons.wikimedia.org) (19.03.2019).....	39
Şekil 113. Kanatlı kap. (Schliemann, vd, 1880: 383).....	39
Şekil 114. Üç ayaklı vazo.(Schliemann, vd, 1880: 358).....	40
Şekil 115. Üç ayaklı vazo. (Schliemann, vd, 1880: 358).....	40
Şekil 116. Üç ayaklı vazo. (Schliemann, vd, 1880: 359).....	40
Şekil 117. Üç ayaklı vazo. (Schliemann, vd, 1880: 359).....	40
Şekil 118. Üç ayaklı vazo. (Schliemann, vd, 1880: 359).....	40
Şekil 119. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 357).....	40
Şekil 120. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 357).....	40
Şekil 121. Üç ayaklı vazo. (Schliemann, vd, 1880: 361).....	40
Şekil 122. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 361).....	41
Şekil 123. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 357).....	41
Şekil 124. Kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 357).....	41
Şekil 125. Kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 360).....	41
Şekil 126. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 363).....	41
Şekil 127. Kap (Schliemann, vd, 1880: 380).....	41
Şekil 128. Üç ayaklı vazo, h:22x9 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)...	42
Şekil 129. Üç ayaklı Vazo. h:22 cm (https://www.landeshmuseum-mecklenburg.de) (27.05.2020).....	42
Şekil 130. Üç ayaklı vazo.15x11x10 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)..	42
Şekil 131. Üç ayaklı vazo. h:8x9 cm, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	42
Şekil 132. Üç ayaklı kap ve kapak gravürü.(Schliemann, vd, 1880: 360).....	42
Şekil 133. Çift kulplu kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 345).....	43

Şekil 134. Çift kulplu kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 345).....	43
Şekil 135. Çift kulplu kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 367).....	43
Şekil 136. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 366).....	43
Şekil 137. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 369).....	43
Şekil 138. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 364).....	43
Şekil 139. Vazo. (Schliemann, vd, 1880: 363).....	44
Şekil 140. Vazo. (Schliemann, vd, 1880: 361).....	44
Şekil 141. Vazo. (Schliemann, vd, 1880: 364).....	44
Şekil 142. Seramik kap. (Schliemann, vd, 1880: 367).....	44
Şekil 143. Seramik şişe. (Schliemann, vd, 1880: 367).....	44
Şekil 144. Seramik kap. (Schliemann, vd, 1880: 366).....	44
Şekil 145. Vazo.(Schliemann, vd, 1880: 369).....	44
Şekil 146. Vazo. 16x14,6 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	44
Şekil 147. Seramik kap. (Schliemann, vd, 1880: 365).....	44
Şekil 148. Vazo. (Schliemann, vd, 1880: 368).....	45
Şekil 149. Vazo. (Schliemann, vd, 1880: 368).....	45
Şekil 150. Vazo. (Schliemann, vd, 1880: 369).....	45
Şekil 151. Seramik kap. (Schliemann, vd, 1880: 365).....	45
Şekil 152. Seramik kap. (Schliemann, vd, 1880: 365).....	45
Şekil 153. Seramik kap. (Schliemann, vd, 1880: 365).....	45
Şekil 154. Sipiral vazo. (https://www.pinterest.ru/pin/533535887086863222) (21.06.2020).....	46
Şekil 155. Depas amphikypellon (Schliemann, vd, 1880: 371).....	46
Şekil 156. Depas amphikypellon (https://commons.wikimedia.org) (18.06.2019)...	46
Şekil 157. Depas amphikypellon (https://www.flickr.com) (15.03.2018).....	46
Şekil 158. Depas amphikypellon. h:9,6x11x6,6 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	47
Şekil 159. Depas amphikypellon. h:10x10,6x6,4 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	47
Şekil 160. Çift kulplu kupa. h: 9,3x12 cm, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)	47

Şekil 161. Üç ayaklı kap (kantharos) 9,5x14 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	47
Şekil 162. Çift kulplu üç ayaklı kap. (Schliemann, vd, 1880: 373).....	47
Şekil 163. Çift kulplu kap. 12,4x19x11,9 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	47
Şekil 164. Üç ayaklı elek kabı. h:13,5x9,8x11,3 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	48
Şekil 165. Kapak. (http://turkleronline.net/diger/troya/resimler) (01.01.2020).....	48
Şekil 166. Kapak. (Schliemann, vd, 1880: 374).....	48
Şekil 167. Kapak. (https://www.flickr.com/photos) (15.03.2018).....	48
Şekil 168. Seramik kanca.(Schliemann, vd, 1880: 378).....	48
Şekil 169. Çift boyunlu form. (Schliemann, vd, 1880: 384).....	49
Şekil 170. Çift boyunlu form. (Schliemann, vd, 1880: 385).....	49
Şekil 171. Gaga ağızlı testi, (http://turkleronline.net/diger/troya/resimler) (01.01.2020).....	49
Şekil 172. Testi.(http://turkleronline.net/diger/troya/resimler) (01.01.2020).....	49
Şekil 173. Tek kulplu testi. (https://hiveminer.com) (12.11.2018).....	49
Şekil 174. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880: 387).....	50
Şekil 175. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880: 388).....	50
Şekil 176. Tek kulplu sürahi (http://turkleronline.net/diger/troya/resimler) (01.01.2020).....	50
Şekil 177. Tek kulplu sürahi (Schliemann, vd, 1880: 391).....	50
Şekil 178. Tek kulplu sürahi (Schliemann, vd, 1880: 390).....	50
Şekil 179. Tek kulplu sürahi (Schliemann, vd, 1880: 392).....	50
Şekil 180. Çift kulplu amfora. (Schliemann, vd, 1880: 399).....	51
Şekil 181. Çift kulplu form. (Schliemann, vd, 1880: 400).....	51
Şekil 182. Çift kulplu form. (Schliemann, vd, 1880: 400).....	51
Şekil 183. Çift kulplu amfora. (Schliemann, vd, 1880: 401).....	51
Şekil 184. Çift kulplu amfora. (Schliemann, vd, 1880: 401).....	51
Şekil 185. Çift kulplu amfora. (Schliemann, vd, 1880: 402).....	51
Şekil 186. Şişe. (Schliemann, vd, 1880: 396).....	52

Şekil 187. Şişe. (Schliemann, vd, 1880: 396).....	52
Şekil 188. Şişe. (Schliemann, vd, 1880: 396).....	52
Şekil 189. Çift kulplu form. (Schliemann, vd, 1880: 398).....	52
Şekil 190. Çift kulplu form. (Blum S., 2016:18)	52
Şekil 191. Çift kulplu form. (Schliemann, vd, 1880: 399).....	52
Şekil 192. Tek kulplu form. (Schliemann, vd, 1880: 381).....	53
Şekil 193. Çift kulplu şişe. 29x20x12cm.(http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)..	53
Şekil 194. Dört kulplu kavanoz, 29,2x13,1 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	53
Şekil 195. Karıştırma kabı. (https://www.flickr.com) (15.03.2018).....	53
Şekil 196. Karıştırma kabı. (Schliemann, vd, 1880: 403).....	53
Şekil 197. Tek kulplu üç ayaklı tava. (Schliemann, vd, 1880: 396).....	54
Şekil 198. Emzikli Sürahi. 12,8x8,8 cm (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)...	54
Şekil 199. Emzikli sürahi. (Schliemann, vd, 1880: 407).....	54
Şekil 200. Emzikli sürahi. (Schliemann, vd, 1880: 406).....	54
Şekil 201. Çıngırak (Schliemann, vd, 1880: 413).....	55
Şekil 202. Yonca ağızlı sürahi. (Schliemann, vd, 1880:549).....	56
Şekil 203. Yonca ağızlı sürahi. (Schliemann, vd, 1880:550).....	56
Şekil 204. Yonca ağızlı sürahi. (Schliemann, vd, 1880:551).....	56
Şekil 205. Üç ayaklı sürahi. (Schliemann, vd, 1880:549).....	57
Şekil 206. Emzikli sürahi. (Schliemann, vd, 1880:552).....	57
Şekil 207. Çift boyunlu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:553).....	57
Şekil 208. İnsan betimlemeli kap. (http://turkcleronline.net/diger/troya/resimler) (01.01.2020).....	57
Şekil 209. İnsan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880:523).....	57
Şekil 210. İnsan betimlemeli kavanoz, 13,4 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	57
Şekil 211. İnsan betimlemeli kap. 8,8x12,3x10,3 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	58
Şekil 212. İnsan betimlemeli kap. 11,5x11,1x10,9 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)	58

Şekil 213. İnsan betimlemeli kap. (http://pirushki.com/MenBirds/TroyIstanbul.jpg) (21.04.2019)	58
Şekil 214. Vazo. (Schliemann, vd, 1880:526).	59
Şekil 215. Vazo. (Schliemann, vd, 1880:527).....	59
Şekil 216. Vazo. (Schliemann, vd, 1880:528).....	59
Şekil 217. Vazo. (Schliemann, vd, 1880:529).....	59
Şekil 218. Vazo. (Schliemann, vd, 1880:529).....	59
Şekil 219. Vazo. (Schliemann, vd, 1880:530).....	59
Şekil 220. Üç ayaklı vazo.(Schliemann, vd, 1880:529).....	59
Şekil 221. Üç ayaklı kap. (Schliemann, vd, 1880:531).....	59
Şekil 222. Üç ayaklı kap. (Schliemann, vd, 1880:531).....	59
Şekil 223. Üç ayaklıkap. (Schliemann, vd, 1880:554).....	60
Şekil 224. Çift kulplu Üç ayaklı kupa. (Schliemann, vd, 1880:540).....	60
Şekil 225. Kupa.(Schliemann, vd, 1880:555).....	60
Şekil 226. Kupa. (Schliemann, vd, 1880:554).....	60
Şekil 227. Kupa. (Schliemann, vd, 1880:555).....	60
Şekil 228. Kupa. (Schliemann, vd, 1880:554).....	60
Şekil 229. Çift kulplu kap. (Schliemann, vd, 1880:554).....	61
Şekil 230. Depas amphikypellon (Schliemann, vd, 1880:536).....	61
Şekil 231. Çift kulplu kap. (Schliemann, vd, 1880:536).....	61
Şekil 232. Çift kulplu fincan. 14,3x19,5x12,8 cm. Prehistorya ve Erken Tarih Müzesi (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	61
Şekil 233. Tek kulplu kap.(Schliemann, vd, 1880:538).....	61
Şekil 234. Çift kulplu kap.(Schliemann, vd, 1880:538).....	61
Şekil 235. Çift kulplu kap. (Schliemann, vd, 1880:540).....	62
Şekil 236. Çift kulplu kap. (Schliemann, vd, 1880:540).....	62
Şekil 237. Mühür.1218(Schliemann, vd, 1880:562).....	62
Şekil 238. Kapak. (Schliemann, vd, 1880:531).....	62
Şekil 239. Vazo.(Schliemann, vd, 1880:529).....	63
Şekil 240. Vazo.(Schliemann, vd, 1880:528).....	63

Şekil 241. Kapaklı vazo. (Schliemann, vd, 1880:529).....	63
Şekil 242. Sürahi. (Schliemann, vd, 1880:529).....	63
Şekil 243. Burgu kulplu sürahi.(Schliemann, vd, 1880:545).....	63
Şekil 244. Sürahi.(Schliemann, vd, 1880:545).....	63
Şekil 245. Üç ayaklı sürahi. 21,5x18 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)..	64
Şekil 246. Sürahi. 27x20,5 cm, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	64
Şekil 247. Gaga ağızlı sürahi. 20,5x14,5 cm. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	64
Şekil 248. Çift kulplu kap. (Schliemann, vd, 1880:548).....	64
Şekil 249. Çift kulplu kap.(Schliemann, vd, 1880:547).....	64
Şekil 250. Kapaklı kap. (Schliemann, vd, 1880:548).....	64
Şekil 251. Tabak.1135 (Schliemann, vd, 1880:545).....	65
Şekil 252. Kevgir. (https://www.gettyimages.ca) (15.02.2019).....	65
Şekil 253. Kevgir. (Schliemann, vd, 1880:557).....	65
Şekil 254. Kevir.(Schliemann, vd, 1880:556).....	65
Şekil 255. Tek kulplu form. (Schliemann, vd, 1880:555).....	66
Şekil 256. Tek kulplu form. (Schliemann, vd, 1880:554).....	66
Şekil 257. Tabak. (Schliemann, vd, 1880:544).....	66
Şekil 259. Buhurdan. (Schliemann, vd, 1880:555).....	67
Şekil 260. Buhurdan. (Schliemann, vd, 1880:554).....	67
Şekil 261. Mühür.(Schliemann, vd, 1880:561).....	67
Şekil 262. Mühür.(Schliemann, vd, 1880:561).....	67
Şekil 263. Mühür.(Schliemann, vd, 1880:561).....	67
Şekil 264. Mühür.(Schliemann, vd, 1880:561).....	68
Şekil 265. Mühür. (Schliemann, vd, 1880:562).....	68
Şekil 266. Ağırşak. (https://www.bmimages.com) (13.04.2019).....	68
Şekil 267. Emzikli sürahi. (Schliemann, vd, 1880:543).....	68
Şekil 268. Kase. (Schliemann, vd, 1880:582).....	69
Şekil 269. Tek kulplu kepçe. (Schliemann, vd, 1880:580).....	69
Şekil 270. Tek kulplu form. (Schliemann, vd, 1880:580).....	69

Şekil 271. Tek kulplu bardak. (Schliemann, vd, 1880:581).....	69
Şekil 272. Tek kulplu form. (Schliemann, vd, 1880:581).....	70
Şekil 273. Çift hazneli kap. (Schliemann, vd, 1880:582).....	70
Şekil 274. Çift hazneli kap.(Schliemann, vd, 1880:582).....	70
Şekil 275. Döküm kabı. (Schliemann, vd, 1880:582).....	70
Şekil 276. Askos. (http://turkleronline.net/diger/troya/resimler) (01.01.2020).....	71
Şekil 277. Askos. h:8x12,5 cm, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	71
Şekil 278. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:579).....	71
Şekil 279. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:581).....	71
Şekil 280. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:581).....	71
Şekil 281. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:578).....	72
Şekil 282. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:579).....	72
Şekil 283. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:579).....	72
Şekil 284. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:577).....	72
Şekil 285. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:578).....	72
Şekil 286. Tek kulplu sürahi. (Schliemann, vd, 1880:579).....	72
Şekil 287. Çift kulplu vazo. (Schliemann, vd, 1880:577).....	73
Şekil 288. Çift kulplu kap. (Schliemann, vd, 1880:581).....	73
Şekil 289. Çift kulplu kapaklı kap. (Schliemann, vd, 1880:580).....	73
Şekil 290. Spiral kulplu vazo. h:19,5x18,6x15,7 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	74
Şekil 291. Spiral kulplu vazo. h:17x16,3x14,1 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	74
Şekil 292. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880:574).....	74
Şekil 293. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880:575).....	74
Şekil 294. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880:575).....	74
Şekil 295. İnsan betimlemeli kapak. h:12,5x11 cm. (https://flic.kr/p/KLjGG3) (15.03.2018).....	75
Şekil 296. İnsan betimlemeli kapak, h:12,5x14,8 cm, (http://cerhas.uc.edu/troy/images/album/?C=M;O=A) (01.03.2019).....	75

Şekil 297. İnsan betimlemeli kapak. h:10x16,4 cm, (http://cerhas.uc.edu/troy/images/album/?C=M;O=A) (01.03.2019).....	75
Şekil 298. Hayvan betimlemeli heykel. (Schliemann, vd, 1880:576).....	75
Şekil 299. İnsan betimlemeli heykel. 6x4,8x2,1 cm, Fotoğraf: Jürgen Liepe. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	75
Şekil 300. Ağırşak. (Schliemann, vd, 1880:813).....	76
Şekil 301. Ağırşak. (Schliemann, vd, 1880:573).....	76
Şekil 302. Mühür (Schliemann, vd, 1880:582).....	76
Şekil 303. Karıştırma kabı.(http://cerhas.uc.edu/troy/troy_ix.html#) (01.03.2019)....	78
Şekil 304. Karıştırma kabı.(https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya) (01.03.2019).....	78
Şekil 305. Vazo.(Schliemann, vd, 1880: 597).....	79
Şekil 306. Kap.(Schliemann, vd, 1880: 594).....	79
Şekil 307. Kase.(Schliemann, vd, 1880: 590).....	80
Şekil 308. Çift kulplu kase.(Schliemann, vd, 1880: 597).....	80
Şekil 309. Çift kulplu kase.(Schliemann, vd, 1880: 594).....	81
Şekil 310. Kantharos., 9,7x18x9,2 cm, (https://britishmuseum.withgoogle.com/object/two-handed-black-burnished-cup) (13.08.2019).....	81
Şekil 311. Seramik Tankart, (Mülayim Oral E., Sarnıç K. Ö. (2012): 420).....	81
Şekil 312. Tek Kulplu bardak.(Schliemann, vd, 1880: 592).	82
Şekil 313. Tek Kulplu bardak.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	82
Şekil 314. Tek Kulplu bardak.(Schliemann, vd, 1880: 591).....	82
Şekil 315. Kyathos. Truva, h:10,1x12,8x9,1 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	82
Şekil 316. Kepçe.(http://cerhas.uc.edu/troy/troy_ix.html#) (01.03.2019).....	83
Şekil 317. Çift kulplu kase.(http://turkcleronline.net/diger/troya/resimler) (01.01.2020).....	83
Şekil 318. Çift kulplu kase. h:26,9x30,6x27,3 cm, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	83
Şekil 319. Çift kulplu kase. h:5,5x20,5 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	83
Şekil 320. Minos Sürahisi (Kozal,Pavuk,Piniatiek,2018:378).....	84

Şekil 321. Tek kulplu sürahi.(Schliemann, vd, 1880: 596).....	84
Şekil 322. Yonca ağızlı sürahi. h:14.5x13 cm, Fotoğraf: Jürgen Liepe. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	84
Şekil 323. Tek Kulplu Sürahi. h:22x18 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	84
Şekil 324. Simit gövdeli askos.((https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya)	85
Şekil 325. Kavanoz.(Kozal, Pavuk, Piniaziek, 2018:383).....	85
Şekil 326. Çift kulplu kavanoz.(Kozal, Pavuk, Piniaziek, 2018:383).....	85
Şekil 327. Emzikli kap.(Schliemann, vd, 1880: 597).....	85
Şekil 328. Kulp.(Schliemann, vd, 1880: 598).....	86
Şekil 329. Kulp.(Schliemann, vd, 1880: 598).....	86
Şekil 330. Kulp.(Schliemann, vd, 1880: 598).....	86
Şekil 331. Kulp.(https://flic.kr/p/bBCgd5) (12.05.2019).....	87
Şekil 332. Kulp.(Schliemann, vd, 1880: 595).....	87
Şekil 333. Hayvan betimlemeli kap.(https://flic.kr/p/bBCgd5) (12.05.2019).....	87
Şekil 334. Domuz biçimli heykel. h:8,5x4,5 cm, Fotoğraf: Jürgen Liepe. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	88
Şekil 335. İdol.(https://www.livius.org/articles/place/troy/) (19.04.2020).....	88
Şekil 336. Pithos.(Schliemann, vd, 1880: 589).....	89
Şekil 337. Tek Kulplu sürahi.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	89
Şekil 338. Tek kulplu testi.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	89
Şekil 339. Testi.(Blegen vd., 1958: 225).....	89
Şekil 340. Tek kulplu sürahi. (Kale Tepesi), h:28x20,5 cm, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	90
Şekil 341. Sürahi. h:10,5x11 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	90
Şekil 342. Sürahi. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	90
Şekil 343. Çift kulplu kap.(İstanbul Arkeoloji Müzesi).....	91
Şekil 344. Çift kulplu kap.(Blegen vd., 1958: 258).....	91
Şekil 345. Tek kulplu kap.(Blegen vd., 1958: 258).....	91
Şekil 346. Çift kulplu emzikli kap.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	91

Şekil 347. Tabak. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	91
Şekil 348. Kase.(Blegen vd., 1958: 106).....	91
Şekil 349. Troia VIIb yerleşiminde görülen ‘knobbed ware’(Ersöz, 2020: 6).....	92
Şekil 350. Karıştırma kabı. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	93
Şekil 351. Karıştırma kabı, (https://www.landesmuseum-mecklenburg.de) (18.05.2020).....	93
Şekil 352. Tek kulplu fincan (http://cerhas.uc.edu/troy/images/troy_vii).....	93
Şekil 353. Fincan. h:19x11,5 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	93
Şekil 354. Kantharos.h:9x19 cm, Fotoğraf: Klaus Göken. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	93
Şekil 355. Çift kulplu kap. (https://www.livius.org/pictures/turkey/hisarlik-troy/) (19.03.2019).....	94
Şekil 356. Çift kulplu kap. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	94
Şekil 357. Yakılan ölünün konulduğu kap.(Basedown,2001:418).....	94
Şekil 358. Protogeometrik amphora.(Becks,Thum, 2001:422).....	94
Şekil 359. Çift kulplu testi.(Blegen vd., 1958: 109).....	95
Şekil 360. Pithos. (Blegen vd., 1958: 112).....	95
Şekil 361. Saklama kabı. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	95
Şekil 362. Kil tablet.(Schliemann, vd, 1880: 616).....	96
Şekil 363. Ayaklı kase. h:6x12 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	96
Şekil 364. Kylix.h:16,5x18 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	97
Şekil 365. Tek kulplu bardak.(Blegen vd., 1958: 184).....	97
Şekil 366. Tek kulplu bardak.(Blegen vd., 1958: 184).....	97
Şekil 367. Tek kulplu bardak.(Blegen vd., 1958: 184).....	97
Şekil 368. Çift kulplu bardak.(İstanbul Arkeoloji Müzesi).....	98
Şekil 369. Çift kulplu bardak.(Blegen vd., 1958: 291).....	98
Şekil 370. Kase.(Blegen vd., 1958: 290).....	98
Şekil 371. Batı Kutsal Alanı'ndan protogeometrik amfora. Çanakkale Arkeoloji Müzesi (Rose, 2013:45).....	99

Şekil 372. Aryballos kabı.(Blegen vd., 1958: 292).....	99
Şekil 373. Yonca ağızlı şişe (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	99
Şekil 374. Ajur dekorlu Buhurdan, Batı Sığınağı (Aslan,Kealhofer,Grave, 2014:279).....	100
Şekil 375. Gri Mal buhurdan örneği, Batı Kutsal Alanı, (Rose, 2013:47).....	100
Şekil 376. Karıştırma kabı.(İstanbul Arkeoloji Müzesi)	101
Şekil 377. Kırık kase parçası, dekorlu parça. (https://classics.uc.edu/troy/grbpottery/html/img_D09.1802-1.jpg.html) (14.03.2020).....	101
Şekil 378. Kırık kase parçası, dekorlu parça.(Fisher, 1996: 1209).....	101
Şekil 379. Ayaklı kase parçası.h:18,2x9 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	102
Şekil 380. Sürahi. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)	102
Şekil 381. Gaz lambası.h:3,4x9 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp, (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021).....	103
Şekil 382. Kil Tabletleri.(İstanbul Arkeoloji Müzesi).....	103
Şekil 383. Pişmiş toprak figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).....	104
Şekil 384. Ana Tanrıça Heykeli.(https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70510/troya-muzesi.html) (15.09.2020	104
Şekil 385. Pişmiş toprak heykel.(https://www.yollardan.com/troya-muzesi-fotograflari) (01.04.2021).....	104
Şekil 386. Hammadde depo alanı 3d animasyon ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021).....	108
Şekil 387. Konveyör besleme sahası ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021.....	109
Şekil 388. Hammadde öğütme değirmeni besleme ve kesit ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021).....	109
Şekil 389. Elek ve ayırıştırma bölümü ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021).....	110
Şekil 390. Silolardan üretim hattına transfer süreci ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021).....	110
Şekil 391. Hammadde silo bölümü ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021).....	111

Şekil 392. Pres kalıp bölümü ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021).....	112
Şekil 393. Dikey kurutucu girişi. (Sevinç, Öksüz, 2014: 21).) (01.02.2021).....	112
Şekil 394. Dikey kurutucu çıkışı. (Sevinç, Öksüz, 2014: 21) (01.02.2021).....	113
Şekil 395. Astar uygulama aşaması. (Sevinç, Öksüz, 2014: 22) (01.02.2021).....	114
Şekil 396. Sırlama (Kampana) yöntemi. (Sevinç, Öksüz, 2014: 22) (01.02.2021).....	115
Şekil 397. Yüzey dekor baskı aşaması ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021).....	117
Şekil 398. İmaj baskısı tamamlanan ürünlerin tünel fırına giriş ekran görüntüsü. (https://www.sacmi.com/en-US/ceramics) (01.02.2021).....	117
Şekil 399. Kalite kontrol için ilerleyen karolar. (Sevinç, Öksüz, 2014: 25) (01.02.2021).....	118
Şekil 400. CorelDraw programı açılış ekranı, ekran görüntüsü.....	119
Şekil 401. Görsel çağırma, ekran görüntüsü.....	120
Şekil 402. Görsel Kitleme, ekran görüntüsü.....	120
Şekil 403. Vektörel çizim aracı, ekran görüntüsü.....	121
Şekil 404. Düz/Eğri çizgi oluşturma, ekran görüntüsü.....	121
Şekil 405. Yüzey şekil aracı, ekran görüntüsü.....	122
Şekil 406. Tamamlanan çizimin renkli kontrol aşaması, ekran görüntüsü.....	122
Şekil 407. Raportlama örnekleri, ekran görüntüsü.....	123
Şekil 408. Çizimin dışa aktarımı, ekran görüntüsü.....	123
Şekil 409. Dışa katarım özelliklerinin belirlenmesi, ekran görüntüsü.....	124
Şekil 410. Photoshop programı başlangıç aşaması, ekran görüntüsü.....	124
Şekil 411. Görsel özelliklerinin belirlenmesi, ekran görüntüsü.....	125
Şekil 412. Profil değerleri seçimi, ekran görüntüsü.....	125
Şekil 413. İmajın zemin grafiğinin ekrana alınması, ekran görüntüsü.....	126
Şekil 414. Zemin grafiği rasterleştirilmesi, ekran görüntüsü.....	126
Şekil 415. Desen grafiği çağırılma işlemi, ekran görüntüsü.....	127
Şekil 416. Terracota figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).....	127
Şekil 417. Terracota figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).....	128
Şekil 418. Terracota figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).....	128

Şekil 419. Terracota figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).....	129
Şekil 420- “Zamanda Troia” Serisi, dekor ve kombin karolar.....	144
Şekil 421. Zamanda Troia serisi dekor karo.....	145
Şekil 422. Zamanda Troia serisi dekor karo.	146
Şekil 423. Zamanda Troia serisi dekor karo.....	147
Şekil 424. Zamanda Troia serisi dekor karo.....	148
Şekil 425. Zamanda Troia serisi dekor karo.....	149
Şekil 426. Zamanda Troia serisi dekor karo.....	150
Şekil 427. Zamanda Troia serisi dekor karo.....	151
Şekil 428. Zamanda Troia serisi kombin karo.....	152
Şekil 429. Zamanda Troia serisi kombin karo.	153
Şekil 430. Zamanda Troia serisi kombin karo.	154
Şekil 431. Zamanda Troia serisi karoları ile mekan giydirmeye.	155
Şekil 432. Mühür gravürleri, (Schliemann, vd, 1880:561).....	156
Şekil 433. Mühür üzenindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	156
Şekil 434. “Döngü” serisi, dekor ve kombin karolar.....	157
Şekil 435. Döngü serisi dekor karo.....	158
Şekil 436. Döngü serisi dekor karo.....	159
Şekil 437. Döngü serisi dekor karo.....	160
Şekil 438. Döngü serisi kombin karo.....	161
Şekil 439. Döngü serisi kombin karo.....	162
Şekil 440. Döngü serisi karoları ile mekan giydirmeye.....	163
Şekil 441. “Bia” serisi, dekor ve kombin karolar.....	164
Şekil 442. Bia serisi dekor karo.....	165
Şekil 443. Bia serisi dekor karo.....	166
Şekil 444. Bia serisi dekor karo.....	167
Şekil 445. Bia serisi dekor karo.....	168
Şekil 446. Bia serisi kombin karo.....	169
Şekil 447. Bia serisi kombin karo.....	170

Şekil 448. Bia serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	171
Şekil 449. “Apate” serisi, dekor ve kombin karolar.....	172
Şekil 450. Apate serisi dekor karo.....	173
Şekil 451. Apate serisi dekor karo.....	174
Şekil 452. Apate serisi dekor karo.....	175
Şekil 453. Apate serisi kombin karo.....	176
Şekil 454. Apate serisi kombin karo.....	177
Şekil 455. Apate serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	178
Şekil 456. Ağırşak gravürü, (Schliemann, vd, 1880:417).....	179
Şekil 457. Ağırşak üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	179
Şekil 458. Aura serisi, dekor ve kombin karolar.....	180
Şekil 459. Aura serisi dekor karo.....	181
Şekil 460. Aura serisi dekor karo.....	182
Şekil 461. Aura serisi dekor karo.	183
Şekil 462. Aura serisi dekor karo.	184
Şekil 463. Aura serisi dekor karo.	185
Şekil 464. Aura serisi dekor karo.	186
Şekil 465. Aura serisi dekor karo.	187
Şekil 466. Aura serisi dekor karo.	188
Şekil 467. Aura serisi dekor karo.	189
Şekil 468. Aura serisi kombin karo.....	190
Şekil 469. Aura serisi kombin karo.	191
Şekil 470. Aura serisi karoları ile mekan giydirmesi.	192
Şekil 471. Luvi mühürü ön ve arka yüzü.	193
Şekil 472. Luvi mührü üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	193
Şekil 473. Luvi serisi, dekor ve kombin karolar.....	194
Şekil 474. Luvi serisi dekor karo.	195
Şekil 475. Luvi serisi dekor karo.	196
Şekil 476. Luvi serisi dekor karo.	197

Şekil 477. Luvi serisi dekor karo.	198
Şekil 478. Luvi serisi dekor karo.	199
Şekil 479. Luvi serisi dekor karo.	200
Şekil 480. Luvi serisi kombin karo.	201
Şekil 481. Luvi serisi karoları ile mekan giydirmeye.	202
Şekil 482. Döngü serisi dekor karo.	203
Şekil 482. Döngü serisi kombin karo.	204
Şekil 484. Döngü serisi karoları ile mekan giydirmeye.	205
Şekil 485. Üç ayaklı Vazo.	206
Şekil 486. Üç ayaklı vazo gövdesinde bulunan lekelerin vektörel çizimleri.....	206
Şekil 487. Gaia serisi dekor karo.	207
Şekil 488. Gaia serisi kombin karo.	208
Şekil 489. Gaia serisi karoları ile mekan giydirmeye.	209
Şekil 490. Troia Dönemi vazo gravürü.	210
Şekil 491. Vazo üzerindeki lekelerin düz bir satır üzerinde gösterilmesi.....	210
Şekil 492. Vazo üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	210
Şekil 493. Diadem serisi dekor karo.	211
Şekil 494. Diadem serisi dekor karo.	212
Şekil 495. Diadem serisi karoları ile mekan giydirmeye.....	213
Şekil 496. İnsan betimlemeli kap.	214
Şekil 497. İnsan betimlemeli kap silüeti vektörel çizimi.	214
Şekil 498. Mull over I serisi dekor karo.	215
Şekil 499. Mull over I serisi dekor karo.	216
Şekil 500. Mull over I serisi karoları ile mekan giydirmeye.	217
Şekil 501. Mull over II serisi dekor karo.	218
Şekil 502. Mull over II serisi kombin karo.	219
Şekil 503. Mull over II serisi karoları ile mekan giydirmeye.	220
Şekil 504. Gökmar serisi dekor karo.	221
Şekil 505. Gökmar serisi kombin karo..	222

Şekil 506. Gökmar serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	223
Şekil 507. Argos serisi dekor karo.	224
Şekil 508. Argos serisi kombin karo.....	225
Şekil 509. Argos serisi karoları ile mekan giydirmesi.	226
Şekil 510. Seramik kırıp parça.	227
Şekil 511. Seramik parça üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	227
Şekil 512. Likya serisi dekor karo.	228
Şekil 513. Likya serisi kombin karo.	229
Şekil 514. Likya serisi karoları ile mekan giydirmesi.	230
Şekil 515. Hermes serisi dekor karo.	231
Şekil 516. Hermes serisi kombin karo.	232
Şekil 517. Hermes serisi karoları ile mekan giydirmesi.	233
Şekil 518. Mühür ön yüzü.	234
Şekil 519. Mührü üzerindeki lekelerin vektörel çizimi.	234
Şekil 520. Leto serisi dekor karo.	235
Şekil 521. Leto serisi kombin karo.	236
Şekil 522. Leto serisi karoları ile mekan giydirmesi.	237
Şekil 523. Dar dipli kulplu kase.	238
Şekil 524. Kase üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	238
Şekil 525. Karya serisi dekor karo.	239
Şekil 526. Karya serisi kombin karo.....	240
Şekil 527. Karya serisi karoları ile mekan giydirmesi.	241
Şekil 528. Sparta serisi dekor karo.....	242
Şekil 529. Sparta serisi kombin karo.....	243
Şekil 530. Döngü serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	244
Şekil 531. Altın kupa.	245
Şekil 532. Form üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	245
Şekil 533. Elis serisi dekor karo.....	246
Şekil 533. Elis serisi kombin karo.....	247

Şekil 535. Elis serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	248
Şekil 536. Altın kolye.....	249
Şekil 537. Kolye üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	249
Şekil 538. Aşil serisi dekor karo.....	250
Şekil 539. Aşil serisi kombin karo.....	251
Şekil 540. Aşil serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	252
Şekil 541. Wilusa serisi dekor karo.....	253
Şekil 542. Wilusa serisi kombin karo.....	254
Şekil 543. Wilusa serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	255
Şekil 544. Hisar serisi dekor karo.....	256
Şekil 545. Hisar serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	257
Şekil 546. Asya serisi dekor karo.....	258
Şekil 547. Asya serisi kombin karo.....	259
Şekil 548. Asya serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	260
Şekil 549. Süslü parça gravür çizimi.....	261
Şekil 550. Parça üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	261
Şekil 551. Milet serisi dekor karo.....	262
Şekil 552. Milet serisi kombin karo.....	263
Şekil 553. Milet serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	264
Şekil 554. İyon serisi dekor karo.....	265
Şekil 555. İyon serisi kombin karo.....	266
Şekil 556. İyon serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	267
Şekil 557. Helen serisi dekor karo.....	268
Şekil 558. Helen serisi karoları ile mekan giydirmesi.....	269
Şekil 559. Kazıma dekorlu kap.....	270
Şekil 560. Kap üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri.....	270
Şekil 561. Megaron serisi dekor ve kombin karo, digital uygulama.....	271
Şekil 562. Megaron serisi dekor karo, digital uygulama.....	272
Şekil 563. Depas amphikypellon	273

Şekil 564. Depas amphikypellon silüeti vektörel çizimleri.	273
Şekil 565. Depas amphikypellon silüet çiziminden oluşturulan lekelerin düzenlemesi.....	273
Şekil 566. Depas serisi dekor ve kombin karo, digital uygulama.....	274
Şekil 567. Depas serisi karo, digital uygulama.....	275
Şekil 568. Güneş serisi karo vektörel çizimi,.....	276
Şekil 569. Güneş serisi dekor ve kombin karo, digital uygulama.....	276
Şekil 570. Güneş serisi karoları ile mekan giydirme.....	277

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Troia'nın kültürel açıdan dönemleri. (https://www.livius.org/articles/place/troy/) (10.04.2021).....	8
---	---

GİRİŞ

İnsanlık tarihinin en eski uğraşlarından birisi olan seramik, geçmişten günümüze, sanatsal ve fonksiyonel olarak, farklı kullanım alanlarıyla hayatımızda var olmaya devam etmektedir.

Farklı kullanım alanları arasında en yaygın üretilen grubun başında ise; endüstriyel olarak üretilen, iç ve dış mekanlarda yer, duvar kaplamalarında kullanılan seramik karolar gelmektedir. Sağlıklı, dayanıklı, özel bakım gerektirmeyen, uzun ömürlü, ekonomik ve aynı zamanda ekolojik bir malzeme olması sebebiyle çoğu zaman tercih sebebi olan seramik karolar; fonksiyonel bir kaplama malzemesi olmasının yanı sıra mimaride şekil, boyut ve dekor zenginliği ile önemli bir dekorasyon unsurudur.

“Troia Dönemi Seramikleri Üslup Özelliklerinin Çağdaş Karo Tasarımlarında Uygulanması” isimli çalışma ile; Homeros’un İlyada Destanıyla tarihe geçen, 1998 yılında UNESCO Dünya Miras Listesi’ne girmiş olan, Troia Antik Kentine ait seramiklerin çıkış noktası olarak kullanıldığı seramik karolar tasarlanmış, bilgisayar ortamında hazırlanmış ve Çanakkale Seramik fabrikasında hayata geçirilmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde, Ege ve Balkanların bulunduğu çok önemli bir coğrafyada yer alan Troia Antik kentinin dokuz katmanından da çıkartılan seramik buluntular dönem ve özelliklerine göre ayrılarak aktarılmaya çalışılmıştır. Bu bilgilerin ayrıntılı olarak anlaşılıp, aktarılabilmesinde, 1871’de Çanakkale’nin Hisarlık tepelerinde kazılara başlayan Heinrich Schliemann’ın tutmuş olduğu günlükler ve buluntular ışığında çizdirmiş olduğu gravür resimler oldukça önem taşımaktadır.

Sonraki dönemlerde kazı çalışmalarına devam eden, W. Dörpfeld, Carl Blegen’in gözetimindeki Cincinnati Üniversitesi ekipleri, Tübingen Üniversitesi’nden Prof. Dr. Manfred Korfmann’ın gözetiminde birçok arkeologdan oluşan uluslararası grubun, buluntular hakkındaki bilgileri paylaştıkları kaynaklar, çalışmanın sistematik olarak ilerlemesinde büyük katkı sağlamıştır.

Kaliteli ve özgün yaşam alanları oluşturabilmek, bunu yaparken de seramik karo sektöründe yurt dışı kaynaklı temin edilen tasarımları azaltmak, ülkemiz içerisinde, yaşadığımız toprakların tarihinden ve kültüründen yararlanarak üretilen tasarımların değerlendirilmesi konusunda gelişim göstermek amacıyla hazırlanan çalışmanın ikinci bölümünde seramik karoların tasarım ve üretim süreçlerine değinilmiştir.

Tasarım sürecinde; Türkiye’de her yıl gerçekleştirilen UNICERA seramik, banyo ve mutfak fuarında edinilen deneyimler ve Çanakkale seramik fabrikası imkanlarıyla görme fırsatı yakalanan, İtalya’nın Bologna şehrinde gerçekleştirilen CERSAIE 19 fuarının kazanımları yol gösterici olmuştur. Karo sektöründe hedef kitle ve trendi belirleyen en etkili sektörün tekstil, içinde bulunulan yılın trend renkleri ve bir sonraki yılın araç lansman renkleri olduğu bilgisi göz önünde bulundurulmuştur.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil Bölümü Miras Semboller, Zanaattan Tasarıma "Çanakkale" Çalıştay’ında dinleme fırsatı yakalanan Kale Grubu Ürün Yöneticisi Gözde Tüfekçi Mintaş’ın trend belirleyici unsurlarda güncel ve gelecek teknolojilerin etkili olduğu konusundaki yorumu, Vitra Grubu tasarımcısı Tuba Büyükkaraduman’ın gelecek yıllarda ortaya çıkacak renk ve malzeme trendlerinin etkili olduğuna dair görüşleri tasarımların oluşum sürecine ışık tutmuştur.

Tasarımlarda kullanılan vektörel çizimler Coreldraw, bitmap grafikler Photoshop isimli bilgisayar programlarında çizilerek baskı için hazır hale getirilmiştir. Bu aşamalar fotoğraflar ile desteklenerek aktarılmıştır.

Uygulama raporu kapsamında tasarlanan karolar Çanakkale Seramik fabrikaları bünyesinde gerçekleştirildiğinden, aşamalar buranın üretim süreçleri göz önünde bulundurularak anlatılmıştır. İşleyişe dair görsellerin çalışır durumdaki bir fabrikadan elde edilmesi son derece zor olduğundan, fotoğraflar konusunda, seramik kaplama sektöründeki süreci görseller ile anlatan İtalyan seramik makineleri üreticisi SACMI’nin paylaşımlarından faydalanılmıştır.

Tasarım ve çizim aşamaları tamamlanan karolar, Kale Seramik fabrikasının imkanları ile dijital baskı teknolojileri kullanılarak hazırlanmış, içerikte belirtilen süre ve derecelerde nihai ürünlere dönüştürülmüşlerdir.

1. BÖLÜM
TROİA ANTİK DÖNEMİ

1. BÖLÜM

TROİA ANTİK DÖNEM

1.1. Troia Antik Kentin Adı ve Konumu

Marmara Denizi, Çanakkale Boğazı ve Edremit Körfezi arasında kalan, Biga Yarımadası olarak bilinen toprakların, antik çağlardaki adı Troad veya Troas olarak bilinmektedir. Anadolu'nun kuzey-batı köşesindeki bu yörede, arkeologlarca tespit edilmiş çeşitli antik yerleşimlerin en önemlisi, yöreye ismini vermiş olan Troia kentidir (Aşkın, 2001: 6).

Şekil 1. Çanakkale il haritası.

(<https://www.canakkale.bel.tr/file/288/EabvHArI1MJdDIIrRUVXT20fJKkNyclE.pdf>) (02.02.2020)

Troia, ülkemizin kuzeybatısında, Çanakkale Boğazı'nın güney çıkışında kurulmuş, Çanakkale ilimize 30 km. uzaklıktaki antik bir kenttir. Batısında Lemnos (Limni) ve güneyinde Lesbos (Midilli) adaları bulunmaktadır (Wöhlcke, 2004: 17).

Yunancada Troia, Fransızcada Troie kelimesinin okunuşundan kentin ismi, dilimize Truva ya da Troya olarak çevrilmektedir.

1.2. Troia Dönemi Mitolojisi

Benzersiz tarihsel birikimi ile mitolojik kahramanların evi konumundaki bu coğrafya, aynı zamanda büyük dramların, savaşların ve zaferlerin meydana gelmiştir.

Ünlü şair Homeros'un İlyada ve Odysseia'sında destanlaştırdığı Troia şehri, bu destanlarla batının ilk yazılı edebiyat eserlerinde yerini almış, eşsiz bir hazine olarak, binlerce yıldan günümüze değerini koruyarak ulaşmıştır.

Farklı şekillerde günümüze kadar gelen efsaneye göre; eteklerinde Troya'nın kurulduğu Kaz Dağlarında, Troya Savaşı'nın da nedeni olan dünyanın ilk güzellik yarışması yapılmıştır. Güzellik yarışmasına katılan güzeller Hera, Afrodite ve Athena'dır. Seçici görevini üstlenen Troya Prensi Paris, kendisine dünyanın en güzel kadını vadeden Afrodite'yi seçmiştir. Paris'in evli olmasına rağmen dünyanın en güzel kadını olduğu söylenen Sparta Kralı Menelaos'un karısı Helen'e âşık olması ve birlikte Troya'ya kaçmalarıyla savaş başlamıştır. Helen'in kocası Sparta'lı Menelaos, kardeşi Miken Kralı Agamemnon, Grek yurdu ve adaların hükümdarları bir araya gelerek, bin gemiyle Troya seferine çıkmıştır. Hem Helen'i geri almak hem de Troya'yı ve hazinelerini ele geçirmek için yıllarca mücadele eden Akha ordusu, on yılın sonunda kurnazca bir fikirle tahta bir at inşa ederek askerlerini içine saklamıştır. Bu tahta atın geri çekilmeye karar veren Akha ordusu tarafından kendilerine hediye olarak bırakıldığını düşünen Troyalılar, atı surlardan içeri almışlar ve atın içinden çıkan askerler Paris'in ve Troya'nın sonunu getirmişlerdir.

Tarihte bütün bunların gerçekten olup olmadığı konusunda farklı görüşler bulunmakta, tartışmalar ve araştırmalar halen sürmektedir.

1.3. Troia Dönemi Seramikleri ve Üslup Özellikleri

1868 yılında Frank Calvert'in küçük çaplı bir sondajıyla başlayan Troia kazıları, Türkiye'deki en uzun soluklu arkeolojik kazı çalışmalarından birisi olmuştur. Burasının antik Troia olduğunu ilk defa dile getiren Calvert, 1863-1865 yılları arasında höyükte

küçük çaplı kazılar gerçekleştirmiştir. Ancak Troia'daki geniş çaplı ilk kazıların Heinrich Schliemann tarafından başlatıldığı bilinmektedir (Körpe, 2015: 1).

Troia Dönemi Seramikleri üslup özellikleri hakkında edinilen bilgilerin paylaşılmasından önce, bu bilgilerin gün yüzüne çıkarılması konusunda önemli katkıları bulunan Heinrich Schliemann'a kısaca değinmek yerinde olacaktır:

Henüz on yaşındayken 'Troya Savaşları' hakkında hazırladığı bir ödev sırasında, Homer'in destanları İliada ve Odysseia'da adı geçen kahramanların gerçekliğine inanarak, konu edilen yerleri saptamayı kendine amaç edinen Schliemann, 1858 yılında tüccarlığı bırakarak Troya'yı bulmak için ilk gezisine çıkmıştır. Almanya, İtalya, Afrika, Mısır, Filistin, Suriye, Anadolu'nun batı kıyıları, Çanakkale, Atina, İspanya, Hindistan, Çin, Japonya ve Amerika'yı gezip gören Schliemann, 1866-1868 yılları arasında, 44 yaşındayken, Troya ve Akha kahramanlarının yurtlarında kazı yapıp, onları gün ışığına çıkartmak arzusuyla Paris Üniversitesi, Arkeoloji-Eski Çağ Bilimleri'nde öğrenim görmüştür. Eğitimini 1868-69 yıllarında, İthaka, Mora ve Troya'da yaptığı araştırmaları içeren tezi ile Rostock Üniversitesinden aldığı doktor ünvanını kazanarak tamamlamıştır. Schliemann, 1871-73, 1878-79, 1882-83, 1890 tarihlerindeki dönemlerde Troya'da yaptığı kazılar ile ilgili olarak, yüzlerce makale, bildirinin yanı sıra günlük şeklinde yazılmış olan 6 adet kazı raporu yayınlamıştır. Ayrıca, çoğunluğu kazılar ile ilgili, bir kısmı yayınlanmış, 6000 kadar da mektubu bulunmaktadır (Esin, 1991: 7,8,9).

Troya'yı kazarken yaptığı yanlışlar sonucu oluşturduğu tahribatlar, elde edilen buluntu, hazine ve koleksiyonları yurt dışına çıkararak, dünyanın dört bir yanına dağılmasına sebebiyet vermesi gibi olumsuzlukların yanı sıra, H. Schliemann yaptığı kazılar sonucu elde ettiği bulguları en ince ayrıntıları ile döküman haline getirerek bu bilgilerin günümüze ulaşmasına büyük katkı sağlamıştır.

Ölümü sonrasında Schliemann'ın çalışma arkadaşı mimar Wilhelm Dörpfeld 1893-1894 yıllarında kazıları devam ettirerek, halen kısmen geçerli olan Troia tabakalanmasının

temelini atmıştır. Uzun bir aradan sonra Carl Blegen 1932-1938 yılları arasında Troya’da, oldukça detaylı kazılar gerçekleştirmiş ve bu çalışmalarını 1950’li yıllarda 8 cilt olarak yayınlamıştır. 50 yıllık uzun bir aradan sonra 1988’de Manfred Osman Korfmann yeni dönem kazılarını başlatmış ve ölüm yılı olan 2005’e kadar bu çalışmalarını sansasyonel buluntularla sürdürmüştür (Aslan, 2018: 161-162). Bu görkemli şehirde arkeolojik kazılar, 2012 yılına kadar, Alman Tübingen Üniversitesi sponsorluğunda sürmüştür, 2013 yılından itibaren ise Prof. Dr. Rüstem Aslan başkanlığında, ilk kez bir Türk ekip tarafından devam ettirilmektedir (troyexcavations.com).

Troya’da 1871 yılından itibaren yapılan kazılar, kentin tarihi boyunca defalarca kurulup yıkıldığını ortaya koymaktadır. Dokuz kent katmanının yanı sıra kırk iki yapı katı ortaya çıkarılmıştır.

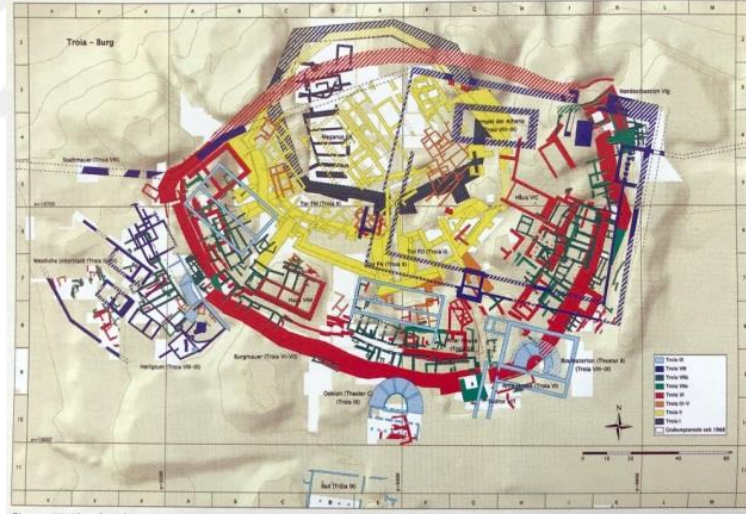
Tablo 1. Troia’nın kültürel açıdan dönemleri
<https://www.livius.org/articles/place/troy/> (10.04.2021)

Troy IX	Roman Troy	20 BCE - c.500 CE
Troy VIII	Hellenistic Troy Sanctuary	c.330-85 BCE c.700-c.330
Troy VIIb3	Balkan Troy	c.1025-c.950
Troy VIIb2		c.1125-c.1025
Troy VIIb1		c.1200-c.1100
Troy VIIa	Late Bronze Troy	c.1300-c.1200
Troy VIh		c.1400-c.1300
Troy VI a-g		c.1700-c.1300
Troy V	Anatolian Troy (Middle Bronze Troy)	c.1900-c.1700
Troy IV		c.2200-c.1900
Troy III	Maritime Troy	c.2250-c.2200
Troy II		c.2350-c.2250
Troy I		c.2950-c.2350

Tuva’nın en erken yerleşim katı M.Ö. 2950-2350 ile erken Bronz Çağı’na tarihlenmekte, sürekli yerleşim görmeye devam eden Truva katmanları M.Ö. 20 – M.S. 500 tarihlerinde Roma Dönemi ile sona ermektedir.

Tarih boyunca yangın, deprem, savaş gibi felaketler sonucu 9 kere yıkılıp aynı yere kurulan şehir, bin yıllar boyunca bulunduğu coğrafi konum nedeniyle çok önemli bir yerleşim merkezi olmuş, burada hüküm süren uygarlıklar diğer bölgelerle ticari ve kültürel bağlantıları açısından daima çok önemli bir rol üstlenmiştir. Hâlihazırda Troya Antik Kentinde arkeolojik kazılara başkanlık etmeye devam eden Rüstem Aslan'ın konu hakkındaki görüşleri şu şekildedir:

“Troya, iki kıta ve iki deniz arasındaki konumu nedeniyle binyıllarca önemli ve zengin bir kent olma özelliğini korumuştur. Uzak bölgelerle ticaretin yapıldığı MÖ 2500’lerdeki Troya II kentiyle başlayan zenginlik, kesintilerle Homeros Troya’sı olarak adlandırılan Troya VI dönemine kadar devam etmiş ve özellikle bu dönemde kent mimari anlamda doruk noktasına erişmiştir” (Aslan, 2016: 89).

Şekil 2. Kalenin Truva I'den Truva VI'ya, Truva IX'a gelişimi.
(Arslan, 2018: 12)

Dönemlere ayrılan alt başlıklarda daha ayrıntılı olarak açıklanacak olmasına karşın, genel hatlarıyla Hisarlık tepesinde yaşayan tarih öncesi insanların günlük yaşamlarında pişmiş topraktan sıkça faydalandıklarını söylemek gerekmektedir.

M. Burnouf ilk üç katman sakinlerinin yapıları sağlamlaştırmak ve seviyelemek için kurudukça sertleşen kil katkılı harç kullandıklarını, bu sayede en ağır duvarların bile

üst üste dikilebildiğini belirtmektedir. Ancak şehir enkazlarındaki çok sayıda pişmiş toprak kalıntıları arasında, yapıların çatılarında kiremit kullanıldığına dair bir iz bulunmamaktadır. Birbirini takip eden beş tarih öncesi kentin evlerinde de yağmurdan korunmak adına kalın bir kil tabakası dikkati çekmektedir. (Schliemann, vd, 1880: 213,214).

Depolama aracı olarak kilerler, sandıklar veya kutular yerine, 150-200 cm yüksekliğindeki büyük seramik kavonazların toprağa gömülmesi suretiyle yiyeceklerin, yağ, şarap veya su gibi sıvıların korunup saklanması sağlanmıştır. Yemek pişirmek, yemek yemek ve içmek için terra-cotta kaplar; lavabolar yerine pişmiş topraktan geniş kaseler kullanılmıştır.

Elbiseleri asmak için kullandıkları kancalarda, fırçalarının tutamaklarında, balık ağlarının ağırlıklarında bile pişmiş topraktan faydanmışlardır. (Schliemann, vd, 1880: 238).

Bunun yanı sıra ölülerin kalıntılarını biriktirmek için tahta veya taş tabutlar yerine terra-cotta mezarlar kullanmışlardır.

Schliemann ve ekibinin kırık seramik parçaları üzerinde yaptığı incelemeler sonucu Troia'daki seramiklerin üretilmesinde kil, öğütülmüş granit ve mika karışımı kullanıldığı tespit edilmiştir. Kilin bünyesinde bulunan dövülmüş granit parçaları forma mukavemet sağlamaktadır. Öğütme işlemlerinin el ile ilkel yöntemler kullanılarak yapılmasından dolayı, karışımın içerisinde kalan iri taneler yüzünden formların yüzeylerinin genellikle pürüzlü olduğu bilinmektedir. İyice kurutulan ve hafifçe ısıya maruz bırakılan kapların birçoğunda, formun yüzeyine ince bir kat pekişmiş astar sürülerek, açık alanda ikinci bir pişirim uygulanmıştır. Pişirim esnasında sürekli dumana maruz kalan formlar bünyesine aldıkları duman (is) nedeniyle siyah rengi almıştır. Daha yüksek ısılara çıkılan formlarda ise siyahlık yok olmakta, kırmızı renk görülmektedir. 800° den fazla ısıya maruz kalan kaplara sert bir cisim ile vurduğumuzda elde ettiğimiz çınlama sesi, düşük ateş ile uzun sürede pişen troia dönem seramiklerinde duyulmamaktadır (Schliemann, vd, 1880: 225).

1.3.1. Troia I Katmanı (M.Ö. 2920-2350)

“Troia I isimli 14 yapı evresine sahip en eski yerleşme, köyümsü yapısına rağmen pek çok kez yenilenen ve güçlendirilen kaba taşlardan yapılma savunma duvarlarına sahiptir” (Aslan, 2018: 131). Schliemann, Troia I katman tabakasının genellikle taşlar, küçük kahverengi ya da siyah kül birikintilerinin yanı sıra midye ve istiridye kabukları ve az sayıda horoz kemiği içerdiğini de eklemektedir (Schliemann, vd, 1880: 213).

Hisarlık höyüğünü oluşturan yerleşmelerin en eskisinin erken bronz çağında, ovanın düzlüğünden on altı metre yükseklikte bir kayanın üzerine kurulduğu anlaşılmaktadır (Sevinç, 1992: 26).

Troia I evlerinin işlenmemiş taşlardan yapılmış temel kısımlarında, taşların bazılarının balık kılıcına benzer şekilde dizildiği dikkat çekmektedir. Bu balık kılıcı desenine Troia I dönemi seramiklerinde de sıkça rastlanmaktadır. Seramiklerde görülen bu desenlerin günlük hayatla yakın ilgisi olduğuna inanılmaktadır (Aşkın, 2001: 27).

Avcılık, balıkçılık, hayvancılık, tarıma uygun ve savunması kolay stratejik bir konumda kurulan şehirde ele geçen kemik ve taş idoller ve pişmiş kapların süslemeleri bu insanların plastik sanatlarla olan ilgisinin örnekleri olarak değerlendirilmektedir. Blegen kazı ekibinin bulduğu insan yüzlü kireç taşı stel bugüne kadar bölgede yapılan kazılarda ele geçen en eski yontu sanatı örneği olarak kabul edilmektedir (Sevinç, 1992: 27). “Troia I keramiği genelde kum katkılı, elde yapılmış ve az pişmiştir” (Blegen, vd., 1950: 51-56). “Kahverengiden griye kadar değişen seramik yüzeyi bazen yalın bırakılmış, bazen düzleştirilmiş, bazen de açılanmıştır. Çizi bezeme Troia I keramiği için tipiktir” (Sazcı, 2002: 56). Kazılarda ele geçen örnekler, bu dönemde çömlekçi çarkının bilinmediğini ve pişmiş toprak kapların elde şekillendirildiğini göstermektedir. Bunlar arasında tek renk (monochrom), gri-siyah ve perdahlı çanak çömlek, günlük kullanıma uygun kaseler, kapalı veya kulplu kaplar ve gaga ağızlı testiler çoğunluktadır Ekseriyetle siyah veya toprak

rengi, nadir olarak da kırmızı bu seramikler iyi pişirilmemişlerdir. Dışları perdahlı, düz çizgili bu seramiklerde geometrik bezemeler de görülmektedir (Eren, 1998: 44).

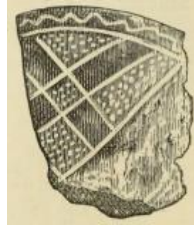
Bu kaselerin parlak siyah ayna gibi yüzeyleri yakından incelendiğinde hem içinde hem de dışında düzensizlikler tespit edilebilmektedir. Çanak çömlek yüzeylerinin düzensizliği, bu kapların oluşturulduğu içerik maddeler ile de açıklanabilmektedir. Kırıldığı zaman, kilin içinde mika, altın veya gümüş gibi parıldayan çok sayıda küçük yonganın varlığı ile kabaca dövülmüş granit parçaları dikkat çekmektedir. Porfir, diorit ya da jasper taşlarıyla perdahlanmış ve oldukça zor bir şekillendirmeye sahip bu örneklerin arka arkaya tarihlenen dört yerleşimde de mevcut olduğu bilinmektedir (Schliemann, vd, 1880:218).

Blegen bu katmanda, aşağı yukarı 60'tan fazla farklı şekillerde kap varlığının kabul edildiğini, bunların çoğunun yeme içmede ve pişirmede, bazılarının sıvı dökmek için ve diğerlerinin de depolama için kullanılmak üzere tasarlandığını belirtmektedir. Bunun yanı sıra yeterince korunmamış olan kırık parça yığınları arasında da gün yüzüne çıkartılamamış, farklı şekillerde çok sayıda çeşitli formun olduğu tahmin edilmektedir (Blegen, 1995: 53).

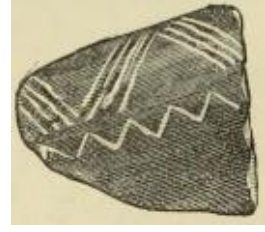
Birinci katmanın erken döneminde, keskin ağızlı sığ çanaklar, içi boş bir ayak üzerinde yukarı doğru gittikçe açılan kaplar, eğik gagalı ve boynun arkasının sapa doğru kesildiği yüksek ağızlı testiler görülürken; katmanın orta dönemlerinde gövdeye doğru kalınlaşan kaseler yerini kalınlaşmanın daha az belirgin olduğu formlara ve köşeli kaselere bırakmıştır. Katmanın son dönemlerinde ise ayaklı kaseler hemen hemen ortadan kalkmış, kenarları kıvrımlı kaselerin üretimi ağırlık kazanmıştır. İlerleyen süreç ile birlikte kalitede inceden kabaya doğru bir geçiş gözlemlenmiştir. Yerleşimin birbirini izleyen birçok evresi boyunca çanak çömlek, yavaş ve kademeli bir değişim sergilemiştir. (Blegen, 1995: 53).

Şekil 3. Kırık kap parçası.
(Schliemann, vd, 1880: 216).

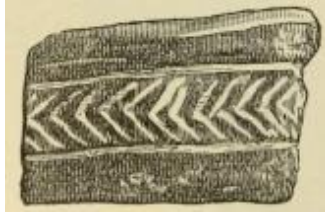

Şekil 4. Kırık kap parçası.
(Schliemann, vd, 1880: 216).

Şekil 5. Kırık kap parçası.
(Schliemann, vd, 1880: 216).

İlk kente ait çok sayıda kâse ve vazoda, formun ağız ve yanak bölgelerinde beyaz süslemeler dikkati çekmektedir. Formların büyük bir kısmında bulunan kesik, doğrusal süslemeler; yapılan kazımların arasına beyaz kireç taşı (white chalk) doldurularak elde edilmiştir. Şekil 3, 4, 5'te örnekleri görülen bu kâselerdeki süslemelerin dokumalarda kullanılan desenlerden etkilenilerek yapıldığı anlaşılmaktadır. Şekil 6'da yer alan parçadaki süslemede ise balık omurgasının etkileri görülmektedir (Schliemann, vd, 1880: 216).

Şekil 6. Kırık kap parçası.
(Schliemann, vd, 1880: 26)

Şekil 7. Kırık tabak parçası.
(http://cerhas.uc.edu/troy/troy_ix.html#) (01.03.2019)

Şekil 8. Kırık tabak parçası. h:10x9 cm (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 7'de yer alan kırık parçada onu yapan çömlekçinin bir baykuşu temsil etme niyetinde olduğu görülmektedir. Benzer çalışmaların da varlığına değinen Schliemann ve Smith, baykuş tasvirli kaplarda genellikle gözlerin büyük olarak işlendiğini ve iki gözün arasında gagayı temsil etmeye yönelik bir çizginin bulunduğunu belirtmektedir. Bulunan kırık parçalardaki bu kazıma dekorlarının çoğunlukla parçaların iç tarafında olması ve dış tarafında hiç süs bulunmaması dikkat çekicidir. (Schliemann ve Smith, 1968: 32). Prehistorya ve Erken Tarih Müzesi, Schliemann Koleksiyonu'nda yer alan, büyük bir kâsenin kırık kenar parçasında da (şekil 8), göz ve kaş betimlemeleri görülmektedir. Yüzün

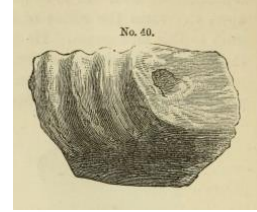
sağ ve sol tarafında da iki paralel çizgi ve alt kısmında zikzak bir çizgi dekoru yer almaktadır.

Şekil 9. Vazo/kandil.
(Schliemann, vd, 1880: 214)

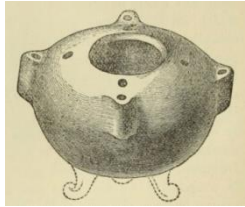

Şekil 10. Çanak.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 11. Kırık kulp parçası.
(Schliemann, vd, 1880: 218)

İlk şehir buluntularında vazoların kullanımında dikkat çeken bir özellik de, formu asmak için karşılıklı olarak kullanılan, iki delikli dikey kulplardır (şekil 9). Bu dönemde benzer özelliklere sahip bir çok örnek ortaya çıkarılmıştır. Kase büyüklüğüne oranla 2 ila 4 inç uzunluğunda, yatay tek deliği bulunan vazo örnekleri sıkça görülmektedir (şekil 10). Delikli kulplar, doldurulduklarında ağırlaşan büyük kapları taşıyabilmesi, kuvvetli kordonların geçirilebilmesi için çoğunlukla geniş deliklere sahiptir. Boru şeklindeki delikleri bulunan bu kulpların bazılarında, parmakların sıkıştırılmasıyla, el şeklini oluşturan derin baskı olukları (şekil 11) süsleme amacıyla kullanılmıştır.

Şekil 12. Üç ayaklı vazo gravürü.
(Schliemann, vd, 1880: 220)

Şekil 13. Ayaklı vazo/kandil.
(<http://turkleronline.net>)
(01.01.2020)

Şekil 14. Ayaklı vazo/kandil.
(<http://turkleronline.net>)
(01.01.2020)

Şekil 12’de yer alan, Schliemann’ın gravür çiziminde de açıkça görüldüğü üzere, bazı formlarda bu delikli kulplar gövdenin dört tarafında yer almaktadır. Elle, kabaca şekillendirildiği görülen farklı formlardan iki örnek şekil 13 ve 14’te verilmektedir. Formların kilinde bulunan mika, altın veya gümüş benzeri maddelerin parlantıya sebep olduğu dikkati çekmektedir.

Şekil 15. Kapak.
(<http://turkcleronline.net>) (01.01.2020)

Şekil 16. Kapak.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 17. Kapak.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 15'te yer alan, M.Ö. 3. bin yıla tarihlenen, Troia 1 dönemine ait pişmiş toprağın büyük bir depolama kabının kapağı olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Çanakkale Arkeoloji müzesi envanterinde bulunun kapak 29 cm çapındadır ve kapağın üzerinde bulunan 4 adet kulbun kullanım kolaylığı sağlaması bakımından eklendiği tahmin edilmektedir (<http://turkcleronline.net>). Formun üst kısmında iki veya dört tane kulp işlevi gören delikli çıkıntının bulunduğu benzer vazo kapakları, bu ilk şehirde sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 18. Sepet biçimli kaplar.
(Schliemann ve Smith, 1968: 34).

Şekil 18'deki sepet biçimli kaplar yüksek bir ayağa ve formun yanaklarına tutturulmuş geniş kulplara sahiptir. Schliemann ve Smith bu kaplar için; "Formların et kalınlığı fazladır ve pişirimleri düşük derecede yapılmıştır. Bunlar şimdiye kadar bulduğumuz bu şekildeki ilk bardaklardır ancak benzer kulplar ve oyuk ayaklar, ilk yerleşim yerinin enkazında sıkça bulunduğundan, bu kap türünün burada genel olarak kullanıldığı kanısına varabiliriz." şeklinde yorum yapmışlardır. (Schliemann ve Smith, 1968: 35).

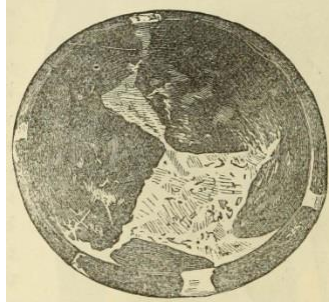
Şekil 19. Kâse.
İstanbul Arkeoloji Müzesi
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 20. Kâse.
İstanbul Arkeoloji Müzesi
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Yukarıdaki fotoğraflarda (şekil 19, 20) biri ayaklı, iki farklı form gösterilmektedir. Her iki formda da dikkat çeken özellik formların yanak kısmında görülen üçgen biçimindeki çıkıntı ve o üçgen çıkıntının ortasındaki tek parmak sığabilecek büyüklükteki deliktir.

Ağız kenarından gövdeye doğru, kendine özgü bir tarzda kalınlaşan, çoğunluğu sığ kaselerin daha çok birinci katmanın erken dönemlerine ait olduğu tahmin edilmektedir (Blegen, 1995: 53).

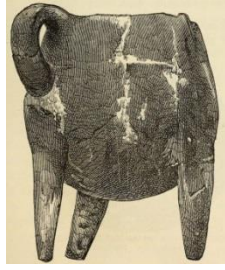

Şekil 21. Sığ kase.
(Schliemann, vd, 1880: 228).

Şekil 22. İçi boş form, h:12.5x15 cm.
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

İki parça halinde çıkarılmasının ardından bir konstrüksiyon yardımıyla birleştirilmiş olan, perdahlı yüzeye sahip formun (şekil 22), ağız kısmı formun içine dönük şekilde oluşturulmuştur. Bu katmanda, benzer ağız yapısındaki başka kâse örneklerine rastlanmaktadır.

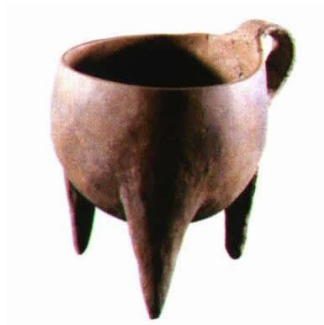
Şekil 23. Üç ayaklı kâse.
(Schliemann, vd, 1880: 227).

Şekil 24. Üç ayaklı kâse.
(<http://www.salimbeti.com/micenei/images/troy11.jpg>)
(01.02.2019)

İri kil, silisli toprak ve dövülmüş granitten oluşan, içerisinde çokça mika barındıran, üç uzun ayağa sahip el yapımı pişmiş toprak kapların killerde bulunan demir oksit nedeniyle mat kırmızı renge sahip olduğu bilinmektedir. (Schliemann, vd, 1880: 227).

Troya seramiklerinde sıkça karşımıza çıkan Üç ayaklı kapların bazılarında farklı yorumlar dikkati çekse de, kulp ve ayaklardaki ufak değişiklikler dışında benzer özellikler taşıdıkları görülmektedir. Şekil 26'da yer alan Üç ayaklı kabın gövde kısmında eşit aralıklara sahip üç çıkıntı bulunmaktadır.

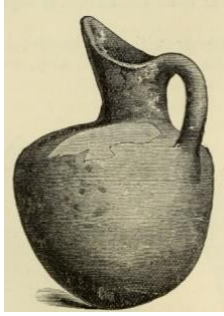

Şekil 25. Üç ayaklı kâse.
(<http://turkcleronline.net/images>) (01.01.2020)

Şekil 26. Üç ayaklı kâse.
(<http://www.pma.pl/Troja/podps-podgrz.htm>)
(01.02.2020)

Şekil 27'de gravür resmini gördüğümüz, tek kulplu sürahi biçimindeki kap Hisarlık'taki tarih öncesi yerleşimlerin birinde bulunmuştur. Küresel bir tabana sahip, parlak siyah sürahi kırık parçalardan bir araya getirilmiştir ve oldukça hafif olduğu belirtilmiştir (Schliemann ve Smith, 1968: 32).

Şekil 27. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880: 226).

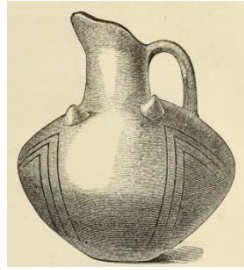

Şekil 28. Tek kulplu sürahi. h:14.5x13cm.
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 29. Tek kulplu sürahi
(<http://turkleronline.net>)
(01.01.2020)

Bu katmanın seramiklerinde tek kulplu, şişkin gövdeli, dar tabanlı, silindirik boyunlu sürahilere sıkça rastlanmaktadır (şekil 28, 29). Sıvının dökülmesini kolaylaştıracak olan emzik kısmının, bazı formlarda silindirik boyundan parça kesilmesi, bazı formlarda ise silindirik boyna parça eklenmesi yoluyla gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Şekil 30'daki gravür resminde de görüldüğü üzere, bu formların bazılarının üzerinde çizgisel kazıma dekorları ve kadın göğsünü temsil ettiği düşünülen yuvarlak çıkıntılar yer almaktadır. Az sayıdaki formda ise alçak bir ayağın varlığı dikkati çekmektedir.

Şekil 30. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880: 227).

Şekil 31. Tek kulplu sürahi
(Schliemann ve Smith, 1968: 34).

Schliemann'ın "Her ne kadar bu ilk ve en eski Truva yerleşiminin kalıntıları Homer'dan bin yıldan daha eski olsa da bu yerde bir el sanatları ve meslek olarak var olan çömlekçi çarkı aracılığıyla çömlek yaptıklarını belirtmekten kaçınmıyorum." (Schliemann ve Smith, 1968: 32) şeklindeki açıklamaları bu sürahilerin bazılarının yapımında çömlekçi çarkının kullanılmış olabileceğini düşündürmektedir.

Şekil 32. Küresel vazo.
(Schliemann, vd., 1880: 222)

Şekil 33. Kâse.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 34. Kapaklı Kâse.
(<http://turkleronline.net>)
(01.01.2020)

Şekil 32’deki görselde yer alan, küresel bir gövdeye sahip, alçak boyunlu ve kapaklı formun gövdesinde karşılıklı iki adet delikli kulp ve iki adet de yarım küre şeklinde çıkıntı bulunmaktadır. Bu tarz formlar sonraki katmanlarda çok daha sık olarak görülmektedir.

Şekil 33 ve 34’teki geniş tabanlı, kapaklı ve kapaksız kaseler, üzerinde Troya 1 yerleşiminin özellikle erken dönemlerindeki kaplarında görülen, geometrik çizgilerle oluşturulmuş dekorlara sahiptir. “Bazen insan yüzlerinin de özelliklerini akla getiren, genellikle doğrusal veya eğrisel motifler oluşturan bu kaplarda desenler çeşitli yöntemlerle kazınarak oluşturulmuştur” (Blegen, 1995: 54).

Şekil 35. Ağırşak örnekleri.
İstanbul Arkeoloji Müzesi (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Özellikle dokuma ile uğraşan insanların kullandığı, üçüncü, dördüncü ve beşinci şehirlerde binlerce örneği bulunan ağırşaklarda, yerleşimin erken dönemlerindeki kaplarda

olduğu gibi çizgisel kazıma dekorlarının kullanıldığı ve içlerinin beyaz kireç taşı ile doldurulduğu görülmektedir. (Schliemann, vd, 1880: 228).

1.3.2. Troia II Katmanı (M.Ö. 2350-2250)

I. Troia'nın kalıntıları üzerine kurulan II. Troia kentinin Erken Tunç Çağı için oldukça düzenli bir şehir planı bulunmaktadır. 110 metre çapında, dairevi bir plana sahip bu şehrin duvarları işlenmemiş taşlardan yapılmış ve depreme karşı daha dayanıklı olması için dışa doğru meyilli olarak inşa edilmiştir (Aşkın, 2001: 28).

Kazılar sırasında bulunan altın, gümüş, elektron, bakır ve tunç takılardan, kaplardan ve silahlardan Troia II halkının son derece yüksek hayat standartlarına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Gıdanın hazırlanmasında, servis edilmesinde, depolanmasında kilden yapılan çanak çömlekler kullanılmıştır. Troia II katmanına ait, bozulmamış veya restore edilmiş binlerce parçadan oluşan oldukça büyük koleksiyonda, 65 farklı şekil kap tanımlanmaktadır. Şüphesiz ki bunların repertuarın tamamını oluşturduğu söylemek mümkün değildir; daha az yaygın olan türlerden restorasyona izin veremeyecek kadar hasar görmüş çok sayıda çeşidin daha var olduğu tahmin edilmektedir (Blegen, 1995: 80).

Bu alanda yapılan bir araştırmalar, Troya II çömleklerinde değişim ve gelişimin yavaş olduğunu ortaya koymaktadır. Bu katmana ait gri ve siyah kaba kapların yanı sıra az miktardaki kırmızı ve parlak siyah kaplar neredeyse birinci yerleşiminkiler ile ayırt edilemeyecek kadar benzetmektedir. Ancak bu katmanda, Troya'daki seramik yapımının sonraki tarihi üzerinde kalıcı bir etkisi olacak devrim niteliğinde bir yenilik ortaya çıkmış, çömlekçi çarkı icat edilmiştir.

Elde şekilledirme tekniği de çömlekçi çarkı ile birlikte kullanılmaya devam etmiştir. Bunun yanı sıra çarkın etkisiyle ağzı genişleyen kaselerin üretiminin büyük ölçüde arttığı görülmüştür. Ağır, sık ve oldukça kalın tabaklar, kırmızı veya kırmızımsı bir astarla

kaplanmış ve perdahlanmıştır. Blegen, bu kapları anlatırken “Troya II çanak çömleğinin genel yapısı, aynı tabakada bulunan takıların inceliğiyle çarpıcı bir tezat oluşturuyor. Belki de kuyumculuk sanatı çömlekçininkinden daha ileriydi” (Blegen, 1995: 82) şeklinde yorumda bulunmuştur.

Şekil 36. Tabak. h:4x17.5 cm
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 37. Tek kulplu çukur kâse.
İstanbul Arkeoloji Müzesi
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Troya II döneminde yapılan ve kullanılan çanak çömlekler önceki dönemde de olduğu gibi, ağırlıklı olarak tek renklidir. Boyalı bezeme neredeyse yok denecek kadar azdır.

Şekil 38. Çukur kase.
İstanbul Arkeoloji Müzesi
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 39. Tek kulplu çukur kase.
İstanbul Arkeoloji Müzesi
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Bu yerleşkenin kapları nispeten ağırdır ve Troya I katmanında görülen çizgisel dekorların naifliğinden yoksundur. Ancak birçok vazo yivli, kazıma veya kabartma olarak yapılmış çarpıcı tasarımlar taşımaktadır. Bu nitelik, kavanozların kapaklarındaki ve boyunlarındaki yüzlerde çok iyi şekilde gösterilmektedir. Kaplarda betimlenen yüz hatları serttir, hantal bir el tarafından modellenmiştir (Blegen, 1995: 82).

Şekil 40. İnsan betimlemeli kap.
h:9x9,6x7,6 cm. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 41. İnsan biçimli kap
(<http://pirushki.com>)
(10.01.2018)

Şekil 42. İnsan biçimli kap
(<http://turkleronline.net>)
(01.01.2020)

Şekil 40'daki görselde görülen formun iki yanında kıvrık kolları betimleyen kulplar ve gövdesinde göğüs şeklinde iki yuvarlak çıkıntı bulunmaktadır.

Şekil 41'deki açık renkli formda gözler, kaş ve burun yüksek rölyef şeklinde yapılmış, kulaklar da belirgin bir şekilde tasvir edilmiştir. Diğer görselde (şekil 42) yer alan insan biçimli el yapımı vazo formun yüksekliğine oranla daha kısa kulplara sahiptir. Kilin bünyesinde bulunan demir oksitden dolayı, koyu kırmızı bir renge sahip olan bu kapta göğüs ve gözler noktalar halinde çıkıntılarla verilmiştir.

Şekil 43. İnsan betimlemeli kap.
h:11x10,3 cm
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 44. İnsan betimlemeli kap.
h:17,8x26,3x21,1 cm.
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

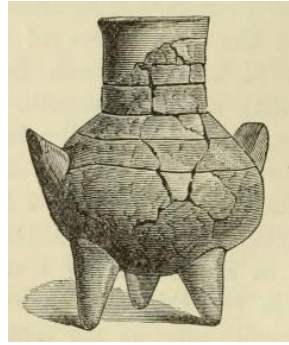
Schliemann "Ilios; the city and country of the Trojans" adlı kitabında, Şekil 43'te ki seramik formun baykuş başlı bir vazoya ait olduğu düşünülen eğri saplı kapağının Troia II, altındaki vazo formunun ise Troia IV dönemine ait olduğu; fakat bu küçük kapağın uyduğu kadın özelliklerine sahip başka bir form bulunamadığından, izleyicinin seramik

kabın bütünlüğünü daha iyi algılayabilmesi için birlikte gösterildiği belirtilmektedir (Schliemann, vd, 1880: 290).

Baykuşların yüzüne sahip bu Troia vazolarının eşsiz örnekler oldukları bilinmektedir. Ancak Dantzig yakınlarındaki Prusya eyaleti Pommerelle'de, ölülerin kül ve kemiklerinin bulunduğu taş kutularda yer alan sarı, kahverengi veya siyah renkteki killerden yapılmış insan yüzlü cenaze çömlekleri ile benzerlikleri bulunmaktadır. Bazen iyi kalitede ve iyi pişmiş olup, bazen de çok kaba ve az pişmiş bu kapları, Troia baykuş yüzü vazolardan ayıran başlıca özellikleri, üreticilerinin her zaman insan yüzünü temsil etmeyi amaçlamaları, hiçbir zaman kanat benzeri betimlemeleri ve Troia vazolarında göze çarpan kadın cinsel organlarını ya da göğüslerini kullanmamalarıdır. Her iki bölgeye ait kapların ortak özelliği başlık şeklinde kapaklara sahip olmalarıdır; ancak Truva vazolarının kapaklarının üzerinde kadın saçının sıkça tasvir edildiği dikkati çekmektedir (Schliemann, vd, 1880: 292).

Şekil 45. Üç ayaklı kase.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 46. Üç ayaklı kase.
(Schliemann, vd, 1880: 296).

Şekil 47. Üç ayaklı kase.
(<https://hiveminer.com>)
(10.01.2018)

Troia II dönemine ait ele geçirilen vazo formlarının bazılarında da üç ayak kullanılmıştır. Şekil 45’de görülen parlak, koyu kahverengi üç ayaklı formun gövde boyuna oranla bire bir boyutta uzanan silindrik boynunun ağız kısmı dışarı doğru kavis yapmaktadır. Askıya almak için iki tarafında boru şeklinde delikli kulplara, noktalar ve dairesel kazımlar ile oluşturulmuş dekorlara sahiptir.

Diğer formla benzer özellikler taşıyan üç ayaklı formun (şekil 47) küresel bir gövdesi, gövdesine dik uzanan silindirik biçimli bir boynu ve ağız kısmı dışarı doğru kavislenen bir ağzı bulunmaktadır. Formun gövdesinde balık dikenlerine benzeyen kesik süslemeler ve kulp olarak kullanıldığı düşünülen çıkıntılar görülmektedir.

Şekil 48. Üç ayaklı kapaklı kap.
(Schliemann, vd, 1880: 296).

Şekil 49. Üç ayaklı kap.
(<http://turkleronline.net>)
(01.01.2020)

Şekil 50. Üç ayaklı kap. İstanbul
Arkeoloji Müzesi (Fotoğraf:
Mehmet Coşar)

Bu katmanda yayvan ağızlı kaseler, insan ve hayvan motifleriyle süslü kabartmalı, kapaklı kapların ve üç ayaklı vazoların yanı sıra çömlekçi çarkında üretilen çift kulplu, yuvarlak dipli, ince uzun içki kaplarına sıkça rastlanmaktadır.

Şekil 51. Depas amphikypellon.
(<http://www.pma.pl/Troja>) (01.02.2020)

Şekil 52. Çift kulplu kupa, Depas amphikypellon.
h:11,4x12 cm (<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Schliemann'ın İlyada'dan esinlenerek depas amphikypellon olarak adlandırdığı, arkeologların son derece aşına olduğu, kalp şeklindeki, iki kulplu, silindirik kadehleri dönemin karakteristik formlarından olmuştur (Blegen, 1995: 81).

Şekil 53. Depas amphikypellon. h:27x21 cm.
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Bu dönemde genellikle parlak siyah ve kırmızı renkte görülen büyük kulplu bu kadehlerin bir kulbunun sunmak diğerinin ise almak için kullanıldığı bilinmektedir.

İkinci şehrin Depas amphikypellonları arasında bulunan şekil 53'deki örneğin diğer kaplardan farkı, formun dibe doğru genişliğin sıfırlanmasıdır. İki tarafından eklenen kulplar formun dip kısmının daha sivri gözükmesine neden olmuştur.

Şekil 54. Çift kulplu kap
(<http://turkcleronline.net>)
(01.01.2020)

Şekil 55. Çift kulplu kap.
h:12,2x16x11,4 cm
(<http://turkcleronline.net>) (01.01.2020)

Şekil 56. Çift kulplu kap
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Mehmet Coşar)

Kadeh olarak kullanılan, muhtemlen çömlekçi çarkında şekillendirilmiş, kahverengimsi renge sahip bu tür formların şişkin gövdeli, ayaklı, daha küçük kulplu olan örnekleri de bulunmaktadır.

“Troia II katmanında sıkça karşımıza çıkan bu içki kaplarında kulplar, formun yüzeyinde açılan deliklere gömülerek eklenmiştir. Böylelikle formun içersinden de görülmektedir” (Schliemann, vd, 1880: 297).

Şekil 57. Kupa.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 58. Kupa.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 59. Kupa.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

II. şehirde çift kulplu içki kaplarının yanı sıra, bol miktarda tek kulplu farklı kullanım amaçları olan bardak formları bulunmaktadır.

Şekil 60. Sürahi.
h:31x16,9 cm (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 61. Mühür desenli sürahi.
h:13x12,4 cm (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 62. Sürahi. h:21,5x15,3 cm
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Küre şeklinde gövdeye sahip, sürahi işlevi gören bu kaplarda yanmanın etkisiyle yer yer kırmızı renkten koyu kahveye çalan renk değişimleri gözlemlenmektedir. Farklı büyüklüklerde, farklı ağız ve kulp yapılarında birçok çeşidi bulunan işlevsel formların bazılarında iz bırakma yöntemiyle yapılmış dekorlar dikkati çekmektedir.

Şekil 63. Oenoche, h:28x13 cm
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 64. Çift ağızlı oenochoe
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 63'te bulunan form da küre bir gövdeye sahiptir. Gövdenin her iki yanında paralel konumlandırılmış, askı işlevini yerine getirmesi için eklendiği düşünülen ve kanatmış gibi duran delikli parçalar bulunmaktadır. Gövdeye dik uzanan boyun ve gaga ağızıyla, kendine has biçimleri olan oenochoe (eski yunan şarap sürahisi) formunu anımsatmaktadır. Bir diğer görselde (şekil 64) yer alan örnekte ise şişkin gövdeli, gaga ağızlı iki formun gövdelerinden birbirine eklendiği ve bu birlikteliğin bir de kulp ile desteklendiği görülmektedir.

Şekil 65. Hayvan betimlemeli askos.
h:22x21 cm
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 66. Hayvan betimlemeli askos.
h:16,5x19,5 cm.
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 65 de görülen, Troia II dönemine ait dişi bir domuza benzeyen seramik kap; 22 cm yüksekliğinde 21 cm genişliğindedir, parlak, koyu kahverengi bir renktedir. Kafa kısmı kapalı ve üç ayaklı formun doldurma deliği kuyruğundadır. Üç ya da dört ayaklı, hayvan şeklindeki benzer kaplara Hisarlıgın üçüncü ve dördüncü tarih öncesi kentlerinde de rastlanmaktadır.

Şekil 67. Simit gövdeli kap
(<http://images.ykykultur.com.tr/upload/image/4-5597.jpg>)(01.03.2019)

Troia dönemi kapları arasında oldukça zarif ve etkileyici bir biçim olarak karşımıza çıkan şekil 67'deki formda, yatay şekilde duran simit gövdeye belirli bir açıyla eklenmiş olan silindir biçimli boynun ağız kısmının dışa doğru hafif bir kavis bulunmaktadır. Gövdenin altına eklenen parmak kalınlığına sahip, uçları sivri iki adet ayak, at şeklinde betimlenen formun şahlanır pozisyonda duruyormuş gibi görünmesine sebep olmaktadır.

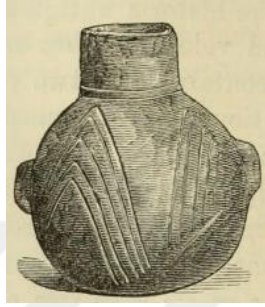
Şekil 68. İnsan betimlemeli kap
(<https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya>) (01.03.2019)

Troia dönemi kapları arasında başka bir dikkati çeken eser de şekil 68' de görülen örnektir. Form yüksek bir ayak üzerinde genişleyen bir gövde yapısına sahiptir. Boyunsuz olarak şekillendirilmiş formda, gövdeye sabitlenmiş iki adet oturan insan betimlemesi bulunmaktadır. İnsan tasvirleri oldukça kaba şekillendirilmiş olmasına rağmen, formun dışına taşan boyutlarıyla oldukça heybetli görünmektedir. Figürlerin arasında, boru şeklinde

askılar bulunmaktadır. Formun ağız kısmına yakın bir mesafede ince bir çizgi şeklinde kazıma dekoru göze çarpmaktadır.

Şekil 69. Şişe. h:14,8x13,3 cm
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 70. Vazo
(Schliemann, vd, 1880: 296)

Şekil 71. Tek kulplu üç ayaklı
şişe. (Schliemann, 1881: 144)

Mat sarı renkte, yüksekliği 14.8 cm, genişliği 13.3 cm olan küresel bir gövdeye sahip formun (şekil 70) gövde kısmından dışarı doğru rölyef şeklinde çıkıntı ve içbükey çukur şeklinde kulplar bulunmaktadır. Kulpların etrafında kazıma ile oluşturulmuş dekorlar yer almaktadır.

Farklı bir biçime sahip gövdesiyle dikkat çeken şekil 71' deki kap, gövde kısmındaki boğum sebebiyle iki farklı formun birleştirilmesi yöntemiyle oluşturulduğu hissi yaratmaktadır (Schliemann, 1881: 144). Diğer üç ayaklı kap formlarından farklı olarak daha alçak seviyelendirilmiş üç ayağa sahiptir. Bu da formun güçlü duruşunu desteklemektedir.

Şekil 72. Çift kulplu kap
(Schliemann, vd, 1880: 297).

Şekil 73. Çift kulplu kap
(İstanbul Akeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Mehmet COŞAR)

Şekil 74. Çift kulplu amfora
h:24 cm (<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 72'deki el yapımı parlak siyah vazunun, sivri ayağı ve iki kulbu bulunmaktadır. İki kulp arasında, Yunanca Lambda harfi şeklinde bir rölyef dekor olduğu görülmektedir. İkinci şehirde benzer vazolar çok nadir olmasına karşın, daha sonraki şehirlerde çok sık karşılaşılmaktadır. Eskiden Hisarlık sakinlerinin evlerinde kullandığı, sivri tabanı olan bu vazoların, kumun içine gömülerek ya da büyük taş disklerle desteklenerek kullanıldığı düşünülmektedir (Schliemann, vd, 1880: 297).

İstanbul Arkeoloji müzesi envanterinde bulunan mat kırmızı renkteki form da (şekil 73) gövdenin üst kısmına konumlanan iki adet kulbu ve gövde kısmındaki kulplara paralel konumlanmış iki adet Yunanca Lambada harfi ile bir benzer özellikler taşımaktadır.

Prehistorya ve Erken Tarih Müzesi envanteri, Schliemann Koleksiyonunda bulunan, kırmızı ve siyah renklerin baskın olduğu formda (şekil 74), farklı olarak formun dip kısmında alçak bir ayak bulunmaktadır. Gövdenin her iki tarafında paralel konumlanmış kulpları mevcuttur. Formun kulplarına paralel olarak gövdenin iki yanında lambda harfi benzeri, yüksek rölyef bezemeler farkedilmektedir.

Şekil 75. Rolyefli çift kulplu ve ayaklı form
(<https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya>)
(01.03.2019)

Şekil 76. Yüksek rölyefli kapaklı kap
(Schliemann, vd, 1880: 303).

Bir diğer benzer form şekil 75'de bulunan koyu kırmızı form yukarı doğru daralan kısa bir ayağa sahiptir. Gövde, ayak kısmından itibaren yukarı doğru genişlemekte, orta seviyeden itibaren tersine bir açı ile simetrik olarak daralmaktadır. Anadolu'da yaygın kullanıma sahip testilerin gövde yapısına benzeyen biçimiyle dikkat çeken formun (şekil

76) gövdesinde iki adet dikey kulp bulunmaktadır. Formun silindir biçimli kapağı bu yerleşimin kaplarında sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 77. Tepeden Yay kulplu kapak.
h:16.5x16.2 cm. (<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 78. Üç parçalı yay kulplu kapak.
h:18.5x14.5 cm. (<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Genellikle silindir yapıya sahip kapakların kulp yapıları değişiklik göstermektedir. Kulplar kimi zaman tek şeridin yuvarlanarak yüzeye birleştirilmesiyle, kimi zamansa yüzeyden çıkan üç dikey şeridin bir noktada birleştirilmesiyle ve üzerine bir tutamaç eklenmesiyle oluşmaktadır.

Şekil 79 ve 80'deki ayaksız kaplar, diğer formlardan farklı olarak birer emzik ve tepeden yay şeklinde kulplara sahip nadir formlardır.

Şekil 79. Emzikli form. (İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 80. Emzikli form. (İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Kuşkusuz, ikinci şehirde çok çeşitli başka çanak çömlekler de bulunmaktaydı ancak bir çoğu yıkıntılar arasında kaybolduğundan, diğer çeşitler hakkında net bilgilere ulaşılamamaktadır.

Şekil 81. Ağırşaklar
(<https://flic.kr/p/WR7hsW>) (15.03.2018)

Şekil 82. Ağırşak. h:3,1x4,6 cm
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Schliemann, diğer tüm tarih öncesi devirlere nazaran, ikinci kentin enkazından çok sayıda pişmiş topraktan yapılmış ağırşak topladığını, bunların ilk şehirdekilerle aynı rente (siyah) fakat çok daha küçük olduklarını, üzerlerindeki kesik süslemelerin ise üst şehirlerdeki ağırşaklar ile aynı olduğunu belirtmektedir (Schliemann, vd, 1880: 303). Schliemann tarafından ele geçirilmiş olan çok sayıda pişmiş toprak ağırşak veya düğme, ağır kumaşlardan yapılan giysilere özel bir ilgi olduğunu göstermektedir (Blegen, 1995: 88).

Şekil 83. Üç kulplu küp (Pithos).
h:157x57 cm (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 84. Küp
(<https://flic.kr/p/idB9oZ>) (15.03.2018)

Troia II döneminin en heybetli formları sivri dip yapısına sahip küplerdir (şekil 83 ve 84). Yükseklikleri 1 metre ile 1,5 metre arasında değişen birçok örnek Troia ören yerinde görülebilmektedir. Sivri dipleri, yukarı doğru genişleyen gövde yapıları, yüksek olmayan ağız yapıları ve gövde büyüklüğüne oranla oldukça küçük kulpları bulunmaktadır.

Şekil 85. Saklama kabı.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Mehmet Coşar)

Şekil 86. Saklama kabı.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Mehmet Coşar)

Şekil 87. Saklama kabı.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Mehmet Coşar)

Şekil 85, 86 ve 87’de görülen, yükseklikleri yaklaşık 50 santimetreyi bulan büyük saklama kapları da birbirinden değişik form ve kulp yapılarına sahiptir.

Blegen, Troya II döneminde, halkın çevredeki dünyadan izole yaşamadığını, diğer bölgelerle ürün alışverişi gerçekleştirdiklerini belirtmektedir. İthal kabul edilebilecek çanak çömlek ve kapların neredeyse tamamının gündelik hayatta kullanıldıklarını “belki çok azının sanatsal değer iddiası olabileceğini” sözlerine eklemektedir. Bu kapların birçoğu hatırı sayılır büyüklüktedir ve kendileri için değil, içerikleri için ithal edildikleri aşıkardır. Muhtemelen Ege’den getirilen zeytinyağı kapları olarak hizmet eden bu formların Truvalılar tarafından ne şekilde elde edildiği henüz belirlenmemiştir. (Blegen, 1995: 86)

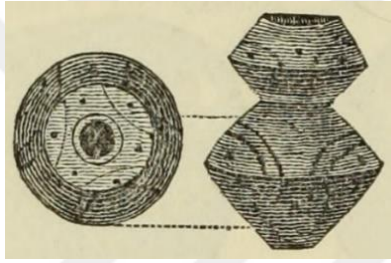
“II. Troia kentinin sonunun yöneticilerinin değerli eşyalarını bile bırakıp kaçmasına neden olacak büyük bir yangınla geldiği anlaşılmaktadır” (Sevinç, 1992:31).

1.3.3. Troia III Katmanı (M.Ö. 2250-2200)

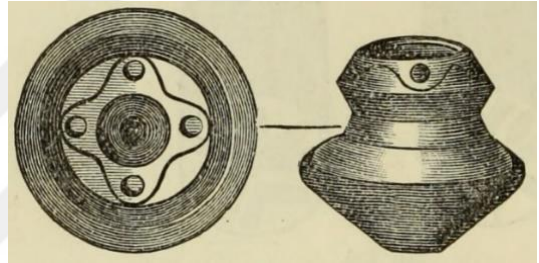
Troya II’yi sona erdiren felaketten kurtulanlar, enkaz kalıntılarını taşlar ile doldurarak tüm şehri yeni baştan inşa etmişlerdir. Bu süre içerisinde bölgeye dışarıdan gelen yeni bir etkinin bulunmayışı, aynı insanlar tarafından aynı kültürün devam ettirildiğini göstermektedir. Ancak bu üç yerleşmeden her biri, bir öncekinden nüfusça daha kalabalık olmasına ve daha geniş bir alana yayılmış olmasına rağmen bir öncekinden daha ileri bir kültür ve medeniyet seviyesine ulaşamamıştır (Aşkın, 2001: 30). Bu şehrin besin

kaynaklarında ve dokumacılıkta olduğu gibi pişmiş toprak kap üretiminde de büyük değişiklikler olmamıştır.

1932-1938 yılları arasında Troya'da yedi sezon boyunca kazı yapan Cincinnati Üniversitesi'nden (ABD) Carl W. Blegen'in ekibi tarafından “kataloglanan 209 pişmiş toprak parçanın 177 adetini ağırşaklar oluşturmaktadır. Bu ağırşaklar şekil ve dekor açısından Troya II dönemi örneklerinden çok az farklıdır” (Blegen, 1995: 95).

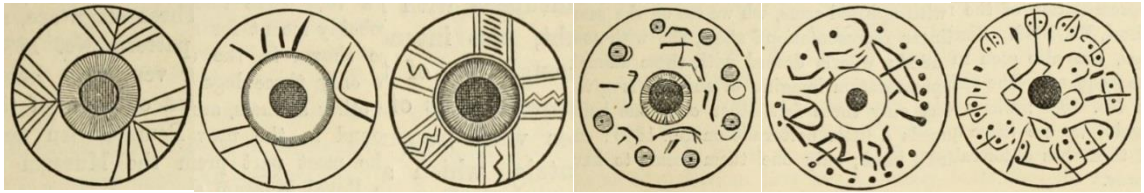

Şekil 88. Ağırşak gravürü.
(Schliemann, vd, 1880: 416)

Şekil 89. Ağırşak gravürü.
(Schliemann, vd, 1880: 416).

Schliemann'ın gravür çizimlerinde de görüldüğü gibi çoğu ağırşak örneği biçimsel olarak iki konik biçimin geniş taraflarından birbirlerine eklenmesi ile oluşturulmuştur (şekil 88, 89). Dokuma tezgahlarında kullanılan, koyu sarı bir kilden yapılmış ve iyi perdahlanmış ağırşaklar üzerindeki ilginç betimler dikkat çekmektedir. Bu ağırşakların üzerinde farklı hayvan betimlemeleri, geometrik çizimler veya kaligrafik yazılar yer almaktadır. Üzerindeki dekorların daha iyi anlaşılabilmesi için kazımlar beyaz kireç tozu ile doldurulmuştur.

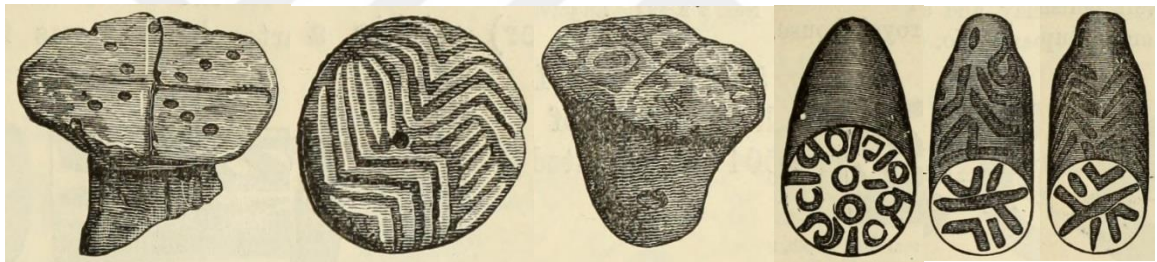

Şekil 90. Çeşitli ağırşak gravürleri.
(Schliemann, vd, 1880: 417)

Şekil 91. Ağırşak, h:3,8x4,4 cm, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 92’de görülen mühür gravürleri de bu yerleşimde ele geçirilen pişmiş toprak örneklerinden bazılarıdır.

Şekil 92. Mühür örnekleri. (Schliemann, vd, 1880: 415)

“Öte yandan, kabaca biçimlendirilmiş iki ve dört ayaklı bazı hayvan figürleri bu döneme dair yenilik olarak görülebilir. Bu yaratıkların bazıları köpek gibi görünürken, diğerleri koyun veya sığırları temsil ediyor olabilir, ancak o kadar dikkatsizce modellenmiştir ki bundan kimse emin olamamaktadır” (Blegen, 1995: 95-96)

Şekil 93. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880: 375).

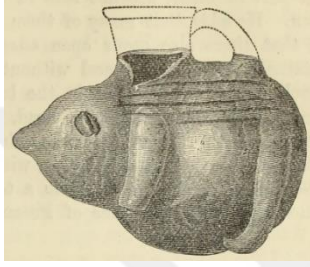
Şekil 94. Üç ayaklı form. (Schliemann, vd, 1880: 375).

Şekil 95. Üç ayaklı form. (<https://www.flickr.com>) (15.03.2018)

Şekil 93’teki kirpi betimlemesi olduğu düşünülen, mat kahverengi renge sahip üç ayaklı vazo ve şekil 94’teki tokmakbaşı, kuyruk olarak tasvir edilen yerde uzun ve büyük

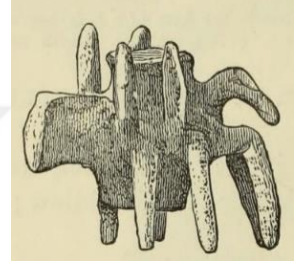
bir ağzın bulunduğu, tutamaklı küresel üç ayaklı kap Blegen'in yukarıdaki cümlelerinde tarif ettiği kaplar için örnek teşkil etmektedir. Gövdelerin üst kısmı kesik çizgilerden oluşan şeritler ile süslenmiştir. Şekil 94'te gravür çizimi görülen formun, aslının fotoğrafı da şekil 95'te yer almaktadır.

Şekil 96. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880: 377)

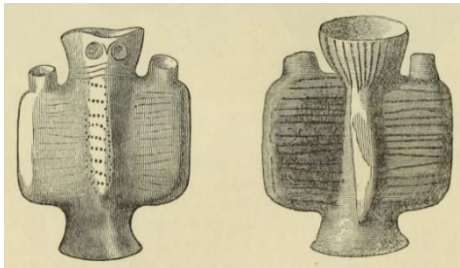
Şekil 97. Hayvan betimlemeli kap (<https://flic.kr/p/WR7hsW>) (15.03.2018)

Şekil 98. Form. (Schliemann, vd, 1880: 378).

Şekil 96'da gravür çizimi görülen kirpi biçimli hayvan betimlemeli kapta dört bacak, dışbükey gövde üzerine yerleştirilmiş. Formun boyun kısmı, kafa ile gövde arasından dik olarak yükselmektedir. Gövde üzerinde beş yatay çizgiyle oluşturulan dekor dikkati çekmektedir. Mat sarı renkli, su aygırına benzeyen, dört ayaklı diğer kabın (şekil 97) yüzeyinde ise hiçbir dekor kullanılmamıştır.

Şekil 98'de içi boş, tüp biçimli formun dışına farklı açılardaki parçaların eklendiği garip hayvan figürünün altı bacağı ve kuyruğu bulunmaktadır. Ancak vücudun baş aşağı durması durumunda ayak olarak da kullanılabilecek, yukarı doğru yönelmiş dört dik çıkıntı yer almaktadır (Schliemann, vd, 1880: 379).

Şekil 99. Çift hazneli kap ön ve arka gravür çizimi. (Schliemann, vd, 1880: 344)

Şekil 100. Çift hazneli kap. (<https://www.flickr.com>) (15.03.2018)

308 m derinlikte bulunan, el yapımı pişmiş topraktan yapılmış vazonun boynunda muhtelemeden kolyeleri temsil etmeyi amaçlayan üç yatay çizgi görülmektedir. Baykuş yüzüne sahip bu vazonun ön kısmı uzun bir kalkanla örtülür, arka kısımda ise Atina Akropolü'ndeki Caryatid'lerde olduğu gibi uzun kadın saçı betimlenmektedir. Vazonun iki yanında vazoya bitişik olan farklı haznelere sahip bölmeler mevcuttur. Bu vazonun ikinci bir örneği bulunamamıştır (Schliemann, vd, 1880: 344).

Şekil 99'da görülen çift hazneli kabın gravür çiziminin Prehistorya ve Erken Tarih Müzesi / Schliemann Koleksiyonu'nda sergilenen forma (şekil 100) ait olduğu tahmin edilmektedir.

Troya II'nin çanak çömlekleri arasında görmeye aşına olduğumuz insan biçimli kaplar Troya III yerleşiminde de üretilmeye devam etmiştir.

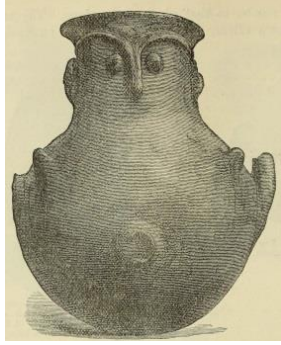

Şekil 101. İnsan betimlemeli kap. h:28x11 cm.
(<https://www.reddit.com>) (18.06.2019)

Şekil 102. İnsan betimlemeli kap
(<https://www.flickr.com>) (15.03.2018)

Bişimsel olarak genellikle şişkin bir gövdeye, gövdeden dik yükselen bir boyna ve gövdeden boyuna doğru paralel yükselen iki adet kulba sahip kaplarda insan betimleri oldukça belirgindir. Formun boyun kısmında ikişer adet kulak, göz ve gözlerin üzerinde burna bitişik yay şeklindeki kaşlar rölyef olarak verilmektedir. Gövdede iki göğüs çıkıntısı ve vulva yuvarlak kabartmalar ile temsil edilmektedir. Şekil 101 ve 102'deki mat kırmızı renge sahip formlar dönemin karakteristik parçaları için örnek teşkil etmektedir.

Şekil 103. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 342).

Şekil 104. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 342).

Şekil 105. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 343).

Şekil 103'deki insan betimlemeli kabı benzer Truva vazolarından ayıran tek fark, kulağa benzeyen iki çıkıntının, her birinde süs eşyalarını asmak için kullanıldığı düşünülen üç delik bulunmasıdır. Bir diğer görseldeki vazoda (şekil 104) ise, Karia ve Pamphylia alfabelerinde ve Hitit yazıtlarında bulunan bir karaktere benzeyen kavisli süsleme dikkati çekmektedir. İki kulbu olan vazanın başı bu vazoya ait değildir ancak temsili güçlendirmek için bir araya getirilmiştir (Schliemann, vd, 1880: 342).

Üçüncü şehrin kraliyet evinin zemin katında bulunan 105 nolu şekildeki el yapımı baykuş başlı vazo, Hisarlık'ta bulunanlar arasında en dikkat çekici olanlardan birisidir. Parlak kahverengi renkte, 63.5 cm yüksekliğinde, iki göğsü ve iki kulbu olan formun vücudu rölyef olarak gördüğümüz eşarpla zenginleştirilmiştir. Formun boyun kısmında bir sıra oluk ve kolye göze çarpmaktadır (Schliemann, vd, 1880: 342).

Şekil 106. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 521).

Şekil 107. İnsan betimlemeli kap (<https://www.flickr.com>)

Şekil 108. İnsan betimlemeli kap (Schliemann, vd, 1880: 341)

İlk olarak kulplarındaki farklılıkla dikkati çeken şekil 107'deki insan betimlemeli kapta, yüz detayları kapağın üstünde verilmiştir. Vulva, diğerlerinden farklı olarak iki göğüs betimlemesinin ortasında ve forma oranla oldukça büyük boyutta tasvir edilmiştir.

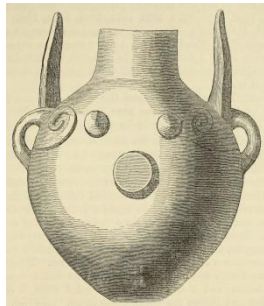
Şekil 109. Düğme saplı İnsan betimlemeli kapak.
h:8x8,2 cm, (<https://www.britishmuseum.org>)
(13.08.2019)

Şekil 110. İnsan betimlemeli kapak.
(<http://turkleronline.net/diger/troya/resimler>)
(01.01.2020)

Troya dönemi kaplarında insan yada hayvan betimlemeleri kimi zaman formun gövde veya boyun kısımlarında uygulanırken, kimi zamanda ayrı bir kapak olarak kullanılmıştır. 109 ve 110 numaralı şekillerdeki kapaklar buna örnektir.

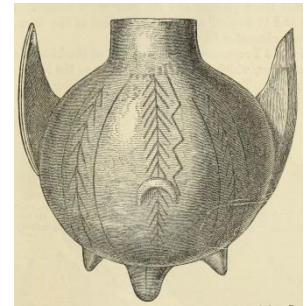
Kanat benzeri dik çıkıntılara sahip, şişman gövdeli kaplar bu yerleşimde sıkça karşımıza çıkmaktadır. Formlarda keskin kenarları olan kırılğan bu çıkıntıların yanısıra birçoğunda iki normal kulp da bulunmaktadır.

Şekil 111. Çift kulplu rölyefli kap
(Schliemann, vd, 1880: 345)

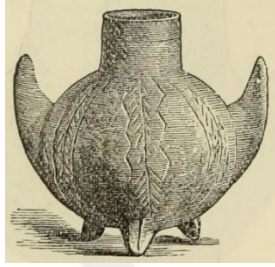

Şekil 112. Kanatlı kap.
(<https://commons.wikimedia.org>)
(19.03.2019)

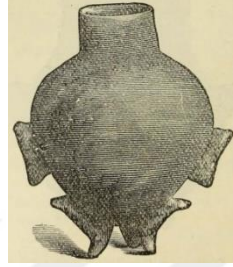

Şekil 113. Kanatlı kap.
(Schliemann, vd, 1880: 383).

Baykuş başlı vazolardaki dik, kanat şeklindeki çıkıntılara büyük benzerlikleri ile dikkat çeken formların dekorlu ve üçayaklı olanları da görülmektedir.

Şekil 114. Üç ayaklı vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 358).

Şekil 115. Üç ayaklı vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 358).

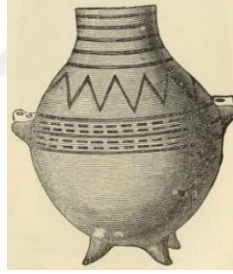

Şekil 116. Üç ayaklı vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 359).

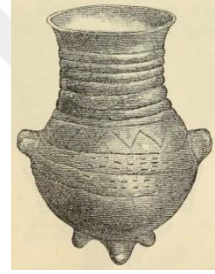
Yukarıda örnekleri de görülen vazoların dekorlarında genellikle kama ya da balık kılıcı şeklinde kesik çizgiler ve zikzaklar kullanılmıştır.

Şekil 117. Üç ayaklı vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 359).

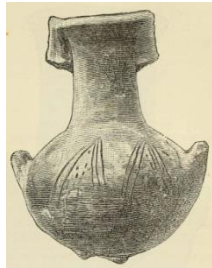

Şekil 118. Üç ayaklı vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 359).

Şekil 119. Çift kulplu kap
(Schliemann, vd, 1880: 357).

Şekil 118’de görülen, çizgisel dekorlu üç ayaklı vazoun gövdesinde iki adet kulp ve kulbun üstüne askı amaçlı kullanıldığını düşündüren delikler yer almaktadır.

Şekil 120. Çift kulplu kap
(Schliemann, vd, 1880: 357).

Şekil 121. Üç ayaklı vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 361).

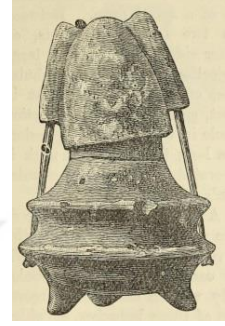
Şekil 121'deki vazoda ise formun üst kısmı birbirini takip eden noktalar ile dekorlanmıştır. Sadece noktalardan oluşan bu tarz dekorlara çok sık karşılaşılmamaktadır.

Şekil 122. Çift kulplu kap
(Schliemann, vd, 1880: 361).

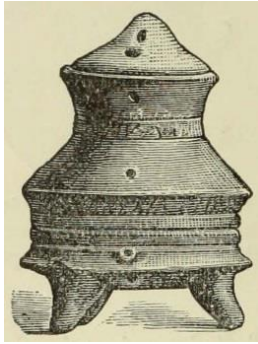

Şekil 123. Çift kulplu kap
(Schliemann, vd, 1880: 357).

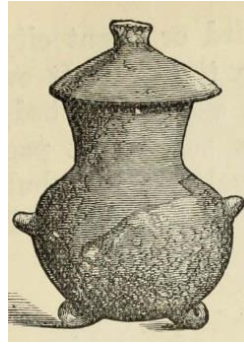

Şekil 124. Kapaklı kap
(Schliemann, vd, 1880: 357).

Truva kaplarında, Mycenean kaplarından farklı olarak bir ip ile askıya almak için kullanılan delikler bulunmamaktadır. Üç ayaklı Truva formlarında askı sistemi formun her iki tarafında yer alan kulplardaki boru şeklindeki delikler ile sağlanmaktadır.

Şekil 125. Kapaklı kap
(Schliemann, vd, 1880: 360)

Şekil 126. Çift kulplu kap
(Schliemann, vd, 1880: 363)

Şekil 127. Kap
(Schliemann, vd, 1880: 380)

Troia III dönemi pişmiş toprak kapların arasında kulpları yatay delikli, kulpları dikey delikli, kulpları deliksiz, alçak ayaklı, yüksek ayaklı, geniş ağızlı, dar ağızlı, yüksek boyunlu, alçak boyunlu, insan tasvirli, baykuş tasvirli, kapaklı, kapaksız, kırmızı, siyah, kahverengi bünyeli, kazıma ya da rölyef ile dekorlanmış çok sayıda üç ayaklı kap örneği bulunmaktadır.

Şekil 128. Üç ayaklı vazo, h:22x9 cm. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 129. Üç ayaklı Vazo. h:22 cm.(<https://www.landesmuseum-mecklenburg.de>) (27.05.2020).

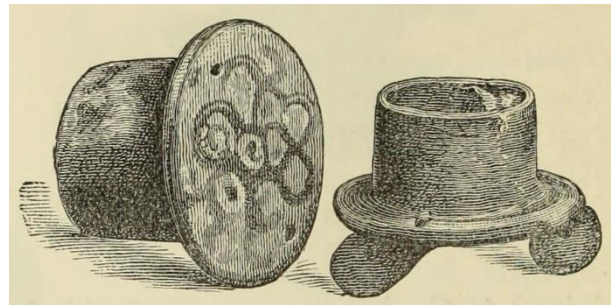
Şekil 130. Üç ayaklı vazo. 15x11x10 cm. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 128, 129, 130'da yer alan terra cotta üç ayaklı terracotta vazolar, Troia için çok karakteristik bir örneği temsil etmektedir. Koyu kırmızı renkte, genellikle iki tutamağı bulunan formlarda üç ayaklar spiral şeklindedir. Vücudun her iki yanında kol gibi betimlenen kulpların arasında, delikli büyük bir çıkıntı bulunmaktadır. Silindir şeklindeki uzun boyun bazı formlarda basit dairesel çizgilerle süslenmiştir.

Odyssey ve İlyada'da da anlatıldığı üzere, üç ayaklı bu formlar oyunlarda şeref armağanı ve ödül olarak verilmekte ya da odalarda süs olarak bulundurulmaktaydı.

Şekil 131. Üç ayaklı kap. h:8x9 cm, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

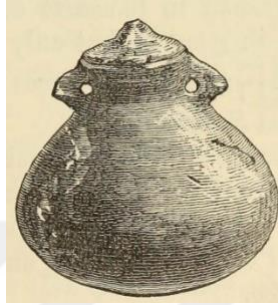
Şekil 132. Üç ayaklı kap ve kapak gravürü. (Schliemann, vd, 1880: 360).

132 nolu şekilde yer alan, ayakları spiral şeklindeki, açık kırmızı üç ayaklı kutunun asılması ve kapağın forma sabitlenmesi için kullanılan delikleri ise altta ve üstte çıkıntı olarak gördüğümüz kısmın iki tarafında bulunmaktadır. Ancak benzer biçimlerdeki

her kapta bu tür deliklerin var olmadığı görülmektedir. Prehistorya ve Erken Tarih Müzesi envanterinde olan 131 nolu kapta biçim ve renk net anlaşılmaktadır.

Şekil 133. Çift kulplu kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 345).

Şekil 134. Çift kulplu kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 345).

Şekil 135. Çift kulplu kapaklı kap (Schliemann, vd, 1880: 367).

Daha önceki sayfalarda üç ayaklı olarak görülen oval biçimli, kısa boyunlu formların (şekil 133, 134, 135) küçük bir ayağa sahip olanları da bulunmaktadır. Yanlarında delikli kulpları olan, kapaklı kapların gövdelerinde yer yer kabaca oyulmuş süslemeler de yer almaktadır.

Şekil 136. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 366).

Şekil 137. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 369).

Şekil 138. Çift kulplu kap (Schliemann, vd, 1880: 364).

Yukarıda gravür çizimleri görülen el yapımı, küresel biçimli, kapaklı formların renkleri koyu kahverengi – siyah arasında değişmektedir. Üçüncü dönem Troia seramiklerine sıkça karşılaştığımız bu formların bir çoğunda, formun asılabilmesi için yapılmış delikli kulplar bulunmaktadır (Schliemann, vd, 1880: 345-367).

Şekil 139. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 363).

Şekil 140. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 361).

Şekil 141. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 364).

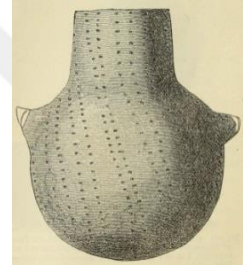
Şekil 139'da görülen koyu kahverengi, parlak, küresel vazonun her iki tarafında çift halka delikler bulunmaktadır. Her iki tarafta da çift halka delik bulunan benzer vazolar genellikle ilk şehirde karşımıza çıktığından, gravür resimde görülen form bu dönem için ender örnekler arasında yer almaktadır (Schliemann, vd, 1880: 363).

Şekil 142. Seramik kap.
(Schliemann, vd, 1880: 367)

Şekil 143. Seramik şişe.
(Schliemann, vd, 1880: 367)

Şekil 144. Seramik kap.
(Schliemann, vd, 1880: 366)

Şekil 143'de görülen form kulplarındaki farklılık ile dikkati çekmektedir. 142 ve 144 nolu şekilde yeralan gravür resimlerde çok belli olmamasına karşın çizgi ve noktalar ile dekore edilmiş formlar ise önceki formlardan aşına olduğumuz kulplara sahiptir.

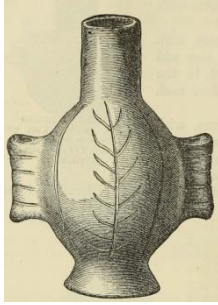
Şekil 145. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 369).

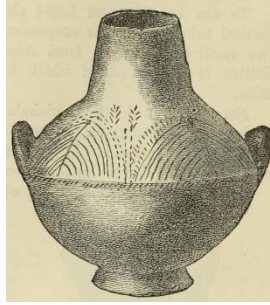
Şekil 146. Vazo. 16x14,6 cm.
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

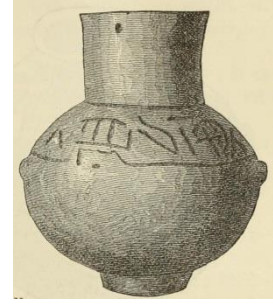
Şekil 147. Seramik kap.
(Schliemann, vd, 1880: 365).

Şekil 148. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 368).

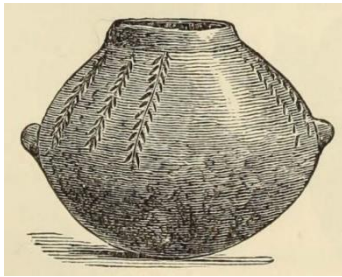

Şekil 149. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 368).

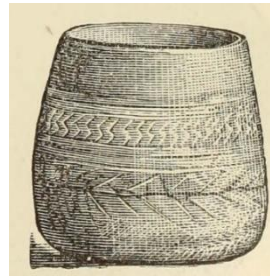

Şekil 150. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 369).

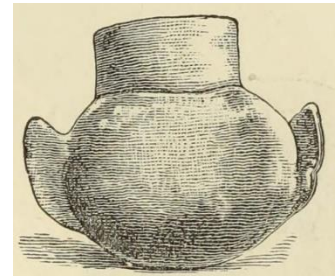
Hisarlık'ta şimdiye kadar bulunan en ilginç formlardan biri olan, 148 no'lu şekilde ki eser sedefli, koyu sarı vazonun yanlarında askı için, boru şeklinde delikli uzun kulplar bulunmaktadır. Bu kulpların her biri dört yatay, paralel çizgiyle dekore edilmiştir. Gövdenin yüzeyi her iki tarafta üç dikey çizgiyle alanlara bölünmüştür; orta alandaki çizgiden çıkarılan eğik çizgiler bir ağaç dalı gibi görünmektedir. Bu dekorların yapımında sivri uçlu sert ahşap parçalarının veya kemik iğnelerinin kullanıldığı düşünülmektedir (Schliemann, vd, 1880: 367).

Şekil 151. Seramik kap.
(Schliemann, vd, 1880: 365).

Şekil 152. Seramik kap.
(Schliemann, vd, 1880: 365).

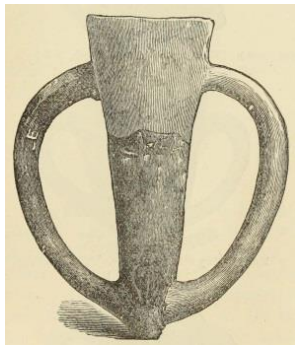
Şekil 153. Seramik kap.
(Schliemann, vd, 1880: 365).

Şekil 152'de görülen form, geniş yayvan tabanı ile Troia III dönemi seramik kaplarından biraz daha farklı gözükmetedir. Ancak küresel tabana sahip bu ve buna benzer vazoların üzerlerindeki süslemeler üç ayaklı kaplar ve dönemin diğer kaplarıyla benzerlik göstermektedir.

Şekil 154. Sipiral vazı. (https://www.pinterest.ru/pin/533535887086863222) (21.06.2020)

III. Troia şehri seramik buluntuları açısından en zengin dönemlerden biridir. Bu dönemde üretilen kapların estetik ve işlev kaygıları önceki döneme nazaran daha gelişmiştir. Aynı zamanda formların incelik ve biçimsel özellikleri bu dönem çömlekçilerinin ustalıklarını ortaya koymaktadır. 154 nolu şekilde görülen eser bu ustalık sonucunun en iyi örneklerindedir. Küre bir gövde yapısına sahip formun gövdeye dik açıyla oluşturulmuş dar silindirik boynu bulunmaktadır. Formun gövdesinde bulunan spiral şeklindeki kabartma dekorlar kulpların gövdeye birleştiği kısımla buluşmaktadır.

Şekil 155. Depas amphikypellon. (Schliemann, vd, 1880: 371).

Şekil 156. Depas amphikypellon. (https://commons.wikimedia.org) (18.06.2019)

Şekil 157. Depas amphikypellon (https://www.flickr.com) (15.03.2018)

İlk olarak Troia II şehrinde karşımıza çıkan, Depas amphikypellon olarak adlandırılan iki saplı kadehler Troia III şehrinde çok farklı şekillerde ve büyüklüklerde görülmektedir. Benzer kullanım işlevine sahip kadehlerin farklı renklerde ve perdahlı olmaları dikkat çekicidir.

Şekil 158. Depas amphikypellon
h: 9,6x11x6,6 cm.
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 159. Depas amphikypellon
h: 10x10,6x6,4 cm
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 160. Çift kulplu kupa.
h: 9,3x12 cm,
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Troia III döneminin çift kulplu bardakları önceki şehirlerde görülmeyen özelliklere sahiptir. Formun dar ve alçak bir ayağı, ayağın üç katı genişliğinde gövde yapısı içe doğru yay yaparak yükselmektedir. Ağızın hemen altından başlayarak yarım oval daire şeklinde karşılıklı takılan kulpları oldukça ergonomik görülmektedir.

Şekil 161. Üç ayaklı kap
(kantharos) 9,5x14 cm.
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 162. Çift kulplu üç ayaklı
kap. (Schliemann, vd, 1880: 373).

Şekil 163. Çift kulplu kap.
12,4x19x11,9 cm
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Çift kulplu bu kaplardan yüzlerce bulunmuş olmasına karşın, takip eden şehirlerde sıkça görülecek olan üç ayaklı ve iki kulplu kaplar ise üçüncü şehirde son derece nadir bulunmaktadır.

Troianın ikinci ve beşinci şehirlerinde de görülen, kabaca şekillendirilmiş elek kabı (şekil 164) yatay konumdaki tek kulplu bir bardağın üç ayak üzerine oturtulması ile oluşturulmuştur. Gövdeye açılan deliklerle, içersine konulan malzemeyi süzmek amacıyla kullanılan işlevsel bir kaptır.

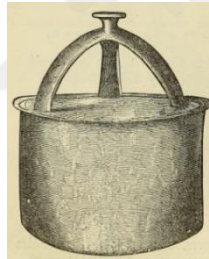

Şekil 164. Üç ayaklı elek kabı. h:13,5x9,8x11,3 cm
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Profesör Helbig, büyük elek benzeri delikli pişmiş toprak kapların sıvı balın balmumundan ayrılması için kullanılmış olabileceğini belirtmektedir (Schliemann, vd, 1880: 373).

Şekil 165. Kapak.
(<http://turkcleronline.net/diger/troya/resimler>) (01.01.2020)

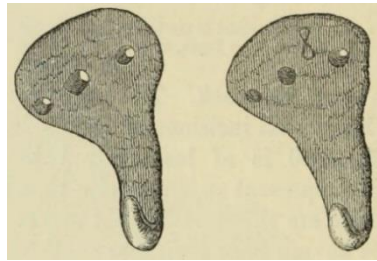

Şekil 166. Kapak.
(Schliemann, vd, 1880: 374)

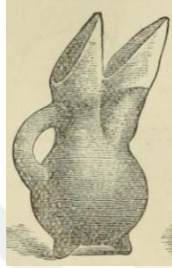
Şekil 167. Kapak.
(<https://www.flickr.com/photos>)
(15.03.2018)

Bu yerleşimde ve sonraki iki tarih öncesi yerleşimde taçlara benzeyen kulpları bulunan vazo kapakları da dikkati çekmektedir. Kapağın tepesinden yay şeklinde uzanan üç kemer merkez tepede tek bir tutamaç ile birleştirilmiştir.

Şekil 168. Seramik kanca.
(Schliemann, vd, 1880: 378)

Şekil 168’de görülen, her birinde duvara çivilenmesi için kullanıldığı düşünülen üç delik bulunan terra-cotta kancalar hafif pişmiş olmasına rağmen yaklaşık yirmi beş kilo ağırlık kaldırabilmektedir (Schliemann, vd, 1880: 379).

Şekil 169. Çift boyunlu form.
(Schliemann, vd, 1880: 384).

Şekil 170. Çift boyunlu form.
(Schliemann, vd, 1880: 385).

Yukarıdaki gravürlerde görülen, bir tutamağı, iki ayrı ağzı bulunan küresel bir gövdeye sahip, grimsi sarı renkli formlar dönemin en ilginç kapları arasında yer almaktadır. Şekil 169’daki formda bir boyun diğerinin önünde dururken, sıvı sadece en başta bulunan boyundan dökülmekte ve diğer boyun işlevsiz hale gelmektedir. Şekil 170’teki benzer formda ise ağızlıklar yan yana durmakta ve sıvı her ikisinden de aynı anda akabilmektedir.

Profesör Virchow, bu vazoların şeklinin Etrüsk bronz sürahilerinin geniş gaga yapısıyla belirgin şekilde benzediğini belirtmektedir. Ancak bu dönemde diğer bölgedeki oenochia’lar siyah boya bezemelerine sahipken Truva vazolarında boya kullanılmamıştır (Schliemann, vd, 1880: 387).

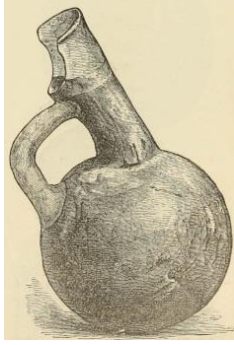
Şekil 171. Gaga ağızlı testi,
(<http://turkcleronline.net/diger/troya/resimler>) (01.01.2020)

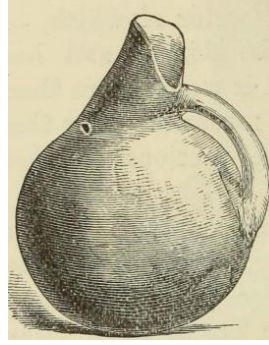
Şekil 172. Testi.
(<http://turkcleronline.net/diger/troya/resimler>) (01.01.2020)

Şekil 173. Tek kulplu testi.
(<https://hiveminer.com>) (12.11.2018)

Şekil 174. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880: 387).

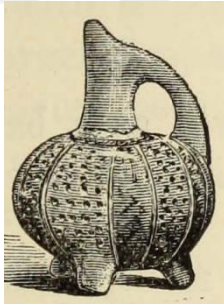

Şekil 175. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880: 388).

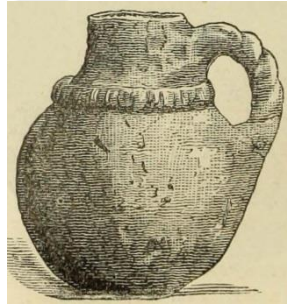

Şekil 176. Tek kulplu sürahi
(<http://turkleronline.net/diger/tr oya/resimler>) (01.01.2020)

Şekil 174 ve 175'te yer alan küresel formlarda, boynun geriye doğru oldukça eğimli eklendiği gözlenmektedir. Sapın yan tarafında yarım küre biçiminde bir parçanın kesildiği ağza sahip olan benzer sürahiler, Hisarlık'teki üçüncü ve dördüncü şehirlerde sıkça bulunmuştur.

Şekil 177. Tek kulplu sürahi
(Schliemann, vd, 1880: 391)

Şekil 178. Tek kulplu sürahi
(Schliemann, vd, 1880: 390).

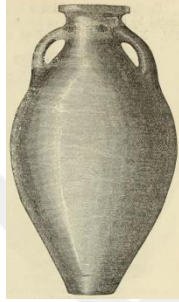

Şekil 179. Tek kulplu sürahi
(Schliemann, vd, 1880: 392)

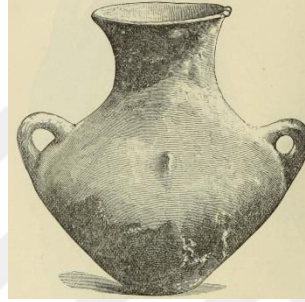
Tornada şekillendirilen bu sürahilerin bazıları üzerlerinde bir dekor bulundurmazken, kimilerinin de serbest kazıma dekorlarıyla süslendiği görülmektedir.

Schliemann, şekil 179'daki tek kulplu sürahi için, “kahverengi renkte olan ve tüm vücudu çok simetrik dikey içbükey oyuklarla oluşturulmuş, boynu bitki benzeri bir bezeme ile süslenmiş, ağızdan gövdeye yay şeklinde birleştirilen bir kulbu bulunan form en iyi Truva sürahisi örneklerinden birisidir” şeklinde bir yorumda bulunmuştur (Schliemann, vd, 1880: 392).

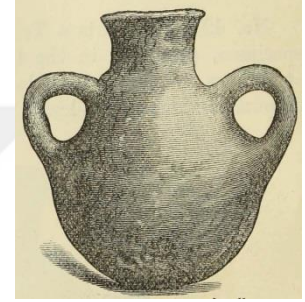
“Buna benzer çömlekçi çarkı yapımı sürahilerde, üçüncü ve yanmış şehirlerin yanı sıra dördüncü ve beşinci şehirlerde fakat özellikle dördüncü kentte yüzlercesi bulunmaktadır. Genel olarak kabaca yapılmış, hafif pişmiş kaplar kilin kendisi sarı rengine sahiptir ve astar kullanılmamıştır. Birçoğu hem iç hem dışından ince bir kil tabakasıyla astarlanarak parlatılmışlardır” (Schliemann, vd, 1880: 393).

Şekil 180. Çift kulplu amfora.
(Schliemann, vd, 1880: 399)

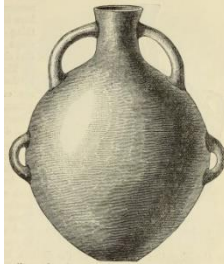

Şekil 181. Çift kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880: 400)

Şekil 182. Çift kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880: 400)

Oval formlu, iki kulplu, koyu kırmızı veya parlak siyahımsı renkteki amforalar bu yerleşkede en çok bulunan formlar arasındadır. Bütün formlar çömlekçi çarkında üretilmiştir.

Şekil 183. Çift kulplu amfora.
(Schliemann, vd, 1880: 401)

Şekil 184. Çift kulplu amfora.
(Schliemann, vd, 1880: 401)

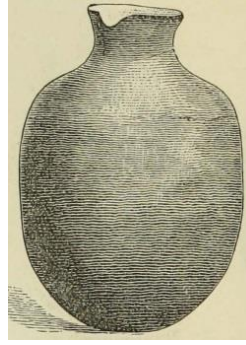

Şekil 185. Çift kulplu amfora.
(Schliemann, vd, 1880: 402)

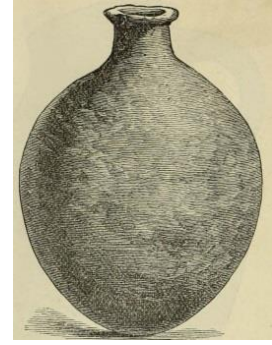
Şekil 183'te yer alan, koyu kırmızı renkteki amfora boyunu gövdeye birleştiren iki büyük tutamağa ve gövde üzerinde iki küçük tutamağa sahiptir. Benzer gövde yapısına sahip, aynı renkli bir diğer formun (şekil 184) dört kulbu bulunmakradır. 185 numaralı şekildeki amfora ise diğerlerinden biraz daha farklı olarak oval değil de küre biçimindedir. Parlak koyu yeşil renktedir ve musluğu gövdeye bağlayan büyük bir tutamağa ve gövdesinde iki küçük kulba sahiptir (Schliemann, vd, 1880: 401-402).

Şekil 186. Şişe.
(Schliemann, vd, 1880: 396)

Şekil 187. Şişe.
(Schliemann, vd, 1880: 396).

Şekil 188. Şişe.
(Schliemann, vd, 1880: 396).

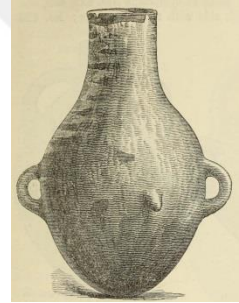
Dönemin tüm evreleri boyunca, yerel malların yanında, Erken Kiklad ve Erken Helladik gibi merkezlerden ithal edildiği anlaşılan çanak çömlekler de tespit edilmiştir. Büyük gemilerin, büyük olasılıkla zeytinyağı gibi bazı malları pişmiş toprak şişeler içinde Truva'ya getirdikleri bilinmektedir (Blegen, 1995: 97).

Şekil 189. Çift kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880: 398).

Şekil 190. Çift kulplu form.
(Blum S., 2016:18)

Şekil 191. Çift kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880: 399).

Yukarıda görülen görsellerde benzer biçimlere sahip koyu sarı, kırmızı veya kahverengi amforalar yer almaktadır. Şekil 191'de gövdeden çıkan ucu aşağı doğru kavisli meme şeklinde uzun bir çıkıntı bulunmaktadır. Çok sayıdaki büyük boyutlu Troia formu benzer ayrıntılara sahiptir. Kanca şeklindeki bu çıkıntıların, Truva kadınlarının, su kaynaklarından su aldıklarında sürahileri sırtlarına bağladıkları halat için ilave bir destek işlevi gördüğü tahmin edilmektedir.

Şekil 192. Tek kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880: 381).

Şekil 193. Çift kulplu şişe.
29x20,4x12,8 cm.
(http://www.smb-digital.de)
(01.02.2021)

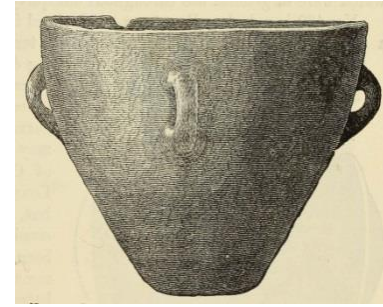

Şekil 194. Dört kulplu kavanoz,
29,2x13,1 cm. (http://www.smb-
digital.de) (01.02.2021)

“Şekil 192’deki uzun sürahi formu Hisarlık’ta bulduğum en kaba formlardan birisidir ve çömlekçi tornası yapımıdır. British Museum’dan A.S. Murray, dikkatimi çeken bu formun su çekmek için kuyulara ipe indirilmiş olan eski Mısır kovalarına olan benzerliğine dikkat çekmektedir. Bu tür formlar Truva’da sık sık görülmektedir ve antik Mısır’da olduğu gibi kuyudan su çekmek için kullanılmışlardır. İki varsayım da bu olayı desteklemektedir. Formların dip kısımları, dik durmaları için daha ağırdır ve yalnızca ip ile kullanıma uygun kulpların iç tarafları oluklu şekildedir” (Schliemann, vd, 1880: 381).

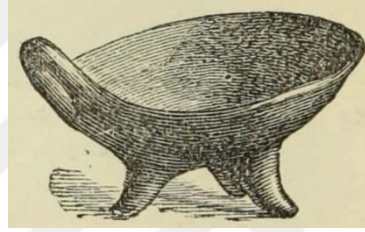
Şekil 195. Karıştırma kabı.
(https://www.flickr.com) (15.03.2018)

Şekil 196. Karıştırma kabı.
(Schliemann, vd, 1880: 403)

Yukarıdaki görsellerde benzer kullanım amaçlarına sahip karıştırma kapları yer almaktadır. Farklı büyüklüklerde ve biçimlerde, zaman zaman çift zaman zaman dört kulplu olarak yapılmış bu kaplar, Traya III yerleşiminde sıkça kullanılmıştır.

“Troya III döneminde seramik üretiminin değişen koşullardan, ihtiyaçlardan ve taleplerden çok fazla etkilenmediği görülmektedir. Çok sayıda mevcut olan genişleyen çanak, Troya II'den biraz daha kalın, daha derin ve daha büyüktür. Aynı zamanda kırmızı astarlı mallarda astarın kalitesinde ve pekişme biçiminde hafif bir değişiklik de gözlemlenmektedir. Genel olarak dışa eğik kaseler, yuvarlak ağızlı derin kaseler, tek kulplu tankardlar, iki kulplu uzun ince depas amphikypellon, silindirik boyunlu ve yatay dudaklı büyük sürahiler, emzikli sürahiler, gagalı sürahiler, tencere ve kapaklar, üç ayaklı kavanozlar ve fırın tepsileri Troy III çömlekçilerinin ortaya çıkardığı en belirgin ürünler arasında yer almaktadır” (Blegen, 1995: 107).

Şekil 197. Tek kulplu üç ayaklı tava.
(Schliemann, vd, 1880: 396).

Şekil 197'deki yarım küre şeklinde gövde yapısına sahip, tek kulplu üç ayaklı tava asimetrik ağız yapısıyla ender görülen bir örnektir. Forma eklenen üç ayağın sivri uçları dışa eğimlidir.

Şekil 198. Emzikli Sürahi.
12,8x8,8 cm (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

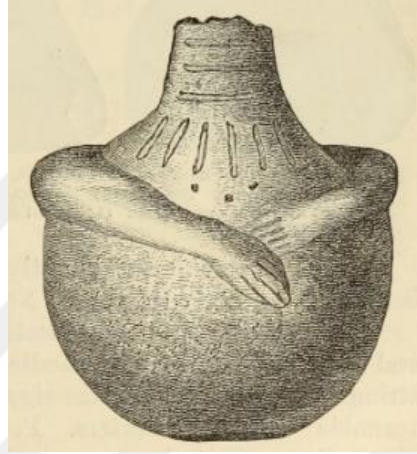
Şekil 199. Emzikli sürahi.
(Schliemann, vd, 1880: 407)

Şekil 200. Emzikli sürahi.
(Schliemann, vd, 1880: 406)

Yukarıdaki görsellerde yer alan (şekil 198, 199. 200) kabaca şekillendirilmiş, ilginç, küresel formların gövdesindeki emziğin ne amaçla kullanıldığına dair bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Şekil 201, içinde metal parçalar bulunan bir çingıraktır; Ellerini göğsünde tutan bir kadın şeklindedir; kafa eksik, kolye üç yatay vuruşla ve göğüs süsü altı dikey vuruşla gösterilmektedir. Altı metre derinlikte bulunmasına rağmen, kesinlikle hem karakterinden hem de maruz kaldığı izlerden dolayı üçüncü kente aittir (Schliemann, vd, 1880: 406).

Şekil 201. Çingırak
(Schliemann, vd, 1880: 413)

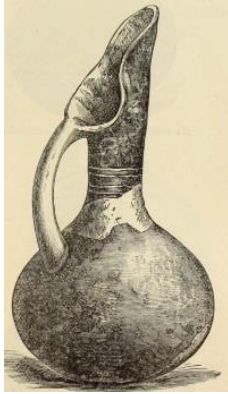
Arkeolojik veriler, çeşitli özelliklere sahip çingırakların günümüzde olduğu gibi tarihi ve tarihöncesi dönemlerde de ebeveynlerin çocukları için seçtikleri oyuncaklar olarak kullanıldığını gösterirken, çingırak buluntularına genellikle mezarlarda rastlanması, bunların ölü gömme törenleri esnasında kullanılan objeler olarak yorumlanmalarına da neden olmaktadır. Pişmiş topraktan yapılmış çingırakların özellikle de bebek ya da küçük çocukların mezarlarına armağan olarak bırakıldığı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, bazı araştırmacılar da bu formların müzik aleti işlevi taşıdığı kanaatindedir (Ekmen, 2016: 155).

Troy III yerleşimi üç veya daha fazla aşamadan geçtikten sonra sona ermiştir. Nasıl olduğuna dair net bir bilgi olmamasına karşın, bir evin kesinlikle yangınla mahvolduğu, ancak tüm yerleşimin genel bir yangınla yok olduğunu gösteren sürekli yanmış enkaz tabakasının olmadığı görülmektedir. Öte yandan kaledaki tüm evlerin yıkıldığından ve eskisinin kalıntıları üzerine yeni bir kasaba inşa edildiğinden şüphe yoktur (Blegen, 1995: 107).

1.3.4. Troia IV Katmanı (M.Ö. 2200-1900)

Troya IV çanak çömleği bölgedeki seramik geçmişinin yöntem ve gelenekleriyle büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Birbirini izleyen katmanlardaki 110'dan fazla form üzerinde yapılan çalışma, ani değişiklikler olmadığını, Troya III yerleşiminde büyük kapların yapımında denenmiş olan saman ile tavlama kullanımının artık genel olarak benimsendiğini, çömlekçi çarkının eskisinden çok daha özgür bir şekilde kullanılmaya başlanmasına rağmen, elle üretimin de devam ettiğine işaret etmektedir (Blegen, 1995: 103).

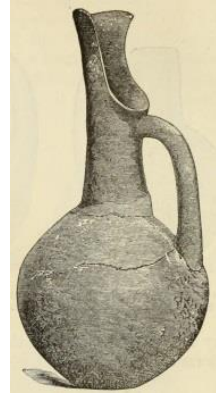
Troya'nın IV. ve V. katmanlarında komşu bölgelerle arkeolojik olarak onaylanmış dış ilişkiler yok denecek kadar azdır. Sadece birkaç ithal parçanın Yunanistan anakarası, açık deniz adaları ve Kiklad Adaları'na ait olduğu tahmin edilmektedir. Öte yandan, ördek vazoları, kanatlı kavanozlar ve depas amphikypellon gibi Helladik veya Erken Kikladik dönem seramikleri (Batı) Anadolu envanterlerinde yaygın olarak mevcuttur (Blumm, 2016: 93).

Şekil 202. Yonca ağızlı sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:549).

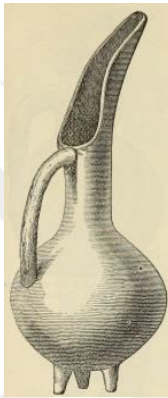
Şekil 203. Yonca ağızlı sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:550).

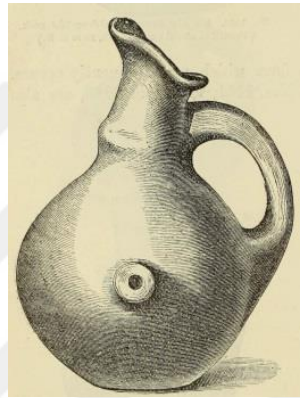
Şekil 204. Yonca ağızlı sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:551).

Bu şehrin kalıntıları arasında yonca ağızlı ördek biçimli vazoları oldukça fazla miktarda bulunmaktadır. Yukarıdaki görsellerde yer alan formlar (şekil 202, 203, 204) ve benzer biçime sahip formların birçoğu çömlekçi çarkında şekillendirilmiş örneklerdir.

Şekil 203'te görülen küresel sürahinin boyununun ön kısmında bir çıkıntı dikkati çekmektedir. Forma yandan bakıldığında bu çıkıntıların bir yüzü temsil etmesi amacıyla yapılmış olduğu düşünülmektedir (Schliemann, vd, 1880:559).

Şekil 205. Üç ayaklı sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:549).

Şekil 206. Emzikli sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:552).

Şekil 207. Çift boyunlu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:553).

Dördüncü yerleşimde benzer ağız yapısına sahip çok sayıda form bulunmuştur. Boyundan omuza uzanan yuvarlak saplı gaga ağızlı bu testilerin bazılarında üç ayak, bazılarında çift boyun bazılarının da gövdesine emzik yapıldığı görülmektedir.

Bu yerleşimin seramikleri arasında sayıca azımsanamayacak kadar sık karşılaşılan formlar arasında insan betimlemeli kaplar da yer almaktadır.

Şekil 208. İnsan betimlemeli kap.
(<http://turkleronline.net/diger/troya/resimler>)

Şekil 209. İnsan betimlemeli kap.
(Schliemann, vd, 1880:552).

Şekil 210. İnsan betimlemeli kavaoz,
(Schliemann, vd, 1880:553).

(01.01.2020)

1880:523).

13,4cm.(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Kanat şeklinde dikey çıkıntıları bulunan, bir kadının özelliklerine sahip, armut biçimli vazolar ve baykuş biçimli kapaklı kavanozların gövdelerinde göğüs şeklinde çıkıntılar ve vulva kabartması dikkati çekmektedir.

Şekil 211. İnsan betimlemeli kap.
8,8x12,3x10,3 cm. (<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 212. İnsan betimlemeli kap.
11,5x11,1x10,9 cm. (<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 211 ve 212’de görülen insan betimlemeli kaplar önceki yerleşimlerde de görülen armut biçimli, yaklaşık 12 cm yüksekliğe sahip kap örneklerindendir.

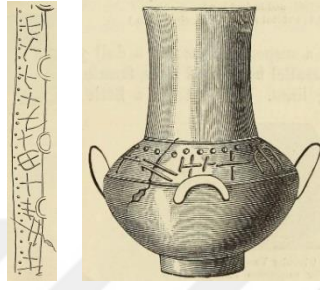
Şekil 213. İnsan betimlemeli kap.
(<http://pirushki.com/MenBirds/TroyIstanbul.jpg>) (21.04.2019)

Kaş, göz ve göz bebeklerinin belirgin bir şekilde işlendiği görülen düz tabanlı, kırmızı insan betimlemeli kabın (şekil 213) boyun bölgesinde kolyeyi betimlemek amacıyla yapıldığı düşünülen dört sıra fitil bulunmaktadır. Gövdenin iki yanından çıkan kolların

tuttuğu küçük çanak gövde ile birleşmektedir. Birleşim yerinde bulunan deliğin iç hazne ile işlevsel olarak ilişki kurduğu form yerleşimin ilginç formlarından birisidir.

Şekil 214. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880:526).

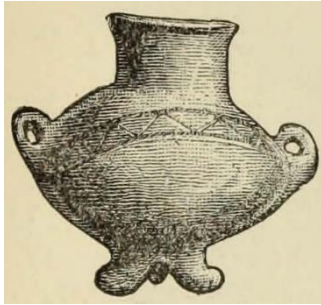

Şekil 215. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880:527).

Şekil 216. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880:528).

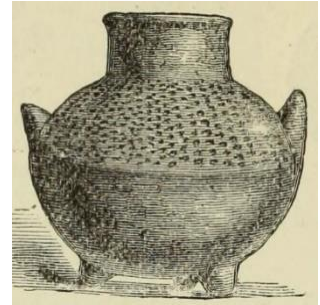
Şekil 214, 215 ve 216'da gravür çizimleri görülen vazo formları da önceki yerleşimlerde sıkça karşılaşılan kaplardandır. Küresel gövdeye ve silindir boyna sahip formlar üzerinde çizgisel, kazıma dekorlar kullanılmıştır.

Şekil 217. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880:529).

Şekil 218. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880:529).

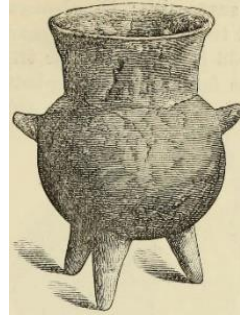

Şekil 219. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880:530).

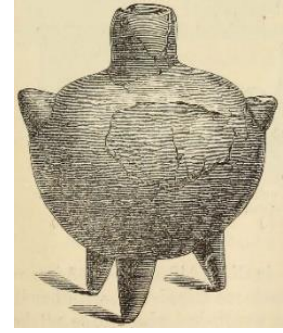
Küresel gövdeye ve silindirik boyna sahip, genellikle kazıma dekorlu bu vazoların farklı kulp yapılarına sahip olanları ve farklı ayak yapılarında olanları da bulunmaktadır.

Şekil 220. Üç ayaklı vazo.
(Schliemann, vd, 1880:529).

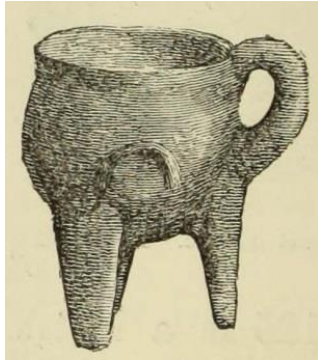

Şekil 221. Üç ayaklı kap.
(Schliemann, vd, 1880:531).

Şekil 222. Üç ayaklı kap.
(Schliemann, vd, 1880:531).

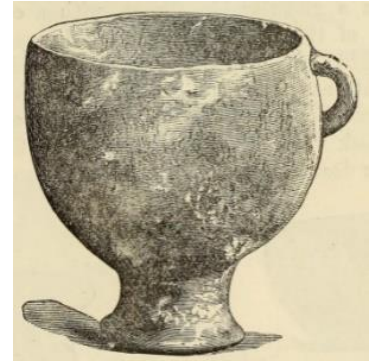
221 ve 222 nolu şekillerde yer alan uzun ayaklı üç ayaklı formlar, boru şeklinde delikleri olan iki adet kulba sahiptir. Benzer şekilde delikli çıkıntılara sahip asma vazolara sıkça rastlanırken, şekil 220 de görülen, her iki tarafında uçları içeri doğru sarmal kulplara sahip, gövdesine küçük bir vazo daha eklenmiş sarı renkli üç ayaklı formlar ender rastlanan örneklerdendir (Schliemann, vd, 1880:529, 530). Schliemann bu vazolar için: “aksini açıkça belirtmediğim sürece, bu vazoların tamamı elle şekillendirilmiş” diye açıklamıştır. (Schliemann, vd, 1880:527).

Şekil 223. Üç ayaklı kap.
(Schliemann, vd, 1880:554).

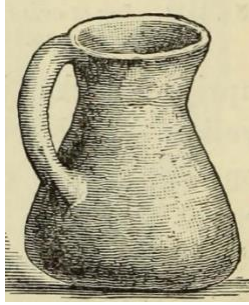

Şekil 224. Çift kulplu üç ayaklı kupa.
(Schliemann, vd, 1880:540).

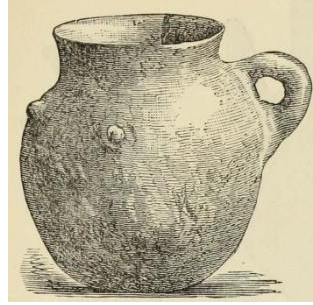

Şekil 225. Kupa.
(Schliemann, vd, 1880:555).

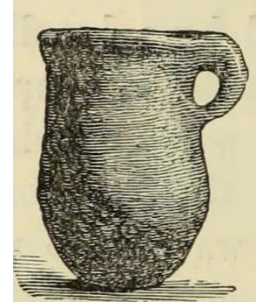
Şekil 223'teki uzun ayaklı üç ayaklı kupa çömlekçi çarkında şekillendirilmiştir. Ayaklar ve sap gövdenin üzerine açılan deliklerin içlerine yerleştirilerek eklenmiştir. Ayakların ya da kulbun uçlarının gövdeye birleştirildikleri yerler yumuşatılmıştır. Bu üç ayaklı kupaların iki kulplu olanları da bu yerleşimde sıkça karşılaşılan formlar arasındadır.

Şekil 226. Kupa.
(Schliemann, vd, 1880:554).

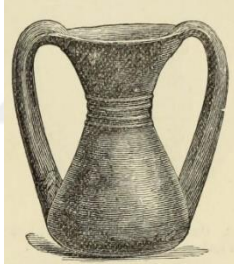

Şekil 227. Kupa.
(Schliemann, vd, 1880:555).

Şekil 228. Kupa.
(Schliemann, vd, 1880:554).

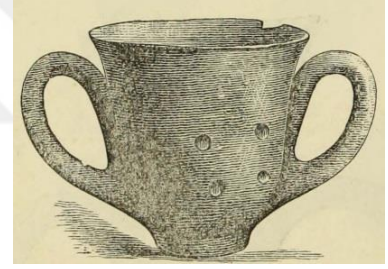
Şekil 226’da gravür resmi görülen parlak kırmızı, tek kulplu, tornada şekillendirilmiş kupalar üçüncü yerleşimde hiç bulunmamasına karşın, Truva’nın dördüncü ve beşinci tarihi kentlerinde çok sık görülmektedir.

Şekil 229. Çift kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:554).

Şekil 230. Depas amphikypellon
(Schliemann, vd, 1880:536).

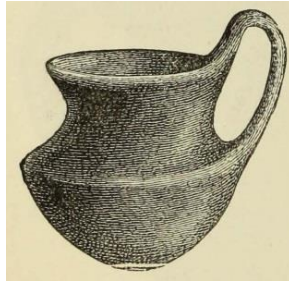
Şekil 231. Çift kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:536).

Kum saati şeklindeki çift kulplu, siyah kupa (şekil 229), ortasına çizilen dört paralel çizgi ile süslenmiştir. Şarap kadehi olarak kullanılan form dördüncü ve beşinci şehirlerde görülmekte; üçüncü, ikinci veya ilk şehirlerde ise bulunmamaktadır.

“Şekil 230’da görülen Depas amphikypellon örnekleri bu şehirde bu biçimleri ile bolca bulunmaktadır. Bunlar ayrıca, beşinci şehirde ve önceki şehirlerde de sıkça görülmektedir. Ancak bunlar genellikle çok daha küçük bir boyuta sahiptir. Dördüncü şehirde bu kadehlerin rengi siyah, takip eden katmanda ise genellikle kırmızı renkte olması dikkat çekicidir. Bu uzun kadehlerin çoğu elde şekillendirilmiştir, ancak çok sayıda çömlekçi çarkında şekillendirilmiş örneği de bulunmaktadır ve sanırım bu oran birbirine eşittir.”(Schliemann, vd, 1880:536).

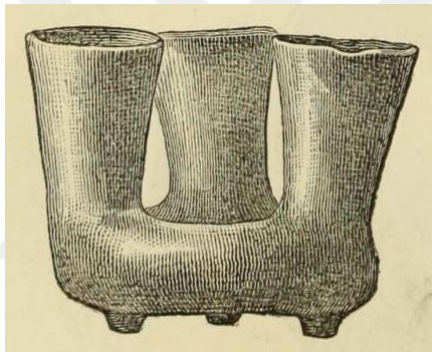
Şekil 232. Çift kulplu fincan.
14,3x19,5x12,8 cm. Prehistorya ve
Erken Tarih Müzesi
(<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

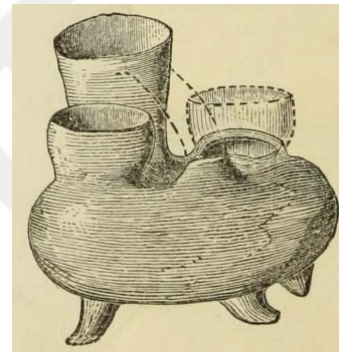
Şekil 233. Tek kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:538).

Şekil 234. Çift kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:538).

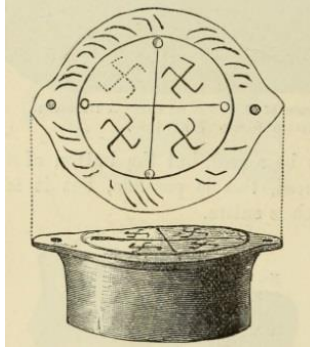

Şekil 235. Çift kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:540).

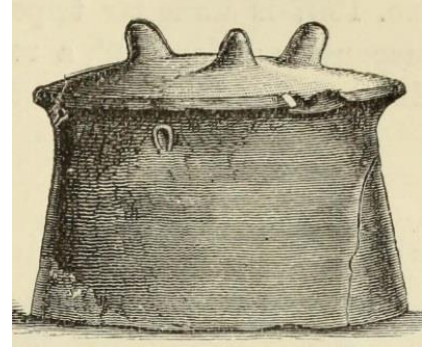

Şekil 236. Çift kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:540).

Simit gövde üzerine birbirinden bağımsız üç silindir gövde eklenmiş, üçayağı bulunan (şekil 235) form bu dönemin en ilginç özellikli kaplarındandır. Schliemann'a göre bu form masa etrafında oturan üç farklı kişiye içki sunmak için kullanılmıştır. Şekil 236'daki form da üçayak üzerinde duran ve biri diğerinden daha büyük silindirik dört kaba sahiptir ve bir önceki formla benzer özellikler taşımaktadır (Schliemann, vd, 1880:541).

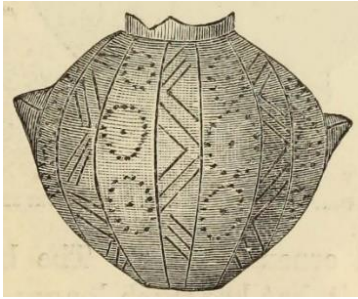

Şekil 237. Mühür.1218
(Schliemann, vd, 1880:562).

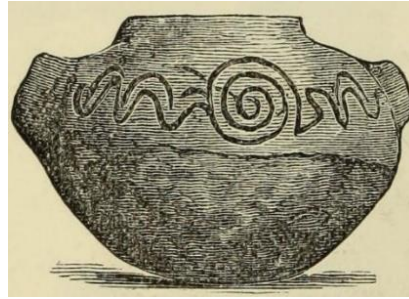

Şekil 238. Kapak.
(Schliemann, vd, 1880:531).

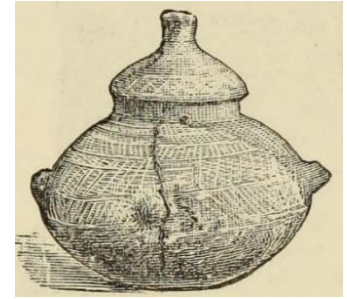
Yukarıdaki görsellerde gravür çizimleri görülen kapaklar yer almaktadır. Üzerlerinde vazoya bağlamaları ve asılabilmeleri için delikli çıkıntılara sahip bu kapakların farklı çeşitleri bulunmaktadır. Şekil 286'daki kapak formunda kullanılan kazıma dekorları dikkati çekerken; şekil 287'de görülen sarı vazo kapağının üstündeki üç ayak bu kapağın aynı zamanda bir fincan olarak kullanıldığı ihtimalini düşündürmektedir (Schliemann, vd, 1880:530).

Şekil 239. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880:529).

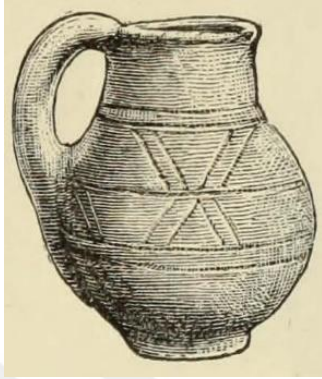

Şekil 240. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880:528).

Şekil 241. Kapaklı vazo.
(Schliemann, vd, 1880:529).

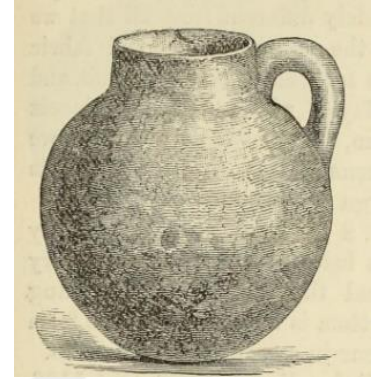
Gövdesi basık bir küreyi andıran, gövde üzerinde kazıma dekorları ve askı için kullanılan delikli küçük kulpları bulunan kaplar bu yerleşimde karşımıza çıkan formlar arasındadır.

Şekil 242. Sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:529).

Şekil 243. Burgu kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:545).

Şekil 244. Sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:545).

Benzer şekilde, geometrik motiflerle süslenmiş sürahiler de sıkça görülmektedir. Birçoğu çömlekçi tornasında şekillendirilmiştir.

“Şekil 243’te yer alan, düztabanlı, büyük, parlak siyah sürahi düşük derece pişmiş olmasına rağmen, yonca bir ağza ve burgu kulba sahip çok sağlam bir formdur. Kireç taşı ile doldurulmuş zikzak kazıma bezemeleri olan bu sürahi, kendine has kili ve şekli ile burada görmeye alıştığımız formlardan daha farklıdır” (Schliemann, vd, 1880:545).

Şekil 245. Üç ayaklı sürahi.
21,5x18 cm. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

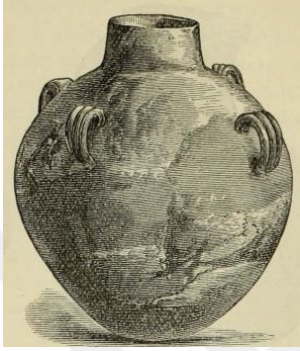
Şekil 246. Sürahi.
27x20,5 cm, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

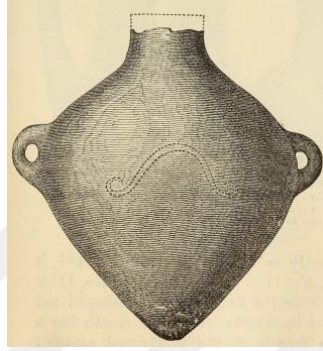
Şekil 247. Gaga ağızlı sürahi.
20,5x14,5 cm. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Üçüncü kentin buluntularının şehirde çıkan yangın sebebiyle daha yoğun bir ısıya maruz kaldığından daha olgun bir bünyeye sahip olduğu düşünülürken, çanak çömlekleri

açık ateşde pişirilmiş dördüncü yerleşimin seramiklerinin kalitesi birinci, ikinci ve üçüncü şehrin seramiklerine göre daha düşük bir şekillendirme kalitesini göstermektedir.

Şekil 248. Çift kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:548).

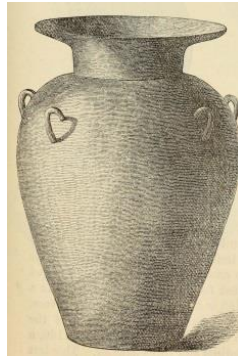

Şekil 249. Çift kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:547).

Şekil 250. Kapaklı kap.
(Schliemann, vd, 1880:548).

Yukarıdaki görsellerde yer alan farklı gövde ve kulp yapılarına sahip büyük formlar da bu yerleşimin seramik kaplarına örnek oluşturmaktadır. Zaman zaman çift, zaman zaman dört kulplu, bazen kapaklı, bazen düztabanlı bazen de sivri tabanlı olarak şekillendirilmişlerdir.

Şekil 251. Tabak.1135
(Schliemann, vd, 1880:545).

Şekil 251'de görülen, elli santimetre yükseklikteki dört ince kulbu ve kısa boynu bir bulunan vazo çömlekçi çarkında şekillendirilmiştir. Çok iyi pişirilmemiş, siyak renkli, astarlı vazounun dışarı doğru açılan bir ağzı bulunmaktadır. Tabanı düz oturan formun ağız genişliği neredeyse gövde genişliğine kadar açılmaktadır. Bu yerleşimde aynı formdan üç

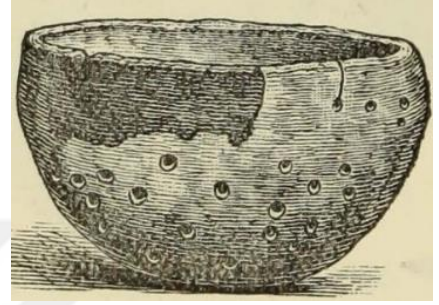
tane daha bulunmasına karşın, diğer şehirlerde bu formun aynısına rastlanmamıştır (Schliemann, vd, 1880:546).

Şekil 252. Kevgir.
(<https://www.gettyimages.ca>)
(15.02.2019)

Şekil 253. Kevgir.
(Schliemann, vd, 1880:557).

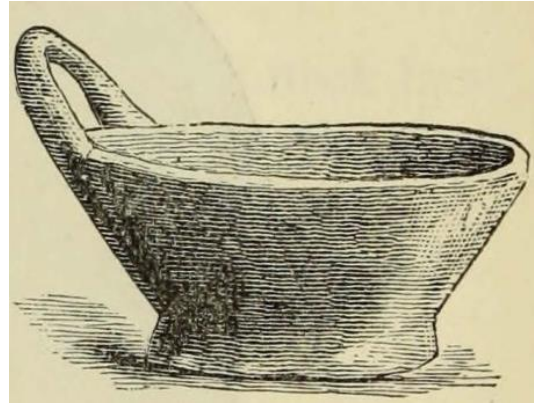

Şekil 254. Kevir.
(Schliemann, vd, 1880:556).

Schliemann, dördüncü katmanın seramikleri arasında bulunan kase biçimindeki elek benzeri formların sayısının çok fazla olmadığını; kabaca şekillendirilmiş bu formların delikli yapıları dolayısıyla, muhtemelen, yaşanan felaketlere dayanamayarak yok olduklarını belirtmiştir (Schliemann, vd, 1880:557).

Şekil 255. Tek kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880:555).

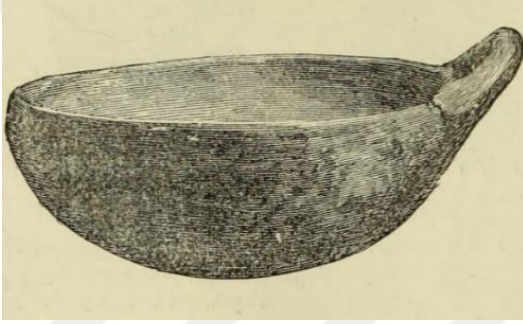

Şekil 256. Tek kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880:554).

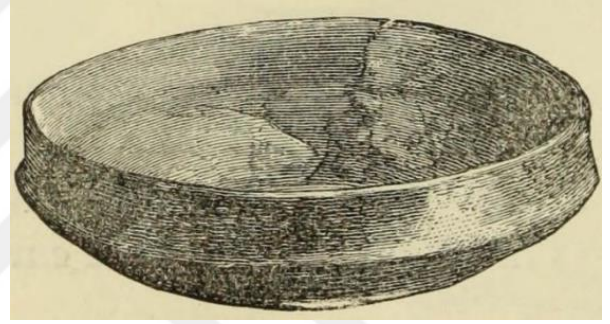
Tornada şekillendirilmiş, tek kulplu, silindir biçimindeki, yuvarlak tabanlı form (şekil 255), üçüncü yerleşimde bulunan benzer formlar gibi oldukça kalın ve kaba bir bünyeden oluşmaktadır. Formun alt kısmı özellikle daha ağır bırakılmıştır. Aşağı doğru

salındığında aynı düzlemde ilerleyebilmesi, sağa sola çarparak zarar görmemesi için diplerinin bu şekilde yapıldığı düşünülmektedir.

Zaman zaman çömlekçi çarkında, bazen de elde şekillendirilen kase formları (şekil 256) üçüncü katmanda görülen kase formlarında olduğu gibi son derece kaba şekillendirilmiştir. Çoğunlukla astarlanmış olarak karşımıza çıkan bu formlar genellikle beş santimetre derinlikte ve yirmi santimetre çapındadır.

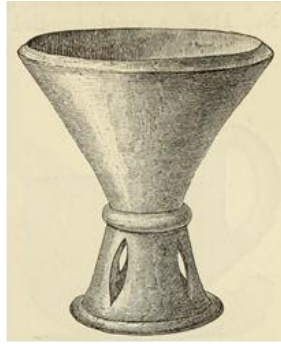

Şekil 257. Tabak.
(Schliemann, vd, 1880:544).

Şekil 258. Tabak.
(Schliemann, vd, 1880:544).

Genel olarak tutamaçları olmayan bu kaselerin, yukarıdaki görsellerde de görüldüğü bir ya da iki kulpluları bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, kırkbeş santimetre çapında ve yaklaşık yirmi santimetre deriniğinde çift kulplu kaseler de görülmüştür. Çömlekçi tornasında yapılan formlar çoğu zaman düz bir tabana sahip olurken; el ile şekillendirilenlerin dışbükey yapısı dikkat çekmektedir (Schliemann, vd, 1880:544).

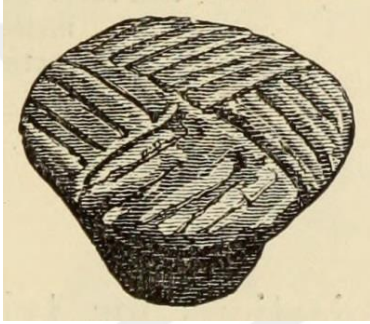
Şekil 259. Buhurdan.
(Schliemann, vd, 1880:555).

Şekil 260. Buhurdan.
(Schliemann, vd, 1880:554).

Şekil 360'taki görselde yer alan kahverengi buhurdanlığın dört tarafı ajurlarla süslenmiştir. Bu yerleşim için benzersiz olan formun biçimi ilk şehrin içi boş ayaklı kaselerini anımsatmaktadır.

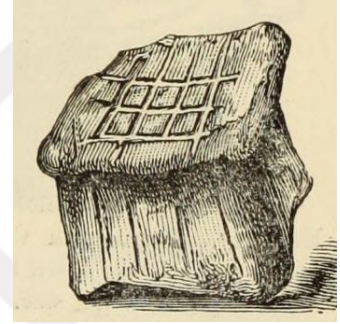
Hem sağında hem de solunda silindirik biçimli iki ağzı bulunan, buhurdan olarak kullanılan, kapaklı form (şekil 260) da yerleşimin en ilginç parçaları arasındadır.

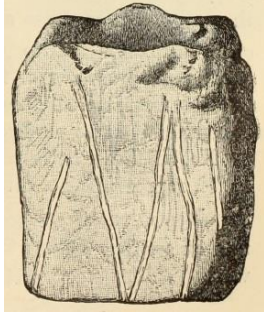
Şekil 261. Mühür.
(Schliemann, vd, 1880:561).

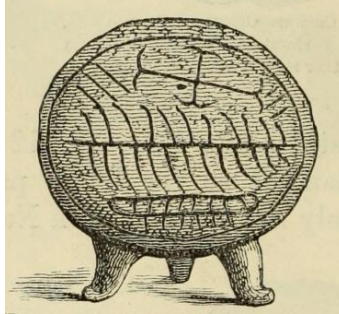
Şekil 262. Mühür.
(Schliemann, vd, 1880:561).

Şekil 263. Mühür.
(Schliemann, vd, 1880:561).

Şekil 264. Mühür.
(Schliemann, vd, 1880:561).

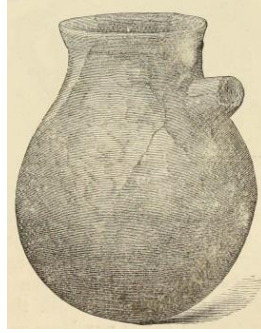

Şekil 265. Mühür.
(Schliemann, vd, 1880:562).

Şekil 266. Ağırşak.
(<https://www.bmimages.com>)
(13.04.2019)

Dördüncü yerleşimde pişmiş topraktan yapılmış, üzerinde kazıma dekorları bulunan farklı biçimlere sahip çok sayıda mühür ve ağırşak örneğine rastlanmaktadır.

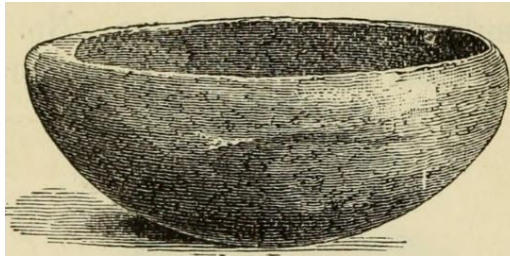
Şekil 267. Emzikli sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:543).

Şekil 267'deki yuvarlak dibi olan, armut biçimli form hafifçe genişleyen bir ağza ve boğaz kısmında bir emziğe sahiptir. Çömlekçi tornasında kabaca şekillendirilmiş olan bu kaptan, bu yerleşimde ikinci bir örnek daha bulunamamıştır (Schliemann, vd, 1880:541).

1.3.4. Troia V Katmanı (M.Ö. 1900-1700)

Troya V yerleşiminde, önceki yerleşimlerdeki el yapımı veya çömlekçi tornasında şekillendirilmiş çanak çömlek modelleri görülmeye devam etmektedir; ancak elde edilen sayılarda önemli bir azalma dikkati çekmektedir (Schliemann, vd, 1880:574).

Bu tabakanın enkazından tam veya tama yakın yalnızca 35 kap ele geçirilmiştir. Ancak önemli miktarlardaki çanak çömlek parçaları bu katman hakkında ek kanıt sağlamaktadır. Troya V'in erken evresinde, dördüncü yerleşimde baskın olan mallar ve şekiller hala karakteristiktir. Orta ve geç aşamalarda, teknik beceride ve sanatsal ifadede genel bir ilerleme gözlemlenebilmektedir (Blegen, 1995: 108).

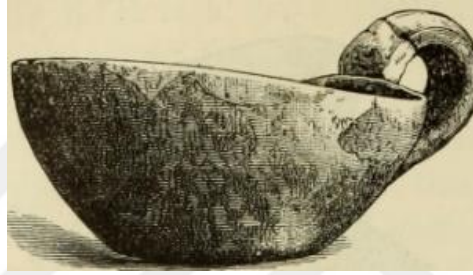

Şekil 268. Kase. (Schliemann, vd, 1880:582)

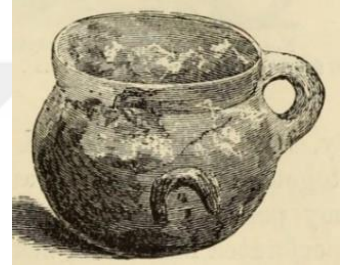
268 nolu şekilde yer alan koyu kahverengi renkteki, el yapımı kaselerden bu katmanda sıkça görülmektedir. Schliemann bu kaplar için “insanların, önceki iki kentin kaba ve perdahsız yemek kaplarından tiksindiğini, çok daha sağlam ve güzel el yapımı olanlarını tercih ettiklerini varsayabiliriz” yorumunda bulunmuştur (Schliemann, vd, 1880:582).

Şekil 269. Tek kulplu kepe.
(Schliemann, vd, 1880:580)

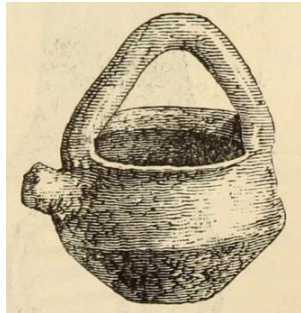
Şekil 270. Tek kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880:580)

Şekil 271. Tek kulplu bardak.
(Schliemann, vd, 1880:581)

Yukarıdaki gravür resimlerde görülen el yapımı, kaba kepeçler (şekil 269), yine elde şekillendirilmiş tek kulplu kaseler (şekil 270), tek kulplu (şekil 271), ya da her iki tarafında kulağa benzer çıkıntılar olan bardaklar nadir değildir.

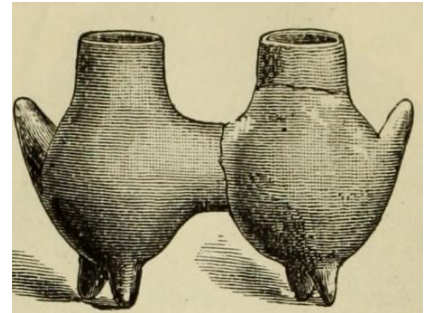
Şekil 272’de yer alan benzersiz bir şekle sahip, fincan büyüklüğündeki kabın muhtemelen bebek biberonu olarak kullanıldığı düşünülmektedir (Schliemann, vd, 1880:581). Üstünde ağzın karşılıklı iki tarafına tutturulmuş bir kulbu ve kulbun bir ucunun hemen altında emziği bulunan kap ender görülen örneklerdendir.

Şekil 272. Tek kulplu form.
(Schliemann, vd, 1880:581)

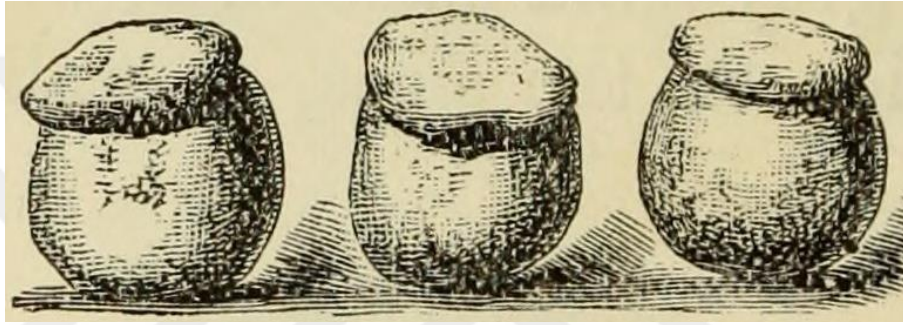

Şekil 273. Çift hazneli kap.
(Schliemann, vd, 1880:582)

Şekil 274. Çift hazneli kap.
(Schliemann, vd, 1880:582)

Çift haznesi olan, birbirlerine gövdelerinden bağlanan kaplar da bu katmanda bulunan formlar arasındadır. Bu tarz formların farklı ayak ve kulp yapılarına sahip olanları mevcuttur. Şekil 273 ve 274 nolu görsellerde gravür çizimleri bulunan çift hazneli kupalar ayrı ayrı çarkta şekillendirilerek birbirine eklenmiştir. Bu formların her ikisi de kısmen alçı ile restore edilmiştir (Schliemann, vd, 1880:582).

Şekil 275. Döküm kabı. (Schliemann, vd, 1880:582)

Şekil 275'te görülen, yassı kapakları olan, çok küçük boyutlardaki, kabaca şekillendirilmiş ve çok hafif pişmiş kil kaplar sadece beşinci tarih öncesi kentte çok sayıda bulunmaktadır. Bir kişinin kullanımı için bazen bir düzine üretilmiş bu kapların kullanım amaçları tam olarak bilinmemekle birlikte Profesör Roberts bu kapların muhtemelen içinde maden vb. ergitilen potalar olabileceğini ileri sürmüştür (Schliemann, vd, 1880:582).

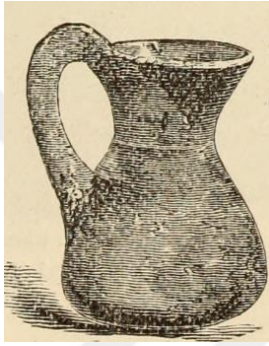

Şekil 276. Askos.
(<http://turkcleronline.net/diger/troya/resimler>)
(01.01.2020)

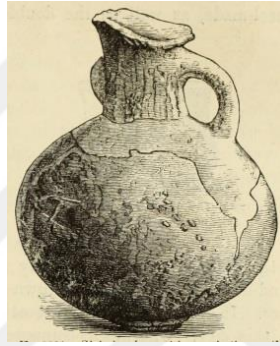

Şekil 277. Askos. h:8x12,5 cm, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

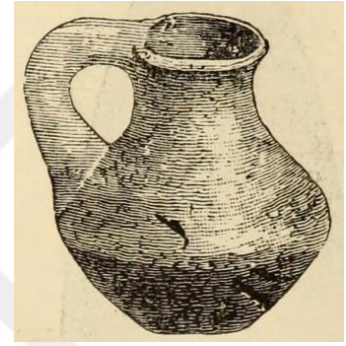
Yunanca şarap tulumu anlamındaki Askos sözcüğü ile anılan kaplar, adından da anlaşılacağı gibi şarap saklamak amacı ile kullanılmıştır. Bu katmanın çanak çömlekleri arasında yer alan askoslar küresel gövdeleri ve gövdeye dik açı ile eklenmiş boyunlarıyla karakteristik özelliklere sahiptir (şekil 276 ve 277). Bazı formların gövdelerinde kulp niyetiyle yapılmış gövdeye bitişik çıkıntılar dikkati çekmektedir.

Şekil 278. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:579)

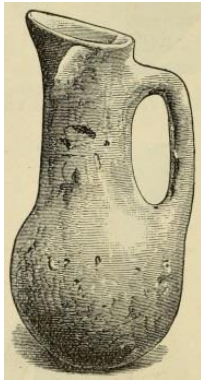

Şekil 279. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:581)

Şekil 280. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:581)

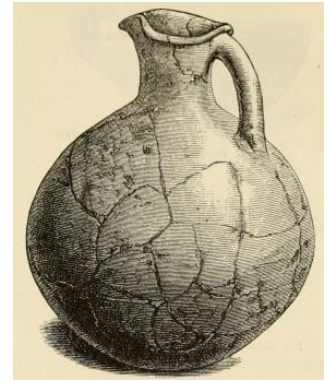
Önceki yerleşimlerde benzer örneklerini sıkça gördüğümüz tek kulplu sürahiler bu yerleşimde de karşımıza çıkmaktadır. Farklı gövde yapılarına ve kulp özelliklerine sahip sürahilerde zaman zaman ağzın üstünden yay yaparak gövdeye bağlanan büyük kulplar (şekil 278), bazen de boğazla şişman gövdeyi birbirine bağlayan küçük kulplar (şekil 279) kullanılmıştır. Şekil 280'de gravür resmi görülen formda ise gövdeye oranla son derece kaba duran bir kulp dikkati çekmektedir.

Şekil 281. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:578)

Şekil 282. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:579)

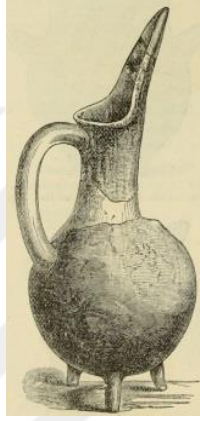

Şekil 283. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:579)

Şekil 281 ve 282'deki küçük gövdeli, geniş ve uzun boğazlı, oldukça kaba bir bünyeye sahip, gri renkli sürahi elde; şişman gövdeli, yonca ağızlı, iyi sıkıştırılmış bir yapıda olan, sarı, büyük sürahi (şekil 283) ise çömlekçi çarkında şekillendirilmiştir (Schliemann, vd, 1880:579).

Şekil 284. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:577)

Şekil 285. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:578)

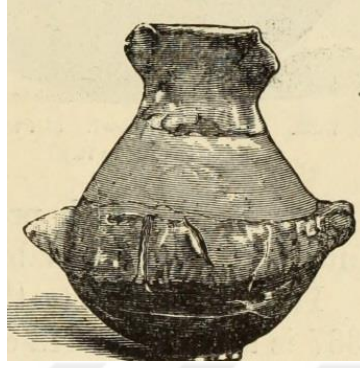
Şekil 286. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880:579)

Yukarıdaki görsellerde yer alan, çarkta şekillendirilmiş, yonca ağızlı sürahi formları ise farklı ayak biçimlerinde olan sürahilere örnek oluşturmaktadır.

Önceki yerleşimlere nazaran daha az süsleme kullanılmış olmasına karşın, dönemin çömlekçileri tarafından, özellikle de vazolarda, kazıma yöntemiyle oluşturulmuş desenler görülmektedir. Şekil 287'de yer alan, küre gövdeye ve geniş bir boyun yapısına sahip, çift kulplu, el yapımı, kaba işçilikli, gri renkli vazo üzerinde kullanılan çizgisel dekorlarla buna örnek teşkil etmektedir. Formun boyun bölgesinde düzensiz çizgisel kazıma dekorları ve gövdesinde yarım daire şeklinde iki adet göğüs betimlemesi yer almaktadır.

Şekil 287. Çift kulplu vazo.
(Schliemann, vd, 1880:577)

Şekil 288. Çift kulplu kap.
(Schliemann, vd, 1880:581)

Şekil 289. Çift kulplu kapaklı kap.
(Schliemann, vd, 1880:580)

Şekil 288’de gravür resmi görülen, gri renkli, el yapımı vazanın üzerinde, ağız ve gövde kısmında ikişer (toplamda dört) tane kulp şeklinde eklemeler bulunmaktadır. Bu eklemelerde formun asılarak kullanılabilmesi için delikler dikkati çekmektedir.

Schliemann 289 nolu şekilde yer alan, sarı renkli, çift kulplu, kapaklı vazanın bünyesi ve şeklinin yapıldığı zamanki gibi temiz ve sağlam kaldığını ve bu formun önceki kentlerde bulunan diğer vazalara kıyasla çok daha iyi görüldüğünü belirtmektedir. Çömlekçi çarkında şekillendirilmiş vazo taç biçiminde bir tutamağa sahiptir ve iki paralel kesik çizgiyle dekore edilmiştir (Schliemann, vd, 1880:580).

Bu yerleşimin özellikle son dönemlerinde, büyük miktarda, bir önceki şehirdekine kıyasla oldukça modern görünen, tornada şekillendirilmiş düz çanak çömlek bulunmuştur (Schliemann, vd, 1880:574). Vazolar daha dikkatli bir şekilde oluşturulmuş, formlarda simetriye dikkat edilmiştir. Daha pürüzsüz yüzeyler elde edilmiş ve daha iyi pişirimler yapılmıştır. Dış cephenin sır / benzeri kaplamasında kalite arttırılmış ve daha parlak renkler elde edilmiştir (Blegen, 1995: 109).

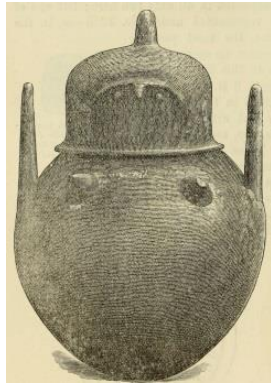

Şekil 290. Spiral kulplu vazo. h:19,5x18,6x15,7 cm,
Fotoğraf: Claudia Plamp. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

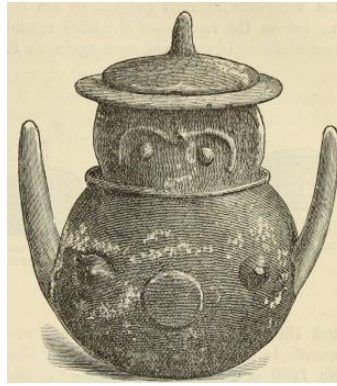

Şekil 291. Spiral kulplu vazo. h:17x16,3x14,1 cm,
Fotoğraf: Claudia Plamp. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 290 ve 291’de görülen spiral kulplu benzer vazolar, arşivlerde kimi zaman spiral kulplu vazo, kimi zaman da spiral kulplu anfora olarak geçmektedir. Alçak bir ayağı, geniş, silindirik bir boynu ve dışa dönük ağzı olan vazoların yüzeylerine perdah uygulanmıştır. Vazonun boynunda paralel çizgilerden oluşan kazıma dekoru bulunmaktadır. Beşinci yerleşime ait bu vazoların ağzına yakın bir mesafede karşılıklı iki delik görülmektedir.

Şekil 292. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880:574)

Şekil 293. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880:575)

Şekil 294. Hayvan betimlemeli kap. (Schliemann, vd, 1880:575)

Önceki yerleşimlerden görmeye alışkın olduğumuz baykuş başlı vazoların üretimi bu katmanda da devam etmektedir. Bir kadının ve baykuşun özelliklerinin bir arada

kullanıldığı, küresel gövdeye sahip bu vazolarda kaş, göz tasvirleri bazen formun gövdesine bazen de formun kapağına işlenmiştir. Birçoğunda bulunan kanat/kol biçimli kulplar, kimi formlarda kullanılmamıştır. Genellikle sitalize iki göğüs çıkıntısı dikkati çekerken, bazı formlarda iki göğsün altında vulva yer almaktadır.

Bazı istisnalar dışında tüm sitalize baykuş formlarının torna şekillendirme yöntemi kullanılarak yapılmış olduğu düşünülmektedir (Schliemann, vd, 1880:575).

Şekil 295. İnsan betimlemeli kapak.h:12,5x11 cm.
(<https://flic.kr/p/KLjGG3>)
(15.03.2018)

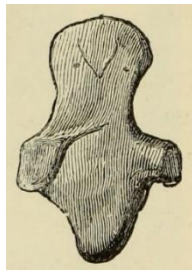

Şekil 296. İnsan betimlemeli kapak, h:12,5x14,8 cm,
(<http://cerhas.uc.edu/troy/images/album/?C=M;O=A>) (01.03.2019)

Şekil 297. İnsan betimlemeli kapak.h:10x16,4 cm,
(<http://cerhas.uc.edu/troy/images/album/?C=M;O=A>) (01.03.2019)

Şekil 295’de görülen kapak üzerine işlenen yüz, burundan ve iki yandaki kulak biçimli çıkıntıdan insan yüzünü andırırken, 296 ve 297 nolu görsellerdeki vazo kapaklarında karakteristik baykuş başları görülmektedir.

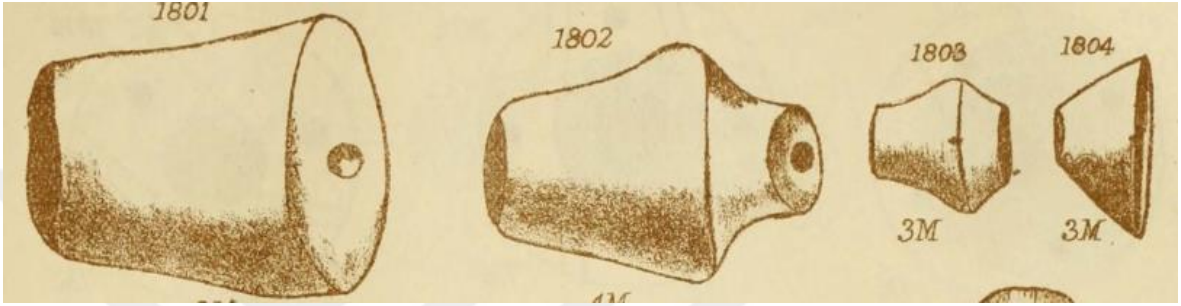
Şekil 298. Hayvan betimlemeli heykel.
(Schliemann, vd, 1880:576)

Şekil 299. İnsan betimlemeli heykel. 6x4,8x2,1 cm,
Fotoğraf: Jürgen Liepe. (<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 298’de gravür çizimi görülen hayvan betimlemeli heykelikte baykuşun gagası ‘V’ biçimi oluşturan iki çizgi ve gözleri iki nokta ile belirtilmiştir. 299 nolu şekilde

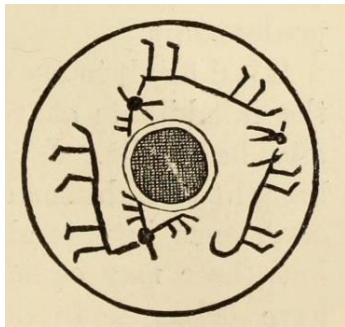
yer alan, 6 cm yüksekliğindeki, pişmiş topraktan yapılmış idol, oldukça kaba şekillendirilmiştir. Kaş ve burun ‘T’ biçiminde kazınmış çizgilerle, gözler, ağız ve vulva nokta şeklindeki oyuklarla betimlenmiştir.

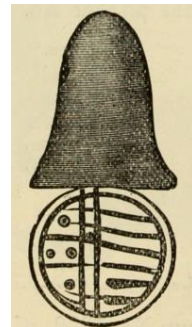
Şekil 300. Ağırşak. (Schliemann, vd, 1880:813)

Bu katmandaki pişmiş toprak ağırşakların sayısı ve üzerindeki kazımaları oldukça dikkat çekicidir. Biçimsel özellikleri bakımından diğer katmanlardaki örnekleri ile karşılaştırıldıklarında daha uzun ve sivri bir yapıya sahiptirler. Şekil 300’de görülen ve daha önceki yerleşimlerde benzer biçimlerine rastlanmayan ağırşakların bu katmandaki sayısı son derece fazladır (Schliemann, vd, 1880:573).

Şekil 301’de yer alan ağırşak gravüründe tek merkez etrafında aynı doğrultuda alçak kazıma yöntemi kullanılarak yapılmış stilize hayvan dekorları görülmektedir.

Şekil 301. Ağırşak.
(Schliemann, vd, 1880:573)

Şekil 302. Mühür
(Schliemann, vd, 1880:582)

Pişmiş topraktan yapılmış, düşük derecede pişmiş mühürler bu yerleşimin seramikleri arasında da bulunmaktadır. Şekil 302’de yer alan örnekte kabaca kazınarak

oluşturulan çizgisel bir dekor dikkati çekmektedir. Mührün gövde kısmında bir sap ile de kullanılması maksadıyla delikler bırakılmıştır.

1.3.6. Troia VI Katmanı (M.Ö. 1700-1300)

Troya VI'nın katmanlarından elde edilen çeşitli nesneler nispeten çoktur, ancak bunlardan çok azı sur duvarlarının ve içindeki evlerin ihtişamıyla orantılı sanatsal niteliklere sahiptir. Bu tutarsızlığın olası ve makul bir açıklaması, neredeyse tüm değerli eşyaların yerleşim yerinin yıkıntılarından ya orijinal sahipleri tarafından ya da evlerin çoğunu yeniden inşa eden halefler tarafından kurtarıldığının öne sürülmesidir. Her halükârda, az sanatsal değere sahip olsa bile toplanan birçok parçanın başlıca önemi, daha önce gördüğümüz gibi, Erken Tunç Çağı Troya V ile Troya VI arasında kültürel bir kırılmanın destekleyici kanıtlarını sağlamasında yatmaktadır. (Blegen, 1995: 140)

Schliemann bu katmanın seramikleri için, “Beşinci tarih öncesi şehrin katmanının üstünde ve Novum Ilium kalıntılarının hemen altında, kısmen el yapımı, kısmen çarkta şekillendirilmiş, farklı şekil ve yapılar da aynı zamanda farklı renk ve kil bünyelerinde çok büyük miktarda seramik buldum; bunlar tarih öncesi kentlerin tüm çanak çömleklerinden ve üst İlion çanak çömleklerinden tamamen farklıdır” şeklinde yorumda bulunmuştur (Schliemann, vd, 1880: 587).

Özellikle bu dönemde çömleklerin çok miktarda bulunması, burada çömlek ustalarının varlığını ve üretim kapasitelerinin yoğunluğunu göstermektedir. Aynı zamanda daha fazla insan yerleşiminin varlığını da desteklemektedir.

Manfred Osman Korfmann’a göre katmanda ortaya çıkan seramik buluntular Troia’da Anadolu ve Miken öğelerinin nasıl bir araya geldiğini gösteren çok güzel örneklerdir (Korfmann, 2004: 79).

Troia VI'nın çanak çömlekleri arasında, karakteristik şekillerde Yunan anakarasının Orta Helladik bölgelerinde bulunan Gri Minyan seramikleri görülmektedir. Minyan, Miken ile benzer, ancak tam olarak aynı olmayan bir stildir.

“İlk olarak Troia’da 1870 yılında H. Schliemann tarafından yapılan kazıda bulunmuş olan gri seramik örnekleri, hafiri tarafından “Lidya Seramiği” olarak tanımlanmıştır (Schliemann, 1976: 128-134). Daha sonra W. Dörpfeld bu tür seramiği “monokrom gri seramik” olarak adlandırırken (Dörpfeld, 1902: 16), D. French, J. Boehlau ve K. Schefold “Gri Seramik” (Boehlau ve Schefold, 1955: 21; French, 1967: 64-65), M. Korfmann ise “Gri Minyas Seramiği” olarak adlandırmıştır (Korfmann, 1986a: 328)” (Aykurt, 2008: 10)

Minyan seramiklerinin kökeni hakkında çok çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar bu seramiklerin kökeninin Kıta Yunanistan olduğunu ileri sürerken, bazıları ise Anadolu olduğunu dile getirmektedir.

C.W. Blegen ise Troia VI yerleşimindeki gri seramiklerin Kıta Yunanistan’daki Minyas seramiklerine çok benzediğinden, buralarda yaşayan halkın ortak bir kökenden gelmiş olabileceğini belirtmektedir (Blegen, Caskey ve Rawson, 1953: 9-15).

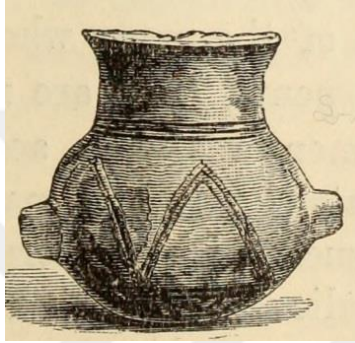
Şekil 303. Karıştırma kabı.
(http://cerhas.uc.edu/troy/troy_ix.html#)
(01.03.2019)

Şekil 304. Karıştırma kabı.
(<https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya>) (01.03.2019)

Troia VI tabakasında bulunan gri seramikler iki grupta ele alınabilmektedir. “Gri Seramik” olarak adlandırılan hem çarkta hem de elde şekillendirilen bu ilk grup

seramiklerin çamuru oldukça temizdir. Seramiğin rengi bazen koyu gri, bazen yeşilimsi kahverengi ve bazen de oldukça koyu siyah renktedir. Yüzeyleri perdahlı, parlak ve son derece düzgündür. Nadir olarak bezeme kullanılmıştır. Çok iyi fırınlanmışlardır (Blegen, Caskey ve Rawson, 1953: 35-36).

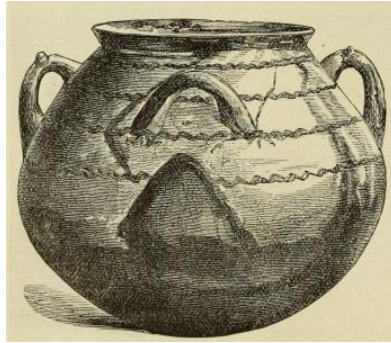
Şekil 305. Vazo.
(Schliemann, vd, 1880: 597).

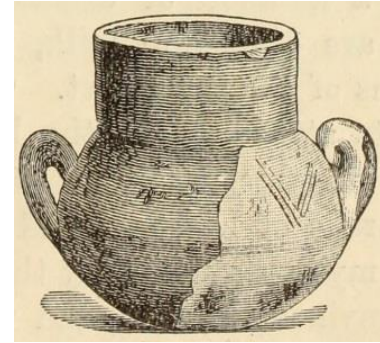
Şekil 306. Kap.
(Schliemann, vd, 1880: 594).

Şekil 305’de görülen, her iki tarafta süspansiyon için dikey delikleri bulunan çıkıntıya sahip el yapımı bir vazodur. Bütün bu seramikler, önceki kaplarla aynı mat siyahımsı kilden yapılmıştır (Schliemann, vd, 1880: 595).

“Gri Minyas Seramiği” olarak adlandırılan ikinci grup ise ilk kez Troya VI’da görülmüştür. Mikalı ve mikasız olmak üzere iki çeşit farklı çamur bünyesi bulunmaktadır. Yerleşimin erken evresinde kullanılan mikalı bünye çok iyi temizlenmiş olmakla birlikte, bazı örneklerde katkı tespit edilmiştir. Bu grupta yer alan seramikler genellikle gri, zaman zaman da kırmızımsı kahverengidir. Düzgün, perdahlı yüzeye sahip bu seramiklerin koyu gri renkteki astarında mika belirgin olarak görülmektedir. Sabunumsu yüzeyleri olan formların üzerlerinde yivler ve çizgisel bezemeler dikkati çekmektedir Gri Minyas Seramiği diye anılan ikinci grup seramikler, birinci gruba nazaran daha geniş bir kap çeşitliliğine sahiptir. Çok farklı çeşitlilikte çanaklar, farklı tiplerde çömlekler, testiler ve kapaklar bu grupta değerlendirilmektedir (Blegen, Caskey ve Rawson, 1953: 36).

Şekil 307. Kâse.
(Schliemann, vd, 1880: 590).

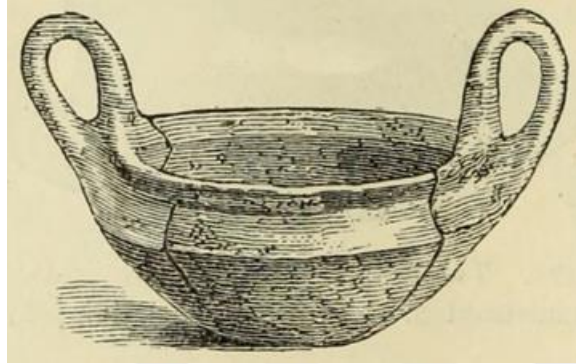

Şekil 308. Çift kulplu kâse.
(Schliemann, vd, 1880: 597).

Şekil 307’de görülen kapta birbirine paralel, rölyef şeklinde dalga dekoru kullanılmıştır. Küresel biçimli formun yatay ve dikey olarak karşılıklı konumlandırılmış ikişer kulbu bulunmaktadır. 308 nolu şekilde ise küre biçimli bir gövde ve bu gövdeye dik bir açıyla oluşturulmuş boynu olan bir kap yer almaktadır. Gövdeye sabitlenmiş karşılıklı iki adet kulbu bulunmaktadır. Gövdesinde üç çizgi ile oluşturulmuş zikzak dekoru gözlemlenmektedir. Üzerlerinedeki çizgisel dekorlar, bu kapların Gri Minyas Seramiği grubunda değerlendirilebileceğini düşündürmektedir.

Truva’da bolca açığa çıkarılan Gri Minyan kaplarının yanısıra, Altıncı Yerleşim ile başlayan ve daha sonrasında da artarak devam eden ithal, mat boyalı Miken çömleklerinin parçaları bu katmanın dikkat çekici özelliklerindendir. Erken Alt Dönem için en az 21 çeşit, Orta VI için 26 ve Geç VI kalıntılarından 49 veya daha fazla ithal kap bulunmuştur. Bu ürünlerin, muhtemelen batıdan Troya’ya gelen oldukça büyük gemilerle getirildiği tahmin edilmektedir (Blegen, 1995: 141).

Özellikle bu yerleşimde, yakın zamanda, farklı coğrafya ve kültürlerde ortaya çıkarak gelişmiş seramik kapların birbirlerinden daha çok etkilendikleri görülmektedir.

Şekil 309. Çift kulplu kâse.
(Schliemann, vd, 1880: 594).

Şekil 309’da yer alan el yapımı, çift kulplu kapların şekli, Etrüsk çanak çömleklerinin hemen hemen tüm koleksiyonlarında da görülebilmektedir. Bu tür kaplar nadiren resimlerle dekorlanmıştır ve genellikle düz siyah renktedirler (Schliemann, vd, 1880: 594).

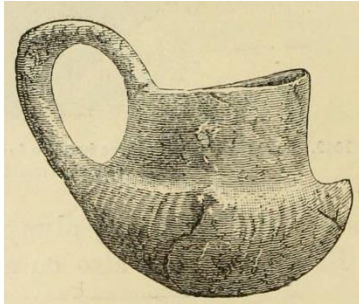
Şekil 310. Kantharos., 9,7x18x9,2 cm,
(<https://britishmuseum.withgoogle.com/object/two-handed-black-burnished-cup>)(13.08.2019)

Şekil 311. Seramik Tankart, (Mülayim Oral E.,
Sarnıç K. Ö. (2012): 420)

Şekil 310’daki, ‘kantharos’ diye adlandırılan, oldukça uzun kulplara sahip benzeri kap elde şekillendirilmiştir ve oldukça ağır bir yapıya sahiptir.

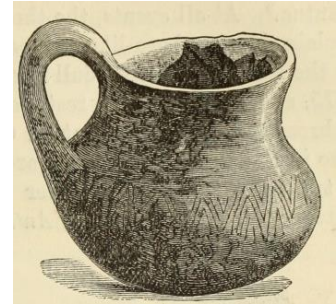
Troya VI katmanında, önceki katmanlarda içki kabı olarak kullanılan depas amphikypellon yerine kadeh biçiminde, ayaklı içki kaplarının kullanımı yaygınlaşmıştır.

Şekil 312. Tek Kulplu bardak.
(Schliemann, vd, 1880: 592).

Şekil 313. Tek Kulplu bardak.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 314. Tek Kulplu bardak.
(Schliemann, vd, 1880: 591).

Yukarıdaki şekillerde görülen tek kulplu sıvı kapları ve bu şehrin buluntuları arasında sıkça çıkmıştır. Şekil 313’de yer alan kırmızı renkteki, kısa ayaklı, şişman gövdeli formun ağzı dışa dönüktür. Formun yüksekliğini aşan büyük bir kulp dikkati çekmektedir. Formun gövdesinde koni biçimli çıkıntılar ve çizgisel kazıma dekorları bulunmakta; bu dekorların formun gövdesinde bulunan çıkıntılarda da devam ettiği görülmektedir.

Şekil 314’deki aynı renk ve kilden yapılmış, el yapımı bir bardağın; kesik, zikzak çizgilerden oluşan dekorunun işlemeli yeleklerin süslemelerinden kopyalanmış olduğu düşünülmektedir. Bu ve benzeri tüm küçük seramiklerin birçoğu el yapımıdır. Çamurun bünyesinde ezilmiş silis taşları, mika ve siyenit bol miktarlarda bulunmaktadır (Schliemann, vd, 1880: 590).

Şekil 315. Kyathos. Truva, h:10,1x12,8x9,1 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp.
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Troia'nın tarih öncesi altıncı şehrine ait tek kulplu bardaklarına bir örnek de şekil 315'deki görselde verilmiştir. Mat kırmızı renkte, kısa bir ayağı olan, gövdesinde iç bükey bir eğim bulunan formun tek kulbu fitille oluşturulmuştur. Ağıza bağlanan kulp bardağın içine monte edilmiş gibi durmaktadır. Kulbun gövdeye bağlanan kısmının karşısında dairesel bir çıkıntı dikkati çekmektedir.

Şekil 316. Kepçe.
(http://cerhas.uc.edu/troy/troy_ix.html#)
(01.03.2019)

Şekil 317. Çift kulplu kâse.
(<http://turkleronline.net/diger/troya/resimler>)
(01.01.2020)

Kaynaklarda kepçe olarak belirtilmiş şekil 316'da yer alan form ve şekil 317'de görülen kase formlarının miken seramik kapları ile biçimsel benzerlikleri dikkati çekmektedir. Düzgün yüzeyli bu formlar çömlekçi tornasında şekillendirilmiştir.

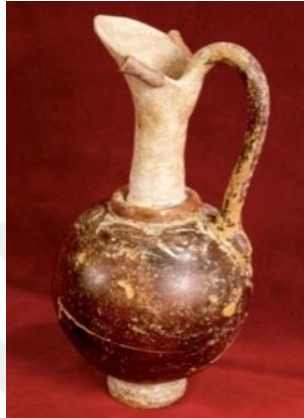
Şekil 318. Çift kulplu kâse.
h:26,9x30,6x27,3 cm, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 319. Çift kulplu kâse. h:5,5x20,5 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Üzerinde farklı ısılara maruz kaldığı görülebilen 318 nolu şekildeki kasenin ağıza birleştirilmiş iki adet kulbu bulunmaktadır. Zarif bir ayak üzerinde oturan kase formu tornada şekillendirilmiştir. 319 nolu görseldeki kase formunun üzerinde de farklı

redüksiyon etkileri görülmektedir. Bir önceki kese formuna nazaran daha düşük derecede pişmiş ve daha kaba şekillendirilmiştir.

Şekil 320. Minos Sürahisi
(Kozal, Pavuk, Piniazek, 2018:378)

Şekil 321. Tek kulplu sürahi.
(Schliemann, vd, 1880: 596).

Şekil 320’de yer alan sürahi bir çok kaynakta troia buluntusu olarak geçmektedir ve minos seramikleri ile olan benzerliği dikkat çekicidir. Formun küre biçiminde bir gövdesi, gövdesi ile hemen hemen aynı yükseklikte uzun bir boynu bulunmaktadır. Boynun üzerinde dökülmeyi kolaylaştıracak bir ağız bu ağız kısmının iki yanında birer fitil eklemesi yer almaktadır. Boyun gövde ile birleşimine yüzük şeklinde bir fitil eklenmiştir. Bu fitil boyun ve gövde renginin ayrıldığı noktada kullanılmıştır. Gövde üzerinde spiral bir dekor göze çarpmaktadır.

Şekil 322. Yonca ağızlı sürahi. h:14.5x13 cm,
Fotoğraf: Jürgen Liepe. (<http://www.smb-digital.de>)
(01.02.2021)

Şekil 323. Tek Kulplu Sürahi. h:22x18 cm,
Fotoğraf: Claudia Plamp.
(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Şekil 322'deki küre biçimli sürahi redüksiyona maruz kalmıştır. Kısa bir boynu ve treofil ağzı olan sürahi formunun yüksekliği 14.5 cm dir. Muhtemelen çömlekçi çarkında şekillendirilmiştir. Nispeten daha açık renklerde olan şekil 323'deki sürahinin de gövdesinin altında redüksiyon izleri görülmektedir. Gövdeden ağıza bağlanan tek kulbu ve dışarı taşan alçak ayağı ile bu yerleşimde görmeye alışık olduğumuz bir forma sahiptir.

Şekil 324. Simit gövdeli askos.
((<https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya>) (01.03.2019))

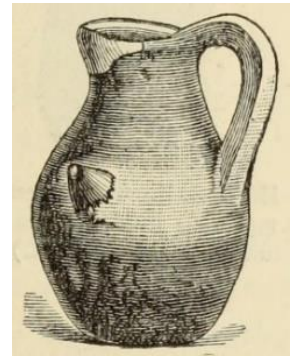
Üç ayaklı simit gövdeli askos (şekil 324) oldukça etkileyici bir formdur. Tornada şekillendirilen form, simit biçiminde bir gövde, gövdeye belirli bir açı ile eklenen boyun ve bu boyun ile gövde arasında yay oluşturan bir kulpdan oluşmaktadır. Boynun hemen altında gaga biçiminde bir konik çıkıntısı bulunmaktadır. Perdahlı bir yüzeye sahip olan form koyu, yeşilimsi kahverengi renktedir.

Şekil 325. Kavanoz.
(Kozal, Pavuk, Piniąziek, 2018:383)

Şekil 326. Çift kulplu kavanoz.
(Kozal, Pavuk, Piniąziek, 2018:383)

Şekil 327. Emzikli kap.
(Schliemann, vd, 1880: 597)

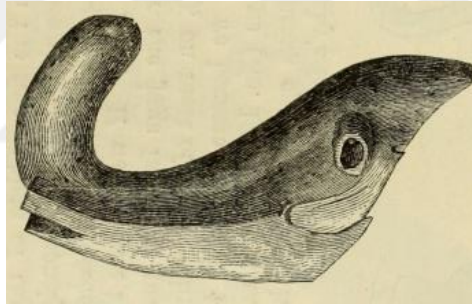
Yukarıdaki örneklerde yerleşime ait çeşitli seramiklere yer verilmiştir. Üzerinde düzensiz fırça dekorları bulunan 325 nolu şekildeki kap çift kulpludur. Yarım küre şeklindedir ve geniş bir zemine oturmaktadır. Formun ağız kısmı restore edilememiştir.

Şekil 326'daki çift kulplu form muhtemelen tornada şekillendirilmiş ve ağzı el ile şekillendirilerek gövdeye eklenmiştir. Forma oranla oldukça büyük duran ağızla bir kuş betimlemesi yapılmak istendiği hissi uyanmaktadır. Gövdesinde bir emzik bulunan 327 nolu şekildeki formun ise muhtemelen bir bebek biberonu olduğu düşünülmektedir.

Troya VI yerleşiminin en karakteristik özellikler bir tanesi de hayvan başı şeklindeki kulplardır (Blegen, 1995: 142).

Şekil 328. Kulp.
(Schliemann, vd, 1880: 598).

Şekil 329. Kulp.
(Schliemann, vd, 1880: 598).

Şekil 330. Kulp.
(Schliemann, vd, 1880: 598).

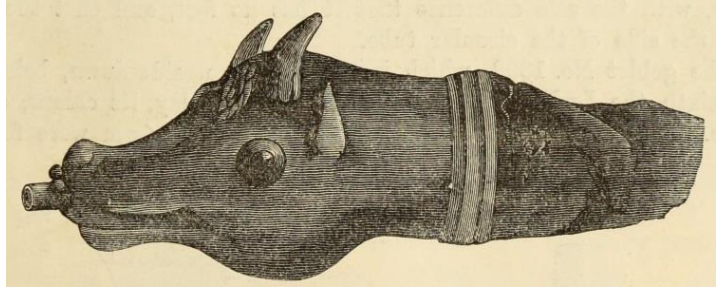
Şekil 328'de görülen kulpta at başı betimlemesi dikkati çekmektedir. Kimi formlardaki kulplarda benzetmeler son derece gerçekçi, kiminde de bu kulpta olduğu gibi, başarılı soyutlamalar, yalın çözümlemeler hayranlık uyandırmaktadır.

Bu yerleşimde bulunan diğer çoğu seramik kulpların aksine yatay bir anlatıma sahip olan 329 nolu şekildeki kulp ise bir fil kafasını çağrıştırmaktadır.

Bu şehre özgü, hafif pişmiş, mat siyahımsı formların kulplarında iki boynuzlu yılan başları bulunmaktadır (şekil 330). Yılanların boynuzlarına atfedilen birçok sağlıklı ve yararlı etki nedeniyle, bunlar son derece değerli olarak kabul edilmektedir (Schliemann, vd, 1880: 598).

Şekil 331. Kulp.
(<https://flic.kr/p/bBCgd5>) (12.05.2019)

Şekil 332. Kulp.
(Schliemann, vd, 1880: 595).

Şekil 331’de öküz başlı bir kulp parçası görülmektedir. “Miken kültüründe olduğu gibi, inek başının burada bir idol veya inanış imgesi olup olmadığı sorusuna karar vermek zordur; ancak inek başı bu yerleşimdeki vazoların kulplarında çok sık kullanıldığından, bize İtalya’da Pac-Paflane bölgesinden Abruzzi’ye kadar çok zengin bir şekilde bulunan iki boynuzlu vazo kulpları ile bir ilgisi olup olmadığını sorgulatmaktadır” (Schliemann, vd, 1880: 599).

Schliemann şekil 332’de yer alan, muhtemelen bir kabın kulbunun parçası olan boynuzlu hayvanın başı formu için şu yorumda bulunmuştur: “Bir atın başı olabileceğini düşünmüştüm; ama boynuzlu bir at örneği olmadığı için Profesör Virchow, genç bir karaca veya bir zürafayı temsil edebileceğini öne sürüyor. Ancak önümüzdeki kafa, uzunlamasına delikli olduğu ve ağızda bir ağızlık olduğu için oldukça ilginç bir parçadır” (Schliemann, vd, 1880: 595).

Şekil 333. Hayvan betimlemeli kap.
(<https://flic.kr/p/bBCgd5>) (12.05.2019)

Elde, at veya bir köpek biçiminde şekillendirilmiş 333 nolu şekildeki form, muhtemelen bir sunum kabı olarak kullanılmaktadır. Ayakların içleri boş olduğundan, dört ayaklı formun ayak kısımları da kap işlevine dahil olmaktadır. Formun kuyruk kısmına aynı zamanda hem doldurma hemde boşaltma işine yarayacak bir ağız eklenmiştir.

Şekil 334. Domuz biçimli heykel.
h:8,5x4,5 cm, Fotoğraf: Jürgen Liepe. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

“Bu dönemde daha çok pembe, krem ve kırmızının tonlarında astarlı seramiğin bölgeye hâkim olduğu görülmektedir” (Aykurt, 2008: 10). Üzerinde krem rengi bir astar ve kırmızının tonlarında yıldız dekorları bulunan domuz biçimli hayvan betimlemeli heykel (şekil 334) Troia VI dönemi seramiklerinin ne denli ustaca yapıldığına iyi bir örnektir.

Şekil 335. İdol.
(<https://www.livius.org/articles/place/troy/>) (19.04.2020)

Bu şehrin izlerini taşıyan, etkileyici bir heykel parçası olan 335 nolu şekildeki eserde yuvarlak hatlı bir insan yüzü tasvir edilmektedir. Açık gri renkli bir bünyeye sahip form üzerinde pişmeden kaynaklı is izleri taşımaktadır.

Şekil 336. Pithos.
(Schliemann, vd, 1880: 589).

Troia VI dönemine ait, dikey bir konumda gömülü bulunan pithos formu (şekil 336) yüzeyin 180 cm altından çıkarılmıştır. Astarsız bir yüzeye sahiptir. Kulpları yoktur ve gövdenin üzeri çizgisel, kabartma dekorlarla süslenmiştir. Diğer çoğu pithosda olduğu gibi, daha sağlam olmasını sağlamak için, ezilmiş silis taşları ve çok mika içeren siyenit ile karıştırılan kaba kırmızı bir kilden yapılmıştır. Pithosların pişirimleri genellikle, hem içinde hem de dışında odun yakarak gerçekleştirilmiştir (Schliemann, vd, 1880: 589-590).

Troia VII Katmanı (M.Ö. 1300-950)

Hubert Schmidt, 1894'te Troya VII'nin en alt tabakasının, Yerleşim VI'nın karakteristik özelliklerinden neredeyse ayırt edilemeyecek kadar çok sayıda Gri Minyan ve ten rengi mallar içerdiğini belirtmektedir (Blegen, 1995: 165).

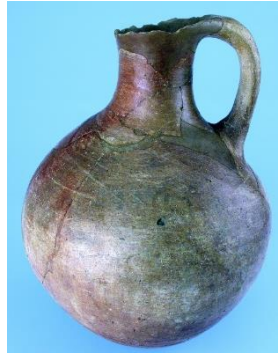
Şekil 337. Tek Kulplu sürahi.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 338. Tek kulplu testi.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 339. Testi.
(Blegen vd., 1958: 225)

Şekil 340. Tek kulplu sürahi. (Kale Tepesi), h:28x20,5 cm, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

“Son yıllarda Troas Bölgesi’nde yapılan araştırma sonuçları, özellikle Troia ve yakın çevresine Trakyalı gruplar tarafından yerleşildiğinin ve lokal kültürün bir bölümünün Balkanlaştığı tezini doğrular nitelikte. 1988-2005 yılı Korfmann kazılarında Troia VII a-b tabakaları arasında bulunan çanak çömlekler, söz konusu göç hareketlerinin iki aşamada gerçekleşmiş olabileceğini ortaya koymuştur. İlk göç dalgası Troia VIIb1 katmanlarında bulunan Barbarian Ware olarak da tanımlanan kaba çanak çömleklerin ortaya çıktığı dönemde; ikinci göç dalgası ise ilk kez Troia VIIb2 katmanlarındaki Buckel seramik çanak çömleğin görüldüğü dönemde gerçekleşmiştir” (Aslan, 2012: 22-23).

Şekil 341. Sürahi. h:10,5x11 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

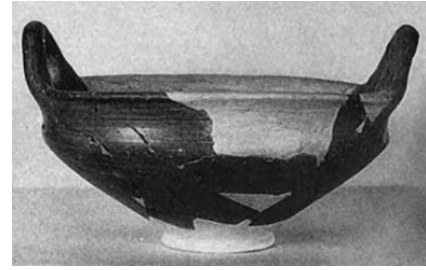

Şekil 342. Sürahi. (İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Bu tür sürahilerin hafif pişirilmesi, aynı sürahi üzerinde sıkça gördüğümüz renk çeşitlerinden daha iyi gösterilemez. Düşük derece piştiklerinde mat siyahımsı renkteki bu sürahiler, biraz daha fazla ateşe maruz kaldıklarında soluk sarı renkte ve büyük bir ısıda uzun süre kaldıklarında kırmızımsı veya kahverengidirler (Schliemann, vd, 1880: 592).

Şekil 343. Çift kulplu kap.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 344. Çift kulplu kap.
(Blegen vd., 1958: 258)

VII Yerleşiminin ilk tabakası, VI yerleşimin çanak çömleklerinden zor algılanabilir, ufak değişikliklerle tarzını korumaya devam ederken, Miken temsil eden seramik parçalar, büyük bir sayı ile hala üretilmeye devam etmiştir. “VII Dönemin kalıntılarından büyük kısmı yerel olarak yapılmış, çok az ithal Miken kaplar çıkartılmıştır” (Blegen, 1995: 170).

Şekil 345. Tek kulplu kap.
(Blegen vd., 1958: 258)

Şekil 346. Çift kulplu emzikli kap.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 345 ve 346’de bir önceki katmandan görmeye aşına olduğumuz biçimlere sahip kaplar yer almaktadır. Fakat şekil 346’de yer alan kabın üzerine eklenmiş emzik dikkat çekicidir. İçine konan sıvının daha kolay akmasına yardımcı olmak için eklendiği düşünülmektedir.

Şekil 347. Tabak. (İstanbul Arkeoloji Müzesi)
(Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 348. Kâse.
(Blegen vd., 1958: 106)

Yerleşimin üst tabakasında, Troya'da şimdiye kadar bilinmeyen yeni bir tür çanak çömlek olan Knobbed Ware (Buckelkeramik) görülmeye başlanmıştır. Bu gözlem 1930'larda yapılan kazılarla tam olarak doğrulanmış ve Troya VII'nin iki ayrı evre veya dönemden geçtiği sonucuna varılmıştır. Kazıların birçok bölümünde iki tabaka arasındaki bölünme açıkça görülmektedir (Blegen, 1995: 165).

“Alman arkeoloji literatüründe ‘Buckelkeramik’ olarak geçen bu yumrulu kaplar İngilizce’de ‘knobbed ware’, Fransızca’da ise ‘céramique à mamelons’ olarak ifade edilmektedir” (Ayvazoğlu, 2014:9).

Şekil 349. Troia VIIb yerleşiminde görülen ‘knobbed ware’ kap türleri (Ersöz, 2020: 6)

“MÖ 1140-30 ile 950 yılları arasına tarihlenen yumrulu seramikler yüzeyi iyi açkılanmış, siyah renkli, üzeri çıkıntılı ve kabartmaların yanı sıra oluk ve çizi bezemelerin olduğu, süslü S profilli seramiklerdir. Bezeme olarak kullanılan yumrular kapların karın ve omuzlarında 3-4-5 sayıda ya da daha fazla yapılarak yer alırlar. İçleri boş ya da masif olarak yapılmış yumrular kabın iç yüzeyinden dışa doğru bastırılarak yapılmaktaydılar. Masif olanlarda ise yumru, kabın dış yüzeyine işlem bitikten sonra yapılmıştır” (Ersöz, 2020: 3-4)

Şekil 350. Karıştırma kabı. (İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

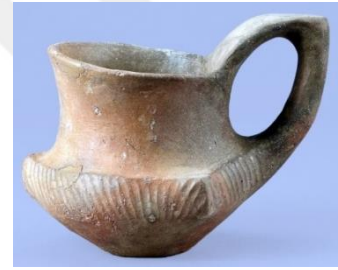

Şekil 351. Karıştırma kabı, (https://www.landesmuseum-mecklenburg.de) (18.05.2020)

Yukarıdaki görsellerde görülen karıştırma kapları, Ersöz'ün de anlattığı gibi, S profilli, üzerinde yumrular bulunan 'Buckelkeramik' lerdir. Üzerlerinde süs amaçlı üç konik çıkıntısı ve halka şeklinde minik kulpları bulunan geniş ağızlı, el yapımı kaplar şarabı suyla karıştırmak için kullanılmıştır.

Şekil 352. Tek kulplu fincan (http://cerhas.uc.edu/troy/images/troy_vii)

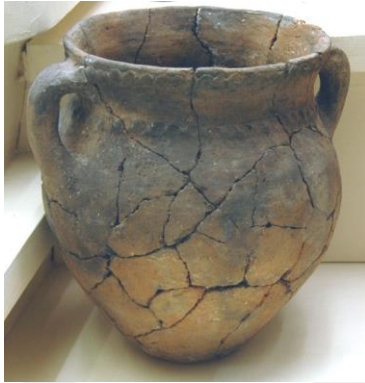

Şekil 353. Fincan. h:19x11,5 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)

“Burada ele geçen seramikler iç yüzeyleri perdahsız, dış yüzeyi perdahlı, çok iyi pişirilmemiş, ince astarlı kaba görünümlü el yapımı seramiklerdir. Bu seramikler kazıma, baskı, çentik, dolgu, plastik, çukur, çizgi, oluk bezek gibi bezeme türleri ile bezenebilmekteydi” (Ersöz, 2020: 5).

Şekil 354. Kantharos. h:9x19 cm, Fotoğraf: Klaus Göken. (http://www.smb-digital.de) (01.02.2021)

Şekil 355. Çift kulplu kap.
(<https://www.livius.org/pictures/turkey/hisarlik-troy/>) (19.03.2019)

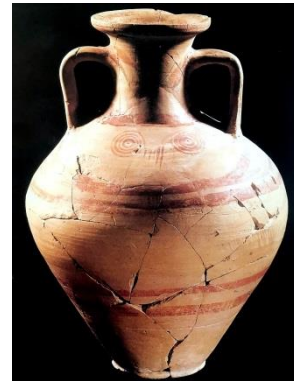

Şekil 356. Çift kulplu kap. (İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 355 ve 356'deki görsellerde yer alan kaplar, Troia VII katmanının özellikle ikinci dönemi için karakteristik örneklerdir. Bu yerleşimin enkazından, formun ağız ve boğaz kısmında örgü biçiminde dekorların bulunduğu (şekil 354), düşük ısılarda pişirilmiş çift kulplu büyük kaplardan ve formun (şekil 355) genellikle göğüs kımında meme biçiminde, farklı sayılarda çıkıntıların bulunduğu, dar ayaklı, şişkin gövdeli kaplardan bolca bulunmuştur.

Şekil 357. Yakılan ölünün konulduğu kap.
(Basedown, 2001:418)

Şekil 358. Protogeometrik amphora.
(Becks, Thum, 2001:422)

“Bu döneme denk düşen Troia kentinin VIIb2 katmanlarında, Buckel keramik’ bezeklerinin, Anadolu Gri seramiklerinde görülmesi, aynı zamanda bir kültürasyon sürecine işaret etmektedir. Söz konusu bu veriler iki farklı etnik grubun Troia’da karışık bir şekilde yaşadığı hipotezini destekler niteliktedir” (Aslan, 2012: 23).

Şekil 359. Çift kulplu testi.
(Blegen vd., 1958: 109)

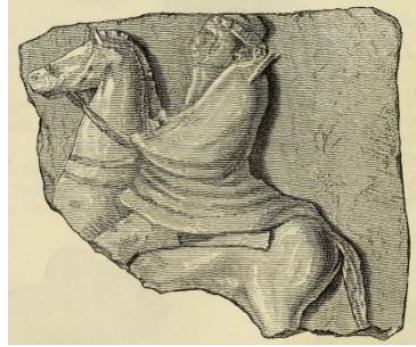
Şekil 360. Pithos.
(Blegen vd., 1958: 112)

Şekil 359'deki görselde yer alan, alçak bir ayak üzerinde genişleyen bir gövde yapısına sahip, alçak boyunlu bir testidir. Dışa doğru açılan ağız yapısından gövdeye yay şeklinde inen karşılıklı iki adet kulbu bulunmaktadır. Sıvı saklamak amacıyla kullanıldığı düşünülmektedir. Şekil 360'ta yer alan pithos ise toprağa gömülmek suretiyle içersinde tahıl ya da sıvı saklanan, dip kısmı sivri, gövdeye doğru genişleyen bir yapısı olan pithostur. Bu yerleşimde benzer örneklerle sıkça rastlanmaktadır.

Şekil 361. Saklama kabı. (İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

İstanbul arkeoloji müzesinde sergilenmekte olan 361 nolu matara şeklindeki kap, yatay konumlandırılmış, iki yarım küre biçiminin birbirine ekelenmesi ile oluşturulmuş gibi durmaktadır. Dışa doğru açılan dar bir boynu bulunan formun benzeri örneklerle çok rastlanmamıştır. Muhtemelen sıvı saklama veya sunum kabı olarak kullanılmıştır.

Şekil 362. Kil tablet.
(Schliemann, vd, 1880: 616).

Şekil 362’de görülen terra-cotta tablette, at sırtında uzun sakallı bir figür rölyefi bulunmaktadır. Bu katmanda çok sayıda bulunan bu tabletlerin kutuları veya mobilyaları süslemeye hizmet etmiş olduğu düşünülmektedir.

1.3.8.Troia VIII Katmanı (M.Ö. 700-85)

“Troia VIII dönemi Helenistik Troia olarak bilinmektedir. Helenistik Troia, kültürel olarak Ege'nin geri kalanına benzerlik göstermektedir” (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Troia>).

Kutsal İllion kenti olarak da adlandırılan katman, Yunan yerleşiminin etkilerini göstermektedir. Troia VIII yerleşimi, Troia VII’den daha geniş bir alana yayılmıştır. Daha çok mimari özellikleri ile öne çıkan dönem, Schlieman’ın hızla gerçekleştirdiği kazılar dolayısıyla tam anlamıyla çözüme kavuşamamıştır. Bu dönem seramik buluntuları daha çok siyah, parlak, bezemeli seramiklerdir.

Şekil 363. Ayaklı kâse.

h:6x12 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

“Troas Bölgesi’nde Korfmann’nın 1988-2006 yılları arasında gerçekleştirdiği çalışmalarda, Troia’da lokal olarak üretilen Miken çanak çömleğinin varlığı ortaya konulmuştur” (Aslan, 2012: 22).

Şekil 364. Kylix.

h:16,5x18 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Troia VIII dönemine tarihlenen, şekil 364’teki kap gövde ve ayak kısmında bezemeler bulunan, gövdeye göre daha dar bir ayak yapısına sahip, yukarı doğru zarif bir daralma gösteren ayağı ile kâse şeklinde bir gövdeye sahiptir. Gövdeye bitişik paralel konumlandırılmış iki adet kulbu bulunmaktadır. Ayak ve gövde üzerinde çizgisel dekorlar görülmektedir. Formun üzerinde üç farklı renkte astar kullanılmıştır.

Şekil 365. Tek kulplu bardak.
(Blegen vd., 1958: 184)

Şekil 366. Tek kulplu bardak.
(Blegen vd., 1958: 184)

Şekil 367. Tek kulplu bardak.
(Blegen vd., 1958: 184)

“Tüm veriler Son Tunç Çağı’nda Ege Bölgesi’nde Anadolu halkı, Miken ve Minosluların birlikteliğinden oluşan çok dilli bir hayatın var olduğunu göstermektedir” (Aslan, 2012: 22). Bu çok dillilik yerleşimin çanak çömleğinde de kendini göstermektedir. Yukarıdaki görsellerde bu katmana ait birbirinden biçim olarak son derece farklı bardaklar yer almaktadır.

Şekil 368. Çift kulplu bardak.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Şekil 369. Çift kulplu bardak.
(Blegen vd., 1958: 291)

Şekil 368 ve 369’de yer alan çift kulplu bardaklar ise Troia III ve IV katmanlarında sıkça görmeye alıştığımız Depas amphikypellon ile benzerlik göstermektedir. Soldaki örnekte gövdenin ortasından geçen, paralel çizgilerden oluşmuş kazıma dekoru dikkati çekmektedir.

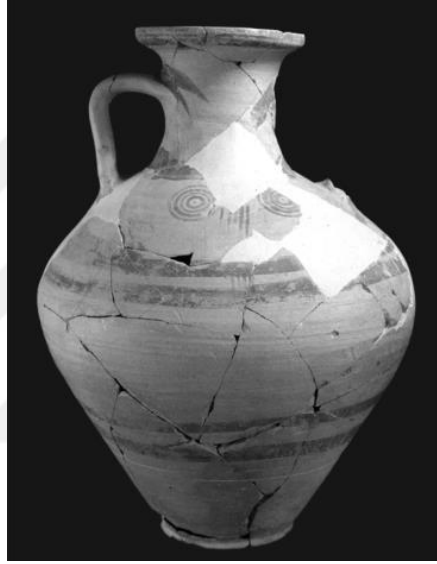
“Bu dönemde Batı Kutsal Alanı’nda depolanan çanak çömlekler daha önceki buluntulardan bir değişiklik göstermektedir. Attika ve Korint çanak çömlekleri, İyon kapları gibi parçalar ortaya çıkmaya başlamış ve böylece Truva’nın geniş bir doğu Yunan bölgesiyle bağlantısı doğrulanmıştır” (Rose, 2013:45).

Şekil 370. Kâse.
(Blegen vd., 1958: 290)

Şekil 370’te görülen kap küre bir forma ve zemine düz oturan bir ayağa sahiptir. Ağız kısmı bilezik şeklinde dışa dönüktür. Formun gövdesinde paralel kazıma dekorları ve iki adet göğüs biçiminde yarım daire çıkıntılar bulunmaktadır.

Troia VIII tabakasından ele geçen seramiklerin, üçte ikisi tek renkli Aiol gri seramiğidir. Yapılan nötron aktivitesi analizleri, amphora, gri seramik ve el yapımı seramiklerin büyük bir kısmının yerel kil kullanılarak üretildiğini ve belirli kil yataklarının yerel halk tarafından bilindiğini, özellikle el yapımı saklama ve pişirme kaplarının yapımında bu kilin kullanımının devam ettiğini göstermiştir (Aslan ve Günata, 2014: 88).

Şekil 371. Batı Kutsal Alanı'ndan protogeometrik amfora. Çanakkale Arkeoloji Müzesi (Rose, 2013:45).

Protogeometrik döneme ait en erken çanak çömlek kulplu amphoralardır (şekil 371). Amforaların başlangıçta Yunanistan anakarasında bir yerde ya kıyı Locris ya da güneydoğu Teselya üretilmiş olduğu düşünülüyordu, ancak son araştırmalar, neredeyse hepsinin yerel olarak yapıldığını göstermiştir. Aynı zamanda, Troas'taki seramikler ile Yunanistan anakarasındaki seramikler arasında fark edilebilir benzerlikler vardır: Troya'dan alınan Erken Protogeometrik bir kap, Selanik-Euboean bölgesinde bulunan bir gri ürün taklididir ve Euboean Lefkandi'de Troya'da ortaya çıkanlarla aynı dekoratif özelliklere sahip olan çark yapımı Gri seramikler bulunmaktadır (Rose, 2013:46).

Şekil 372. Aryballos kabı.
(Blegen vd., 1958: 292)

Şekil 373. Yonca ağızlı şişe (İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Üstteki şekil 372’de yer alan, Yunan seramik kültürünün bir biçimi olan Aryballos formundaki, tek kulplu, dar boyunlu, küre biçimindeki kabın gövdesinde dikey kazıma dekoru bulunmaktadır. Şekil 373’te görülen yonca ağızlı kabın ise boyun ve gövde arasındaki kısmında ince bir çizgi şeklinde oyuntu dikkati çekmektedir.

Şekil 374. Ajur dekorlu Buhurdan, Batı Sığınağı
(Aslan, Kealhofer, Grave, 2014:279)

Şekil 375. Gri seramik buhurdan örneği, Batı Kutsal Alanı, (Rose, 2013:47).

Yerleşimin batı sığınağında bulunan iki adet birbirinden farklı üsluplara sahip buhurdan yukarıdaki görsellerde (şekil 374 ve 375) belirtilmektedir. Sol taraftaki buhurdan ajur tekniği ile kafes biçiminde, sağ taraftaki çömlekçi tornasında şekillendirilmiş koyu gri buhurdan formu ise paralel yatay oyuklar ile dekorlanmıştır.

“Troia’nın VIII dönemi seramikleri gerek ticari ilişkiler gerek göç ile farklı kültürdeki seramik örnekleri ile betimlenmektedir. Zamanla oldukça küçük bir yerleşime dönüşen şehir, MS 500 civarında büyük bir deprem sonucu yıkılmıştır” (Aslan, 2018:34).

1.3.7. Troia IX Katmanı (M.Ö. 20-M.S. 500)

“Hisarlık’ta, eski yerleşimlerin harebeleri üzerine kurulmuş en son yerleşim bir Helenistik ve Roma Devri yerleşmesi olan ‘Novum Ilium’dur. ‘Yeni Ilion’ veya ‘Yeni Troya’ olarak bilinen bu son yerleşme, özellikle erken Roma çağında büyük ilerleme göstermiştir”.

“Zamanla oldukça küçük bir yerleşime dönüşen şehir, MS 500 civarında büyük bir deprem sonucu yıkılmıştır” (Aslan, 2018: 34).

Şekil 376. Karıştırma kabı.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

MÖ yedinci yüzyılın başlarında Troya’da üretilen ve Kuzey Ege’deki diğer yerleşim yerlerinde kullanılmaya başlanan kendine özgü bir çanak çömlek türü vardır. Bu, Troya’dan sonra da çok sayıda örnek veren, ince, boyalı bir seramiktir. Özellikle bardaklar, kaseler ve küçük testilerde daha yaygın kullanılmıştır (Rose, 2013: 46).

Şekil 377. Kırık kâse parçası, dekorlu parça.
(https://classics.uc.edu/troy/grbpottery/html/img_D09.1802-1.jpg.html) (14.03.2020)

Şekil 378. Kırık kâse parçası, dekorlu parça.
(Fisher, 1996: 1209)

Dekorlarda dikey, yatay çizgiler, zikzaklar, basamak ve kafes motifleri ve çengelli spiraller kullanılmıştır. Şekil 377 ve 378’de görülen kırık kaselere ait parçalar yerleşimin seramik formlarda kullandığı dekorlar için ayrıntılı örneklerdir.

Şekil 379. Ayaklı kâse parçası.

h:18,2x9 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Üstteki şekil 379’de yer alan ve çömlekçi tornasında, kırmızı çamurla şekillendirildiği anlaşılan kırık parçanın üzerine açık renk astar uygulanmıştır. Diğer kırık parçalardan farklı olarak, boyama ile yapılan dekorun yanısıra desenlerin öncelikle forma kazındığı görülmektedir.

Şekil 380. Sürahi. (İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Son analizler; Thasos, Semadirek, Midilli, Bozcaada ve Lemnos'un erken yerleşim seviyelerinde bulunan bu çanak çömleklerin kaynağının Troya olduğunu göstermektedir. Bu bölgelerin tümünün, İlk Tunç Çağı'nda olduğu gibi, Arkaik dönemin

başında da Truva ile ticari bir denizcilik ağında buluşmuş olabilecekleri düşünülmektedir (Rose, 2013:46).

Şekil 381. Gaz lambası.
h:3,4x9 cm, Fotoğraf: Claudia Plamp, (<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

Yukarıdaki şekilde görülen gaz lambası bu dönemde oldukça fazla bulunmaktadır. Değişik kazıma ve bezeme dekorları bulunan örnekler, içi boş olarak şekillendirilmiştir. Bir kulbu ve karşısında gövdenin içersine bir bez parçasının girebileceği kadar bir deliği bulunan form, içine koyulan yanıcı sıvı sayesinde antik bir aydınlatma işlevi taşımaktadır.

Şekil 382. Kil Tabletleri.
(İstanbul Arkeoloji Müzesi) (Fotoğraf: Canalp Sipahi)

Birçoğu aynı veya benzer kalıplardan elde edilen, üzerlerinde ata binmiş insan figürü bulunan pişmiş toprak levhalardan bu kadar çok özdeş parçanın şehrin dışından gelmiş olması pek olası görünmemektedir. Üstelik bu plakların yapıldığı bünye, modellenen diğer birçok figürün bünyesiyle aynıdır. Dolayısıyla Atlı tabletlerin yapıldığı bünyenin, döneminin yerel kil bünyesi olduğunu varsayılabilir (Thompson, 1963: 14)

Şekil 383. Pişmiş toprak figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).

Batı kutsal alanı buluntularından, elde, kabaca şekillendirilmiş pişmiş toprak figürde; dar bir gövde üzerinde paralel dışa uzanan kollar ve boyun üzerinde belli belirsiz bir kafa betimlenmiştir.

Şekil 384. Ana Tanrıça Heykeli.
(<https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70510/troya-muzesi.html>) (15.09.2020)

Şekil 385. Pişmiş Toprak heykel.
(<https://www.yollardan.com/troya-muzesi-fotograflari>) (01.04.2021)

“1994 yılında Troia kazı çalışmalarında bulunmuş olan Anadolu’nun Ana tanrıçası Kybele, tahtta oturur şekilde betimlenmiştir. Başında polosu vardır. Saç örgüleri omuzlarından aşağıya doğru sarmaktadır. Giydiği ince khiton vücuduna yapışmıştır. Sağ elinde phiale, sol elinde tympaneum tutmaktadır. Kucağında ise bir aslan vardır” (şekil 384) (<https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70510/troya-muzesi.html>).

Blegen ve ekibi, Aşağı Kutsal Alan'daki sunağın yanında, Arkaik döneme ait kayda değer sayıda pişmiş toprak figürin, kuğu ve kaz başları, silindirik başlık içeren kadın başları ve ayakta duran kadınlar ortaya çıkarmıştır (Rose, 2013: 46).

Kazılarına halen devam edilmekte olan yerleşimin seramikleri hakkında, önceki katmanlar kadar bilgi bulunmamasına karşın, diğer katmanlarla kıyaslandığında kazılardan çok sayıda heykelcik çıkarıldığı belirtilmektedir.

2. BÖLÜM

SERAMİK KAROLARDA TASARIM VE ÜRETİM SÜREÇLERİ

2. BÖLÜM

SERAMİK KAROLARDA TASARIM VE ÜRETİM SÜREÇLERİ

Seramik klasik tanımıyla organik ve inorganik malzemenin belirli bir ısıya maruz kalarak pekişmesi anlamını taşımaktadır. Üç ana çerçevede incelenebilen seramik terimi, bünyesinde bulundurduğu hammaddeler ve pişirim sıcaklıklarına göre seramik terminolojisinde Earthenware, stoneware ve porcelain olarak sınıflandırılmaktadır. Earthenware; düşük derecede ısıya maruz kalmış gözenekli yapıya sahip bir bünyeyi tarif ederken, stoneware daha yüksek bir ısı derecesine maruz kalmış bünyeyi temsil etmektedir. Opak bir görünüme sahip stoneware bünyelerin özellikleri pişirimle doğrudan etkilidir. Atmosferin oksidif, nötr veya redüktif olması da oldukça önemlidir. Isıtma hızı, soğutma ve emme süresi kristal yapıyı son derece etkilemektedir (Sümer, 1993:494).

Porselen terimi ise, yarı saydam ve düşük gözenekli gibi camsı nitelikler elde etmek için yüksek sıcaklıklarda pişirilmiş geniş bir seramik ürün yelpazesini ifade etmektedir (Shashidhar, 1990: 835). Klasik seramik karolarla karşılaştırıldığında, porselen karolar daha yoğundur ve bu nedenle daha az gözeneklidir; bu da onu daha dayanıklı ve zor kullanım koşulları için daha uygun hale getirmektedir.

Karo üretim prosesi planlanmasında karonun hangi zeminde kullanılacağı nasıl bir yıpranmaya maruz kalacağı, hangi estetik ve ihtiyaçları gidereceği önem taşımaktadır. Karo üretim teknolojisindeki özellikler gelişmeler gün geçtikçe yenilenmektedir. 1x1 cm mozaik üretiminden 1000x3000 cm aralığında değişen yüzey ölçüleri, 3mm ile 30 mm arasında değişen kalınlıklarda üretilen karolar yüzey özelliklerine göre de kullanım alanları çeşitlenebilmektedir. Porselen karolar sıvı direnci, yüksek leke direnci, dayanıklılık, ömür ve düşük bakım maliyetlerinden dolayı sektörde yoğun olarak kullanılmaktadır.

2.1. Seramik Karo Üretim Süreçleri

Karo üreticileri, doğal taştan duvar kâğıdına ve hatta kişiselleştirilmiş resimlere kadar her şeyin karolar üzerine yorumlarını işleyerek, tasarım ve boyut açısından sınırları zorlamaya devam etmektedir. (Fiore, 2020: 2).

Hızla değişen ve gelişen tasarımların üretim süreçlerinde de üretilen ürüne göre ve üretildiği yerin koşullarına göre farklılıklar olmasına karşın, bir karonun üretim süreçlerine genel hatlarıyla değinilecektir.

2.1.1 Masse Hazırlık

Hammaddeler ocaklardan taşınarak fabrikalarda oluşturulan hammadde depolarında sınıflarına göre ayrılarak depolanmaktadır. Üretimde kullanılan hammaddeler birtakım fiziksel ve kimyasal testlerden geçirilerek incelenmekte, sonuçlar AR-GE'nin vermiş olduğu değerlere uygun ise kullanılmaktadır (Sevinç, Öksüz, 2014: 17). Getirilen hammaddeler değirmen hattı bunkerlerine (beşigerlere) dökülmektedir.

Şekil 386. Hammadde depo alanı 3d animasyon ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

Bu depolardan ihtiyaç doğrultusunda gerekli görülen miktar ve cinsine göre malzeme bir kepçe yardımıyla alınmaktadır. Sürücü, hammadde besleme akışlarıyla ilgilenmekte ve teslimat yaparken yığınların düzenli tutulmasını sağlamaktadır.

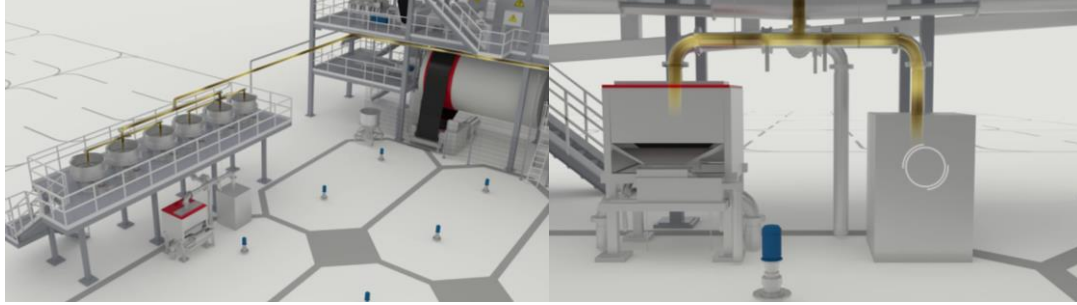
Şekil 387. Konveyör besleme sahası ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

İhtiyaç duyulan miktar gerekli görülen konveyör besleme alanına alındıktan sonra konveyör sistemleri ile silolara aktarılır. Hammaddeler gezici bantla silolara alınır.

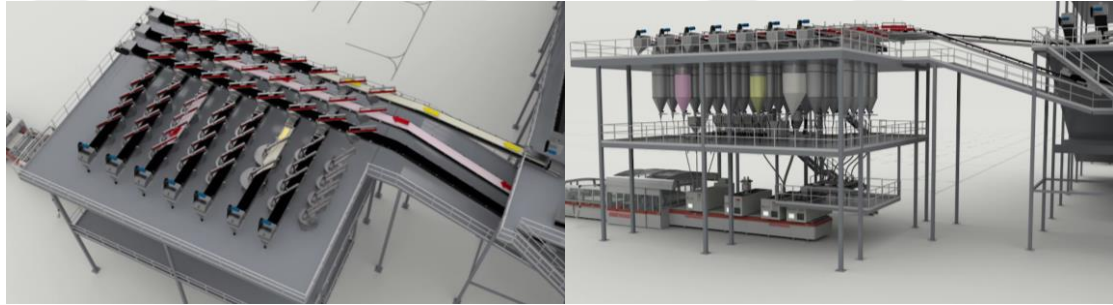
Şekil 388. Hammade öğütme değirmeni besleme ve kesit ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

Fabrikalarda silolar depo işlevi görmektedir. Değirmene beslenecek olan malzeme istenilen miktarda silolardan çekilmekte ve siloların altındaki tartım bandı ile tartılıp değirmenlerin üzerindeki besleme silolarına doldurulmaktadır. Ön öğütme işlemleri sürekli çalışan değirmenler vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Kaba hammadde bu sürekli dönen değirmenlere alınmadan önce parçalanır ardından değirmene alınır. Burada belirli tane iriliğine gelinceye kadar karıştırılır. Sürekli değirmenlerde aynı zamanda hammaddelerin sürekli nemlendirme kontrolleri gerçekleşir. Bu aşamada süreç kontrolü ve su akış hızı içerisindeki miktara göre ayarlanır.

Şekil 389. Elek ve ayrıştırma bölümü ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

Hammadde içinde bulunabilecek metal parçalarının ayrıştırılması amacıyla, malzeme eleklere ve demir ayrıştırma bölümüne transfer edilmektedir. Hammadde bantlarla silolara taşınırken 2 adet manyetik separatörden geçirilmektedir. Bu işlemler esnasında bir miktar malzeme ile sürekli olarak çeşitli analizler gerçekleştirilmektedir (Sevinç, Öksüz, 2014: 18).

Şekil 390. Silolardan üretim hattına transfer süreci ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

Farklı bünye yapılarına sahip hammaddeler silolardan üretim hattına doğru aktarılır. Burada belirli bir parti ürün üretilebildiği gibi farklı tipte ürünlerde istenildiği takdirde üretime hızlıca alınabilmektedir.

Şekil 391. Hammadde silo bölümü ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

Püskürtme yöntemiyle kurutulan malzemeler bantlı konveyör sistemi ile daha sonra tekrar silolara aktarılmaktadır. Yükleme ve boşaltma silolarında optimizasyon oldukça önemlidir.

2.1.2. Şekil Verme (Press)

Bant ile gelen granül masse, yine bant yardımı ile pres silolarına boşaltılmaktadır. Spray dryer silolarından bant vasıtasıyla iletilen masse, elekten ve magnetikten geçerek aktarma bantına, oradan da yine elekten geçerek boşaltım yapan ana banta dökülmektedir. Ana bandın üzerinde sıyırıcı bıçaklar bulunmaktadır. Otomatik olarak çalışan bu bıçaklar (hangi silo boşaldı ise) silonun önüne inmekte ve masseyi sıyrarak siloya boşaltım sağlamaktadır. Masse girişteki elekten geçerek siloya dökülmekte ve pres silosundan masse pres sürgüsüne aktarılmaktadır. Bu sürgünün ileri geri hareketi ile kalıp doldurulmakta, sürgünün geri hareketi ile granül masse düzlemesi sağlanmaktadır. Traversin (üst kalıp formları) bulunduğu bölüm aşağı inerek sabit duran alt kalıba ilk basınç gerçekleştirilmektedir. Bu ilk basınç, massede bulunan havayı almak amaçlı yapılmaktadır. İkinci basınç ile ise massede istenilen sıkışma sağlanmaktadır. Üst kalıp yüzeyi massedeki sıkışma homojenliğini sağlamak amacı ile içi sıvı dolu plastik bir bölümden oluşmaktadır.

Şekil 392. Pres kalıp bölümü ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

Yeterli sıkışma sağlanan karolar ileri itilerek döndürücüye gönderilmektedir. Presteki sürgünün bir görevi de preslenen karoyu ileri ittirmektir. Karonun yüzeyinde oluşabilecek çapaklanmaları önlemek maksadıyla karolar preste ters olarak basılmaktadır. Çapak ve tozlar bir fırça yardımıyla temizlenmekte ve (karo çeviricide) karolar çevrilerek Mengil Dryer (Salıncaklı kurutucuya) gönderilmektedir. Bilgisayar kontrollü pres seramik karonun 1 santimetrekaresine yaklaşık 330 kgf basınç uygulamaktadır.

Presle üretilen karo, kurutma işleminin gerçekleştirileceği bölüm için bant üzerinde yol almaya devam etmektedir.

2.1.3. Dikey Kurutma (Mengil Dryer)

Şekil 393. Dikey kurutucu girişi.
(Sevinç, Öksüz, 2014: 21.) (01.02.2021)

Hareketli röleler ile dikey kurutucunun raflarına giren karolar bir dönme dolap hareketi yaparak kurutucu içinde tam bir tur atmakta; kuruyan bu karolar, bant seviyesine geldiğinde prestan çıkan diğer karolar tarafından itilerek bant üzerinde ilerlemeye devam etmektedir (Sevinç, Öksüz, 2014: 21).

Şekil 394. Dikey kurutucu çıkışı.
(Sevinç, Öksüz, 2014: 21) (01.02.2021)

Sıcak hava alanı oluşturularak gerçekleşen işlemlerde süreyi, kurutucu içerisinde bulunan karo adeti ya da hangi ölçülerde olduğu belirlemektedir. Dikey kurutucuda işlem gören karolara, çıkış esnasında döner sistemli bir fırça ile toz alma işlemi uygulanmaktadır.

2.1.4. Sır Altı Astarı

Önceden belirlenen aşmaları tamamlamak üzere kurutma işlemi tamamlanan karolar bant sistemi üzerinde bir diğer aşama olan sır altı astar işlemi için devam etmektedir. Bu noktada zemine atılacak astar renginin bünyeye uygulanacak sır için son derece önemli olduğu unutulmamalıdır.

Şekil 395. Astar uygulama aşaması.
(Sevinç, Öksüz, 2014: 22) (01.02.2021)

Sır altı astarı bu sırlama kabinleri tarafından kurutmadan çıkan karolara ilk işlem olarak uygulanmaktadır. Astarın atılmasında sırlama kabinleri kullanılmaktadır. Sırlama kabinlerinde iki adet disk bulunmaktadır. Astar gramajı belirli bir basınçta ayarlanarak disk üzerine verilmektedir. Belli bir frekansla dönen disklerden astar karo yüzeyine düşmektedir (Sevinç, Öksüz, 2014: 22).

2.1.5. Sır Hazırlık

Sır, masseden sonra seramiğin yapısını oluşturan önemli bir bileşendir (Sevinç, Öksüz, 2014: 19). Bir reçete doğrultusunda belirlenen hammaddeler, planlanan oran ve yoğunluklarda değirmenlerde hazırlanmakta; ardından deneme işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Monoporo ve hızlı çift pişirim ürünleri için kullanılan sırlama hatları, birkaç tamamlayıcı cihaz dışında, temelde aynıdır. Monoporo sırlama hatları genelde daha uzundur (Özkan, 2002:283).

2.1.6. Sırlama

Karolarının büyük bir kısmı düzgün, ayna benzeri yüzeylere sahiptir. Bu tür bir işlem için en uygun astar/sır uygulama cihazları çan üniteleridir (Özkan, 2002:283).

Şekil 396. Sırlama (Kampana) yöntemi.
(Sevinç, Öksüz, 2014: 22) (01.02.2021)

Sırlama hatlarında uygun esneklik derecesini sağlayabilmek için hat üzerinde birçok uygulama istasyonu bulunmaktadır. İlgili ekipmanlar hızlı ürün değişimi sağlanabilmesine uygun olmalıdır; bu da kaçınılmaz olarak çok uzun sırlama hatlarını gerektirmektedir (Özkan, 2002:283).

Günümüz teknolojilerinde artık astar ve sır uygulama için farklı makine kullanımları da mevcuttur. Değişen trend algısı ve artan tüketim değerleri nedeniyle her gün pazar payında etkin olmak isteyen firmalar kendilerini yenilemekte, dünyada hızla çan şeklinde astar ve sır uygulama yapılan üniteler yerine; yeni, otomatik makine parkurları tercih edilmektedir.

2.1.7. Dekorlama

Geleneksel teknolojilerle karo üretimi endüstrileşmesinin ilk aşamalarında serigrafik baskı yöntemleri kullanılmaktaydı. 1960'lı yıllarda ilk pnömomatik aktivasyonlu elek baskı makineleri geliştirilmeye başlanmış ve “20. yüzyılda ipek baskı tekniğinde çok hızlı bir gelişme görülmüştür. Karo yüzeyine desen vermek amacıyla kullanılan elek baskı;

metal bir çerçeveye, üzerine desen pozlanmış ipek veya polyester malzemenin gerilmesi ve bir rakle yardımıyla boyanın karo yüzeyine aktarılmasıyla oluşturulan bir yöntemdir. Bu yöntem, elektrik elektronik teknolojisininbu kadar gelişmediği dönemlerde, mekanik olmasından ve uygulama kolaylığından dolayı çok uzun bir dönem seramik karo üretiminde kullanılmıştır. Ancak teknolojik gelişmeler ile, üretim sürecinin uzun olması, deneyimli personel ihtiyacına gerek duyulması ve aynı renklerin yeniden yakalanmasındaki zorluklardan dolayı, serigrafi baskı yöntemi uygulamalarında yeniliklere gidilmiştir.

Rotocolor da bunlardan birisidir. Önceleri ipek eleklerle yapılan tamburlar ve düz baskılar, yerini zamanla rotocolor baskıya bırakmıştır. Bu baskı yönteminde, silikon malzemeden yapılmış olan eleklerin üzerine desen, lazer yardımıyla işlenmektedir. Eleğin uygulaması elek özelliğine göre değişiklik göstermektedir. Silikon yüzeye açılan deliklere uygulama sırasında boya pompalanmakta, bu teknikteki boya transferi silikon eleğin üzerine kazınmış olan deliklerin içerisine dolmaktadır (Sevim, Kahraman, Çavdar, 2013: 5).

Tekstil sanayiindeki kumaş baskı sistemlerinden esinlenen roto baskı sistemleri 1990'lı yılların ilk döneminde Seramik karo sektöründe kullanılmaya başlanmıştır. Bu sistem silikon disklerin üzerine lazerle işlenen desenlerden geçirilen seramik boyalarının karoya temasıyla transfer edilmesi yöntemine dayanmaktadır (Kafadar, 2012). Sektörde kullanımı ve gelişimi hızla yayılan sistem, silindirlerin elek baskı çerçevelerine kıyasla daha uzun ömürlü olması sebebiyle maliyet açısından da oldukça avantaj sağlamıştır.

Seramik karo baskı teknolojilerinde geline son nokta ise dijital baskı sistemleridir. Bu ürünlerin temel çalışma prensibi yaygınca kullanmakta olan yazıcıların mantığındadır. Geçtiğimiz 20 yıl boyunca, Seramik karoların dekorasyonunda kullanılan mürekkep püskürtmeli baskı olanakları son derece geliştirilmiş, baskı kafası ve dijital mürekkep formülasyon teknolojilerinde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir (Hutchings, 2010: 3).

Şekil 397. Yüzey dekor baskı aşaması ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

Dışarıdan herhangi bir müdahaleye gerek duymadan çalışabilen, devamlı aynı kalitede ürün baskısı alınmasını sağlayan bu sistem, desenin yüzeye transferi esnasında makinenin karoya temas etmemesi sayesinde, derin rölyefe sahip karolara da desen basma imkânı sağlamıştır. Çok fazla renk ve malzeme alternatifi sunmakta ve çok hızlı çalışmaktadır. Dünya seramik endüstrisinde kullanımı hızla artmaktadır.

2.1.8. Pişirim

Dekor ve sır aşamaları tamamlanan ürünler bant üzerinde ilerleyerek alt astar uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Bu sayede fırın içerisindeki hareketi sırasında karoların rölelere yapışması engellenmektedir.

Şekil 398. İmaj baskısı tamamlanan ürünlerin tünel fırına giriş ekran görüntüsü.
(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

Ortalama 90 m uzunluğa sahip tünel fırınlar, farklı bünyeye sahip yüzey seramiklerini farklı ısı rejimleri kullanarak pişirebilmektedir. Ortalama 40 ila 60 dakika arasında değişen sürelerde gerçekleşen pişirim üç ana aşamada tamamlanmaktadır. İlk olarak ön ısıtma aşaması gerçekleşen karolar, daha sonra ateş bölgesi olarak adlandırılan maksimum ısı derecesine gelmekte ve son olarak soğuma bölgesine ilerlemektedir.

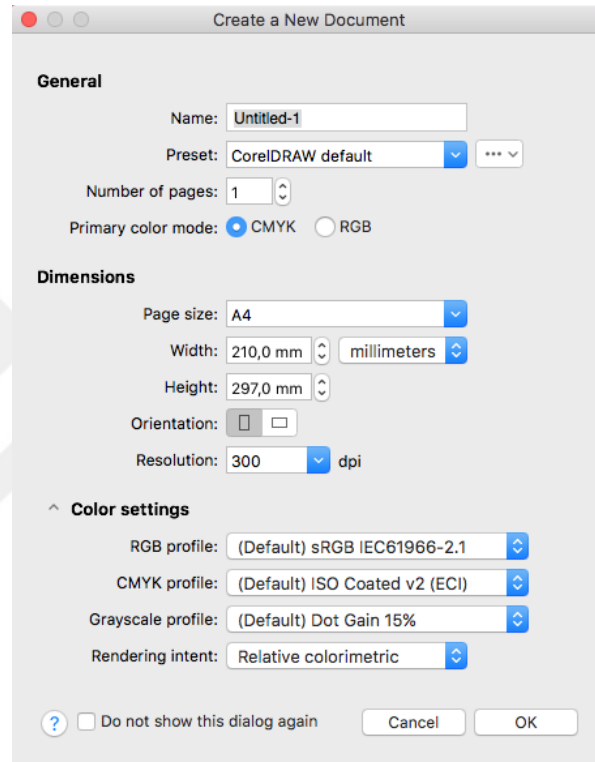
Şekil 399. Kalite kontrol için ilerleyen karolar.
(Sevinç, Öksüz, 2014: 25) (01.02.2021)

Pişirim ve soğuma aşamaları tamamlanan karolar kalite kontrol ve paketleme aşamaları için bant sistemi üzerinde ilerlemektedir. Burada sensörler yardımıyla minimum insan gücünün kullanıldığı makineler yardımıyla, ürünler alıcı için hazır hale getirilmektedir.

2.2. Seramik Karolarda İmaj Tasarım Süreci

Karo Tasarımları gerçekleştirilirken vektörel ve bitmap grafikler kullanılmıştır. Bu iki grafik türü çalışma esasları ve işlem sonuçları bakımından birbirinden farklı yapılara sahiptir. Kısaca belirtmek gerekirse Vektörel grafikler; çizgilerin ve eğrilerin kullanılarak oluşturulduğu görsellerdir. Bitmap grafikler ise piksel diye adlandırılan noktaların bir araya gelmesiyle oluşturulan görsellerdir.

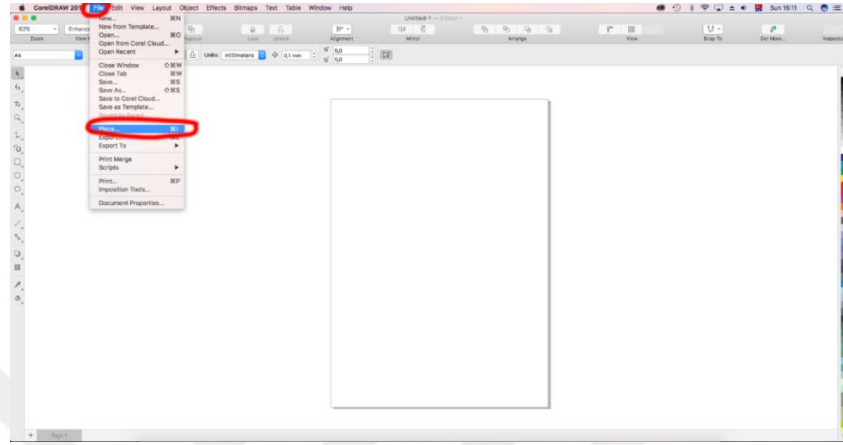
Bu projede çizimler Vektörel tabanlı çizim programı olan CorelDraw programı ile gerçekleştirilmiştir. Örnek projenin bilgisayar ortamında oluşturulan tasarımın evreleri sırasıyla, ekran görüntüleri eşliğinde açıklanmıştır.

Şekil 400. CorelDraw programı açılış ekranı, ekran görüntüsü.

Üstteki şekil 400’de programın açılış ekranı görülmektedir. Bu ekran üzerinden çalışmanın adını, kaç sayfadan oluşacağını, hangi renk uzayında gerçekleşeceğini ve hangi ölçülerde olacağı gibi imaj değerleri ayarlanmaktadır. Renk profillerinin de ayarlayabildiği bu aşama yapılmak istenen çalışmanın tüm ayrıntılarını göstermektedir.

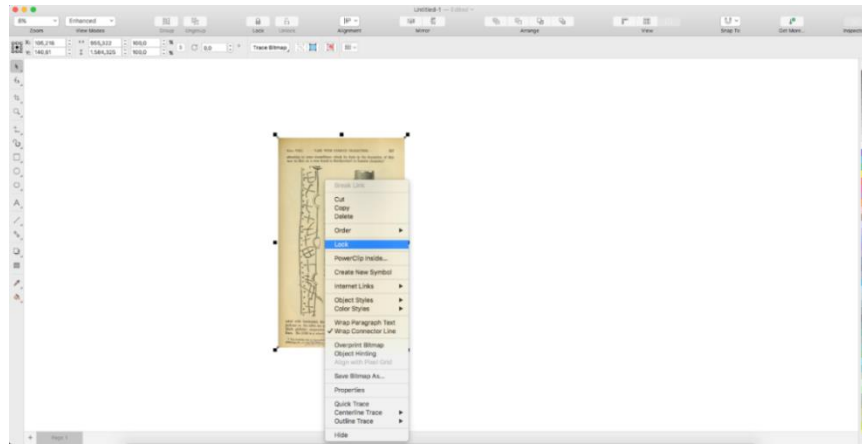
Program açıldıktan sonra karşımıza gelen ekranın sol üst kısmında menüler ve araçlar, sağ tarafında renk paleti yer almaktadır.

Şekil 401. Görsel çağırma, ekran görüntüsü.

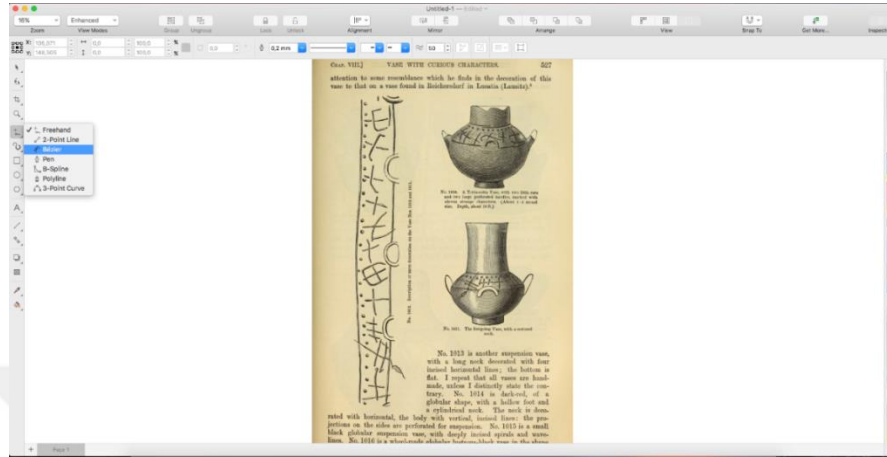
Üzerinden geçilerek çizilecek desenin görselini, bulunduğu klasörden açık olan programın üzerine bırakmak suretiyle veya “File” menüsünden “Place” aracı ile çağırarak sayfaya getirerek çalışmaya başlanmaktadır.

Çağrılmak istenen görsel, açılan pencerede bulunduğu klasör içerisinde seçilerek bu işlem gerçekleştirilmektedir. Bir imleç ortaya çıkacaktır. Bu, imajı çalışma alanınızda nereye bırakmak istediğinizi sormaktadır. Tıklatılan yere imaj eklenecektir.

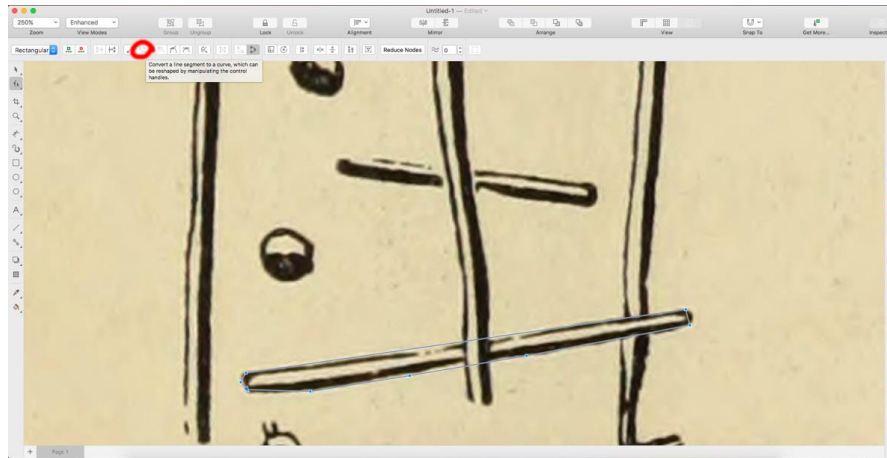
Şekil 402. Görsel Kilitleme, ekran görüntüsü.

İmaj bırakıldıktan, sonra sağ tıkla açılan araçlardan “Lock” aracına tıklanmalıdır. Bu araç görselin hareket kabiliyetini kısıtlamaktadır; çizim yapılırken yanlışlıkla hareket ettirilmesine engel olacaktır.

Şekil 403. Vektörel çizim aracı, ekran görüntüsü.

Kilitleme işlemi gerçekleşen imajın, vektörel çizimine programın sol kısmında bulunan serbest çizim araçlarından “Bezier” aracı ile başlanmaktadır. Bu işlemin sağlıklı yapılabilmesi için, imajın ekranda büyütülerek, çizilecek alanın yakınlaştırılması faydalı olacaktır. CorelDraw programında çizilen görsel renklendirilecek ise, mutlaka çizime başlanan noktaya geri dönülerek, çizgilerin birbirine bağlanması sağlanmalıdır.

Şekil 404. Düz/Eğri çizgi oluşturma, ekran görüntüsü.

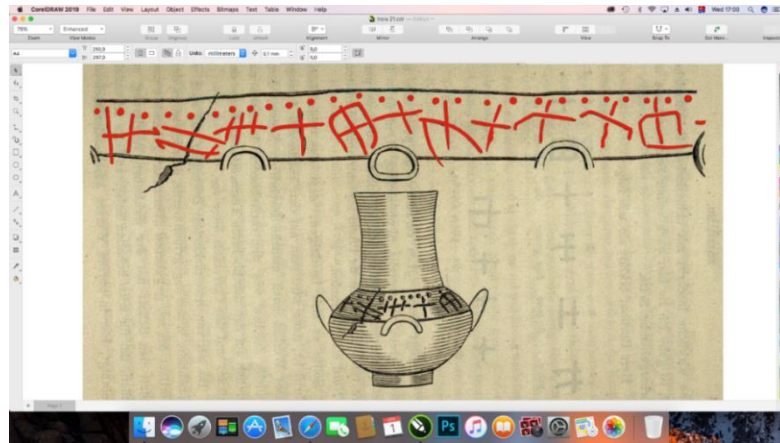
Yukarıdaki görselde de görüldüğü üzere, çizime başlanan noktadan itibaren çizilecek alanın etrafından dolaşılmış; çizimin ucu, başlandığı noktayla birleştirilerek çizim tamamlanmıştır.

Sonraki aşamada düz çizgiler ile gerçekleştirilen çizimin eğri olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Bu işlem, sol tarafta bulunan araçlar arasında, yukarıdan aşağı doğru sıralandığında ikinci sırada bulunan, “Shape” aracı ile gerçekleştirilmektedir.

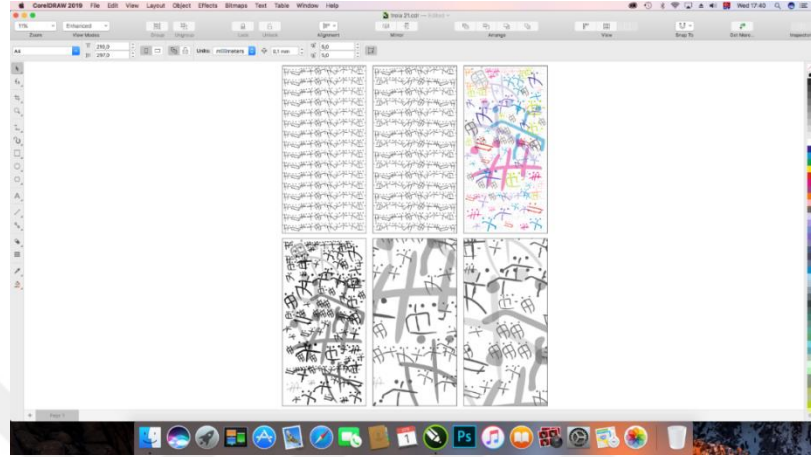
Şekil 405. Yüzey şekil aracı, ekran görüntüsü.

“Shape” aracı seçildikten sonra, düz çizgi halinde olan ancak eğri yapılmak istenen kısımlar seçilerek, yukarıdaki seçim aşamasından sonra ortaya çıkan “Convert to line” tuşu tıklanmalıdır. Çizim görseldeki olması gereken şekle dönüşecektir.

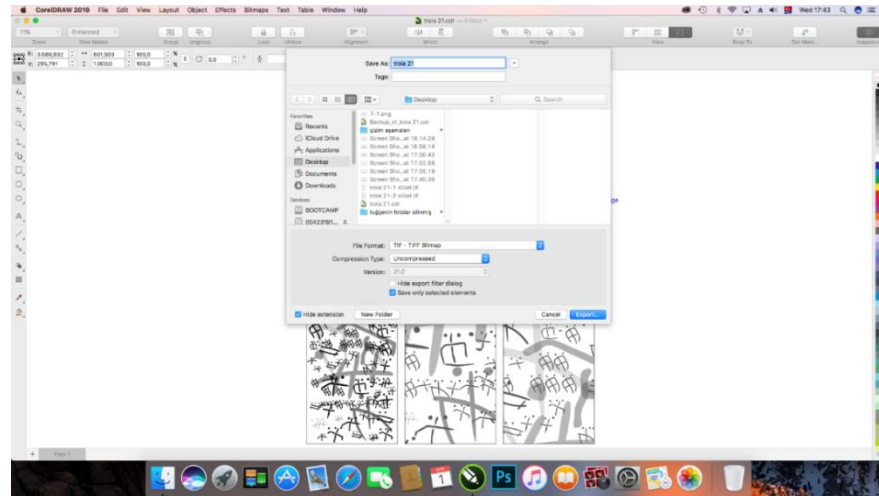
Şekil 406. Tamamlanan çizimin renkli kontrol aşaması, ekran görüntüsü.

Yukarıdaki görselde, kullanılmak istenen imajın vektörel çizimlerinin gerçekleştiği ve renklendirildiği görülmektedir. Bunun ardından, gerçekleştirilen çizim arka planında kayıtlı olan imajdan ayırarak farklı bir sayfaya alınmaktadır.

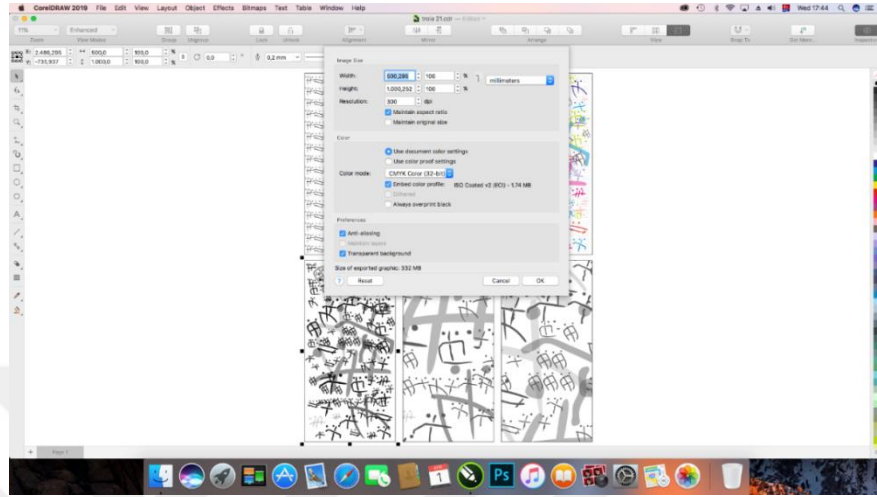
Şekil 407. Raportlama örnekleri, ekran görüntüsü.

Çizimde gözlenen hataların giderilmesinin ardından belirlenen ölçülerde farklı raportlama işlemleri gerçekleştirilmektedir. Raportlama; bir şeklin eşit/farklı aralıklar, boyutlar ve renkler ile çoğaltılması düzenlenmesi işlemidir. Burada birçok raportlama ve düzenleme mantığı kullanılabilmektedir. Örnek olması açısından 6 farklı düzenleme gerçekleştirilmiştir.

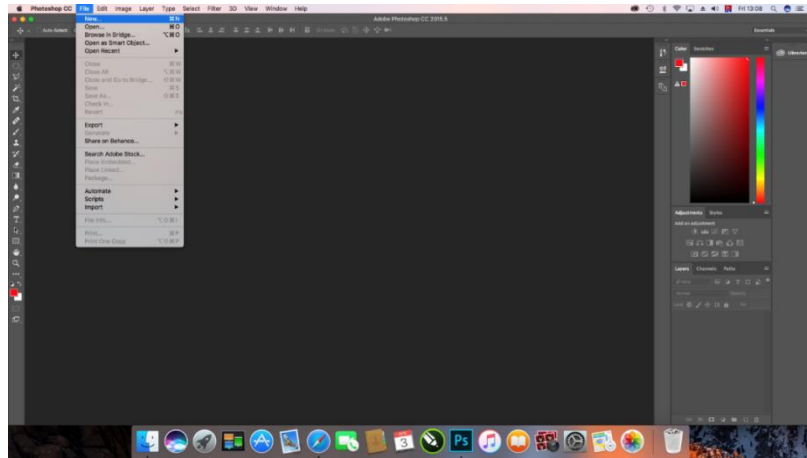
Şekil 408. Çizimin dışa aktarımı, ekran görüntüsü.

İşlemleri tamamlanan grafikler, Bitmap Grafik programı olan Photoshop programına aktarılabilmesi için Bitmap grafiğine dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu işlem vektörel çizim programında “Save as” veya “Export” yöntemleri kullanılarak yapılabilmektedir.

Şekil 409. Dışa katarım özelliklerinin belirlenmesi, ekran görüntüsü.

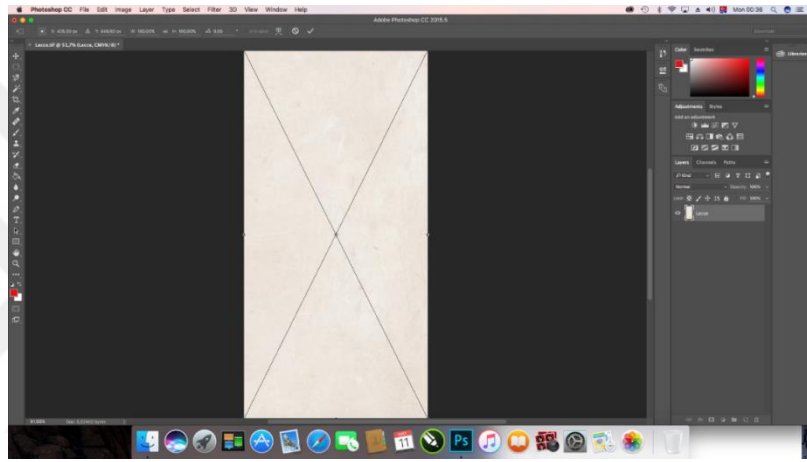
Bu işlemin gerçekleşme aşamasında karşımıza görselin hangi özelliklerde kaydedilmesi gerektiği ile ilgili bir pencere çıkmaktadır. Bu aşamada çizim ölçüleri, çözünürlük değerleri ve renk modu bilgileri ile arka plan özellikleri belirtilebilmektedir. Bu değerler belirlendikten sonra kayıt işlemi tamamlanmaktadır.

Şekil 410. Photoshop programı başlangıç aşaması, ekran görüntüsü.

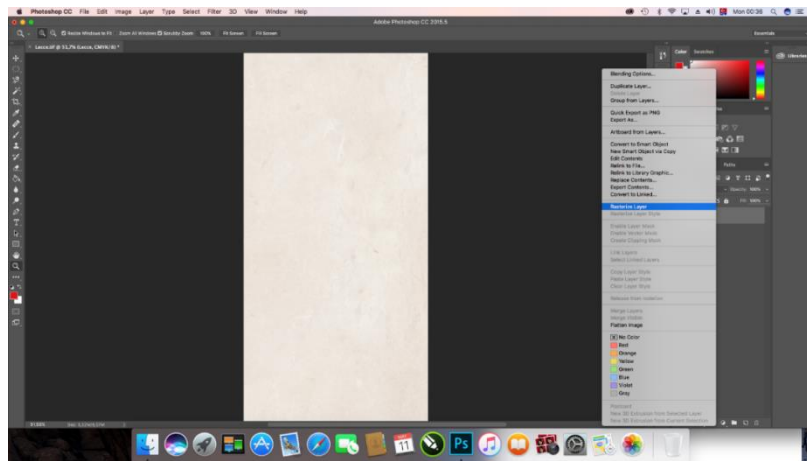
Photoshop programında renk ve doku çalışmaları gerçekleştirilecek olan karo tasarımının program açıldıktan sonraki aşamaları sırasıyla ekran görüntüleri alınarak anlatılacaktır. Photoshop programının kullanımına, yukarıdaki görselde de gözüken şekilde, yeni bir sayfa açılarak başlanmaktadır.

bünyesinde bulunan hammadde miktarları, sır bileşenleri ve bu bileşenlerin analizleri doğrultusunda digital baskı makinelerinde kullanılacak renklerin denemeleri ile oluşturulan renk aralığını belirtmektedir. Her zaman birebir sonuçlar almak mümkün olmayabilir fakat yakın değerler alınması ve üretimde standardın yakalanabilmesi için renk profilinin önemi büyüktür.

Şekil 413. İmajın zemin grafiğinin ekrana alınması, ekran görüntüsü.

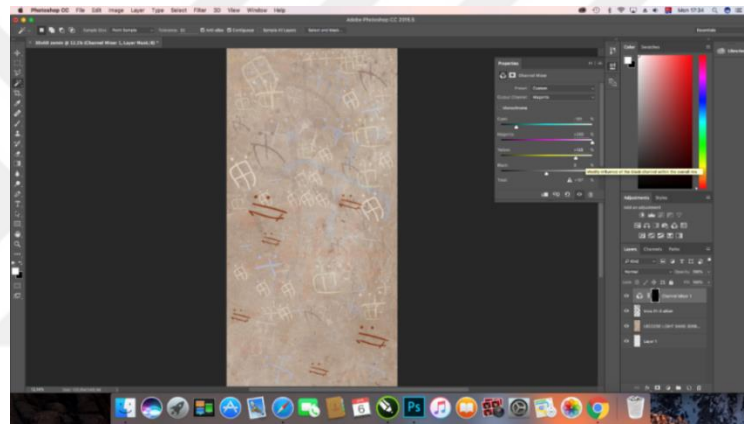
Bu aşamada programda kullanılacak olan zemin imajı eklenmelidir. Örnek çalışmada Çanakkale Seramik Fabrikalarının üretim hattında bulunan bir zemin grafiği seçilmiştir.

Şekil 414. Zemin grafiği rasterleştirilmesi, ekran görüntüsü.

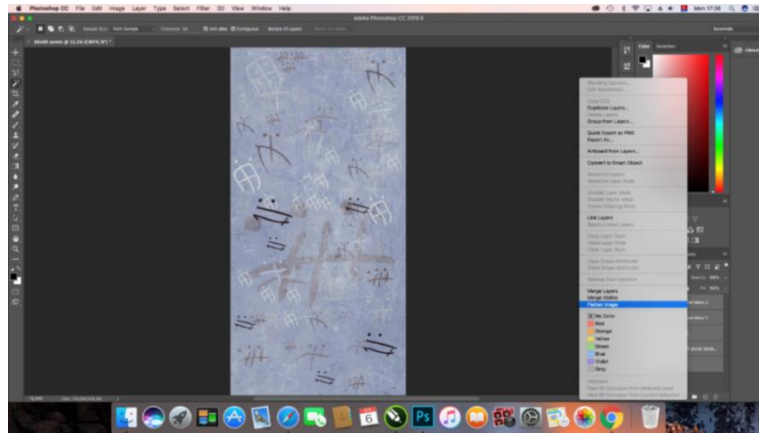
Tasarımda bir renk aralığı oluşturmak ve bu renk aralığındaki lekelerin daha baskın veya daha soft bir görünmesini sağlamak için, ekranın sol kısmında bulunan seçme araçlarının yardımıyla renk aralığı seçilebilmektedir. Belirlenen renk aralığı üzerine sağ tıklanarak “benzer” özelliği ile aralıklar genişletilebilmektedir.

Seçilen aralık üzerinde oynamalar yapabilmek için ekranın sağ alt tarafında bulunan “create new fill” aracına tıklanarak açılan penceredeki “channel mixer” aracı seçilmelidir.

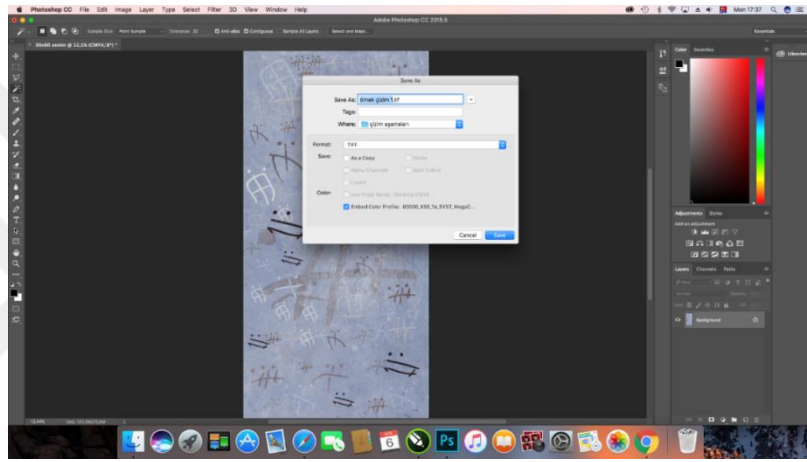
Şekil 417. Terracota figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).

Bu araç seçilen lekenin renk değerlerini göstermektedir. Bu değerler birbirine taşınarak değiştirilebilmektedir. İstenilen renk bulunduğunda araç kapatılabilir. Örnekteki görselde daha anlaşılır olabilmesi için renk, koyu kırmızı bir kahve tonuna dönüştürülmüştür.

Şekil 418. Terracota figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).

Tasarım aşamasının tamamlanmasının ardından, çalışmayı baskıya göndermek için farklı bir formatta kaydetmek gerekmektedir. Bu aşamada program üzerindeki tüm layerlar seçilmekte ve seçilen layerlar üzerine sağ tıklanmaktadır. Sağ tık ile açılan ekrandan “Flatten image” yapılmaktadır. Bu çalışmanın renklerinin ve artistik uygulamalarının değişime uğramadan tek bir layer haline getirilmesini sağlamaktadır.

Şekil 419. Terracota figür, Batı kutsal alanı, (Rose, 2013: 47).

Sonraki aşamada farklı kaydet tuşuna tıklanarak imaj özellikleri belirtilmelidir. Açılan pencerede çalışmanın adı, hangi klasöre kaydedileceği, hangi formatta kaydedileceği ve profil bilgileri yer almalıdır. Yeniden kaydet tuşuna tıklanmalıdır.

SONUÇ

İlk dönemlerde yer ve duvar karoları olarak ikiye ayrılan ve sadece belirli alanlarda kullanılan seramik karolar, son yıllarda, gelişen bilim ve teknoloji ile temel kullanım alanlarının dışına çıkarak, banyo, tuvalet ve mutfakların yanı sıra dış cephe kaplamaları, fonksiyonel mobilya uygulamaları gibi birçok farklı alanda kullanılmaya başlamıştır.

Değişik fonksiyonlara sahip yüzeyleri olan karolar üretilir hale gelmiştir. Karo yüzeylerine aşınma direnci, kaymazlık, sıvının yüzeye tutunmasını önleyen hidrofobik ile kiri uzaklaştırmada ve hızlı kurumada önemli rol oynayan hidrofilik özellikler eklenebilir olmuştur. Antibakteriyel, güneş ışığı ile üzerindeki kirleri parçalayarak karolara kendi kendini temizleme özelliği sağlayan fotokatalitik ve sıcaklık hissi sağlayan termal iletkenlik özellikleri bulunan karo yüzeyleri ile önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Bazı firmalarda kalıpsız presler kullanılmaya başlanmış ve bu sistemler istenilen uzunlukta karo üretimine imkân tanımıştır. Günümüzde 1x1 cm ebadındaki mozaiklerden, 100x300 cm ebadındaki karolara ve 3 mm kalınlıktan 20 mm kalınlığa kadar farklı ebat ve kalınlıklarda karolar üretilebilmektedir. Bu sayede ürünlere esneklik kazandırılabilen ve kavisli yüzeyler elde edilebilmektedir. Karo ağırlıklarının önemli miktarda düşürülebilmesi, uygulanacağı yere binen yükü son derece azalttığından farklı ürünlerin (masa, dolap, kapı vb.) kaplamalarında da kullanım imkânı sağlamaktadır.

Günümüzde seramik karo baskı teknolojilerinde geline son nokta dijital baskı sistemleridir. Bu baskı tekniğinde tasarımlar dijital ortamda, PC/MAC bilgisayarlar ile pixel tabanlı programlarda yapılmaktadır. Bu yöntem sayesinde baskı işlemleri son derece hızlanmış, iş gücü azalmış, desen kalitesi ve renk seçenekleri artmıştır.

Pişirim teknolojilerinde de sınırlı enerji kaynaklarını minimum seviyede kullanan prosesler ön planda tutulmaya başlanmıştır. Kömür ve petrol ile çalışan tünel fırınlar ve kamara tipi fırınlardan, doğalgaz ve elektrik ile çalışan, hızlı pişirim fırınlarına büyük aşamalar kaydedilmiştir.

Son 20 yıl içerisinde teknolojideki hızlı gelişmelere paralel olarak, seramik karolarda hem üretim süreçleri hem de fonksiyonel özellikler bakımında çok hızlı bir gelişme yaşanmıştır.

Türkiye'deki birçok büyük seramik fabrikası da teknolojide yaşanan bu gelişmeleri yakından takip etmekte ve üretim süreçlerine katmaktadır. Ancak ülkemiz yeni tasarımlar konusunda aynı başarıyı yakalamakta zorluk çekmekte; karo tasarımları, ağırlıklı olarak yurtdışındaki tasarım ofislerinden temin edilmekte ya da yurtdışında uygulamaya koyulmuş ürünlerin benzerleri taklit edilmektedir.

Seramik karoların tasarım ve üretim süreçlerinin anlatıldığı, aynı zamanda Troia Antik Kentine ait seramiklerin üslup özelliklerinden esinlenerek tasarlanmış seramik karolardan örneklerin sunulduğu bu çalışma ile, yurt dışı kaynaklı tasarımların yerine, kendi kültüründen ve tarihinden beslenen, Türk tasarımcılar yetiştirilmesine katkı sağlamak hedeflenmiştir. Çünkü estetik değeri yüksek, çok yönlü düzenlemelere fırsat tanıyan, özgün karoları tasarlayacak tasarımcıların yetiştirilmesinde akademisyenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Yetiştirecekleri öğrencilerin, bilgi birikiminin güncel, doğru ve kullanılabilir olmasına dikkat etmeli; malzeme, üretim ve tasarım süreçleri hakkında hem pratik hem de teorik bilgileri özümsemeleri konusunda öğrencilere yol göstermelidirler.

Bir tasarımcının, uygulama yöntemlerinin yanı sıra, görsel algılamanın doğası, görsel yanılsamanın rolü, tasarımın öge ve ilkeleri hakkında bilgi sahibi olması ve onları amaçları doğrultusunda organize edebilmesi gerekmektedir.

Karo ebatlarının belirlenmesinde, kullanılacakları mekanlar göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin, çizgisel ve noktasal küçük dekorların yer aldığı karolar, geniş alanlarda algılama sıkıntısı yaratacağından uygun olmayacaktır. Bu tür tasarımlar, küçük boyutlu karolar üzerine basılmalıdır. Küçük karo ebatları geniş alanlarda bölünmüşlük hissi yaratacağından; küçük ve dar mekanlarda kullanılması tercih edilmelidir. Ebat, döşeme işçiliği açısından da işi kolaylaştırıcı veya zorlaştırıcı olacağından, küçük alanlarda büyük karo kullanımının zorluk ve zayıata sebep olacağı unutulmamalıdır.

Tasarım esnasında önceden belirlenmiş küçülme oranları mutlaka dikkate alınmalıdır. Pişirim öncesi yapılacak baskılarda ebatlar karonun ham boyuta göre, pişirim sonrası yapılacak dekor baskılarda ise nihai boyutlara göre ayarlanmalıdır.

Seramik karonun tasarım aşamasında dikkat edilmesi gereken çok etken bulunduğundan, tasarımcının üretim aşamasında görev alan bir tekniker ile iş birliğinde olması istenilen sonuçlara ulaşmada katkı sağlayacak ve olası aksaklıkların önüne geçecektir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ASLAN, R. (2018). Troy city of mythology and archaelogy. İstanbul: İÇDAŞ A.Ş. yayınları.

AŞKIN, Mustafa (199?). Troya Efsanesi, Tarihi Gerçekler ve Yeni Gelişimler. İstanbul: Keskin Color Kartpostalılık Ltd.Şti.

BLEGEN, C.W., J.L. CASKEY, M. RAWSON. (1953). Troy III. The Sixth Settlement. Princeton: Princeton University Press.

BLEGEN, Carl W., (1995). Troy And The Trojans, Newyork: Barnes & Noble books.

BRANDAU, B., SCHİCKERT, H., JABLONKA, P. (2015). Resimlerle Troya. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

COOK, R. (1965). Dorothy Burr Thompson: Troy, the Terracotta Figurines of the Hellenistic Period, Princeton: University Press (London: Oxford University Press), 1963.

DUCHENE, Herve (2002). Troia hazineleri veya Schliemann'ın düşü, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

ESİN, Ufuk (1991). Heinrich Schliemann Kazı Raporları ve Mektuplarından Seçme Parçalarla Troya. İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.

KORFMANN, Manfred Osman (2008). Troia/Wilusa Überblick Und Offizielle Rundgang. Çankkale-Tübingen Troia Vakfı. İstanbul: Graphis Matbaa.

ÖZKAN İ., (Çev.), Uygulamalı Seramik Teknolojisi, SACMİ Cilt 1, (ed. Rasih Ener Oyman), İstanbul, 2002.

SCHLIEMANN, H., DUFIELD, A. James., CALVERT, F., BURNOUF, E., POSTOLAKAS, A., ASCHERSON, P., BRUGSCH, H., MAHAFFY, J. P. (John Pentland)., SAYCE, A. H. (Archibald Henry)., MÜLLER, F. MAX (Friedrich Max)., VİRCHOW, R. (1880). Ilios; the city and country of the Trojans: The results of researches and discoveries on the site of Troy and throughout the Troad in the years 1871-72-73-78-79, including an autobiography of the author. New York: Harper & Bros.

SCHLIEMANN, H., SAYCE, A. H. (Archibald Henry). (1884). Troja: results of the latest researches and discoveries on the site of Homer's Troy and in the heroic tumuli and other sites, made in the year 1882: and a narrative of a journey in the Troad in 1881. London: John Murray.

SCHLIEMANN, H., SMITH, P. (1968). Troy and its remains: a narrative of researches and discoveries made on the site of Ilium, and in the Trojan Plain. New York: B. Blom.

SCHLIEMANN, Henry (1875). Troy And Its Remains; A Narrative Of Researches And Discoveries, Made On The Site Of Ilium, And In The Trojan Plan, London.

TOSUN, Ahmet (199?). Troia Efsanelerle Örölmüş Antik Şehir. İstanbul: Aytur Ltd.Şti.

Makaleler

ASLAN, Carolyn C., KEALHOFER, L., GRAVE. P., 2014. ‘The Early Iron Age at Troy Reconsidered’, Oxford Journal of Archaeology 33(3), 275–312.

ASLAN, Rüstem (2012). “Troas Bölgesi’nde Göçler, Diller ve Kùltürler”, Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı, Yıl: 10, Güz 2012, Sayı: 13, ss. 17-30

AYDIN, T, KUNDURACI, N . (2017). Kir tutmayan seramik duvar karoları. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 6 (1), 232-237. DOI: 10.28948/ngumuh.298167

De CARLO, A.; MONTANİ, M. (2003). The digital revolution in tile decoration, Ceramic World Review, 51,78-84.

HUTCHINGS, Ian (2010): Ink-Jet Printing For the Decoration of Ceramic Tiles: Technology and Opportunities. Qualicer 2010, İspanya.

KOÇAK ÖZESKİCİ, Ş., AVCIOĞLU, C., NÜKTE, M. (2019). Inkjet Dijital Baskı Teknolojisi ile Deneysel Seramik Karo Tasarımı ve Uygulaması. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (2019), 67-80.

KÖRPE, R., (2015). 2014 Troia Kazı Çalışmaları. 37. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu (ss.1). Erzurum, Türkiye

KÖRPE, Reyhan (2005). “Doğu Troas Araştırmaları”, Kubaba Arkeoloji- Sanat Tarihi- Tarih Dergisi, Yıl 3, Sayı 5, Ekim-Kasım 2005, ss. 23-31.

MCMULLEN FİSHER, S. 1996. “Troia "G2/3 Ware" Revisited,” Studia Troica 6: 119-131.

OTERO Y., SCHACHTER M., MİNGARRO C., LUCİO I. (2014). Generation and Diffusion of Innovations in a District Innovation System: The Case of Ink-Jet Printing, Journal of Technology Management & Innovation, Volume 9, Issue 2, 56-76.

ROSE, C. (2013). Troy during the Archaic Period. In The Archaeology of Greek and Roman Troy (pp. 44-71). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9781139028080.004

SAZCI, G., (2015). Maydos Kilisetepe Höyüğü Kazısı 2014 Sezonu Çalışmaları. 37. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu (ss.540). Erzurum, Türkiye

SHASHIDHAR, N. REED, J.S. 1990. Recycling Fired Porcelain, Ceramic Bulletin, 69(5), pp: 834-840

WENINGER, Bernhard, P., (2010). Pottery Seriation Dating at Troy in the Middle and Late Bronze Age, Based on the Cincinnati Classification System, Studia Troica 18, 135-162.

Kitap İçi Bölüm

BASEDOWN, M., (2001). “Beşikte penson tunç çağı mezarlığı, tarihi ve doğal çevre”, Troia Düş ve Gerçek, Çev. Dr. Selma Bulgurlu Gün, Homer Kitapevi, İstanbul.

BECKS, R., Thum, D., (2001). “Şehrin Demir Çağı Başlarında Yıkılması, Arkeolojik Açısından Sonun İrdelenmesi, Troia Düş ve Gerçek, Çev. Dr. Selma Bulgurlu Gün, Homer Kitapevi, İstanbul.

BLUM, Stephan W.E. (2016). “The Final Stages of the Early Bronze Age at Troy: Cultural Development, Chronology and Interregional Contacts”, Early Bronze Age Troy (ed. Ernst Pernicka, Sinan Ünlüsöy, Stephan W. E. Blum), Dr. Rudolf Habelt GmbH, Bonn.

DOĞRAYAN, Diane Thumm (2016). “Storage Strategies in Early Bronze Age Troy”, Early Bronze Age Troy (ed. Ernst Pernicka, Sinan Ünlüsöy, Stephan W. E. Blum), Dr. Rudolf Habelt GmbH, Bonn.)

KNACKE-LOY, O., SATIR, M., PERNICKA, E., (1995), Zur Herkunftsbestimmung der bronzzeitlichen Keramik von Troia: chemische und isotope geochemische (Nd, Sr, Pb) Untersuchungen. (Truva'nın Tunç Çağı çanak çömleği üzerine: kimyasal ve izotop (Nd, Sr, Pb) incelemeleri) Studia Troica 5, sayfa 145-175.

SAZCI, Devrim Çalış (2002). “Denizsel Troia Kültürü”, Troya Efsane ile Gerçek Arası Bir Kente Yolculuk (ed. Ekrem Işın), Yapı Kredi Bankası Yayınları.

STARKE F., Mliattan Önce İkinci Bin Yılın Güç Dengesi İçinde Troia. Wilusa Ülkesinin Tarihi. Troia. Troia Projesi (Edit), Düş ve Gerçek, İstanbul 2001, s. 34-45.

THATER, Mariana (2016). “White Painted Pottery in Early Broze Age Troy”, Early Bronze Age Troy (ed. Ernst Pernicka, Sinan Ünlüsöy, Stephan W. E. Blum), Dr. Rudolf Habelt Gmb, H, Bonn.

WİJNGAARDEN, Gert Jan Van (2013). “Tarih Öncesinde Troya Arkeolojisi”, Troya kent Homeros Türkiye (ed. Ömer Faruk Şerifoğlu, Günay Uslu, Jorrit Kelder), Wbooks.

Basılmamış Kaynak

ASLAN C.C., GÜNATA, G., (2014). “Troya: Protogeometrik, Geometrik ve Arkaik Dönemler” Mersin Üniversitesi Kılıkia Arkeolojisini Araştırma Merkezi (Kaam) Yayınları-XXII, Mersin.

AYKURT, Ayşegül (2008), “Batı Anadolu’da Gri Seramiğin Kökeni ve Gelişimi”, Hacettepe Üniversitesi Arkeoloji Bölümü 10. Kuruluş Yılı Etkinliği, Batı ve Doğu Akdeniz Geç Tunç Çağı Kültürleri Üzerine Yeni Araştırmalar Sempozyumu, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, 2008.

AYVAZOĞLU C.F., (2014), “Batı Anadoluda Buckelkeramik’in Yayılımı Ve Önemi”, T.C. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Dönem Seminer Ödevi, Ankara.

ERSÖZ A.A., 2020, Demir Çağında Anadolu- I Vize Ödevi, “Yumrulu (Buckel) Seramik”, T.C. Pamukkale üniversitesi arkeoloji bölümü denizli- [Mommsen et al. 2001:204]

([http://www.tayproject.org/TAYages.fm\\$Retrieve?CagNo=8869&html=ages_detail_t.html&layout=web](http://www.tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=8869&html=ages_detail_t.html&layout=web))

KAFADAR, Ayşegül (2012). “Seramik Kaplama Sanayinde Desen Teknolojileri ve Uygulamaları”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

KORFMANN, M., (1998). "1997 Yılı Troia Kazı Sonuçları". 20. Kazı Sonuçları Toplantısı. Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, (ss.360). Tarsus.

KORFMANN, M., (2004). "2002 Yılı Troia Kazı Sonuçları". 25. Kazı Sonuçları Toplantısı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Döşim Basımevi, (ss.79). Ankara.

KÖRPE, R., (2015). “2014 Troia Kazı Çalışmaları”, 37. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu (ss.1). Erzurum.

MEZQUITA, A., BOIX, J., MONFORT, E., MALLOL, G., (2006), Energy saving in ceramic tile kilns: Cooling gas heat recovery, Instituto de Tecnología Cerámica (ITC), Asociación de Investigación de las Industrias Cerámicas (AICE), Universitat Jaume I, Castellón, Spain.

SEVİNÇ, M., ÖKSÜZ, C., (2014). Seramik Karo Uygulama Teknikleri. Dr. (h.c) İbrahim Bodur Kaleseramik Eğitim, Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı Yayın No:4. İstanbul.

SEVİNÇ, N., GÖZEN SEVİNÇ, M. (1992). Troia. İstanbul: A Turizm Yayınları.

İnternet Kaynakları

(<https://britishmuseum.withgoogle.com/object/two-handed-black-burnished-cup>)(13.08.2019)

(<https://www.canakkale.bel.tr/file/288/EabvHArI1MJdDIlrRUVXT20fJKkNyclE.pdf>) (02.02.2020)

(<https://www.landeshmuseum-mecklenburg.de/exponate/Heinrich-Schliemann-Museum-Ankerkshagen/schnuroesenkrug/index.html>)

Alba Jódar Millán (2018). Radical innovation of ceramic tile industry. The inkjet case., Degree In Business Administration AE 1049- Project Final Work, Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques, 28, <https://core.ac.uk/download/pdf/159377204.pdf> (15 Eylül 2020)

Fiore H. (2020). Gauged Porcelain Tile Panels/Slabs Trends, TILE Dergisi. (<https://www.tile-magazine.com/articles/90134-gauged-porcelain-tile-panelsslabs-trends>), (13 Şubat 2020)

Jose Albors G., Guillermo Peris, Pedro Latorre (2004). Technological tendencies in the ceramic decoration line. The demand for new technologies in the face of a changing market. “Qualicer 2014” proceedings, Castello’n, Spain, 499-521 <https://www.qualicer.org/recopilatorio/ponencias/pdfs/0423151e.pdf> (15 Eylül 2020)

Vicente Sanz SOLANA (2014). Inkjet Printing Technology For Ceramic Tile Decoration, Instituto de Tecnología Cerámica “Qualicer 2014” proceedings, Castello’n, Spain, 1-15 (<https://www.qualicer.org/recopilatorio/ponencias/pdfs/CONF%20SANZ%20ING.pdf>) (15 Eylül 2020)

(https://classics.uc.edu/troy/grbpottery/html/img_D09.1802-1.jpg.html) (14.03.2020)

(<https://flic.kr/p/idB9oZ>) (15.03.2018)

(<https://flic.kr/p/KLjGG3>) (15.03.2018)

(<https://flic.kr/p/WR7hsW>) (15.03.2018)

(<https://www.flickr.com/photos>) (15.03.2018)

(<https://hiveminer.com>) (12.11.2018)

(<http://www.salimbeti.com/micenei/images/troy11.jpg>) (01.02.2019)

(<https://www.gettyimages.ca>) (15.02.2019)

(<http://cerhas.uc.edu/troy/images/album/?C=M;O=A>) (01.03.2019)

(http://cerhas.uc.edu/troy/troy_ix.html#) (01.03.2019)

(<http://pirushki.com/MenBirds/TroyIstanbul.jpg>) (21.04.2019)

(<https://flic.kr/p/bBCgd5>) (12.05.2019)

(<https://www.britishmuseum.org>) (13.08.2019)

(<http://turkleronline.net/diger/troya/resimler>) (01.01.2020)

(<https://commons.wikimedia.org>) (01.01.2020)

(<http://www.pma.pl/Troja/podps-podgrz.htm>) (01.02.2020)

(<https://www.livius.org/articles/place/troy/>) (19.04.2020)

(<https://www.landmuseum-mecklenburg.de>) (18.05.2020)

(<https://www.pinterest.ru/pin/533535887086863222>) (21.06.2020)

(<http://www.smb-digital.de>) (01.02.2021)

(<https://www.sacmi.com/en-US/ceramics>) (01.02.2021)

(<https://sanat.ykykultur.com.tr/sergiler/troya>) (01.03.2019)

(<https://www.livius.org/articles/place/troy/>) (10.04.2021)

(<https://www.flickr.com/photos/30671454@N05/20726750675/>) (12.05.2019)

(<https://www.flickr.com/photos/24729615@N00/6985170926/in/photostream/>)(12.05.2019)

(<https://i.pinimg.com/564x/84/1a/d4/841ad4f584e01f536067e80f014fcdd1.jpg>) (12.05.2019)

(<https://i.pinimg.com/originals/54/b6/67/54b667481647a53a0b2886e8a87b298b.jpg>) (12.05.2019)

(https://hiveminer.com/flickr_hvmnd.cgi?method=GET&sort=Interestingness&photo_type=250&photo_number=50&textinput=museum,schliemann&origininput=museum,schliemann&noform=t&tag_mode=all&page=2&sorting=Interestingness&search_domain=Tags&search_type=Tags) (12.05.2019)

(<https://www.apollo-magazine.com/art-diary/flesh-meat/>)(12.05.2019)

(https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTqRQnadtzXcNWZXO3H6SB_AvWkdWqZNC4CXXmk9cRBtzvswHhE-A&s) (12.05.2019)

(<https://www.ligabuemagazine.it/adm/files/crop/830946pIkWaDnLlIsognodiSchliemann-2.jpg>) (12.05.2019)

<https://www.thetimes.co.uk/imageserver/image/methode%2Ftimes%2Fprod%2Fweb%2Fbin%2F5efaf9c2-0175-11ea-b7ec-528a34ec09db.jpg?crop=1993%2C2491%2C39%2C263>) (12.05.2019)

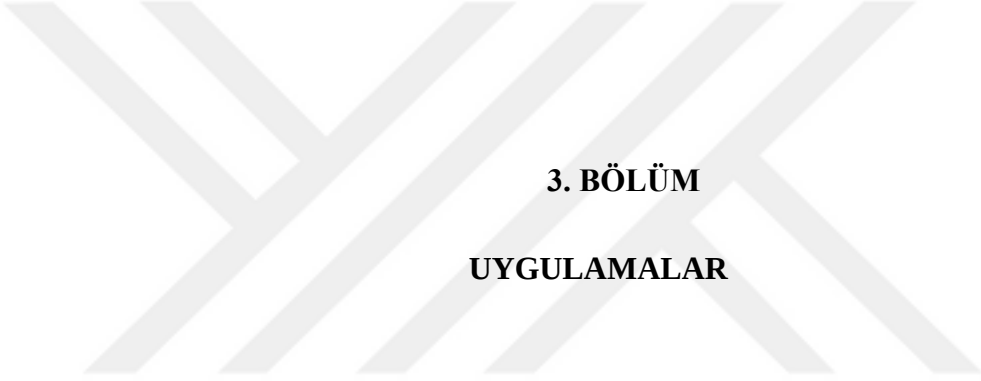
(<https://www.namuseum.gr/wp-content/uploads/2018/10/%CE%95%CE%B9%CE%BA.2-1920x1275.jpg>) (12.05.2019)

<https://www.bmimages.com/preview.asp?image=00991592001&itemw=4&itemf=0001&itemstep=1&itemx=6>

(https://static.projects.iq.harvard.edu/files/styles/os_files_xxlarge/public/whitelevy/files/troia-figure_1.jpg?m=1515958754&itok=baBW1I9H) (12.05.2019)

(<https://www.flickr.com/photos/101561334@N08/albums/72157670878908590>)
(12.05.2019)

3. BÖLÜM

UYGULAMALAR

3. BÖLÜM

UYGULAMALAR

Zamanda Troia adlı uygulama serisi on bir farklı dekora sahip karodan oluşmaktadır. Bu uygulamaların esin kaynağını araştırmalar esnasında çekilmiş fotoğraflar ve antik döneme ait izler oluşturmaktadır. Uygulamalar ile mekân, malzeme ve renk arasındaki uyum yakalayanmaya çalışılmıştır.

Şekil 420- “Zamanda Troia” Serisi, dekor ve kombin karolar. (Uygulama: Mehmet Coşar)

Her biri kendi içersinde, bölge karakteristiğine ait farklı görseller ve değerler barındıran karolar, 45x45x1,1 cm ölçülerindedir. Sektör uygulamaları dışında bir anlayışla tasarlanan korolar hem tek başlarına hem de farklı yerleştirme biçimleriyle bir arada

kullanım imkânı sağlamaktadır. Zamanda Troia isimli serinin barındırdığı dekoratif unsurlar ile, çağdaş konutlar ve ticari mekanların tasarımları için, yeni bir bakış açısı kazandırması hedeflenmektedir.

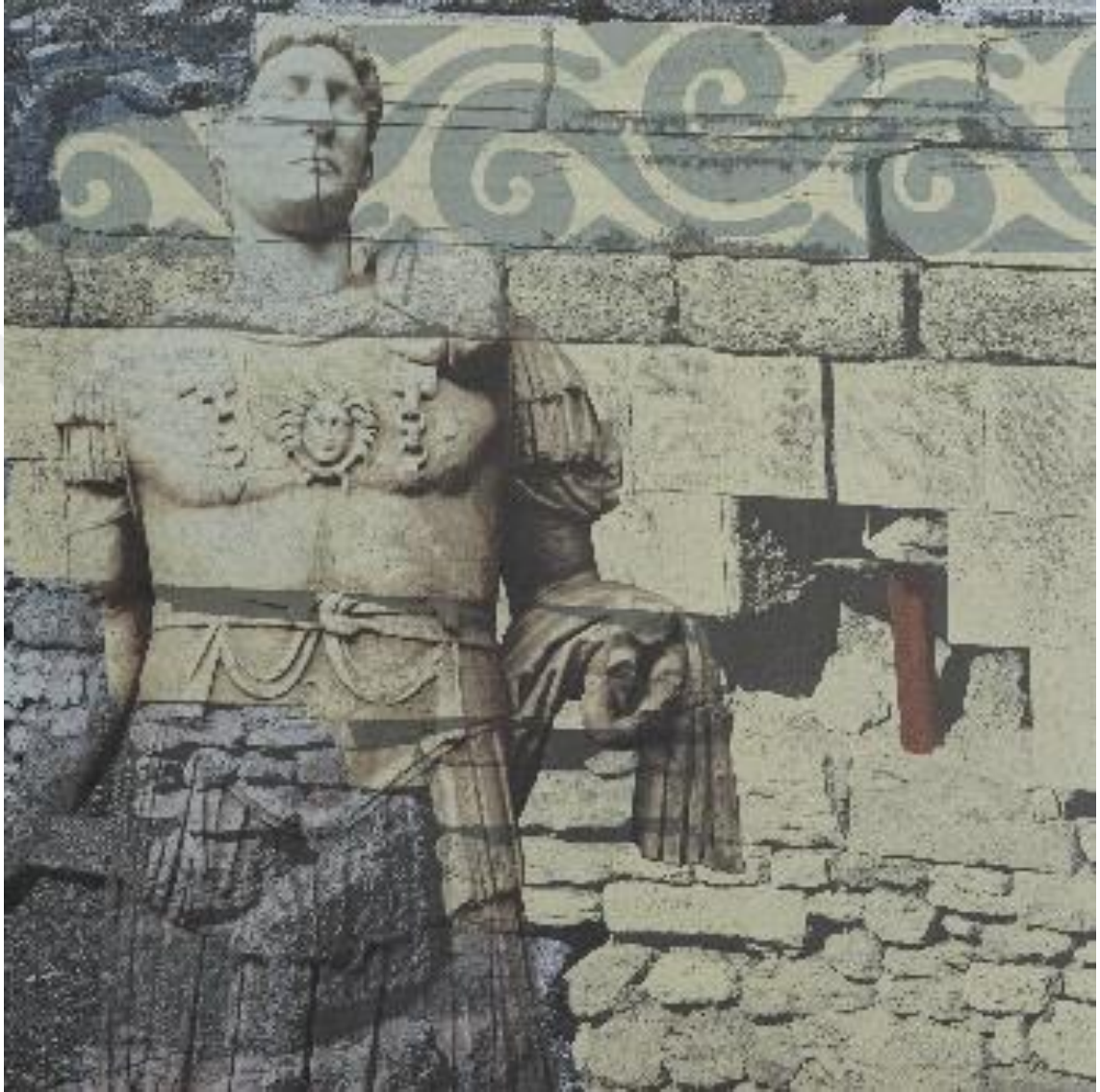
Şekil 421. Zamanda Troia serisi dekor karo, Porselen, 45x45x1,1cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

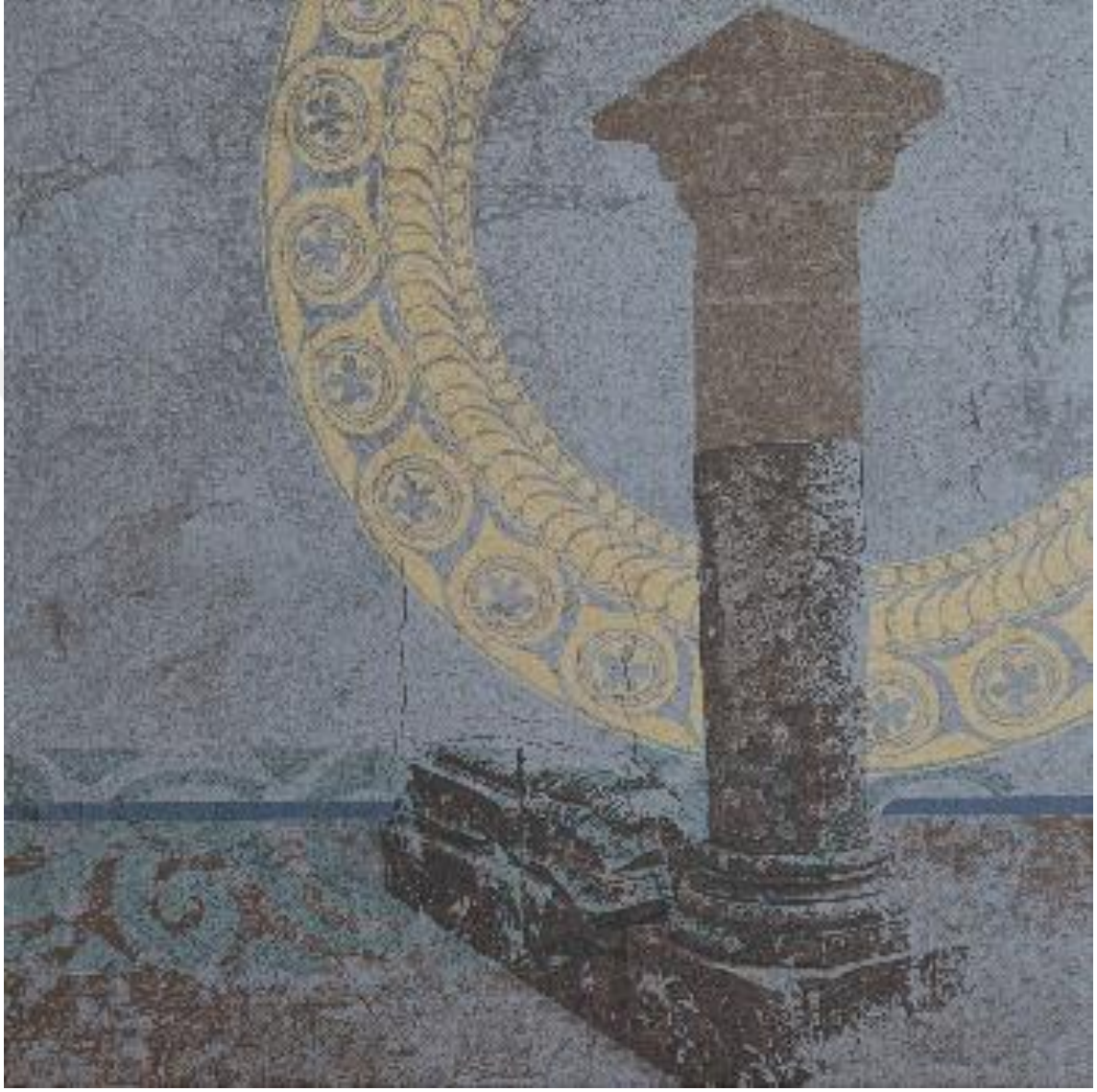
Şekil 422. Zamanda Troia serisi dekor karo, Porselen, 45x45x1,1 cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

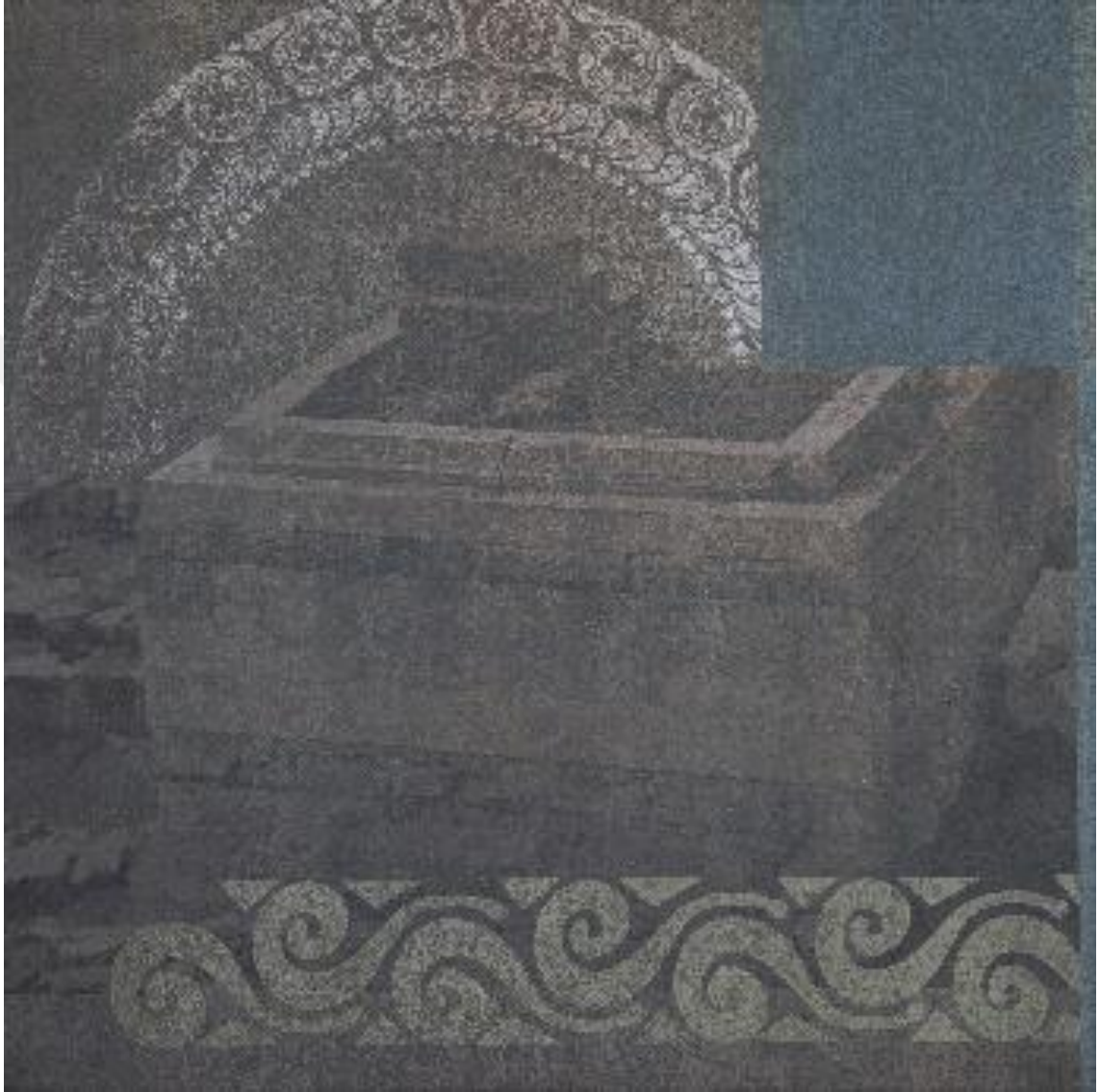
Şekil 423. Zamanda Troia serisi dekor karo, Porselen, 45x45x1,1cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 424. Zamanda Troia serisi dekor karo, Porselen, 45x45x1,1 cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 425. Zamanda Troia serisi dekor karo, Porselen, 45x45x1,1 cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

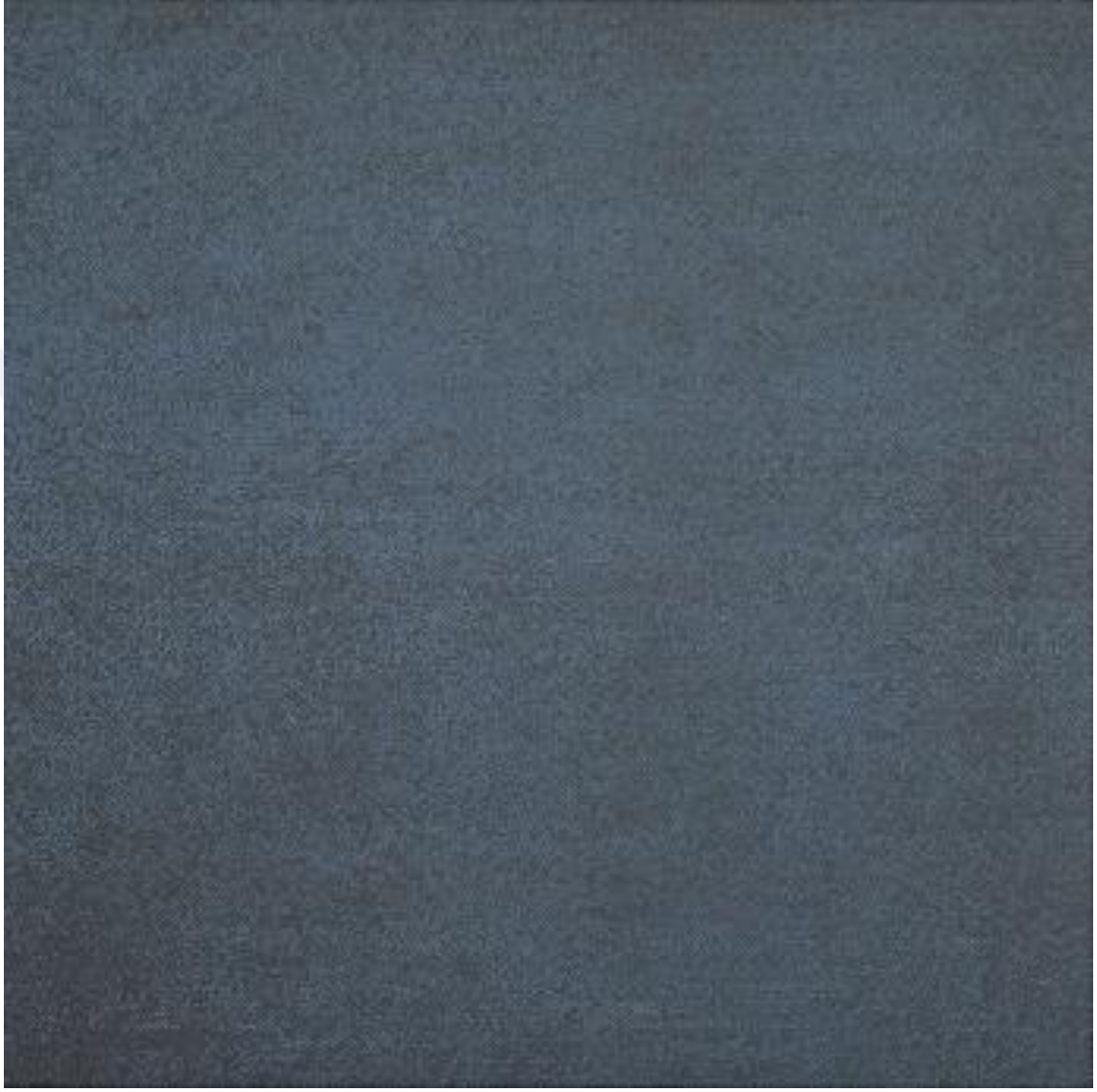
Şekil 426. Zamanda Troia serisi dekor karo, Porselen, 45x45x1,1 cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 427. Zamanda Troia serisi dekor karo, Porselen, 45x45x1,1 cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 428. Zamanda Troia serisi kombin karo, Porselen, 45x45x1,1 cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 429. Zamanda Troia serisi kombin karo, porselen, 45x45x1,1 cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

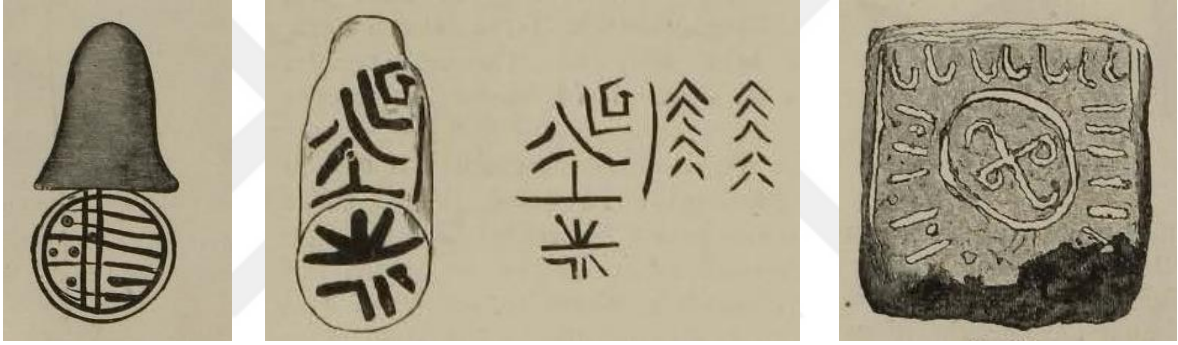

Şekil 430. Zamanda Troia serisi kombin karo, Porselen, 45x45x1,1 cm, 1185°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 431. Zamanda Troia serisi karoları ile mekan giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Döngü adlı ikinci seri beş farklı dekora sahip duvar karosundan oluşmaktadır. Bu serinin esin kaynağı Schlieman'ın da notlarında sıkça yeralan terakota mühürler ve üzerindeki kazıma dekorlarıdır. Çan Seramik Fabrikası dekor bölümünde üretimi sağlanan karolar 20x20x1,1cm ölçülerinden oluşmaktadır. Üretim bandında 30x60 cm karo üretimi yapılmakta olduğundan, tasarım bu ölçüler içeresine yerleştirilerek dijital baskıları gerçekleştirilmiş; 1120°C'de, yaklaşık bir saat pişirimi gerçekleştirilen karolar, su jeti ile belirlenen ölçülerde kesilmiştir.

Şekil 432. Mühür gravürleri, (Schliemann, vd, 1880:561).

Şekil 433. Mühür üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Döngü serisinde Troia'nın klasik taş dokusu hafif bir rölyef etkisi ile verilmektedir. Koyu renklerin baskın olarak kullanıldığı çalışmada, dekor karoların mekân içeresinde yan yana döşenerek yoğun bir leke oluşturmaları ve yer yer kullanılan kombin karolar ile farklı bir atmosfer oluşturulması hedeflenmektedir.

Farklı döşeme seçeneklerine imkân tanıyan çalışmada modern ve klasik çizgilerin bir arada kullanılması tercih edilmiştir. Döngü serisindeki karoların renk paletinde mavi ve grinin tonları yer almaktadır.

Şekil 434. “Döngü” serisi, dekor ve kombin karolar. (Uygulama: Mehmet Coşar).

Döngü serisi duvar karoları; farklı yaşam alanlarına karakter kazandırmak için oluşturulmuş, beton, taş veya mermer efektli farklı yüzey dokularına sahip yer karolarıyla da kolayca kombinlenebilme özelliğine sahiptir.

Şekil 435. Döngü serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 436. Döngü serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 437. Döngü serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 438. Döngü serisi kombin karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 439. Döngü serisi kombin karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 440. Döngü serisi karoları ile mekan giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 441. “Bia” serisi, dekor ve kombin karolar. (Uygulama: Mehmet Coşar)

Mavi tonlarının hâkim olduğu, derinlik hissi uyandıran Bia serisi, dekorunda bulunan gölgeler yoluyla taşın pürüzlülüğü varmışçasına hissettiren, fakat pamuksu mat bir yüzeyi bulunan bir seridir. Döngü serisinde olduğu gibi, Troia buluntularında üzerlerindeki farklı kazıma dekorlarıyla görmeye alışkın olduğumuz mühürlerden esinlenilmiştir. Tarihi izler barındırması istenen karoların zeminlerinde kayaç ve taş gibi arkeolojik kalıntıların ve ören yerinde yetişen bitkilerin doku fotoğraflarından faydalanılmıştır. 20x20x1,1 cm ölçülerinde basılan karolar, farklı düzenleme imkanları sunması açısından kombin ve desenli olarak tasarlanmıştır.

Şekil 442. Bia serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 443. Bia serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 444. Bia serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 445. Bia serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 446. Bia serisi kombin karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 447. Bia serisi kombin karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 448. Bia serisi karoları ile mekan giydirmе. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 449. “Apaté” serisi, dekor ve kombin karolar. (Uygulama: Mehmet Coşar)

Otantik yüzey dokuları ve büyüğü bir hikâyeyi barındıran Apaté serisi karoları; dinamik bir atmosfer oluşturabilecek, farklı çevrelerde kullanılabilecek bir seri olarak düşünülmüştür. İki kombi beş karodan oluşan seri Troia mühürlerinde ve kaplarında bazen kazıma, bazen de rölyef olarak kullanılan çizgisel desenleri barındırmaktadır. Troia döneminde farklı ısılara maruz kaldığı için yüzünde birçok farklı renk bulunan kaplardaki etkilerin karolara da yansıtılması amacıyla kullanılan kahverengimsi, sarımsı renk lekeleri, eskiye ve tarihe yönlendirme yapmaktadır. 30x60x1,1 cm karo içine kesim boşlukları bırakılarak basılmış karolar kesim işlemi sonrasında her biri 20x20x1,1 cm ölçülerinde rektifiye karolara dönüştürülmüştür. Rektifiye karolar ile karo kenarlarındaki eğimli kısım ortadan kalktığı için, döşemede bütünlük sağlanmaktadır.

Şekil 450. Apate serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 451. Apate serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 452. Apate serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

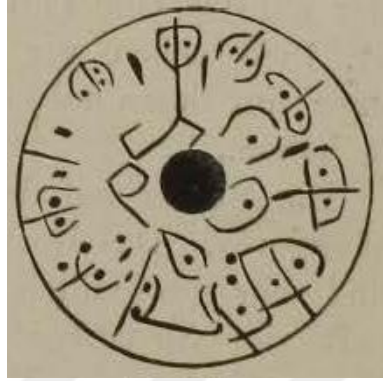
Şekil 453. Apate serisi kombin karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

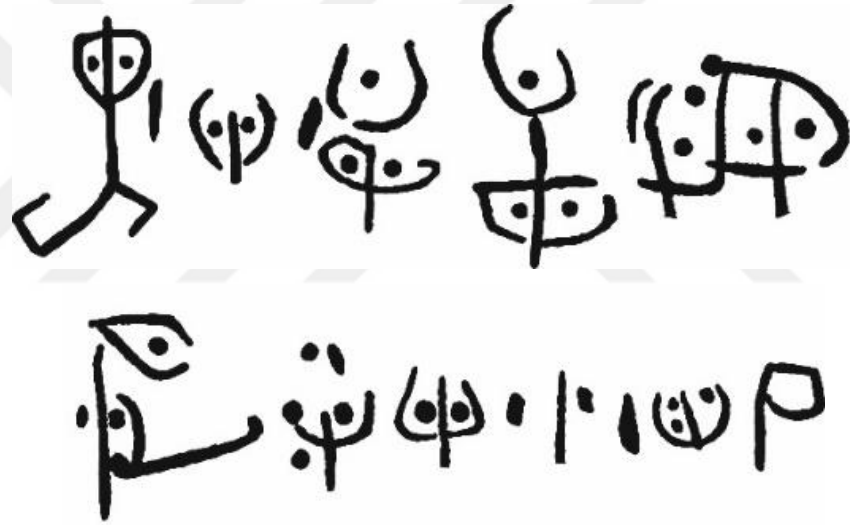
Şekil 454. Apate serisi kombin karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 455. Apate serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

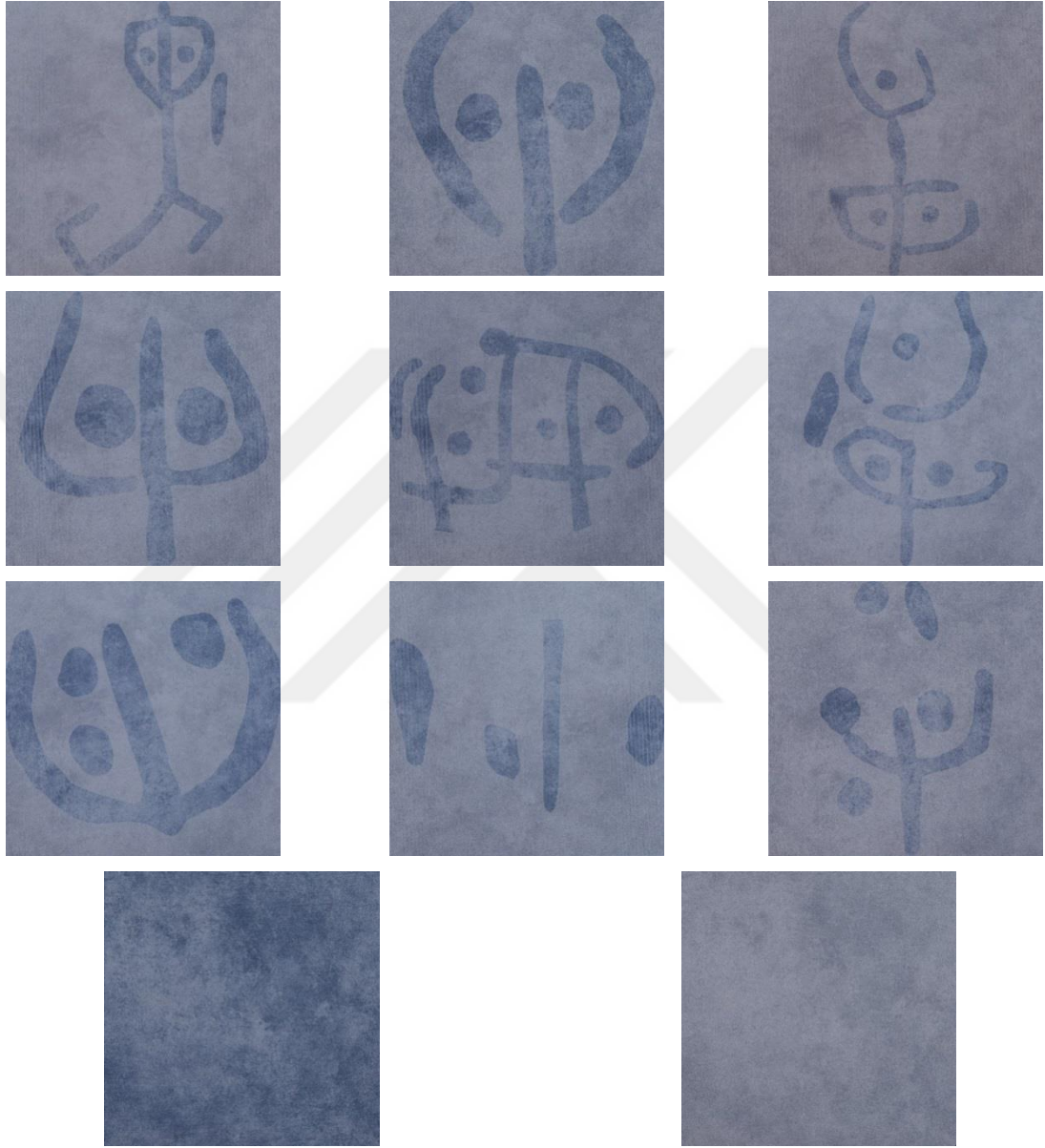

Şekil 456. Ağırşak gravürü, (Schliemann, vd, 1880:417).

Şekil 457. Ağırşak üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Tarih öncesi Troia yerleşimlerinde, özellikle de ikinci kentin enkazında çok sayıda bulunan, pişmiş topraktan yapılmış ağırşakların üzerlerindeki desenler, Aura serisinin ilham kaynağı olmuştur. Ağırşaklar üzerinde kesik çizgilerle oluşturulmuş birçok desen bulunmasına karşın, bunların arasından insan betimlemelerini andıranlar ele alınmıştır. Yer ve duvar olarak döşeme imkânı tanıyan seri 9 dekor, 2 kombin karodan oluşmaktadır. Mavi rengin tonlarıyla kullanıldığı tasarımlarda, çeşitli döşeme imkanları sağlamasına dikkat edilmiştir. Seramik malzemenin işlevsel niteliklerinin grafik tasarımının çok yönlülüğü ile birleştirildiği tasarımlarda her bir karonun boyutu 20x20 cm'dir. Derz miktarını en aza indirecek rektefiyeli kenarlarıyla yüzeyde maksimum süreklilik sağlanması istenmiştir.

Şekil 458. Aura serisi, dekor ve kombin karolar. (Uygulama: Mehmet Coşar)

Şekil 459. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 460. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 461. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 462. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 463. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 464. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 465. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 466. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 467. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 468. Aura serisi kombin karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

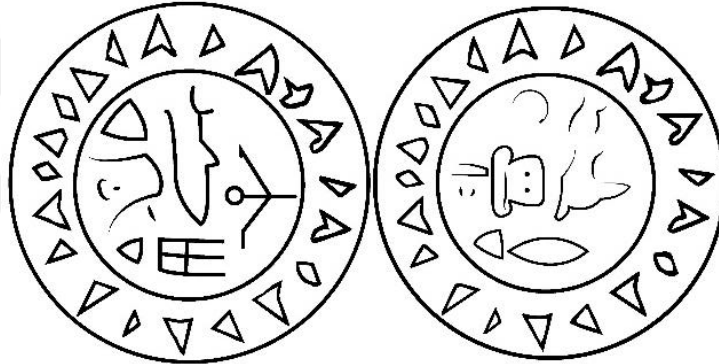
Şekil 469. Aura serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 470. Aura serisi karoları ile mekan giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

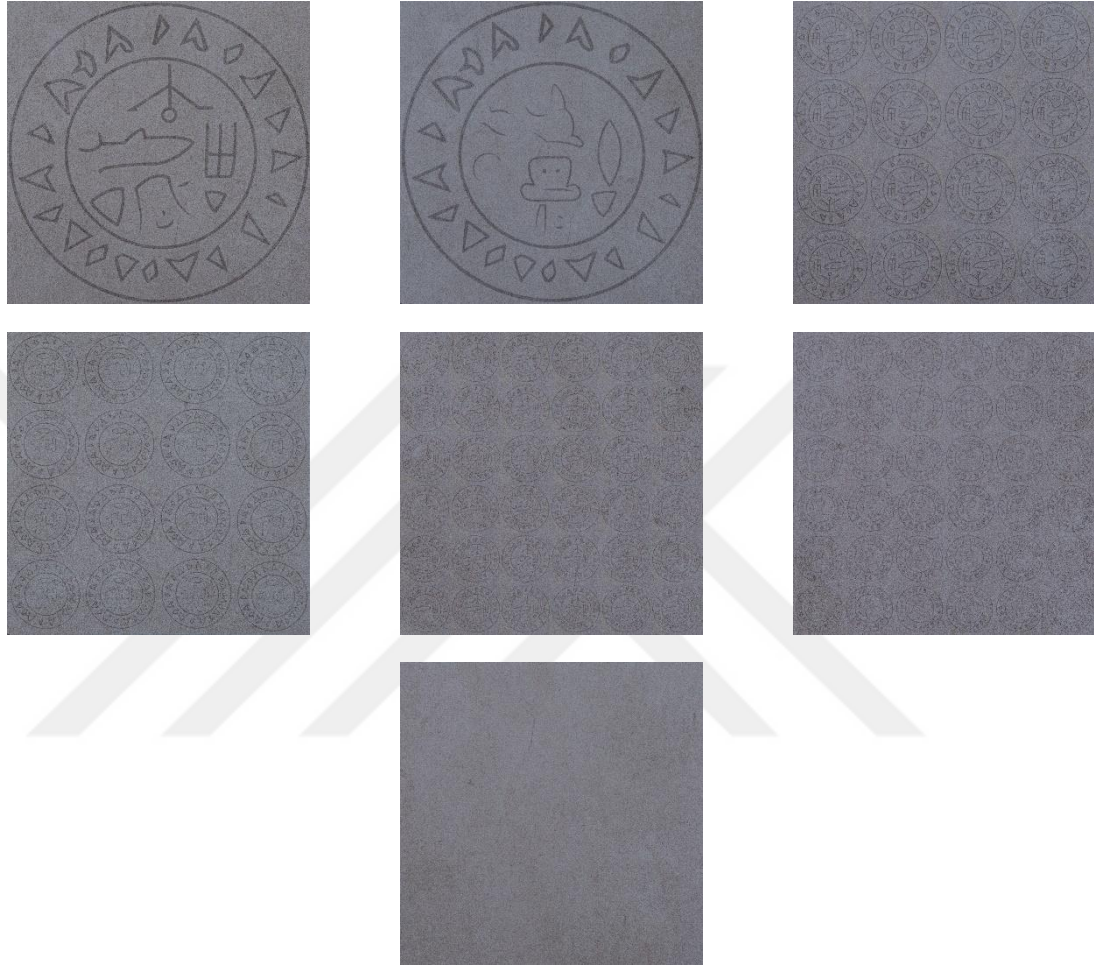
Şekil 471. Luvi mühürü ön ve arka yüzü, (<https://anatolianscripts.com/script/troya-viib-luvise-muhur/>).
(12.03.2020)

Şekil 472. Luvi mührü üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Troia'daki en önemli buluntulardan biri olan tunç mühür, 1995 yılında Troia VII tabakasında bulunmuştur. Çapı 2,3 cm'dir. Ön yüzde, Luvi dilindeki Hiyeroglif yazıtta bir katibin ismi, arka yüzde de karısının ismi yer almaktadır (Easten, Hawkins,1996:111).

Troia dönemi buluntuları arasında önemli bir buluntu olan Luvi mühür üzerindeki kazıma dekoru ile oluşturulmuş lekeler Luvi serisi için çıkış noktası olmuştur. Luvi serisinin zemin dekorunda kum imajı kullanılmıştır. Bu imaj içinden luvi mührünün her iki yüzünde bulunan farklı lekeler zemin dokularının renkleri içersinden çıkartılarak vurgulanmıştır. Farklı yoğunluklarda raporlanan karolar ile mekan içeresinde odak oluşturması amaçlanmaktadır.

Şekil 473. Luvi I serisi, dekor ve kombin karolar. (Uygulama: Mehmet Coşar)

Şekil 474. Luvi I serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

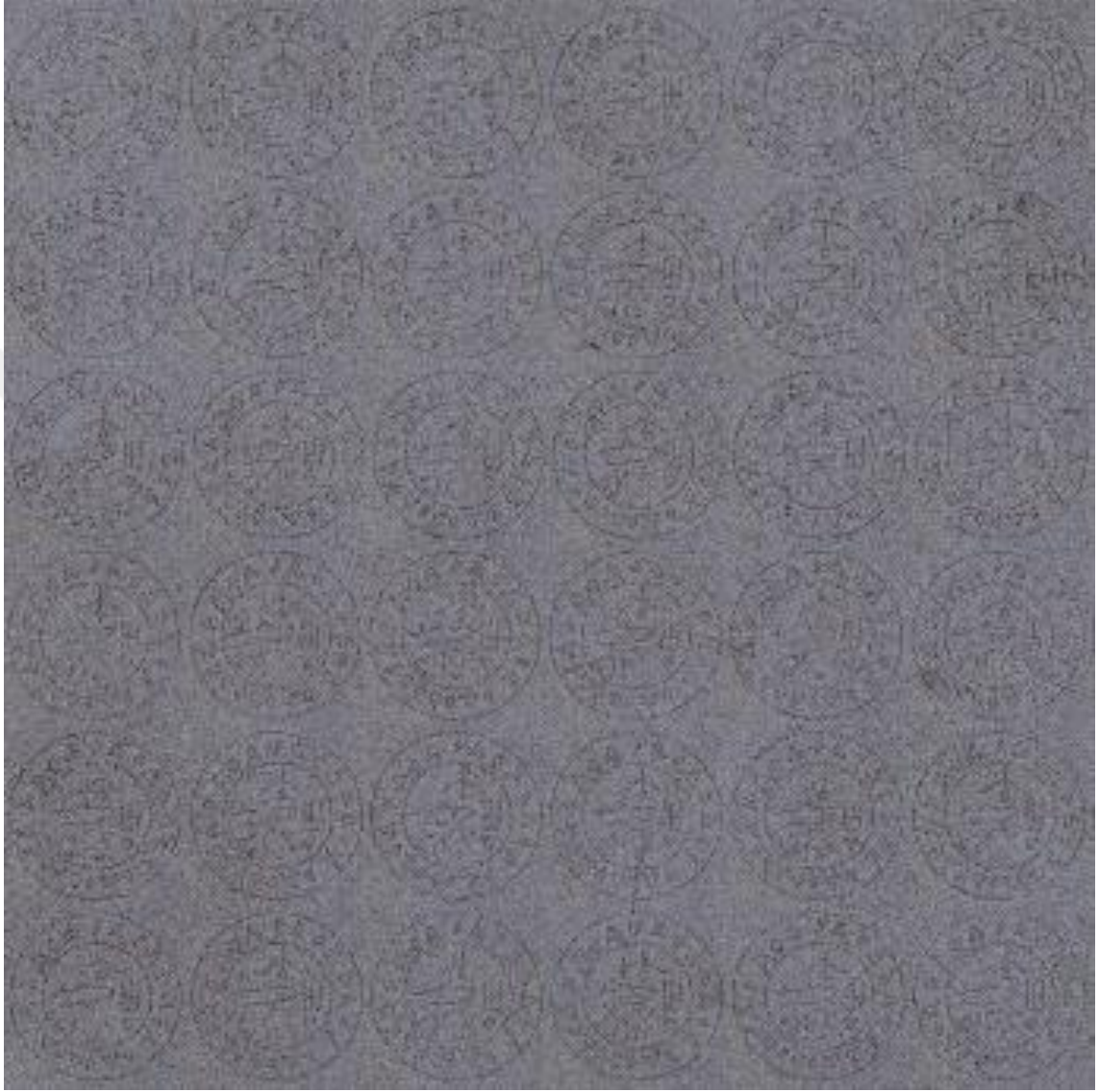
Şekil 475. Luvi I serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

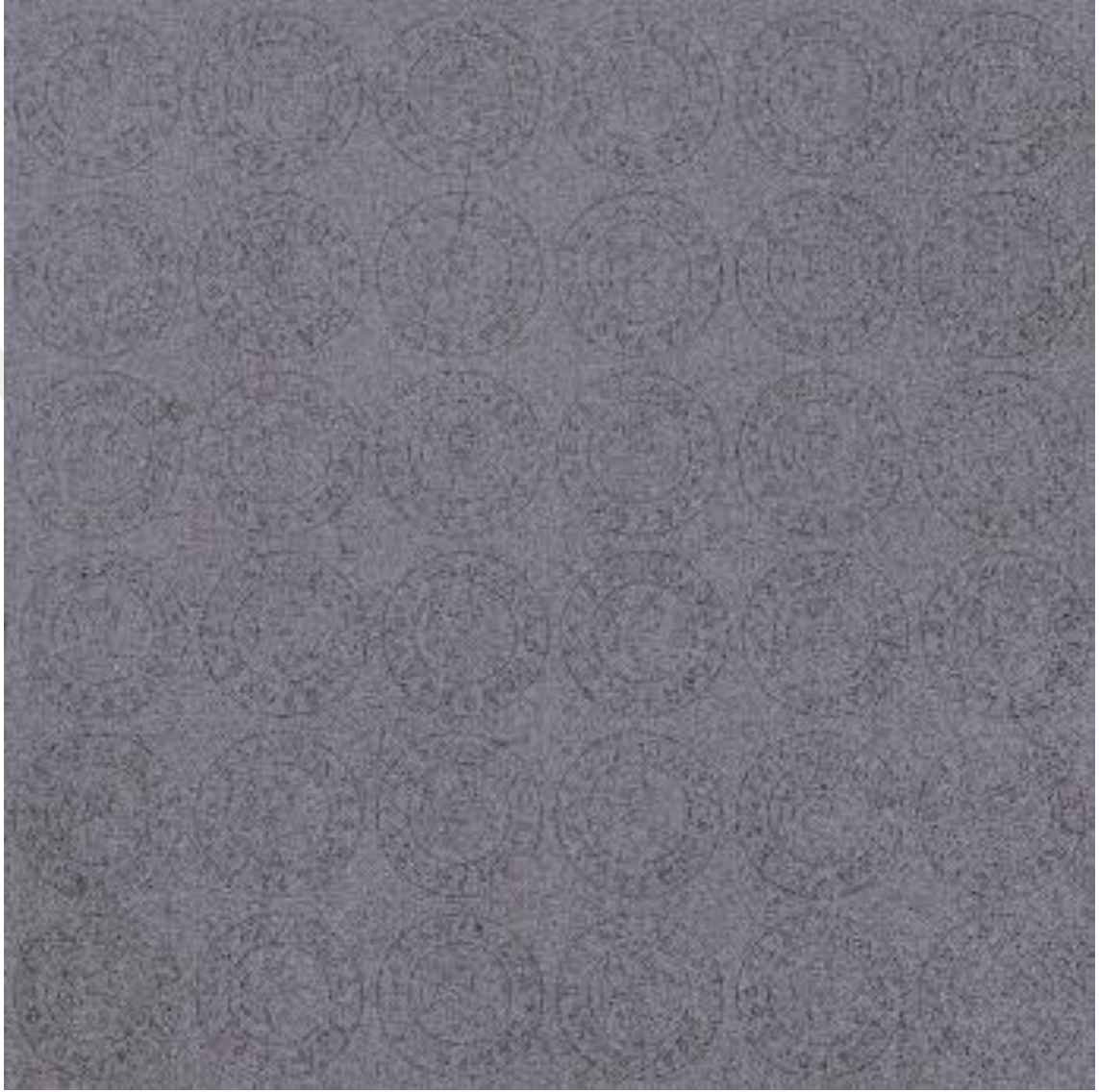
Şekil 476. Luvi I serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 477. Luvi I serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 478. Luvi I serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

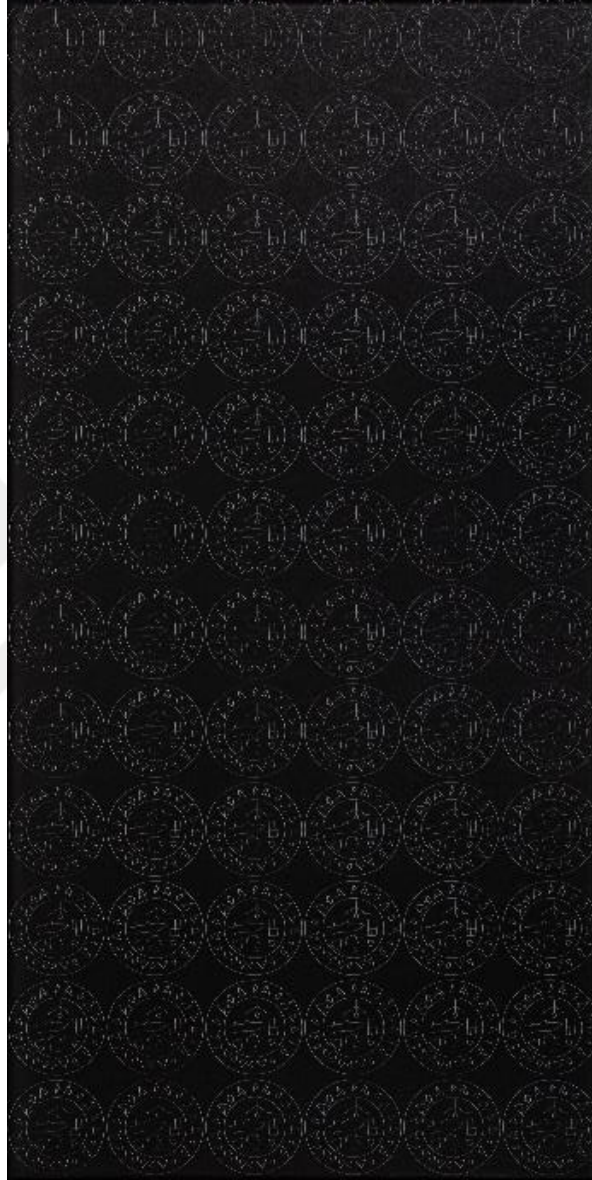
Şekil 479. Luvi I serisi dekor karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 480. Luvi I serisi kombin karo, Porselen, 20x20x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 481. Luvi I serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 482. Luvi II serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Luvi serisi karoları 20x20x0,8 cm'den oluşan yedi farklı yüzeye sahip birinci seri ve 30x60x0,8 cm ölçülerinde iki farklı yüzeye sahip ikinci seriden oluşmaktadır. İkinci seride çok ince çizgilerle ifade edilen ve birim tekrarından oluşan dekor, ışığın yüzeye farklı açılar ile çarpmasıyla lüster varmışçasına parlamaktadır.

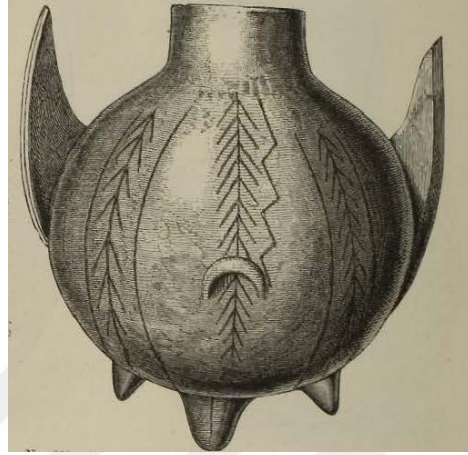
Koyu zemin üzerindeki desenin tek renk ile verilmesiyle biçimin ön plana çıkarılması hedeflenirken, çok ince çizgilerin kullanılması ile boğucu bir etki oluşması engellenmeye çalışılmıştır.

Şekil 483. Luvi II serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 484. Luvi II serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 485. Üç ayaklı Vazo. (Schliemann, vd, 1880:383).

Şekil 486. Üç ayaklı vazo gövdesinde bulunan lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Troia dönemi kaplarından şekil 484’te görülen üç ayaklı vazanın gövdesinde üç sıra halinde kullanılan başak temsili kazıma dekorları Gaia serisi dekor karosunun çıkış noktasını oluşturmaktadır. Eskimiş ve oksitlenmiş etkisi verilmeye çalışılan yüzey uygulamasında yeşil, mavi ve kırmızı kahve tonunda renkler tercih edilmiştir.

Bir dekor ve bir kombin karodan oluşan serinin her bir karosu 30x60x1,1 cm boyutlarındadır. 1120 C de pişirilmiştir. Yatay ve dikey kullanımlarıyla farklı düzenleme seçenekleri sunmaktadır.

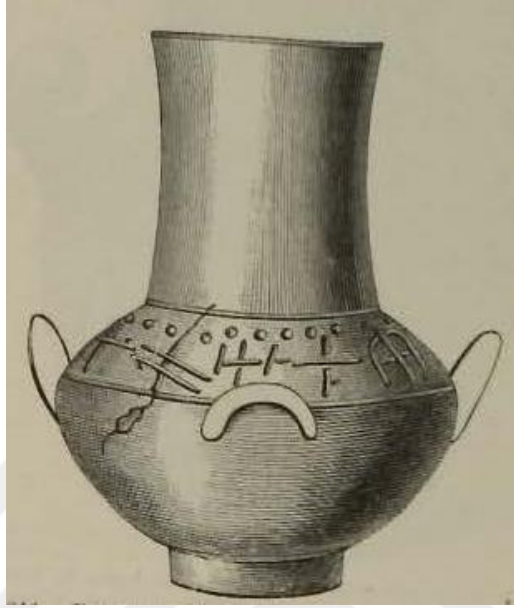
Şekil 487. Gaia serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

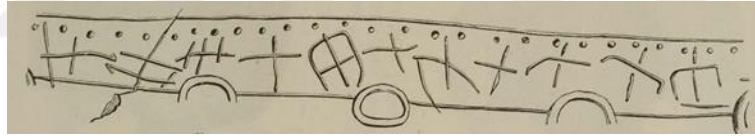
Şekil 488. Gaia serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 489. Gaia serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 490. Troia Dönemi vazo gravürü. (Schliemann, vd, 1880:527).

Şekil 491. Vazo üzerindeki lekelerin düz bir satır üzerinde gösterilmesi.

Şekil 492. Vazo üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Troia dönemine ait bir vazanın (şekil 490) gövdesinde bulunan kazıma dekorunun vektörel çizimleri Diadem duvar karosu serisinin dekorları için çıkış noktası olmuştur. Bu lekeler ile 30x60x1,1 cm ölçülerinde iki farklı face/yüzey tasarımı oluşturulmuştur. Seriyi oluşturan bu karoların fonunda Troia ören yeri incelemelerinde çekilen yıkıntı fotoğrafları kullanılmış, tercih edilen renklerle ise eskimiş etkisi yaratılmaya çalışılmıştır.

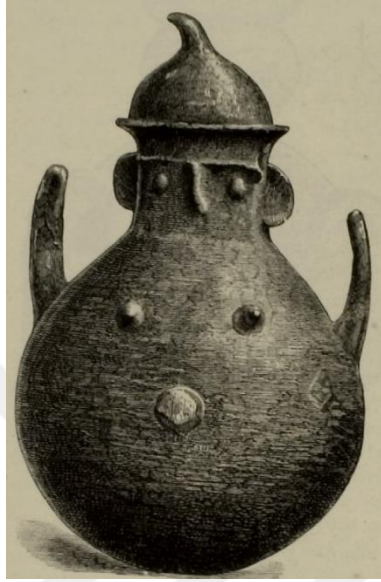
Şekil 493. Diadem serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

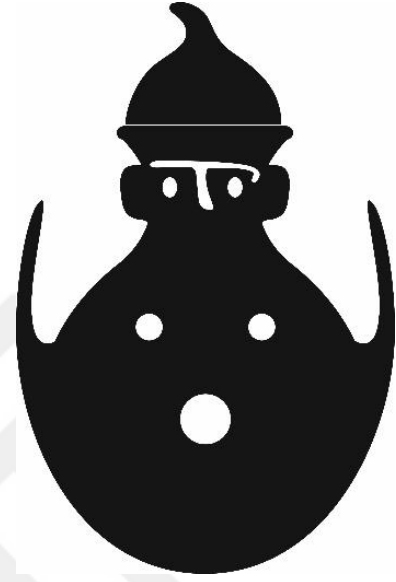
Şekil 494. Diadem serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 495. Diadem serisi karoları ile mekan giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

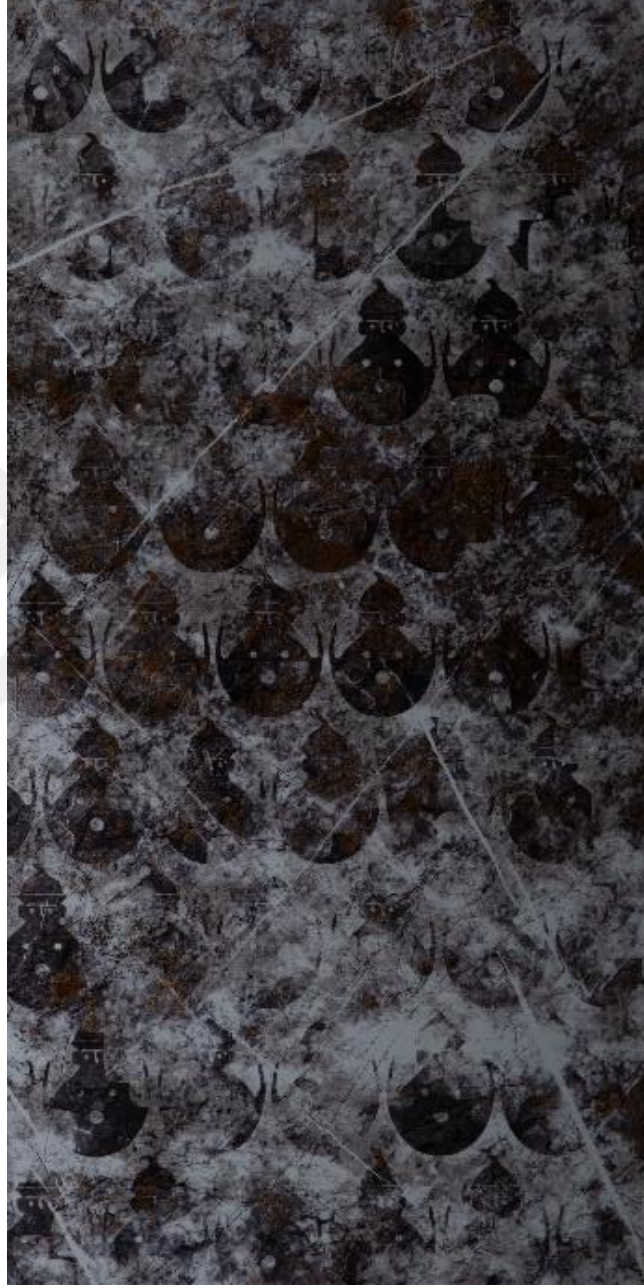

Şekil 496. İnsan betimlemeli kap, (Schliemann, vd, 1880:522).

Şekil 497. İnsan betimlemeli kap silüeti vektorel çizimi. (Çizim: Mehmet Coşar)

Mull over I isimli karo serisinde, Troia dönemine ait bir formdaki desen yerine formun biçimi ve dekorları bir bütün olarak ele alınarak kullanılmıştır. Geçmişin sanat, folklor ve işçilik becerisinden ilham almaktadır. 30x60x1,1cm ölçülerinden oluşan seri farklı renk ve doku etkilerinin kullanıldığı sekiz farklı imajdan oluşmaktadır. Belirli bir ritimde raportlanan yüzey tasarımlarında mermer ve yine Troia ören yerinde çekilen fotoğraflarından faydalanılmıştır.

Şekil 498. Mull over I serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 499. Mull over I serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 500. Mull over I serisi karoları ile mekan giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 501. Mull over II serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

İnsan betimlemeli kaplardan çıkışlı olarak tasarlanan ve tekrar ilkesinin kullanıldığı tasarımda kahverenginin tonlarına yer verilmiştir. Birimlerin yer yer zemine gömüldüğü çalışmada kombin ve dekor karoları birarada kullanılarak farklı düzenleme seçenekleri oluşturulabilmektedir.

Şekil 502. Mull over II serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 503. Mull over II serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 504. Gökmar serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

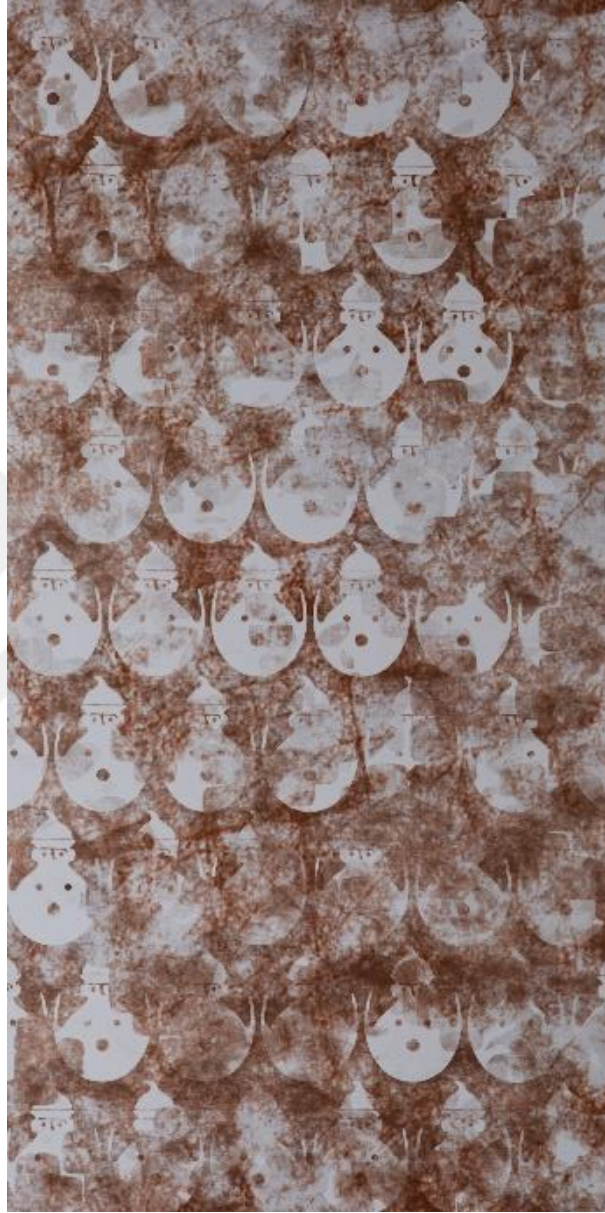
Çanakkale Kazdağları bölgesinden adını alan, gökmar çam bitkisinin mor renginin ve tonlarının hâkim olduğu çalışmada yer yer mermer efektli lekeler görölmektedir. Çanakkale Seramik Fabrikasında 1120C de pişirimi gerçekleştirilen karolar 30x60x1,1 cm ölçülerindedir.

Şekil 505. Gökner serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 506. Gökmar serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 507. Argos serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

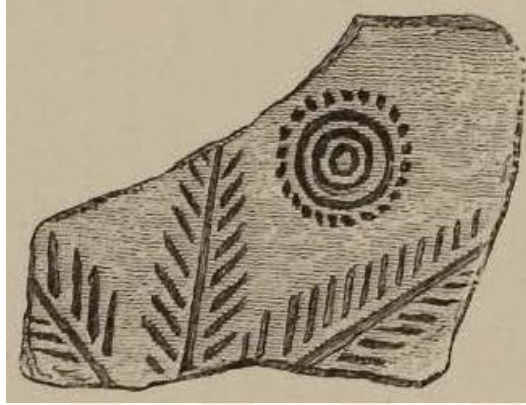
Argos serisi dekor karosu insan betimlemeli kap silüetinin kullanıldığı diğer bir seridir. Bu seride de benzer işlemler uygulanmış ve farklı bir renk alternatifi sunulmuştur.

Şekil 508. Argos serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 509. Argos serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 510. Seramik kırık parça, (Schliemann, vd, 1880:231).

Şekil 511. Seramik parça üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Troia dönemine ait bir seramik kabın kırık parçasının (şekil 509) üzerinde görülen, içi içe geçmiş üç düzensiz halka ve etrafındaki dairesel lekelerden oluşan, güneş betimlemesi olarak yapıldığı hissi uyandıran kazıma dekoru Likya serisinin ilham kaynağı olmuştur.

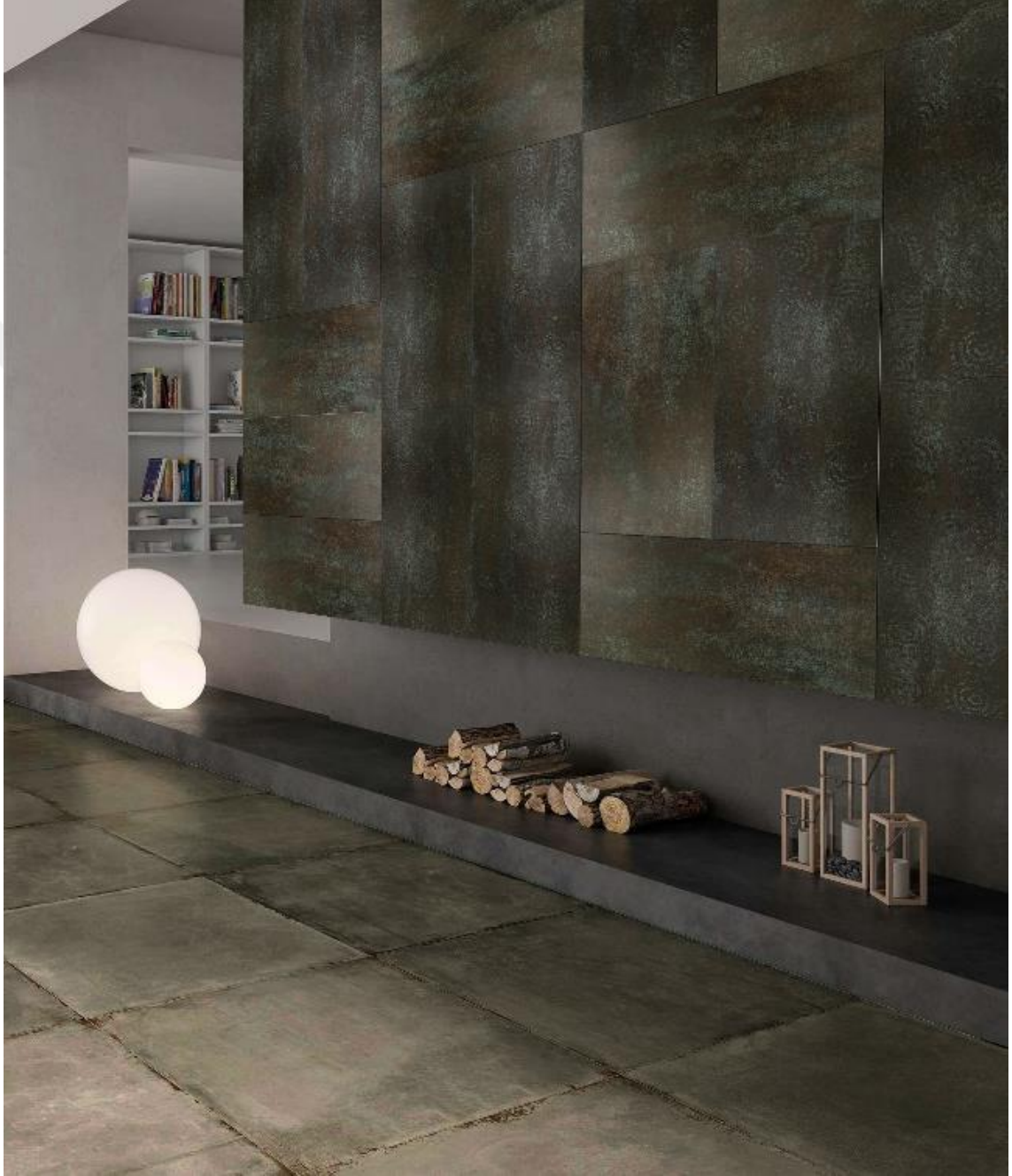
Metalik etkilerin taklit edildiği Likya serisinde, çok yönlü renk yelpazesine sahip bir zemin üzerinde, fon ile benzer tonlarda güneş biçimli dekor yer almaktadır. Lekeler sistemli olarak dizilmiş, yer yer zemin rengi içerisinde kaybolmuştur. Dekor karo üzerinde bulunan lekelerin yoğunluğunun az olması kullanıcıya geniş bir yüzey döşeme imkânı sağlayabilecektir.

Şekil 512. Likya serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 513. Likya serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 514. Likya serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 515. Hermes serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Troia dönemi zenginliğinin temsili olan mermer imajı, kırık seramik parçasının üzerindeki güneş biçimli dekorun vektörel çizimi ve Troia ören yeri incelemeleri esnasında fotoğraflanmış kaya görselinden faydalanılarak oluşturulan serinin dekor ve kombin karosu bulunmaktadır. Geniş yüzeyli lekeler ve ince çigisel lekelerin birarada kullanımıyla oluşturulan zıtlık, renkler ile de verilmiştir. Bu zıtlıkla oluşturulan denge ise gözü

rahatlatan, izlenmesi keyifli bir görsel ortaya çıkartmaktadır. Hem yatay hem dikey olarak döşeyebilme imkânı sunan Hermes serisi kombin ve dekor karoları 30x60x1,1 cm lik karolara basılmıştır.

Şekil 516. Hermes serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 517. Hermes serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 518. Mühür ön yüzü, (Schliemann, vd, 1880:650).

Şekil 519. Mührü üzerindeki lekelerin vektörel çizimi. (Çizim: Mehmet Coşar)

Leto serisini oluşturan porselen duvar karoları, parlak, karlı beyaz yüzey imajlarının kullanılmasıyla oluşturulmuştur. Schliemann'ın arşivindeki bir mühür gravürü üzerindeki desen, serinin tasarımına ilham vermiştir.

Mermer imajının baskın olarak kullanıldığı yüzey grafiğinde bir köşeden diğerine doğru degrade bir geçiş oluşturan leke kullanılmıştır. Bu mermer efektli porselen yüzeyin parlak olmasından kaynaklı, ışığın yoğunluğuna göre, dekor yoğunluğu azalmakta ya da artmaktadır.

Şekil 520. Leto serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

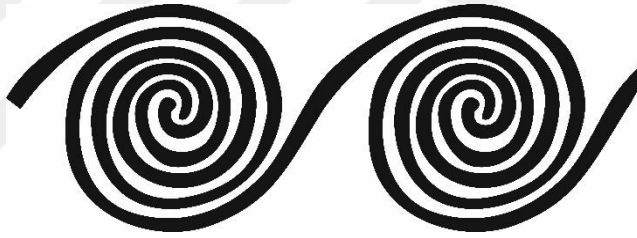
Şekil 521. Leto serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 522. Leto serisi karoları ile mekan giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 523. Dar dipli kulplu kase, (Schliemann, vd, 1880:650).

Şekil 524. Kâse üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Troia'nın hemen hemen tüm dönemlerinde spiral lekeler kabartma, kazıma veya çizgisel olarak kullanılmıştır. Birbirinden bağımsız ve benzersiz çeşitliliğe sahip bu dekor öğesinin tekrar ilkesiyle çizilerek kullanıldığı Karya serisinde duvar karosu uygulaması yapılmıştır. Malzemenin mat yüzeyinde kum imajı uygulanmıştır. 30x60 cm ölçülerinde basılan porselen karoda birbirine bağlanarak raportlanan spiral lekesi zemin renginin biraz daha koyu değerinden oluşturulmuştur. Bu sayede, yüzeyden kopuk görünmeyen dekoru ile yerleştirildiği mekâna otantik bir görünüm kazandırması hedeflenmektedir.

Yaratıcı kompozisyonların oluşturulmasına imkân sağlayan Karya serisi dekor ve kombin karosuyla farklı döşeme alternatifleri sunabilmektedir.

Şekil 525. Karya serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 526. Karya serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 527. Karya serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 528. Sparta serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Sparta serisi dekor karosunda mermer etkisini veren damarlar ön plana çıkarılmış, Troia seramikleri dekorları arasında sıkça kullanılan spiral motifinden oluşturulan desen zemin içerisine gizlenmiştir. İlk bakışta düz bir yüzey algısı oluşturan, bakıldıkça detayların algılandığı, izlenmesi keyifli bir düzenmeye imkân tanınması hedeflenmiştir. Mat yüzeyi ile

dokunma hissi uyandıran 30x60x1,1 cm boyutundaki duvar ve kombin karodan oluşan serinin iddialı mekanlar için tercih sebebi olacağı düşünülmektedir. Kombin karosunda belirgin bir metal vurgusu bulunan seri, döşeme kombinasyonlarında birbirini baskılayan yerleştirmeler ön plana çıkarmaktadır.

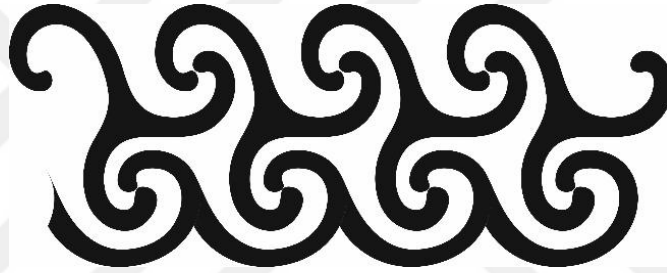
Şekil 529. Sparta serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 530. Döngü serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 531. Altın kupa, (Schliemann, vd, 1880:650).

Şekil 532. Form üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Troia dönemi buluntuları arasında yer alan altın kâse üzerinde bulunan kabartma dekoru vektörel olarak yeniden çizilmiş ve ölçeklendirilmiştir. Birbirini takip eden bir sistem içinde yeniden düzenlenen dekor ile sonsuz bir dizilim imkânı sağlanmıştır.

Yüzeylerin kaplanıldığı porselen karolar sayesinde mekanlarda kişisel ve özgün alanlar oluşturulabilmektedir. Elis sersi dekor karosu imajı oluşturulurken, spiral dekor ile birlikte zeminde farklı troia ören yeri görsellerinden oluşan lekesel ifadeler kullanılmıştır. Dikey veya yatay konumda kullanılabilen karonun bu lekesi farklı düzenlemelerle farklı görüntüler elde edilmesine imkân tanımaktadır. Serinin baskın renk tonlarına sahip kombin korusu bulunmaktadır.

Şekil 533. Elis serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 534. Elis serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 535. Elis serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 536. Altın kolye, (Schliemann, vd, 1880:650).

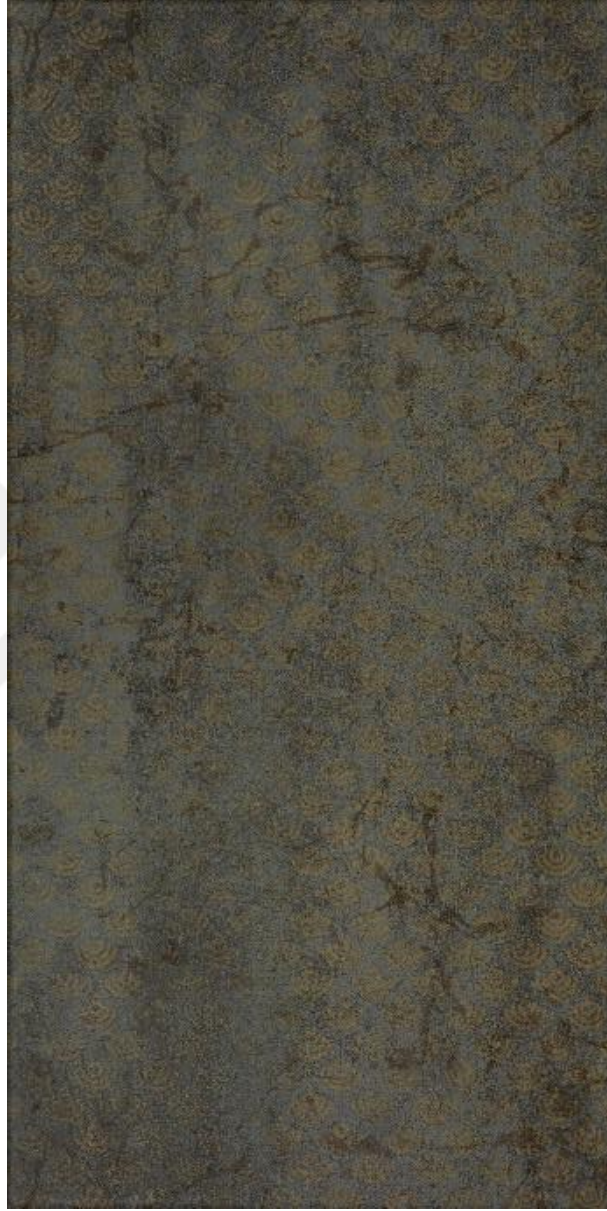

Şekil 537. Kolye üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Troia Döenmi buluntularından altın kolye üzerindeki bir birimin ele alınmasıyla oluşturulan Aşil serisi, ele alınan birimin belli bir hiyerarşiyle tekrarlanmasıyla elde edilmiştir. 30x60 cm ölçülerindeki karolarda antik bir etki oluşturabilmek için mermer efektinden, metal etkilerinden, yeşilimsi lekelerden ve altın sarısından faydalanılmıştır.

Dekor lekelerinin yer yer silinmesi ile karo yüzeyinde kombin karo ile paslaşabilecek boşluklar oluşturulmuştur.

Mat bir yüzeye sahip seriye, Çanakkale Seramik Fabrikasında, 1135 C de, 45 dakika süresince tek pişirim işlemi uygulanmıştır.

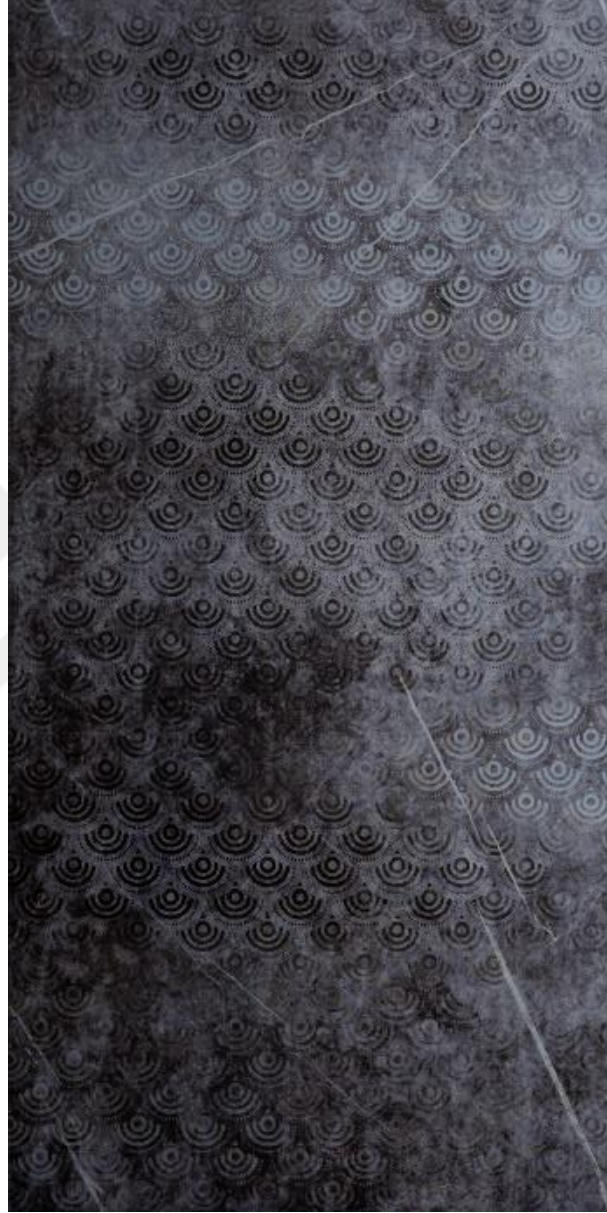
Şekil 538. Aşil serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 539. Aşil serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 540. Aşıl serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 541. Wilusa serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Aşıl serisi ile benzer özellikler barındıran Wilusa serisinde kombin karosu ile dekor karosu arasında mat parlak ilişkisi kurulmuştur. Koyu ve açık değerlerin birarada kullanıldığı tasarımda yön algısı dikkat çekmektedir. Yönlerin değiştirilmesiyle farklı

tasarımlar oluşturulabilirken, oluşturulan kompozisyon ile de çeşitli yönlendirmelerin yapıldığı, hareketli, dinamik yada durağan bir atmosfer imkanı sağlanabilmektedir.

Şekil 542. Wilusa serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 543. Wilusa serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 544. Hisar serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Tek bir Dekor karosu olarak oluşturulan çalışmada mermer imajının kullanımı göze çarpmaktadır. Siyah, beyaz, arasındaki tonların ve koyu yeşilin kullanıldığı karoda, ağırlığı koyu renkler oluşturmaktadır. Kullanılan dekor bakımından Döngü ve Aşıl serisi ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 545. Hisar serisi karoları ile mekan giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 546. Asya serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Tasarımda kullanılan dekorun ilham kaynağının altın olmasından dolayı bu çalışmada baskın bir altın sarısı kullanılmıştır. Önceki serilerde daha büyük boyutlarda görülen motif, bu seride biraz daha küçültülmüş, böylelikle dekor karodaki yoğunluk ve

hareket artmıştır. Karo zemininde uygulanan imajın renk tonalitesinde ise aıktandan koyuya geçişler görülmektedir.

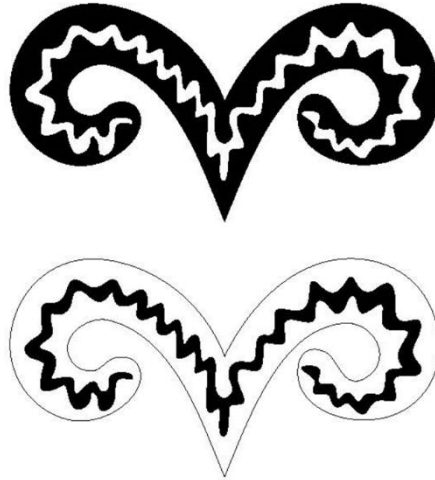
şekil 547. Asya serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: anakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, an, 2018

Şekil 548. Asya serisi karoları ile mekan giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 549. Süslü parça gravür çizimi, (Schliemann, vd, 1880:424).

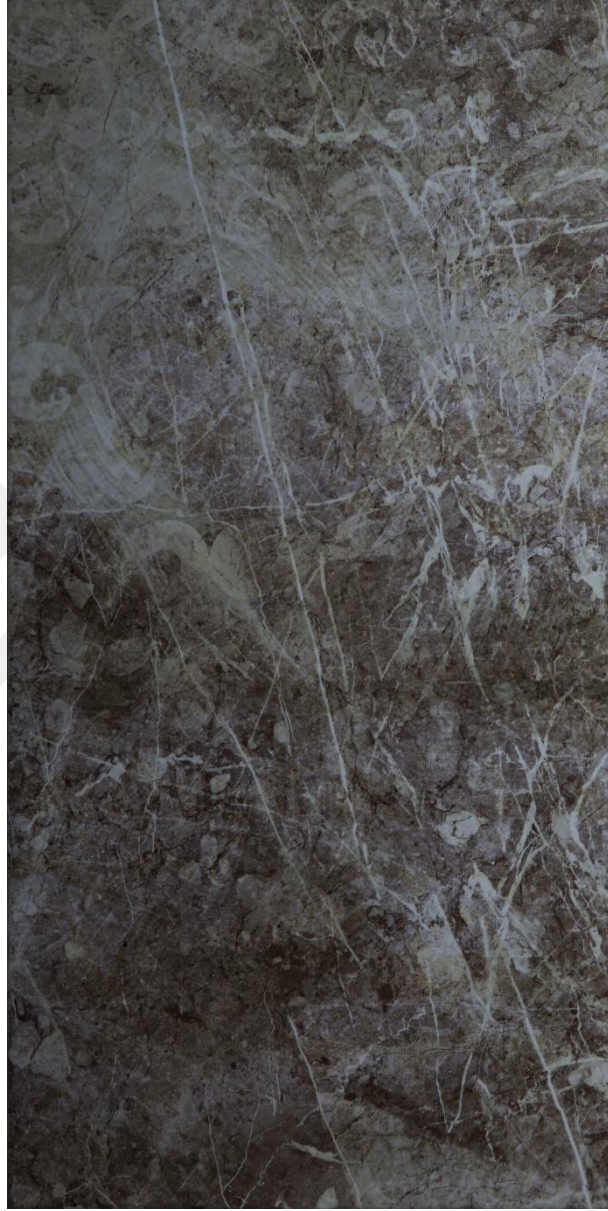

Şekil 550. Parça üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Baskın şekilde kullanılan mermer imajının etkilerinin yanında flu lekeler şeklinde kullanılan deseniyle dikkati çeken serinin her bir karesi 30x60x1,1 cm boyutlarındadır. Hem yatay hem de dikey düzenlere imkân tanıyan karolarda koyu renkler hakimdir.

Şekil 551. Milet serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 552. Milet serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 553. Milet serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Şekil 554. İyon serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 555. İyon serisi kombin karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 556. İyon serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Bir önceki seride mermer imajının baskınlığı ardına gizlenen desen, bu seride açık renk zemin üzerine koyu renk ile ön plana çıkartılmıştır. Kum imajı üzerinde tekrarlanan birimlerden oluşan dekor, mekân tasarımcısının vermek istediği mesaja göre farklı yön kullanımlarıyla oluşturulabilecek farklı düzenlemelere imkan tanımaktadır. Dekoratif ürün yelpazesine alternatif olması için gerçekleştirilen seri, tarzıyla diğer tasarımlardan ayrılmaktadır.

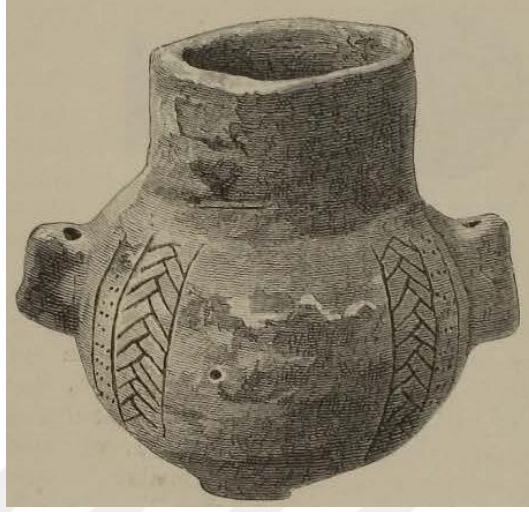

Şekil 557. Helen serisi dekor karo, Porselen, 30x60x1,1 cm, 1135°C
Yapım Yeri: Çanakkale Seramik Fabrikaları, Dekor Fabrikası, Çan, 2018

Şekil 558. Helen serisi karoları ile mekân giydirme. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Benzer dekor öğesinin kullanıldığı seride, önceki serilerden farklı olarak dekor, yüzey imajının içerisinde sanki yokmuşçasına silik bir şekilde yer almaktadır. Soğuk renklerin hâkim olduğu tasarımda, renklerin insan üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulmuş, uygun, soğuk renklerin dinlendirici ve tazelik verici etkisinden faydalanılmak istenmiştir. Dolayısıyla oluşturulan seri; istirahat edilen, sakinlik ihtiyacının karşılandığı, özellikle de daha geniş hissedilmesi istenen küçük evler için tercih sebebi olabilecektir.

Şekil 559. Kazıma dekorlu kap. (Schliemann, vd, 1880:354).

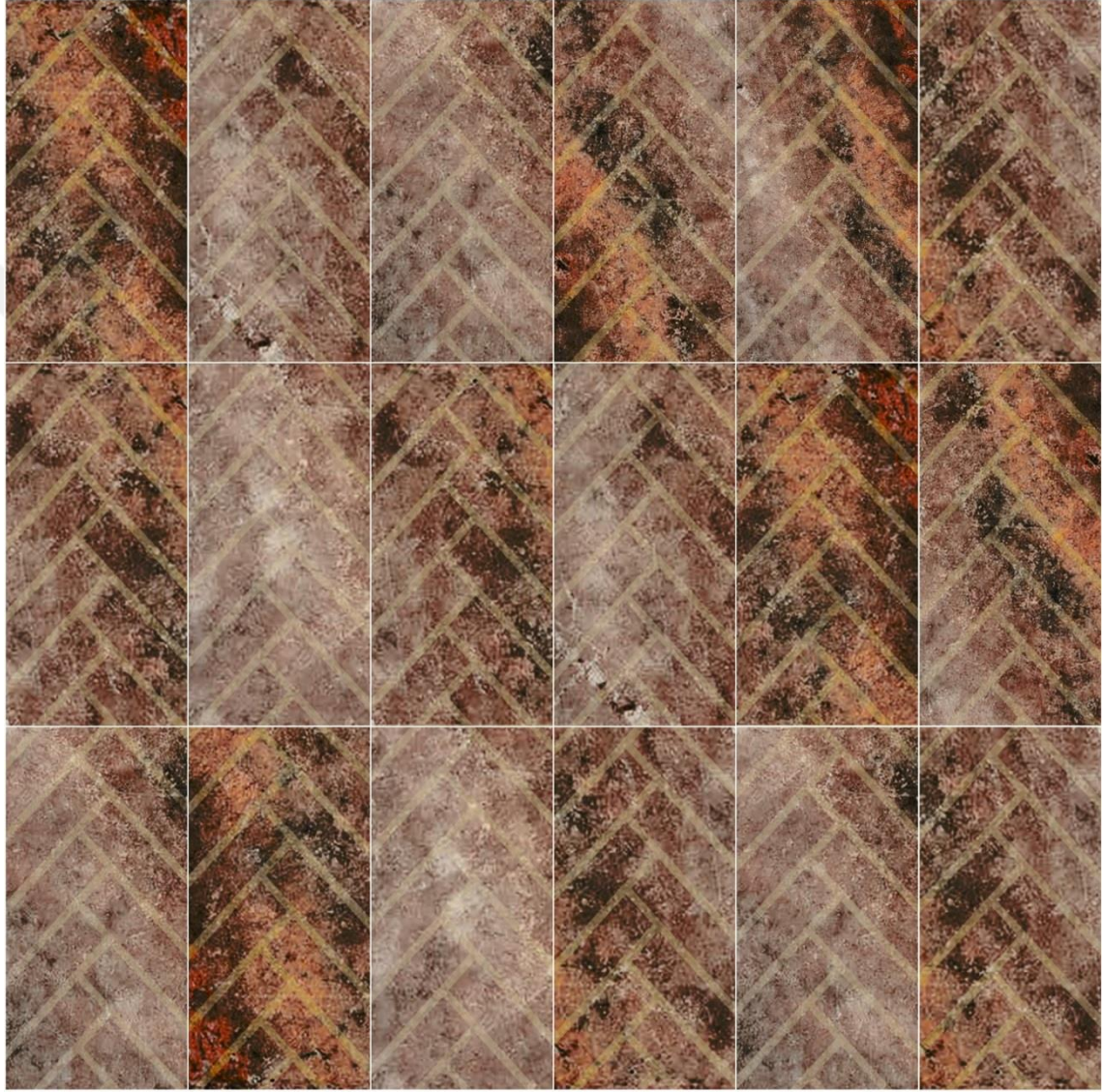
Şekil 560. Kap üzerindeki lekelerin vektörel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Şekil 559 da bulunan seramik obje gövdesindeki iki dikey çizgi arasında birbirine diagonal çizgiler ile oluşturulan leke çizilmiştir.

Şekil 561. Megaron serisi dekor ve kombin karo, digital uygulama (Çizim Mehmet Coşar)

Megaron serisi karoları zemininde troia ören yeri kalıntıları, kayaç yüzeyleri ile gökyüzü fotoğraflarından yola çıkarak oluşturulmuş bir zemin grafiğidir. Burada uygulanan birden fazla “face” ile hem kombin hemde dekor karosunda çeşitlilik sağlanmış hem de tek tip bir dizilim kaygısından uzaklaştırılmıştır.

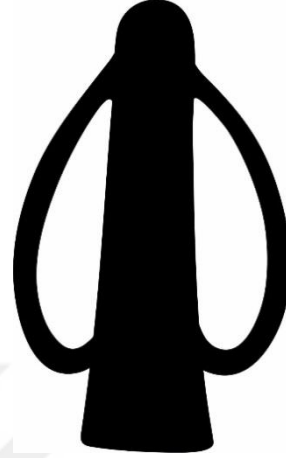

Şekil 562. Megaron serisi dekor karo, digital uygulama (Düzenleme: Mehmet Coşar)

Digital ortamda oluşturulan karonun üretimi pandemi dolayısıyla fabrika şartlarında üretilmemiştir.

Şekil 563. Depas amphikypellon.
(https://art.rmngp.fr/fr/library/artworks/gobelet-dit-depas-amphikypellon-haut-gobelet-a-deux-anses_ceramique-materiau) (10.05.2021)

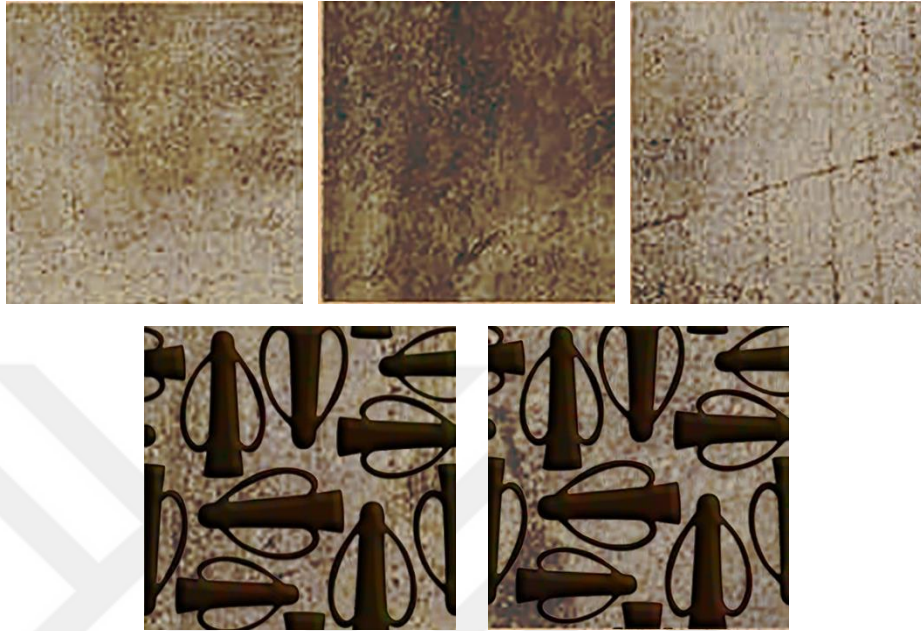

Şekil 564. Depas amphikypellon silüeti vektorel çizimleri. (Çizim: Mehmet Coşar)

Bir depres amphikypellon formunun silüet çizimi kare bir alan içerisinde belirli bir düzen içinde yanyana geldiğinde sonsuz döşeme imkânı sağlayacak şekilde oluşturulmuştur.

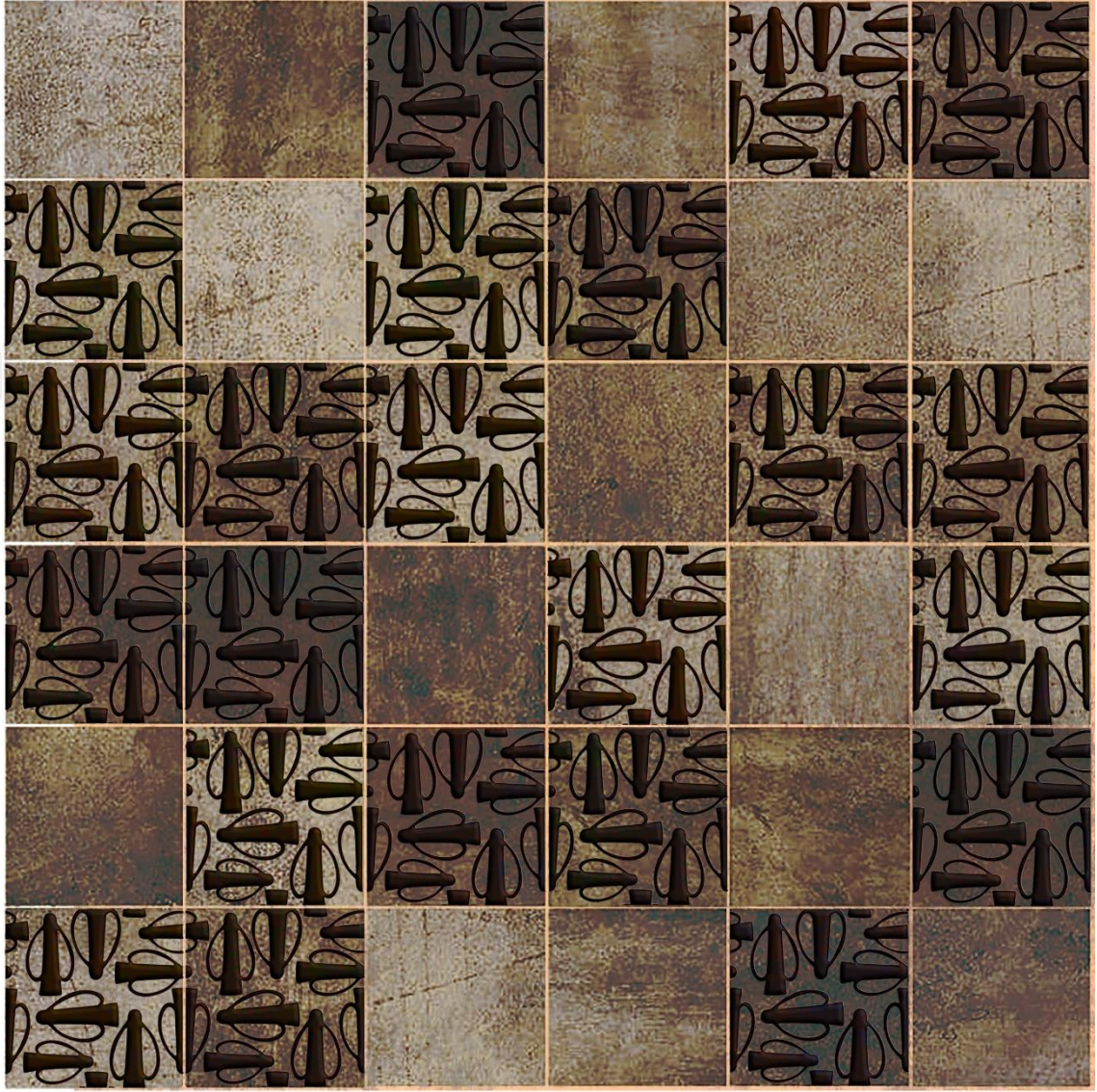

Şekil 565. Depas amphikypellon silüet çiziminden oluşturulan lekelerin düzenlemesi. (Çizim: Mehmet Coşar)

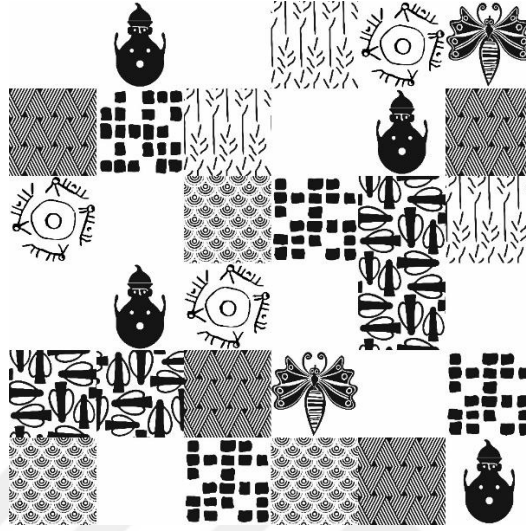
Şekil 566. Depas amphikypellon serisi dekor ve kombin karo, digital uygulama (Çizim Mehmet Coşar)

Kombin ve dekor karolar ile farklı “face” yani yüzler oluşturulmuştur. Bu işlemin mantığı benzer yapıda birden çok farklı lekeye sahip birimler oluşturmaktır. Bu oluşturulan birimler yan yana geldiğinde birbiri arasında ilişki kurabilecek aynı zamanda farklı lekeler oluşturabilecektir. Depas amphikypellon formunu bu şekilde bir düzenleme ile bir araya gelmesi yoğunluk oluşturmaktadır. Kombin karo âdeti arttırılarak bu yoğunluk azalacak ve mekânda tek tip bir düzenlemeden uzaklaşmış olacaktır.

Şekil 567. Depas amphikypellon serisi karo, digital uygulama (Düzenleme: Mehmet Coşar)

Digital ortamda oluşturulan karonun üretimi pandemi dolayısıyla fabrika şartlarında üretilenmemiştir.

Şekil 568. Güneş serisi karo vektörel çizimi, (Düzenleme: Mehmet Coşar)

Güneş serisi troia dönemine etki eden ve beni en çok etkileyen lekelerin oluşturduğu digital bir uygulamadır. İnsan betimlemeli kap silüeti, mühür lekesi ve troia dönemi mimari yapıların kalıntılarından oluşturulan oldukça zengin bir görsel zenginlik sağlayan bir seridir.

Şekil 569. Güneş serisi dekor ve kombin karo, digital uygulama (Düzenleme: Mehmet Coşar)

Şekil 570. Güneş serisi karoları ile mekân giydirmе. (Yerleştirme: Mehmet Coşar)

Kare bir bir birim içersinde dolu boř iliřkisi dűřünülerек denge saęlanmaya çalıřılan dűzenlemede; lekelerin bir araya geliři ve aralarda saęlanan kombin karolar ile dűzenleme yatayda ve dikeyde bir denge oluřturur. Karo yűzeyinde bulunan doku ve renklerin zeminden arttırılarak oluřturulan grafikler karo yűzeyinde etiket gibi durmamakta ve yűzey uygulamasında aykırılık gűzűkmemektedir.

Digital ortamda oluřturulan karonun űretimi pandemi dolayısıyla fabrika řartlarında űretilenemiřtir.

ÖZGEÇMİŞ

2005 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümünden mezun oldu. 2008 yılında “Islık Çalan Seramikler ve Yeni Önermeler” başlıklı tezi ile yüksek lisans eğitimini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde tamamladı. Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik ve Cam Tasarımı bölümünde Sanatta Yeterlilik eğitimine devam etmektedir. Alanında ulusal ve uluslararası sempozyum ve karma sergilere katılan sanatçının üç adet ödülü bulunmaktadır. Bunlar; Seramik Ürün Tasarımı ve Uygulama yarışması “Üçüncülük Ödülü” 2007, Çanakkale Özgün Seramik Ürün Tasarımı ve Uygulama yarışması “İkincilik Ödülü” 2006, Eskiden Yeniye Çanakkale Seramikleri konulu yarışmada “Üçüncülük Ödülü” 2005. Halen Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.